

INSPECTORATUL
ȘCOLAR
JUDEȚEAN
TELEORMAN

”Educația este ceea ce supraviețuiește după ce tot ce a fost învățat a fost uitat.”

Burrhus Frederic Skinner

CALEIDOSCOP DIDACTIC TELEORMĂNEAN

Publicație periodică a Casei Corpului Didactic Teleorman

*Ediție specială dedicată Simpozionului Național
„TRADIȚII ȘI OBICEIURI DE CRĂCIUN ÎN CONTEXT
EUROPEAN”*

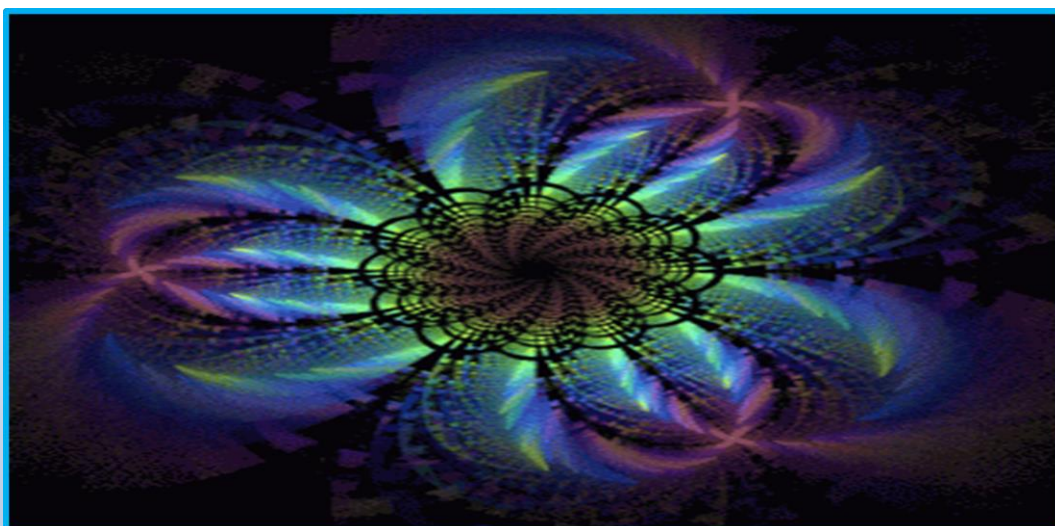
Ediție on-line

ISSN – 2558 – 8893

ISSN – L 2558-8893

Nr.29
Decembrie 2022

2022

CASA CORPULUI DIDACTIC TELEORMAN

Strada Carpati nr. 15; Alexandria, cod: 140059

TEL: 0247/315636; FAX: 0347/407064

E-mail: ccd_tr@yahoo.com

Site: <http://ccd.isjtr.ro>

**Creativitate și inovare
didactică!**

CASA CORPULUI DIDACTIC TELEORMAN
propune cadrelor didactice și personalului didactic
auxiliar să-și facă cunoscută activitatea în
filele revistei noastre.

”ÎMPREUNĂ PENTRU UN NOU ÎNCEPUT!”

ECHIPA DE REDACȚIE A REVISTEI

CALEIDOSCOP DIDACTIC TELEORMĂNEAN

Director

Prof. Prof. Daniela Ramona VÎJĂ

Comitet științific:

Prof. Daniela Ramona VÎJĂ

Prof. dr. Valeria GHERGHE

Prof. dr. Alexandra NEGREA

Redactor șef:

Prof. Daniela Ramona VÎJĂ

Colectivul de redacție:

Prof. metodist Ionuț BOLOG

Prof. metodist Nicoleta CRĂIȚĂ

Prof. metodist Ștefan Florin IANCU

Prof. metodist Corina ȘTEFAN

Prof. metodist Andra NEGRILĂ

Inf. Mariana POPA

Bibliotecar Rozalinda MÎRTÎCU

Ec. Adina CONSTANTIN

Secretar Loredana COMAN

Tehnoredactare computerizată

Inf. Mariana POPA

Revista ***CALEIDOSCOP DIDACTIC TELEORMĂNEAN*** a fost editată conform
Regulamentului de organizare și funcționare a Casei Corpului Didactic, aprobat prin
Ordinul Ministrului Educației și Cercetării Nr. 4713 din 23.08.2010.

Responsabilitatea afirmațiilor conținute în materialele publicate revine în totalitate
autorilor.

CUPRINS

Obiceiuri și tradiții românești de Crăciun și Anul Nou	Daniela Ramona VÎJĂ	6
Tradiții și obiceiuri de Crăciun	Albu Cristiana Laura	8
Cu sau fără tradiții și obiceiuri?	Andrei Nicoleta-Alina	10
Crăciunul la români. Tradiții și obiceiuri	Androne Mădălina	11
Tradiții și obiceiuri din Muntenia	Andrei Marian Gabriel	13
Alte obiceiuri și tradiții din Muntenia	Giugulea Mihaela	15
Tradiții și obiceiuri de Crăciun în context european	Căpățînă Cristina	17
Crăciunul - sărbătoarea tuturor creștinilor!	Bălan Mihaela	19
Bucuria sărbătorilor iernii	Oprescu Eugenia	20
Tradiții și obiceiuri de Crăciun	Buzatu Alina Antoneta	22
Crăciunul – tradiții și obiceiuri	Zamfir Oana-Ramona	23
Crăciunul	Milcu Ana-Alina	25
De Crăciun	Oprescu Mircea Adi	26
Crăciunul, sărbătoare importantă la români	Deca Andreea	28
Crăciunul la români	Dimancea Florentina	30
Din înțelepciunea veche	Mocanu Mariana	31
Tradiții românești de Crăciun	Doncea Bogdan-Alin	33
Imaginea lui Moș Crăciun de-a lungul timpului	Dumitrescu Steliana	34
Istorie, tradiții și obiceiuri de Crăciun în România	Iancu Ștefan Florin	36
Crăciunul în România – tradiții și obiceiuri care îți fac sărbătorile mai frumoase	Ilie Eugenia	37
Tradiții și obiceiuri de Crăciun	Socol Violeta/Ionescu Adriana	38
Colinde și obiceiuri de iarnă	Loncea Georgeta Monica	41
Tradiții și obiceiuri de Crăciun în regiunea Banatului	Mărășoiu Ramona- Laura	43
Tradiții și obiceiuri de Crăciun în context european	Achim Monica	45
Arta plastică - valențe educaționale și terapeutice	Bulibașa Janina	46
E vremea colindelor	Vîrtopeanu Elisabeta Ștefania	48
Tradiții și obiceiuri de Crăciun în Teleorman	Matei Nicoleta Diana	49
Sărbătoarea de Crăciun la români	Gheorghescu Daniela	50
Obiceiuri și tradiții românești de Crăciun	Mihăilescu Nicoleta	53
Moș Nicolae – obiceiuri și tradiții	Lungu Daniela	55
Nașterea Domnului- Crăciunul	Părpălea Cristian Florentin	56
Nașterea Domnului	Nicolescu Nicoleta Venera	61
Obiceiuri și tradiții de iarnă în județul Teleorman	Nedelcu Simona Liliana	62

Obiceiurile tradiționale teleormănene	Nicolescu Aretina	64
Crăciunul în Franța	Orodel Liliana	66
Crăciunul în lume	Paraschiv Oana-Maria	67
Tradiții și obiceiuri de iarnă	Paraschiv Simona-Ileana	68
Capra de Teleorman	Albu Oana Claudia	69
Obiceiuri și tradiții de Crăciun	Popa Alina	70
Tradiții și obiceiuri de Crăciun	Popa Edvica	71
Datini și obiceiuri de Crăciun	Râcu Camelia	74
Diferiți, dar uniți prin fascinanta sărbătoare a Crăciunului	Ciofalcă Tatiana	75
Tradiții și obiceiuri de Crăciun în context european	Dragomirescu Ionelia	77
Sărbătorile de iarnă între tradițional și modern	Stancu Paula	78
Activitățile extracurriculare specifice sărbătorilor de iarnă	Sergentu Delia	80
Magia Crăciunului	Nania Violeta	81
Tradiții și obiceiuri de Crăciun în Europa	Stancu Angelica	83
Obiceiuri și tradiții de iarnă în județul Teleorman	Botea Doina	85
Tradiții românești	Groșeanu-Lungu Gina	86
Magia sărbătorii de Crăciun	Pantea Daniela	88
Crăciunul la români	Scumpu Adela Simona	89
Crâmpeie de sărbători teleormănene	Slavu Lorelai- Mihaela	90
Moș Crăciun... punte de legătură între tradiție și Modernism	Stuparu Alexandra	92
Tradiții și obiceiuri de Crăciun	Iordan Ionela/Melinte Violeta	94
Tradiții de Crăciun în Teleorman	Vișinică Daniela	96
Credința prin tradiții și obiceiuri	Carabașu Manuela	97
Tradiții și obiceiuri de Crăciun	Bălțățeanu Ema-Tamara	98
Tradiții și obiceiuri de iarnă "Sfintele sărbători români"	Stănciugel Loredana Olguța	100
Tradiții și obiceiuri românești de Crăciun	Dimulescu Laura Adriana	102
Tradiții la români	Pencea Mariana	103
Tradiții de Crăciun în Muntenia	Ciofalcă Mihaela	105
Tradiții frumoase la români	Tunaru Mariana	106
Tradiții și obiceiuri în județul Teleorman	Toc Loredana	108
Tradiții și obiceiuri de Crăciun	Mihăiță Monica	109
Tradiții și obiceiuri de Crăciun în Muntenia	Bancu Claudia Adriana	111
Tradiții și obiceiuri de Crăciun	Sfircă Mădălina Ionela	112
Tradiții și obiceiuri de iarnă	Anghel Ramona	113
Tradițiile locale - valoroase garanții ale identității	Staicu Eugenia Viorica	114

naționale		
Tradiții și obiceiuri oltenești de Crăciun	Petrică-Ungureanu Adriana-Daniela	116
Un istoric al colindei	Chiriac Anda Cristina	117
Crăciunul-moment de bucurie	Urucu Angelica Mădălina	118
Tradiții și obiceiuri de Crăciun	Voicu-Popescu Corina	120
Crăciunul în satul meu	Iancu Liana Irina	121
Impactul educativ al sărbătorilor de iarnă asupra elevilor	Achim Paula	123

OBICEIURI ȘI TRADIȚII ROMÂNEȘTI DE CRĂCIUN ȘI ANUL NOU

Prof. Daniela Ramona VÎJĂ
Director
Casa Corpului Didactic Teleorman

Crăciunul la români este o importantă sărbătoare religioasă. În satele românești, unde tradiția se mai păstrează femeile și bărbații încep pregătirile cu mult timp înainte de această sărbătoare. Bărbații își fac ordine în curte, curăță grajdurile (locurile unde adăpostesc animalele), iar femeile își curăță casele și pregătesc mâncare tradițională specifică acestei sărbători: cozonaci, colaci, sarmale și alte bunătăți românești. Sărbătoarea Nașterii Domnului se ține pe 25, 26 și 27 decembrie. În Ajunul acestei sărbători (seara dinaintea zilei de 25) în toate satele din țară începe colindatul.

Acesta este cel mai important obicei românesc de Crăciun, grupuri de copii, băieți și fete, femei și bărbați merg din casă în casă și duc vestea Nașterii Mântuitorului prin colindele lor (cântece specifice de Crăciun, care conțin acest mesaj), după ce colindă, ei sunt răsplătiți la fiecare casă cu diferite bunătăți.

Colindătorii sunt primiți cu bucurie deoarece se spune că ei aduc sănătate și un an prosper, apoi sunt recompensați cu nuci, mere, colaci și, mai recent, bani. În Maramureș, cei care colindă sunt oameni în toată firea. Obiceiul este să treacă pe la fiecare casă, iar apoi, cu tot cu gazdele care i-au omenit (ospătat, servit cu bunătăți), să continue colindatul.

Postul Crăciunului ia sfârșit și fiecare se poate bucura de mâncărurile rituale: preparatele din porc, sarmalele, colacii și cozonacii, prăjiturile și vinul. Cele trei zile de sărbătoare ale Crăciunului aduc liniște și pace în case. Există și o perioadă de post culinar și spiritual ce se ține înaintea Crăciunului, timp de șase săptămâni sfârșindu-se în noaptea de Crăciun.

În Ajun de Crăciun există obiceiul de a se împodobi în casă sau în curte un brad cu diferite globuri, cu beteală ori cu bomboane de ciocolată numite saloane. În aceste zile sfinte – 25, 26 și 27 decembrie – se respectă tradiții vechi de sute de ani. Colindatul este unul dintre aceste obiceiuri. Atât grupuri de copii, cât și grupuri de adulți se strâng laolaltă și merg să colinde la casele vecinilor sau la casele altor oameni. Atunci se cântă „O ce veste minunată”, o melodie foarte veche și foarte populară în popor, cât și „O brad frumos”. Totodată colindătorii sunt serviți cu produse alimentare (colaci făcuți în casă) sau bani. Persoanele de origine slave din România sărbătoresc și în data de 7 ianuarie Crăciunul pentru că de fapt Crăciunul lor este pe aceea dată la două săptămâni după Crăciunul românesc, ortodox.

Toți colindătorii, indiferent de vârstă, primesc un colac – ce simbolizează soarele; de asemenea ei primesc mere și nuci. În ziua de Crăciun nu se spală rufe și nu se dă nimic de împrumut; animalele din ogradă primesc mâncare din belșug; se spune că dacă animalele se culcă pe partea stângă atunci iarna va fi lungă și geroasă. Și în zona Moldovei, Crăciunul este o sărbătoare importantă.

Toate activitățile ce au loc în ziua Ajunului sunt de fapt un ritual pentru protecția animalelor, a livezilor și a gospodăriei: femeile fac curat în toată casa și pregătesc colaci, iar bărbații au grijă să înapoieze orice lucru luat cu împrumut. Tot în această zi, femeile coc un colac de forma cifrei 8, care în primăvară urmează să fie afumat și pus între coarcele boilor ce ară pământul. În Ajun, femeile pregătesc masa de Crăciun, care trebuie să conțină vreo 12 feluri de mâncare, multe dintre acestea fiind din carne de porc, sacrificat cu câteva zile mai înainte. Tot în ziua Ajunului încep să meargă

colindătorii pe la casele oamenilor: de dimineață colindă copiii cei mai mici, spre după-amiază școlarii, iar către seară colindă tinerii.

În Bucovina se crede că toate colindele sunt rostite pentru ca diavolii să dispară, iar satul să fie curat în noaptea de Crăciun; de asemenea, se spune că este un mare păcat dacă o gospodărie are ușa închisă în Ajunul Crăciunului și nu poate să-i primească pe colindători. În Ialomița, cetele de colindători cutreieră ulițele satelor și gospodăriile țărănești, făcând tradiționalele urări, melodiile și textele poetice ale colindelor fiind minunate.

Adevăratul colindat se desfășoară în seara și noaptea de Crăciun. Colindătorii se adună în cete și își aleg un conducător numit de obicei „vătaf” sau „jude”. Colindătorilor propriu-ziși li se alătură câțiva flăcăi cu sarcina să poarte, în saci și traiste, darurile primite. Odată intrați în curtea casei, colindătorii își deapănă repertoriul înaintea membrilor casei, adunați în prag, cântecele fiind întotdeauna însoțite de dansuri. Apoi, gazda invită colindătorii în casă, unde înainte de așezarea la masă pentru ospățul comun, vătaful (liderul) cetei poruncește să se cante alte câteva colinde. Numărul colindelor depinde în mare măsură de rangul gazdei și de belșugul de daruri pe care ea urmează să le ofere colindătorilor.

Un alt obicei care în timp și-a pierdut semnificația este mersul cu 'steaua' – obicei vechi ce se întâlnește la toate popoarele creștine. Acesta avea menirea de a vesti oamenilor nașterea lui Hristos: copiii care mergeau cu 'steaua' se deghizau în magi și vesteau marea minune. Cântecele despre stea provin din surse diferite: unele din literatura bizantină ortodoxă, altele din literatura latină medievală a Bisericii Catolice, câteva din literatura de nuanță Calvină și multe din ele, chiar din tradițiile locale. Micul cor al stelarilor, care intră în casă în zilele Crăciunului, cântă „Steaua sus răsare”, precum și alte cântece. Bradul de Crăciun Simbolul sărbătorilor de iarnă este mult doritul brad de Crăciun. Acesta exista în tradițiile românești cu mult înainte de era creștină. Bradul este cel mai important arbore din obiceiurile românești, fiind prezent la cele mai importante evenimente din viața unui om: botezul, căsătoria și înmormântarea.

Se consideră că bradul aduce noroc, viață lungă, prosperitate și fertilitate, motiv pentru care oamenii își împodobesc casa cu crengi de brad. În ziua de azi, toată lumea abia așteaptă să împodobească bradul; acest obicei are loc în ajunul Crăciunului sau în noaptea de Crăciun, când Moș Crăciun aduce, pe lângă cadouri, și bradul frumos împodobit cu globuri și beteală.

Capra Acest obicei ține, de regulă, de la Crăciun până la Anul Nou. Măștile care evocau personaje biblice sunt înlocuite de masca unui singur animal, al cărui nume variază de la o regiune la alta: cerb în Hunedoara, capră sau țurcă în Moldova și Ardeal, boriță (de la bour) în Transilvania de sud. În Muntenia și Oltenia, capra e denumită „brezaia” (din cauza înfățișării pestrițe a măștii) și obiceiul se practică mai ales de Anul Nou. Capra se face dintr-un lemn scurt, cioplit în formă de cap de capră, care se învelește cu hârtie roșie, peste care se pune o altă hârtie, neagră, mărunț tăiată și încrețită, sau se lipește o piele subțire cu păr pe ea. Cercetătorii presupun că dansul caprei, precum și alte manifestări ale măștilor zoomorfe (care înfățișează animale) întâlnite în satele românești la vremea Crăciunului provin din ceremoniile sacre arhaice închinat morții și renașterii divinității.

Dansul Ursului Umblatul cu Ursul este întâlnit doar în Moldova, de Anul Nou. Ursul este întruchipat de un flăcău purtând pe cap și umeri blana unui animal, împodobită în dreptul urechilor cu ciucuri roșii. Masca este condusă de un „ursar”, însoțită de muzicanți și urmată, adesea, de un întreg alai de personaje (printre care se poate afla un copil în rolul „puiului de urs”). În răpăitul (zgomotul) tobelor sau pe melodia fluierului și ajutată de un ciomag (băt mare și gros), masca mormăie și imită pașii legănați și sacadați ai ursului, izbînd puternic pămîntul cu tălpile. Semnificația este purificarea și fertilizarea solului în noul an. Există ipoteza că la originea acestui obicei s-ar afla un cult dacic.

Plugușorul și Sorcova În prima zi a noului an, se merge cu Plugușorul și cu Sorcova, obiceiuri ce invocă prosperitatea și belșugul pentru gospodăria celui care primește colindătorii. Se spune că cei care nu primesc cetele de colindători vor avea necazuri și sărăcie în anul ce vine.

În ajunul Anului Nou, în Moldova, cete de flăcăi și de bărbați de curând însurați pleacă cu Plugul. Străvechi obicei agrar (care se referă la agricultură – cultivarea pământului – ocupație străveche a românilor) derivat dintr-o practică primitivă, trecut printr-un rit de fertilitate, Plugușorul a ajuns o urare obișnuită de recolte bogate în anul care abia începe. Plugușorul este întotdeauna însoțit de strigături, pocnete de bici și sunete de clopoței, dar plugul adevărat, tras de boi, a fost înlocuit cu timpul de un plug miniatural, mai ușor de purtat, sau de buhaiul care imită mugetul boilor. La sate, „Plugușorul” este însă extrem de complex, iar alaiurile care merg din casă în casă duc cu ele chiar un plug. „Aho, aho, ho-ho / Măine anul se-noiește / Plugușorul se pornește / Si începe a brazda / Pe la case a ura / Iarna-i grea, omătu-i mare, Semne bune anul are / Semne bune de belșug / Pentru brazda de sub plug”, sunt primele versuri ale Plugușorului, care tradițional se cântă în ultima zi a anului.

De asemenea, odată cu intrarea în Noul An, de Sfântul Vasile, este bine să se ureze pentru bunăstare, iar în acest sens „Sorcova” este cel mai cunoscut colind. Un obicei de Anul Nou, care aduce mare bucurie copiilor, este umblatul cu Sorcova. Aceștia au o crenguță înmugurită de copac sau o sorcovă confecționată dintr-un băț în jurul căruia s-au împletit flori de hârtie colorată. Numele de sorcovă are originea în cuvântul bulgar surov (verde fraged), făcând aluzie la ramura abia îmbobocită, ruptă odinioară dintr-un arbore. Atingând de mai multe ori persoanele cu sorcova sunt făcute urări de bine și bunăstare celui vizat.

TRADIȚII ȘI OBICEIURI DE CRĂCIUN

Prof. înv.primar Albu Cristiana Laura
Școala Gimnazială nr.7 Alexandria

Obiceiurile legate de sărbători fac parte din cultura tradițională a neamului nostru. Este o mare bucurie că încă se mai păstrează în unele zone ale țării aceste datini care ne ajută să înțelegem sărbătoarea respectivă precum și să ne bucurăm împreună de Marele Praznic. Păstrarea acestor datini este o mărturie vie a faptului că avem o conștiință a neamului din care facem parte. Obiceiurile țin de conștiința poporului român pentru că exprimă înțelepciunea populară a acestui neam, sunt esențe ale bogăției noastre spirituale.

Cele mai răspândite și mai fastuoase s-au dovedit a fi cele legate de marele Praznic al Crăciunului și de sărbătorirea Anului Nou. Repertoriul tradițional al obiceiurilor și tradițiilor românești cuprinde pe lângă colindele propriu-zise - Cântece de stea, Vifleemul, Plugușorul, Sorcova, și o seamă de datini, practici, superstiții, ziceri, sfaturi cu originea în credințe și mituri străvechi sau creștine.

Sărbătorile de iarnă la români încep odată cu prinderea Postului Crăciunului și țin până la Sfântul Ioan (7 ianuarie). Este o perioadă bogată în obiceiuri, diferite de la o zonă la alta, având în centru marile sărbători creștine prăznuite în această perioadă. Reperele mai importante sunt: Postul Crăciunului, Crăciunul, Anul Nou, Boboteaza și Sfântul Ioan.

Tradițiile Crăciunului au fost îmbogățite de la an la an. Cei mici îl așteaptă an de an pe Moș Crăciun cu plete dalbe, care vine cu tolba încărcată de cadouri pentru copiii cuminți, iar cu câteva zile înainte de Crăciun se împodobește bradul cu ornamente diverse. Obiceiul bradului de Crăciun ar fi apărut în Germania, unde legenda spune că Sfântul Bonifaciu a ordonat tăierea stejarilor, venerați de

păgâni. În cădere, stejarii au distrus toți copacii din prajmă, mai puțin bradul, care a devenit de atunci un simbol al acestei sărbători și este împodobit în seara de Ajun.

Un alt obicei popular este atârarea unei crenguțe de vâsc în case. Vâscul apare în mai multe culturi, iar originea sa nu este cunoscută. De exemplu, poparele scandinave credeau că vâscul o reprezintă pe zeița dragostei, Friga, și că acele cupluri care se sărută sub vâsc vor fi împreună toată viața. În tradiția creștin-ortodoxă, se spune că acela care pune vâsc în casă va avea un an îmbelșugat, fericire și pace în familie.

De asemenea, în ziua de Ajun, cei care voiau să afle cum vor sta cu sănătatea în anul care urmează tăiau pe jumătate un măr. Dacă fructul avea viermi la interior, credința era că omul va fi urmărit de boală. Un măr putred însă anunța moartea. Gospodinele știu că toată casa trebuie curățată lună înainte de Ajun, când nu mai au în Ajunul Crăciunului, grupuri de colindatori merg la casele oamenilor să vestească venirea lui Hristos prin colinde. În funcție de zona, colindatorii sunt îmbracați în port popular, cu broderie specifică locului. Persoanele care sunt colindate oferă nuci, covrigi, mere și, mai ales în zonele urbane, bani.

Un alt obicei de colindat este mersul cu Steaua. Acesta are loc în prima zi de Crăciun și evocă momentul din Biblie în care magii au urmat steaua pentru a ajunge la staulul în care s-a născut Hristos.

O altă tradiție importantă este chiar masa de Crăciun. În data de 25 decembrie ia sfârșit postul Crăciunului, care durează aproximativ șase săptămâni. În această zi, oamenii se pot desfăta cu bucatele tradiționale de Crăciun: tobă, lebăr, sarmale, caltaboși, colaci, cozonaci, pită, prăjituri, salate, cârnați sau friptură. Carnea folosită pentru prepararea bucatelor de Crăciun este proaspătă, întrucât de Ignat, în data de 20 decembrie, are loc un alt obicei: tăierea porcului.

Copiii de astăzi știu că vor primi cadouri de la Moș Crăciun. În trecut însă, obiceiul amintea mai mult de tradiția creștină. Astfel, în familie se ofereau cadouri similare celor care au fost aduse de magi lui Hristos: aur, smirnă și tămâie. Azi, împărțirea cadourilor este un obicei mult mai răspândit, oamenii nu își mai oferă daruri doar în familie, ci și între prieteni și chiar la serviciu. Darurile sunt foarte diverse, pot fi utile (un blender sau un aparat de cafea) sau decorative (un tablou sau un set de perne brodate). Important este ca aceste cadouri să fie cumpărate din plăcere, cu intenția de a-i face fericiți pe cei care le primesc.

Tradițiile de Crăciun unesc generațiile, iar părinții își învață copiii despre importanța lor: de la costumarea în portul popular și colindat până la împodobirea bradului și masa în familie din ziua Crăciunului.

BIBLIOGRAFIE:

- [Ghinoiu I.](#), *Mică enciclopedie de tradiții românești*, 2008, București, Ed. Agora
- Pamfile T., *Mitologie românească*, 1977, București Ed. All
- Nicolau I., *Ghidul sărbătorilor românești*, 1998, București, Ed. Humanitas.

CU SAU FĂRĂ TRADIȚII ȘI OBICEIURI?

Prof. înv. Primar: Andrei Nicoleta-Alina
Școala Gimnazială Nr. 1 Adunații-Copăcenii, Giurgiu

În România, există mai multe tradiții și obiceiuri de Crăciun, transmise din generație în generație.

Tradiții: Există credința că, mai înainte vreme, foarte multe răutăți făceau oamenii, din pricină că uitaseră de Dumnezeu. Pentru a-i scăpa de păcate, Dumnezeu a lăsat colindele, ca în fiecare an la Crăciun numele cel sfânt al Domnului să vină neapărat la urechile oamenilor și astfel să se abată de la calea răutăților. Se spune că, atunci când colindele nu se vor mai auzi pe pământ, vor ieși diavolii și astfel lumea va încăpea pe mâna lor.

Moș Crăciun, care are barbă albă, fiind iarnă, are curțile înspre miazăzi și răsărit. Când vine în țara noastră, pe un cal alb și șchiop, ajunge abia în șase săptămâni, pentru că merge încet. El este însoțit de Moș Ajun care, nefiind șchiop, ajunge cu o zi înainte la noi în țară, dar amândoi ne aduc veselie

Tradiția spune că atunci când s-a născut Hristos, baba lui Moș Crăciun, Crăciuneasa, s-a dus de-a moșit pe Maica Domnului. Când a auzit Moș Crăciun că femeia sa a lucrat în ziua lui, i-a tăiat mâinile pe loc. Atunci Crăciuneasa s-a dus la Maica Domnului și, plângând, i-a spus ce-a pățit și i-a arătat mâinile. Maica Precista a suflat peste mâinile Crăciunesei și îndată mâinile i s-au făcut frumoase și curate. În Transilvania, pentru Crăciun e bine ca fiecare creștin să facă măcar câte un colac, care să aibă înfățișarea unei mâini cu degetele-ntinse. De atunci a rămas datină ca să se facă pomenitul colac, care se unge pe deasupra cu gălbenuș de ou, ca să sclipească întocmai cum sclipeau atunci mâinile Crăciunesei

Se spune că în ziua de Crăciun cerul este deschis.

Obiceiuri: În trecut, după terminarea slujbei de la biserică, oamenii se întorceau pe la casele lor, unde serveau masa, iar, după o oră, două de somn, cei tineri mergeau în vizită la rudele apropiate. Ei gustau din preparatele de porc și beau câte un pahar, două de băutură. Înainte de a se așeza la masă, vecinii își dădeau de pomană colac, lumină, caltaboș, în credința că ospătează astfel pe morții neamului

În ziua de Crăciun, după ce au mâncat de prânz, se strâneau flăcăii toți la un loc, intrând în casele oamenilor și colindă mai întâi colindul cel mare sau colindul casei, începând chiar de când intră pe ușa casei. Îl cântă în fiecare casă și în el se pomenesc stăpânii casei, bărbatul și femeia. După aceea colindă pe rând și copiii casei, potrivit cu etatea și sexul. Aceasta o cer chiar părinții, căci cred că, dacă îi colindă, sunt tot anul sănătoși

Colindul cu steaua. Începând cu întâia zi de Crăciun și sfârșind în ziua de Bobotează, mai pretutindeni, sau numai până la Sf. Vasile, copiii umblă cu steaua. Copiii care umblă cu steaua se numesc stelari, colindători sau crai, pe cap având coroane de hârtie colorată.

Irozii. Sunt o ceată de patru-cinci flăcăi îmbrăcați în ilice și fustanele albe, cu măști de pânză, în care se află loc pentru gură. Pe lângă aceștia mai sunt un uncheaș îmbrăcat cu cojoc mățos, pe dos, și cu un băț în mână. Mai este un jidan perciunat, ghebos și o femeie. Sunt însoțiți de un lăutar ce le cântă din trișcă. Poporului nu-i prea place să primească Irozii, zicând că aceștia se răstesc cu sulile spre icoanele din casă, ceea ce este un mare păcat. Despre cei ce se fac Irozi se crede că îngerul păzitor nu se apropie patruzeci de zile.

Pentru bunul mers al vieții și al treburilor: Cenușa bușteanului care arde în noaptea Crăciunului e împrăștiată prin grădini pentru a promova rodirea lor. Cine în ziua de Crăciun mănâncă întâi carne de vrabie, acela va fi ușor la muncă vara ca vrabia. De Crăciun, dacă ai împrumutat ceva, să aduci lucrul acasă, să știe că are stăpân. La cele trei sărbători mari: Crăciun, Paște și Rusalii, să te speli cu apă după bani și vei fi bănos

Apărător de rele și durere: Să nu mănânci carne de porc în ziua de Crăciun, ca să nu piară porcii peste an. Cât țin zilele Crăciunului, furca de tors trebuie ascunsă, căci altfel cel ce o va vedea în aceste zile va fi mușcat de un șarpe atât de gros și atât de lung, ca o furcă.

Oracular: Dacă în dimineața de Crăciun intră în casă un bărbat, oile vor făta berbeci; dacă intră femei, vor făta miele

Despre vreme: Dacă la Crăciun e cald, încât se pot ține ușile deschise, la Paști va fi frig. Dacă în prima zi de Crăciun va fi vreme senină, frig și ger, atunci vara va fi bună. Perioada de douăsprezece zile dintre Crăciun și Bobotează este asimilată de către locuitori celor douăsprezece luni calendaristice ale anului următor. Cum e vremea în ziua respectivă, așa va fi și în luna corespunzătoare acelei zile.

La români, sărbătorile de iarnă, îndeosebi cele de Crăciun sunt adevărate sărbători de suflet și vor exista întotdeauna.

BIBLIOGRAFIE:

Antoaneta Olteanu, Calendarele poporului român, 2009, Editura Paideia, București

CRĂCIUNUL LA ROMÂNI. TRADIȚII ȘI OBICEIURI

PÎP Androne Mădălina

Școala Gimnazială "Dan Berindei", Roșiori de Vede

Nașterea Domnului Iisus Hristos este sărbătorită în zilele de 25, 26 și 27 decembrie, iar seara de 24 decembrie este cunoscută și sub denumirea de Ajunul Crăciunului. Sărbătoarea Crăciunului datează încă din secolul al IV-lea, când Biserica Creștină a stabilit această dată nu întâmplător, ci pentru a concura cu nașterea zeului Soare din tradițiile păgâne. Mulți istorici ai religiei sunt însă de părere că Nașterea Domnului ar fi avut loc spre sfârșitul iernii. De altfel, există unele discrepanțe între datele la care se sărbătorește Crăciunul: creștinii ortodocși de rit vechi îl sărbătoresc pe 7 ianuarie, după calendarul iulian, care este decalat cu 13 zile față de cel oficial.

Tradițiile Crăciunului au fost îmbogățite de la an la an. Cei mici îl așteaptă an de an pe Moș Crăciun cu plete dalbe, care vine cu tolba încărcată de cadouri pentru copiii cuminiți, iar cu câteva zile înainte de Crăciun se împodobește bradul cu ornamente de culoare roșie sau verde. Obiceiul bradului de Crăciun ar fi apărut în Germania, unde legenda spune că Sfântul Bonifaciu a ordonat tăierea stejarilor, venerați de păgâni. În cădere, stejarii au distrus toți copacii din prajmă, mai puțin bradul, care a devenit de atunci un simbol al acestei sărbători și este împodobit în seara de Ajun.

În România, există mai multe tradiții și obiceiuri de Crăciun, transmise din generație în generație. În satele din Oltenia, în Ajunul Crăciunului, gospodarii se trezesc dis-de-dimineață, aprind focul în sobă și ațâță jarul cu ajutorul unui vreasc, în timp ce rostesc o urare de Crăciun: "Bună

dimineata lui Ajun! /C-a venit într-un ceas bun /Să ne-aducă: porcii grași și unturoși /Și oamenii sănătoși, /Vacile cu viței, oile cu miei, scroafele cu purcei, cloștile cu pui, găinile cu ouă. La anul și la mulți ani!”.

Una dintre cele mai îndrăgite tradiții de Craciun este mersul cu colindul. În prima zi de Crăciun, colindătorii merg din casă în casă cu steaua în mână și le vestesc oamenilor nașterea lui Iisus prin cântece și poezii. Se spune că acela care nu le deschide poarta colindătorilor va avea parte de un an neroditor și de ghinioane în casă, cauzate de zgârcenia de care a dat dovadă.

În Maramureș, la colindat merg și adulții, nu numai copiii. Ei sunt primiți de gazde și cinstiți cu cozonac, sărmăluțe, preparate din carne de porc, colaci și vin. Tot în data de 25 decembrie, oamenii le trimit urări și mesaje de Crăciun celor dragi, cărora le transmit gândurile lor bune.

Un alt obicei popular este atârnarea unei crenguțe de vâsc în case. Vâscul apare în mai multe culturi, iar originea sa nu este cunoscută. De exemplu, poparele scandinave credeau că vâscul o reprezintă pe zeița dragostei, Friga, și că acele cupluri care se sărută sub vâsc vor fi împreună toată viața. În tradiția creștin-ortodoxă, se spune că acela care pune vâsc în casă va avea un an îmbelșugat, fericire și pace în familie.

De asemenea, în ziua de Ajun, cei care voiau să afle cum vor sta cu sănătatea în anul care urmează tăiau pe jumătate un măr. Dacă fructul avea viermi la interior, credința era că omul va fi urmărit de boală. Un măr putred însă anunța moartea. Gospodinele știu că toată casa trebuie curățată lună înainte de Ajun, când nu mai au voie să dea cu mătura, pentru că o veche superstiție spune că așa se alungă norocul din casă. Iar creștinii nu au voie să bea rachiu în Ajunul Craciunului.

O altă tradiție specifică Munteniei, Olteniei și Banatului este ca gospodinele să prepare un aluat folosit pentru a alunga deochiul animalelor din gospodărie. Astfel, animalele vor fi sănătoase tot anul și vor da mai mult lapte.

La Mărișel, o localitate de lângă Cluj, un obicei străvechi de Crăciun este atât de frumos încât a fost inclus în patrimoniul UNESCO. Aici, în inima munților Apuseni, toate tradițiile sunt păstrate cu sfințenie. Există un obicei străvechi numit „Junii Măriselului”: un grup de 10 tineri necăsătoriți, care în fiecare an vin la biserica din sat, după care ies în fața lăcașului de cult, dansează și colindă. La un moment dat, junii, le invită la dans pe fetele care nu sunt căsătorite.

La Dumbrăvița, în județul Brașov, se păstrează o tradiție veche de două secole. E singura localitate din țară în care bradul se împodobește chiar în ziua de Crăciun. Pomul de Crăciun va rămâne în centrul comunei până după Bobotează. Vătafii, adică tinerii care au făcut și armata, și penășii, feciorii care urmează să se însoare, sunt cei care aduc în centrul comunei bradul.

O altă tradiție importantă este chiar masa de Crăciun. În data de 25 decembrie ia sfârșit postul Crăciunului, care durează aproximativ șase săptămâni. În această zi, oamenii se pot desfăta cu bucatele tradiționale de Crăciun: tobă, lebăr, sarmale, caltaboși, colaci, cozonaci, pită, prăjituri, salate, cârnați sau friptură. Carnea folosită pentru prepararea bucatelor de Craciun este proaspătă, întrucât de Ignat, în data de 20 decembrie, are loc un alt obicei: tăierea porcului.

În unele locuri, în ajunul Crăciunului, gospodarii își strâng de prin sat toate lucrurile pe care le-au dat cu împrumut. În alte locuri, în ajun de Crăciun nu se dă nimic cu împrumut pentru că cei care iau cu împrumut fac asta numai ca să aibă noroc la hoții în anul viitor. De asemenea, tradiția spune că cei care dau lucruri din casă, alungă norocul din cămin. În unele sate, în vasul cu apă, în care familia se spală, se pun nuci, pentru ca oamenii să fie sănătoși peste an.

Tot la sate încă se mai păstrează obiceiul ca în ajunul Crăciunului cetele de colindători să meargă din poartă în poartă ca să vestească venirea pe lume a Pruncului Iisus. Se spune că tinerii mascați care însoțesc aceste cete au darul de a alunga spiritele rele și că cei care nu îi primesc vor avea un an sărac, cu ghinion.

BIBLIOGRAFIE:

1. Ghinoiu I., “Mică enciclopedie de tradiții românești”, 2008, București, Editura Agora;

2. Ghinoiu I., “Obiceiuri de peste an. Dicționar”, 1997, București, Editura Fundației Culturale Române;
3. Pamfile T., “Sărbătorile la români”, 2018, București, Editura Saeculum;
4. Ghinoiu I., “Sărbători și obiceiuri românești”, 2003, București, Editura Elion.

TRADIȚII SI OBICEIURI DIN MUNTENIA

Prof.Andrei Marian Gabriel
Școala Gimnazială nr. 1 Videle

Muntenia e teritoriul situat în sudul României și ca regiune a vechii Valahii (sau Țara Românească). Zona ocupa teritoriul de sub munte, fiind delimitată de lanțul carpatic, Dunăre și râul Olt și cuprinde județele Argeș, Dâmbovița, Prahova, Buzău, Brăila, Ialomița, Călărași, Ilfov, Giurgiu, Teleorman și municipiul București.

În antichitate, Muntenia a fost locuită de geți, ulterior fiind parte componentă a regatului dac al lui Burebista. De-a lungul timpului, valurile de popoare migratoare au determinat stabilirea unei populații destul de reduse în această zonă; abia în secolul al XIV-lea, când s-au pus bazele Țării Românești au început să se așeze grupuri de români sud-dunăreni, bulgari și greci.

În Muntenia, atmosfera sărbătorilor de iarnă se face simțită începând cu ziua de *Sfântul Nicolae* (6 decembrie), moment de interes și bucurie pentru copii. Sfântul Nicolae este numit popular Sânt Nicoară sau Moș Nicolae. Moș Crăciun sau Santa Claus în tradiția anglo-saxonă provine din numele sfântului Nicolae. De Moș Nicolae se dau daruri care, spune obiceiul, trebuie să fie descoperite în încălțăminte. Când Sfântul Nicolae vine pe un cal alb, atunci aduce iarnă grea. Sfântul Nicolae este unul dintre cei mai venerați sfinți, atât în Răsărit cât și în Apus, prăznuit cu mare fast în toată lumea creștină.

Sfântul a trăit în vremea împăraților romani Dioclețian și Maximilian (284-305).

Pentru bunătatea și înțelepciunea sa evanghelică a fost hirotonit preot. A fost prigonit și întemnițat în timpul persecuțiilor creștinilor și eliberat în anul 313. Sfântul Nicolae este ocrotitorul celor care călătoresc pe mare, pe uscat și prin aer, apărător al soldaților în război, ajutor al văduvelor, orfanilor și fetelor sărace. Copiilor cumiți le aduce cadouri iar celor obraznici, pe lângă cadouri le aduce o nuielușă.

În această zi se pun în apă crenguțe de pomi fructiferi pentru a înflori de anul nou.

În tradiția populară se spune că Moș Nicolae are o mare trecere pe lângă Dumnezeu, fiind trimis de el ca iscoadă pe lângă diavol. Se spune că în noaptea de Crăciun poate fi văzut la masa împărătească stând chiar lângă Dumnezeu.

Până în *Ajunul Crăciunului* gospodarii se ocupă cu taierea porcului, femeile fac curățenie în casă și în curte iar cei mici învață colinde și împodobesc bradul. Ulițele satului sunt învăluite de mirosuri apetisante și de cântece vesele care anunță nașterea lui Iisus.

În această perioadă muntenii nu uită nici de cei care nu se mai află printre noi, în județul Teleorman păstrându-se obiceiul „*colindeților*”: în seara de Ajun sătenii își dăruiesc unii altora covrigi, vin și țuică fiartă, pomenind numele celor morți.

În apropierea *Crăciunului* se formează diferite cete de colindători care merg să vestească sărbătoarea și să ureze gazdelor sanatate, belșug și noroc. Tipică Munteniei este ceata de fete care merg să colinde în special pe flăcăi. Odinioară doar bărbații neînșurați îndeplineau acest obicei. Mai actuale sunt grupurile mixte și cele formate din membrii familiei care vizitează cu precădere rudele

,prietenii și vecinii. Ritual plin de culoare și originalitate, colindatul are rolul de a îndepărta spiritele rele și de a aduce prosperitate.

Bradul împodobit în Ajunul Crăciunului este rezultatul adaptării creștinismului unui ritual păgân de adorare a copacilor. Ei împodobeau ramurile cu ațe colorate și pietre pictate pentru a se asigura ca spiritul se va întoarce în fiecare primăvară și va determina renașterea frunzelor, florilor și a fructelor. Bradul împodobit ne readuce în memorie amintirile frumoase legate de Crăciunurile trecute. Tradiția împodobirii bradului datează încă din vremurile păgâne, astfel încât de sărbători fiecare creștin are în casă o ramură împodobită. Superstiții legate de brad și de sărbători sunt multe:

- nu se taie vârful bradului;
- în ziua de Crăciun se mănâncă un măr ca să te bucuri de sănătate anul care vine;
- în Ajunul Crăciunului animalele și păsările pot vorbi (testarea acestor superstiții aduce ghinion);
- se spune că porțile raiului se deschid la miezul nopții în noaptea de Ajun, iar cei care mor în aceste zile ajung direct în rai;
- casa în care pe parcursul sărbătorilor va arde focul (candelă, lumânare), nu va fi ocolită de noroc;
- dacă o fată nemăritată bate la ușa cotețului în ziua de Ajun și se va auzi cocoșul cântând, în anul care vine se va marita;
- dacă aduci bradul în casă înaintea Crăciunului aduce ghinion;
- în ziua de Crăciun pâinea se așază sub masa pentru a avea noroc;
- ca să fii ferit de farmede și de *deochi* așezi în cele patru colțuri ale mesei, sub fața de masă, grăunți de usturoi și boabe de mei;
- de la Crăciun și până la Anul Nou se mătură dar gunoierul nu se dă afară din casă decât după Bobotează;
- cine va dormi în ziua de Sfântul Vasile, va dormi tot anul;
- cine strănută în seara de Anul Nou va avea noroc tot anul.

Prima zi de Crăciun se petrece alături de familie, în jurul bradului și a mesei încărcate de bunătăți. Înainte de degustarea bucatelor, gospodinele pregătesc *apa norocului*, o infuzie de plante (mușcată, mentă, levănțică), amestecată cu agheasmă, cu care stropesc casa. Obiceiul se repetă timp de șapte zile dacă familia a fost greu încercată înainte de Crăciun. De asemenea, bărbații aruncă în foc un braț de paie, spunând câteva cuvinte menite să atragă bogăția: „*atâtea paie, atâtea miei, atâtea porci, atâtea boi, atâtea oi, atâtea vaci, atâtea turmăci (vite)*”. Se spune că în această zi nu trebuie să împrumuți nimic din casă, altfel veți alunga norocul.

Sărbătoarea Nașterii lui Iisus este simbolul vieții, al bunătății și speranței, perioadă în care oamenii își îndreaptă atenția către valorile spirituale dar și către comunitate.

Îngerii, simbolul Crăciunului

Potrivit Bibliei, îngerii sunt niște ființe spirituale, creații ale lui Dumnezeu, cărora Tatăl Ceresc le-a dat înțelepciune, voință, dar nu și trup. Ei se află permanent în slujba Domnului, nu îmbătrânesc niciodată și se află în afara timpului și spațiului. Îngerii figurează în mitologie ca ființe naturale, întruchipând vântul, lumina, focul și stelele. După cum știm, Sfânta Scriptură este populată de aceste spirite divine. Despre ajutorul pe care îl acordă îngerii se vorbește mult, există *îngeri păzitori* care îl protejează pe om de rele (accidente, boli), *îngeri vestitori* (prevestesc, anunță sau trimit mesaje), *îngeri luptători* (intră în luptă cu forțele răului pe care îl înving sau îl îndepărtează). Credința că fiecare om are un înger care veghează asupra lui, există la toate popoarele. În Biblie ei sunt numiți *duhuri slujitoare* sau *fii lui Dumnezeu*.

Se povestește că, odinioară, la începuturile *Împărăției Cerești*, Domnul a fost înconjurat de patru îngeri, *Mihail, Gavril, Rafael și Lucifer*, care se aveau foarte bine între ei. Dumnezeu a considerat că îngerii trebuie să poarte straie albe și frumoase. Visele în care îți apar îngerii au semnificații diferite: dacă visezi îngeri în somn înseamnă că ai noroc, dacă îi visezi doar înseamnă că vei primi un ajutor nesperat, iar dacă te prefaci că te prefaci în înger înseamnă că îți va muri o persoană apropiată.

În zilele acestea de sărbătoare să sperăm că vom avea cu toții sufletele curate precum cămașa lui Hristos, încercând să-i înduplecăm pe îngeri prin rugăciune să se apropie de noi și să vegheze asupra noastră.

BIBLIOGRAFIE:

Oprea, Gheorghe, *Folclor muzical românesc*, Editura Fundației *România de mâine*, București, 2001.

ALTE OBICEIURI ȘI TRADIȚII DIN MUNTENIA

Profesor consilier Mihaela Giugulea,
CJRAE Teleorman, Școala Gimnazială nr. 1 Videle

Nașterea Domnului

Pentru toți credincioșii, Nașterea Domnului este marea sărbătoare a creștinătății. Aceasta nu este o naștere oarecare, fiindcă Dumnezeu este cel care a luat trup și s-a născut *Om*. Nașterea Domnului este sărbătoarea care prăznuiește nașterea cu trup a lui Hristos, *Dumnezeu adevărat și Om adevărat*. Ea marchează sfârșitul unei epoci „*până la Hristos*” și începutul alteia noi „*după Hristos*”.

La fixarea datei de 25 decembrie ca dată a sărbătoririi Nașterii Domnului, s-a avut în vedere că mai toate popoarele din antichitate aveau sărbători solare care cădeau în jurul solstițiului de iarnă, Biserica dorind să contrapună o sărbătoare creștină cultului *Zeului Soare*, de origine orientală, înlocuită cu ziua de naștere a lui Hristos care a fost numit de proroci *Soarele dreptății* sau *Răsăritul cel de sus*.

Crăciun este o semidivinitate arhaică legată de cultul strămoșilor. Legenda spune că *Moș Crăciun* era un cioban rău care nu a vrut să o primească pe *Fecioara Maria* să nască în staulul lui. Dar nevasta lui *Crăciun*, o femeie miloasă, o primește pe ascuns pe *Maica Domnului* și tot ea îl moșește pe *Iisus*. *Moș Crăciun* se înfurie și îi taie mâinile soției sale, dar *Fecioara Maria* i le pune la loc. Determinativul de *moș* indică vârsta zeului adorat care trebuia să moară și să renască la noul an care se celebra atunci la 25 decembrie. În tradiția populară *Crăciun* este un om bătrân, înrudit cu *Moș Ajun*, fratele său mai mic. De Crăciun au loc o serie de manifestări care au în centrul lor colindele și mesele spirituale. Colindele vestesc nașterea lui Hristos, transmit urări de sănătate, rod bogat, împlinirea tuturor dorințelor în noul an. Colindatul este cea mai răspândită tradiție a românilor. De Crăciun se împodobește bradul, îngerii de pe lămgă brad au apărut pe la 1850.

Ajunul se ține cu post pentru *Maica Domnului*, căci în acea zi ea a fost supărată, i-a fost greu și n-a mâncat nimic. Pentru această masă se gătea câte puțin din fiecare, existând credința că, dacă guști din fiecare, ele vor rodi peste an. Toate aceste bucate trebuie să fie gata ca să fie dezlegate în ziua de Crăciun. În noaptea dintre Ajun și Crăciun se ține priveghi. În această zi nu este bine să dai foc în casă. Dintre toate serile de peste an, cea mai bogată în datini și credințe, cea mai misterioasă și cea mai așteptată de toată lumea este seara de Anul Nou. Tot românul aprinde în casă lumânări, lăsându-le să ardă toată noaptea în fața icoanei, ca să poată intra norocul în casă. În seara de Anul Nou, copiii dar și adulții care merg în vizită la rude, își bagă în buzunar o mână de semințe (boabe de grâu, semințe de mei, de floarea soarelui), iar în drumul lor aruncă boabe peste cei pe care îi întâlnesc, strigând: *Miu, miu, la mulți ani!*

Stea este un obicei cunoscut, care se practică pretutindeni, fiind mare întrecere între *stelari* când se întâlnesc două *stele* pe drum sau la aceeași casă. De obicei, închină steaua cei mai mici. Steaua se închină în felul următor: cel care o ține în mână se numește

irod ,vătaful lor îngenunchează în fața celeilalte *stele* pe care o ține în mână celălalt *irod*,aplecând-o apoi cu fața în jos de trei ori. Se despart și pornesc în direcții opuse. Cel căruia i s-a închinat *Steaua* își continuă drumul ales iar celălalt face cale întoarsă.Cu *Steaua* se umblă până la Sfântul Vasile,aceasta având șase ,opt,douăsprezece colțuri.În interiorul ei se află un bec aprins care luminează o fotografie cu nașterea Domnului. Băieții care umblă cu *Steaua* sunt de obicei în număr de trei și se mai numesc *crai*.

În perioada când obiceiurile de iarnă aveau restricții, tinerii au inventat *Steaua mascată* .Doi tineri erau îmbrăcați în mire și mireasă și plecau din casă în casă să vestească căsătoria lor.Ei interpretau aceleași versuri ca la *steaua* obișnuită ,obiceiul întâlnindu-se în localitatea Pietroșani de Teleorman.

Cicea este un colind de fată,cântat,care s-a alterat și deformat,pierzându-și complet valorile de conținut originare.Cu *cicea* se umbla în ziua de 31 decembrie după amiaza,ceata fiind alcătuită din 3-4 băieți care nu depășesc vârsta de 14 ani.Obiceiul se întâlnește în localitățile Bragadiru și Nanov.

Un alt obicei de iarnă din Teleorman este *barza*. Barza țopăie ,cu mișcări deșuchiate,anapoda , în ritm grotesc. În timpul jocului se fac mișcări , *floricele* ,barza ciupește spectatorii cu ciocul , sare și dansează.Alături mai apare un turc,un moș ,o baba.

Turcul se rotește pe lângă barza,dansând un dans oriental,buf,având în mână o sabie.Barza este apărută de turc,de niște dușmani posibili.barza cade jos lovită din greșeală.Turcul vine la ea,o cercetează ,o întoarce și o bocește. Obiceiul se întâlnește în localitățile Buzescu,Mavrodin și Nanov.

În Teleorman se mai întâlnește , deasemenea, si *capra*.Țiganul are o capră și o ține în lanț.În casă intră întâi capra,țiganul,țiganka apoi fluierașul.Acesta cântă și capra joacă un fel de sârbă.Personajele sunt boierul,țăranul,țiganul,țiganka și fluierașul.Obiceiul se întâlnește în localitățile Năsturelu,Pietroșani,Beiu și Nanov.

Ța,ța, ța,căpriță,ța!
Am o capră de la munte,
Cu trei stele albe-n frunte,
Și am dus-o la iernat,
La un popă din Banat,
Și-a hrănit-o cu bucate,
Cu tarâte-amestecate!
Ța,ța, ța,căpriță,mea!
Te-am adus la casa mea,
Și te-am adus de la munte,
Cu trei stele albe-n frunte,
Eu te-am pus ca sa joci bine
Și la anul care vine,
La anu' și la mulți ani!

În Muntenia *capra* mai poartă numele de brezaie,având o semnificație care se pierde în negura vremurilor. Sătenii spun că,măștile populare extrem de expresive,sunt întruchiparea sufletelor celor decedați,care au revenit pe pământ.În ele sunt adunate spaimetele,arhetipurile și legăturile cu lumea spiritelor ,iar jocul lor reprezintă alungarea vechiului an și regenerarea.Spectacolul foarte colorat si vesel îmbina dansul,jocul,dialogurile comice , cântecele si urările cu unele ironii și aluzii ținute în frâu de-a lungul anului.

Obiceiuri și ritualuri în ziua de Sfântul Vasile

Tradiția populară ne spune că există zile ale anului în care, conform datinei și obiceiurilor străvechi, natura are puteri magice, fiind posibile descântece, incantații și ritualuri care vor duce la cunoașterea celui sortit. Ziua de Sfântul Vasile este prima zi a anului, ziua în care fetele pun punți pentru a visa bărbatul cu care se vor căsători. Punțile sunt făcute din rămurele de măr dulce, construite din două crenguțe, care sunt, mai apoi, plasate în locuri ascunse. De ele se leagă un

mănunchi de busuioc, o pară de argint legată cu un fir de ață roșu, un inel, o batistă și un șir de mărgele. Tradiția muntenească spune că, dacă puntea este plină de brumă, atunci fata se va căsători cu un bărbat bogat, iar dacă puntea nu are brumă, atunci se va căsători cu unul sărac. Un alt obicei prin care fetele tinere, necăsătorite își pot afla alesul este acela de a pune busuioc la ghizdurile fântânii, iar dacă a doua zi găsesc busuiocul cu promoroacă atunci se vor mărita în acea iarnă.

BIBLIOGRAFIE:

Oprea, Gheorghe, *Folclor muzical românesc*, Editura Fundației *România de mâine*, București, 2001.
Zona etnografică Teleorman, de M.C. Bâtcă, Vl. Bâtcă, Ed. Sport-Turism, 1985;

TRADIȚII ȘI OBICEIURI DE CRĂCIUN ÎN CONTEXT EUROPEAN

**Cristina Căpățînă, profesor de Limba și literatura română,
Școala Gimnazială nr. 2 Videle**

Tradițiile și obiceiurile fac parte din patrimoniul cultural european, fiind o modalitate de manifestare a relațiilor cu lumea și cu Divinitatea care o guvernează. Acestea ne unesc peste granițe, structurându-ne anotimpurile și viețile, adesea reflectând teme legate de identitate, religie și natură. Există două mari categorii de sărbători: cea privind viața comunității, strâns legată de sărbătorile religioase și de obiceiurile agricole și cea care vizează evenimentele din viața individului, presupunând tradiții și obiceiuri ale marilor praguri din viața omului: nașterea, căsătoria și moartea.

Mai întâi, merită făcută distincția între tradiții și obiceiuri; în timp ce tradițiile păstrarea și conservarea conștientă a obiceiurilor în societățile moderne, obiceiurile sunt practici, gesturi, text(e), evenimente ce se transmit de la o generație la alta, repetându-se periodic, la anumite ocazii (punerea grâului la încolțit în seara de Sf. Andrei, colindatul, tăierea porcului de Ignat, udatul cailor de Bobotează, udatul miresei, împodobirea bradului de nuntă, hora denumită Nuneasca, tăiatul moțului/ ruperea turtei, dansul Călușului de Rusalii etc). Obiceiurile sunt parte integrantă a comunității, în care funcționează ca automatisme, în mod firesc, pe când tradițiile vizează și un public nefamiliarizat, din exteriorul comunității, dar interesat și dornic să cunoască și chiar să participe.

Referindu-ne în ceea ce urmează la sărbătoarea care se apropie, Crăciunul, există o serie de obiceiuri ce s-au perpetuat de-a lungul timpului și pe care societatea noastră modernă se pare că le-a redescoperit în ultimii ani. Există o perioadă de pregătire a acestei sărbători, marcată de post, ca o formă de venerație religioasă; iar tradițiile din jurul său au și un scop practic - folosirea mâncării înaintea postului sau economisirea mâncării pentru altă dată. În Teleorman, intrarea în post presupune un ospăț în și alături de familie (copii, părinți, socri, dar mai ales nași): seara de dinainte se numește Lăsata Secului, când cei dragi se înveselesc împreună, la o cană cu vin și plăcintă cu dovleac. Ceea ce urmează înseamnă restricție (alimentară, trupească) și o interiorizare a stărilor de mânie, furie, a disponibilității pentru orice conflict. De altfel, în zona Ulmeni, se practică în această seară obiceiul de a cere iertare celor mai în vârstă pe care i-ai supărat sau necăjit în cursul anului (părinți, socri). Obținerea iertării este o condiție pentru a ține postul așa cum se cuvine, împăcat cu cei din jur, dar există posibilitatea ca ei să nu o acorde, ceea ce nu permite, în consecință, un post în adevăratul înțeles al cuvântului și nici taina împărtășaniei. Apoi, seara de Sf. Andrei înseamnă, mai ales pentru copii, obiceiul de a pune grâu la încolțit, pentru a asigura belșugul gospodăriei în anul care vine. Fiecare membru al familiei (dar, mai ales, femeile și copiii) au propriul recipient cu grâu încolțit, pe care îl

urmăresc cum evoluează și îl vor arunca pășărilor în ziua de 1 Ianuarie. Sf. Nicolae este un moment al sărbătorii premergătoare Crăciunului, care aduce mici daruri copiilor. Aceștia își pregătesc de seara încălțările, lustruindu-le, pentru ca dimineața să găsească dulciuri și o nuielușă, semn al ascultării celor mari, al respectului ce trebuie să li-l poarte și al ideii că greșeala se pedepsește. Societatea modernă, în dorința de a păstra tradiția, a inventat nuielușe moderne, împodobite cu diferite ornamente (fundite, betală, flori), minimizând darurile din categoria dulciurilor și introducând păpuși, jocuri, haine pentru copii. De asemenea, categoria căreia i se adresează s-a lărgit, extinzându-se cu adulții. Iată că noi, cei din contemporaneitate, păstrăm ca tradiție un obicei ușor deformat. Această reinterpretare a obiceiului se identifică în momentul sacrificării porcului; acesta reprezintă „munca de un an” și, cel mai probabil din rațiuni economice, s-a renunțat la ziua de Ignat ca moment propice acestui sacrificiu, devansându-se. Unii bătrâni țin încă la ideea ca porcul să fie tăiat cât mai aproape de Crăciun, pentru a avea la masă produse cât mai proaspete. Bărbatul casei este cel care duce la îndeplinire ritualul, după care porcul este „tămâiat” pentru a îndepărta toate vorbele rele ce s-au abătut asupra lui în timpul anului. Se „pârlește” cu paie, va fi spălat și curățat de orice impuritate fizică (apă caldă, apoi prin frecare cu mălai), după care se învelește în preșuri (sau în pături) curate. Autorul sacrificiului îl crestează în frunte în formă de cruce, le urează celorlalți „să-l mâncați/mâncăm sănătoși!”. Copiii din familie sunt urcați pe spinarea porcului, ca semn al sănătății și al asigurării bunăstării, în timp ce adulții ciocnesc mici pahare cu țuică fiartă (numite regional „țoiuri”), făcându-și urări de bine. În zona Videle, obiceiul de a colinda se numește „la colindețe” și se practică atât în dimineața Ajunului, cât mai ales în seara premergătoare acestei dimineți. Colindul este scurt, iar denumirea lui provine de la colacii din aluat – mici reprezentări umane, pe care gospodinele le împărțeau cu lumânare în dimineața Ajunului, alături de o „cută” de zahăr. În seara de ajun se cântă Reloiul, probabil un derivat de la *Ler* sau de la *Lerui*, cu referire directă la porumbeii care vestesc „la crucea pătului” un eveniment deosebit, pe care însă nu îl numesc. În dimineața de Crăciun se cântă Steaua, semn al nașterii Mântuitorului.

Iată că, așa cum evidențiază și cercetările de etnografie, și tradiția românească, asemenea multor tradiții din Europa, își are originea într-o ocazie religioasă și că, printre acestea, există un laitmotiv recurent al perioadelor de post și reflecție înaintea sau după perioade de sărbătoare și abundență. Cultura populară românească se remarcă, în acest sens, printr-o serie de ritualuri care o individualizează în contextul european, îi conferă unicitate și o situează în rândul societăților păstrătoare a unor tradiții reale, destul de puțin alterate.

Siteografie:

<https://www.europeana.eu/ro/exhibitions/celebrations-in-europe/feast-and-fast> accesat la 13.12.2022, ora 9:15.

„CRĂCIUNUL - SĂRBĂTOAREA TUTUROR CREȘTINILOR!”

Informatician Bălan Mihaela
Liceul Tehnologic „Nicolae Bălcescu” Alexandria

„Crăciunul nu este o perioadă, nici un sezon, ci o stare de spirit. Adevăratul spirit al Crăciunului înseamnă să prețuiești pacea și bunăvoința, să oferi, din plin, compasiune!”

Calvin Coolidge

Cele mai așteptate sărbători sunt cele de iarnă, iar dintre acestea sărbătoarea Crăciunului. La orice vârstă sărbătoarea Crăciunului este percepută ca o sărbătoare a bucuriei care face să înflorească în sufletele noastre bunătatea, frumusețea, toleranța, credința, speranța, tot ce are omul mai nobil. Pe bună dreptate se spune că dacă spiritul Crăciunului ar ține tot anul am putea să trăim cu toții într-o lume mult mai bună.

Crăciunul este ziua în care s-a născut Iisus Hristos și este o sărbătoare aparte. Atmosfera de Crăciun ne aduce bucurie și ne amintește cu precădere de anii copilăriei, de emoția așteptării împodobirii bradului, de clipa la care visăm să-l întâlnim pe Moș Crăciun. Dincolo de faptul că este una dintre cele mai importante sărbători creștine, Crăciunul e așteptat cu mare entuziasm de toată lumea, indiferent de vârstă, uneori chiar și de religie. Sigur te gândești cu drag la cadourile lui Moș Crăciun, la colinde, la mirosul de brad și la vâscul din pragul ușii. Și, cu siguranță, experiențele personale au încărcat astfel de clipe magice cu semnificații proprii. Dar mai mult decât atât, tradițiile legate de Crăciun aduc simboluri naturale vechi de sute de ani. Bradul deține rolul principal în perioada Crăciunului. Împodobitul acestuia este cel mai îndrăgit obicei de sărbători, datorită simbolurilor care i se asociază: iubire (pentru că este împodobit de întreaga familie), bucurie și fericire (pentru că sub el sunt puse cadourile), magie (se spune că Moș Crăciun nu vine în casele unde nu e brad), viață, trăinicie și sănătate (pentru că este mereu verde, chiar și când afară e zăpadă). Practic, bradul a devenit centrul sărbătorilor de iarnă.

Șosete tricotate, crenguțe de brad și de vâsc, globulețe, fundițe, ghirlande colorate, oameni de zăpadă, stelute și fulgi, toate te vor ajuta să intri în atmosfera de sărbătoare.

Să nu uităm de îndrăgitele colinde care însoțesc aceste sărbători minunate. Totul începe în Ajunul Crăciunului, când, dis-de-diminează, cetele de copii cântă bucuroși la geam, așteptând cu nerăbdare să primească de la gazdă nuci și colăcei.

Colindele sunt o parte importantă a spiritului Crăciunului. Grupuri de copii, fete și băieți, merg din casă în casă să colinde, toată ziua de Ajun. Se spune că e bine să primești colindători, pentru că urarea lor aduce noroc, iar dacă nu primești colindul vei fi urmărit de ghinion. După ce colindătorii termină de cântat, gazda îi invită în casă și le oferă mere, nuci, dulciuri și colaci. Nucul simbolizează belșugul și longevitatea, iar merele semnifică bunăstare și bogăție.

Începând cu prima zi de Crăciun și până la Bobotează, copiii umblă cu Steaua, ei numindu-se colindători sau crai, pe cap având coroane de hârtie colorată. Tot acum are loc și Vicleimul sau Irozii, când tinerii pun în scenă nașterea lui Hristos. Vicleimul sau "Irozii" este datină prin care tinerii

reprezintă la Crăciun nașterea lui Iisus Hristos, șiretenia lui Irod, care a poruncit uciderea pruncilor, de a afla Pruncul și adesea înfruntarea necredinței, personificate printr-un copil sau printr-un cioban. Colinde precum “O ce veste minunată”, “Domn, domn să-nălțăm” sunt cunoscute de noi toți. Nu-i așa că și tu mergeai cu colindul când erai mic? Eu am atâtea amintiri frumoase din copilărie! În seara de 23 decembrie mă întâlneam cu toți prietenii de pe la bunici și mergeam împreună la colindat. În fiecare an era o experiență unică! Mi-ar place să petrec la un moment dat perioada Crăciunului undeva la țară, unde știu că tradițiile au rămas mult mai vii decât în orașe.

Aprinderea lumânărilor în perioada Crăciunului este o tradiție veche ce reprezintă nașterea lui Iisus și reînnoirea vieții, puritate, speranță, găsirea drumului bun în viață. Se crede că Martin Luther, reformatorul protestant, a fost primul care a aprins lumânările din bradul de Crăciun. Venind acasă într-o seară de decembrie întunecată, în apropierea Crăciunului, acesta a fost uimit de frumusețea luminilor care străluceau printre ramurile unui brăduț din fața casei sale. Luther a împodobit apoi bradul de Crăciun din casa sa cu lumânări.

Agățarea coronițelor de ușa casei este un obicei originar din Europa, unde, de Crăciun, porțile se decorau cu ramuri veșnic verzi, pentru a invita în casă spiritele pădurii. Există crezul că aceste spirite ar aduce sănătate și noroc. Oamenii încă își mai împodobesc casele cu coronițe de brad și de laur, ca mod de a-și întâmpina prietenii și rudele. Forma circulară a coroniței simbolizează natura veșnică a dragostei.

În ziua de Crăciun, revin colindele, de data aceasta copiii cântând “Steaua”. Prin acest colind, ei anunță venirea pe lume a pruncului Iisus Hristos. Crăciunul reprezintă nașterea lui Iisus Hristos și este un moment pe care îl sărbătorim cu bucurie în fiecare an.

Deci, Crăciunul este o sărbătoare sfântă, care aduce în sufletele oamenilor lumina și bucurie. Această sărbătoare este anunțată, prin obiceiul drag copiilor de a merge cu colinda, pentru a vesti Nașterea Mântuitorului.

În fiecare an așteptăm cu nerăbdare această sărbătoare plină de emoții, insuflându-le și copiilor același interes pentru magia Crăciunului.

BIBLIOGRAFIE:

<http://www.traditii.ro/craciun>

BUCURIA SĂRBĂTORILOR IERNII

Profesor: Oprescu Eugenia
Specialitatea: Marketing
Liceul Tehnologic Virgil Madgearu
Roșiori de Vede, județul Teleorman

Crăciunul...perioada în care lumea începe să forfote de bucurie, entuziasm, perioada în care lumea e cuprinsă de magia sărbătorilor de iarnă unde cu toții pregătesc mâncarea tradițională după care îți lasă gura apă, curățenia înainte de sărbători bineînțelese, petrecerile de sărbători, bradul și alte tradiții. Este perioada de bucurie, bucuria din roșul obrazilor de pe fețele colindătorilor, despre fericirea din ochii familiei care te întâmpină înapoi acasă. Este fericirea din ochii copiilor care primesc cadouri sau voioșia cu care colindătorii cântă neîncetat Nașterea Domnului, sau mirosul îmbietor de cozonac făcut de bunica, ori vinul fiert cu scorțișoară. Da, magia Crăciunului ne cuprinde pe toți de la mic la mare.

Crăciunul este sărbătoarea creștină având loc pe 25 decembrie în fiecare an în calendarul gregorian. Începând cu secolul XX, sărbătoarea creștinilor devine sărbătoare laică, putând fi celebrată

atât de cei creștini cât și de cei necreștini, pentru aceștia atenția concentrându-se pe grupări familiale, iar pentru copii pe cadouri de la Moș Crăciun.

Această minunată sărbătoare nu este reprezentată de un obiect, ci de un eveniment creștin, venirea pe lume a lui Iisus Hristos. Ziua de Crăciun este marcată de emoție, de bunăvoie, de iubire de Dumnezeu și pentru cei din jur.

Spiritul acestei sărbători divine este însușit de oamenii care ne iubesc așa cum suntem! Și aceea este familia! Acesta este spiritul Crăciunului! Bucuria de a ne avea unul pe celălalt. Comfortul pe care ți-l oferă gândul că ai oameni pe care poți conta. Sărbătoarea Crăciunului este bunăvoință, este iubire, suflete calde, recunoștință!

Marea sărbătoare a Crăciunului marchează nașterea Mântuitorului nostru, Iisus Hristos. Unul din cele mai reprezentative, din punct de vedere al tradițiilor respectate în această sărbătoare este colindatul.

Tradițiile românești de Crăciun sunt vaste, arătând complexitatea mitologiei populare, în care elemente religioase creștine se îmbină în mod fascinant cu elemente străvechi păgâne. Marea sărbătoare a Nașterii Domnului Iisus Hristos are, ca multe alte sărbători importante ale românilor – Sfântul Nicolae, Sfântul Ignatie, Sfântul Andrei – conotații păgâne, acum uitate: în vechile calendare, ziua de 25 decembrie era considerată drept ziua Anului Nou. Crăciunul a păstrat îmbinate elementele creștine cu cele păgâne, mai puține, rămânând o sărbătoare importantă a lumii creștine, cea în care se celebrează nașterea Mântuitorului Iisus, comparabilă doar cu miracolul Învierii.

Tradițiile românești de Crăciun, în esență lor de natură religioasă, reprezintă o erupție de vitalitate și fast, un spectacol desfășurat pe scenă comunităților mai mici sau mai mari unde, rând pe rând, fiecare este actor sau spectator. Colindatul, ursul, irozii, haiducii și altele sunt tradiții de Crăciun care pun în valoare încărcătură emoțională a vestirii nașterii lui Iisus și preamăresc venirea sa pe lume.

Moș Crăciun este și el un personaj care este legat de momentul acesta; tradițiile românești de Crăciun povestesc că el s-a supărat pe soția sa, Crăciunea, care o moșise pe Maică Domnului și că pedeapsa că nu l-a ascultat, i-a tăiat mâinile. Maică Domnului a suflat peste mâinile ei și acestea au crescut la loc. Înfuriat de acest lucru, Crăciun a devenit iubitor al Domnului și un simbol al sărbătorii, al dărnicii și al credinței, ziua lui devenind ziua nașterii lui Isus. Colindatul este un obicei străvechi, păstrat din moși strămoși până în zilele noastre. Colindul este zestrea noastră spirituală de neprețuit pentru că el transmite o veste de la Dumnezeu. Colindătorii merg cu voioșie din casă în casă să anunțe Nașterea Pruncului Iisus Hristos, ca niște solii binecuvântate de Domnul. Colindatul, reprezintă vestirea Nașterii lui Hristos, așadar o bună-vestire.

Colindatul se realizează în seara de Crăciun, colindătorii se adună de obicei, în cete și merg la colindat, să transmită vestea din casă în casă și să împartă binecuvântări cerești în inima fiecărei locuințe. Dintre colindele preferate de colindătorii ce umblă azi din ușă în ușă se numără: *Colindăm colindăm, colindăm iarna, Bună dimineața la Moș Ajun, Iată vin colindători, Florile dalbe, Trei Păstori, O ce veste minunată*

Crăciunul este o sărbătoare dinamică, presărată de tradiții și cântece de bucurie, este o sărbătoare a recunoștinței, a fericirii, a mulțumirii. Cu cât Crăciunul se apropie, forfota domină peste tot. Un murmur festiv de entuziasm. Iarna acum parcă sporește în frumusețe, mai ales dacă și ninge, ninsoarea devine sursă de magie, este o frumusețe înghețată atât de răpitoare! Neliniștea și zarva copiilor crește, pregătirile se-nmulțesc, oamenii se iau cu treburi în gospodărie din zori până-n noapte târziu, pe hornuri se ridică fumuri ademenitoare și dătătoare de curaj, fumuri care te îmbie la povești pentru copii spuse lângă căldura primitoare a cuptorului încins și miros de cozonac.

BIBLIOGRAFIE:

- Mihai Pop, Obiceiuri traditionale la romani, Editura Minerva, Bucuresti,1990.
- I. Drăgan, *Educația noastră cea de toate zilele*, Ed. Eurobit, Timișoara, 1990.

TRADIȚII ȘI OBICEIURI DE CRĂCIUN

BUZATU ALINA ANTONETA,

Prof. inv. primar, Școala Gimnazială Nr. 7 Alexandria

Pentru toți credincioșii, Nașterea Domnului este marea sărbătoare a creștinătății.

Crăciun este o semidivinitate arhaică, legată de cultul strămoșilor. Legenda spune că ”Moș Crăciun era un cioban rău care nu a vrut să o primească pe Fecioara Maria să nască în staulul lui. Dar nevasta lui Crăciun, o femeie miloasă, o primește în ascuns pe Maica Domnului și tot ea îl moșește pe Iisus. Moș Crăciun se înfurie și îi taie mâinile soției sale, dar fecioara Maria i le pune la loc”.

În tradiția populară, Crăciun este un om bătrân, înrudit cu Moș Ajun, fratele său mai mic.

De Crăciun au loc o serie de manifestări, care au în centrul lor colindele și mesele spirituale. Colindele vestesc nașterea lui Hristos, transmit urări de sănătate, rod bogat, împlinirea dorințelor în noul an.

Colindatul este cea mai răspândită tradiție a românilor.

”Colindatul” se desfășura, mai întâi, în seara și noaptea dinspre 24 decembrie, fiind cunoscut și sub numele de ”Moș Ajun”. Înainte vreme, flăcăii mergeau uneori călare pe cai frumos împodobiți și cu clopoței la gât, pe la toate gospodăriile din sat. Colindătorii urau gazdelor sănătate, belșug și voie bună. Mai aproape de noi, colindatul a rămas mai ales pe seama copiilor. Colindatul se desfășura, apoi, în după-amiaza și seara zilei de 31 decembrie, de Anul Nou. Copiii și tinerii, în cete mici, umblau pe la case cu ”Bădica Traian”, cu ”Buhaiul” și cu ”Steaua mascată”. Ei cântau la ferestre colinde și urături. Înainte de revărsatul zorilor, până se luminează, înainte vreme, dar și astăzi, copiii merg cu ”Sorcova”, confecționată dintr-o ramură de pom înmugurit sau din busuioc, în trecut, iar mai recent din flori de hârtie colorată.

Bradul împodobit este rezultatul adaptării Creștinismului unui ritual păgân de adorare a copacilor. Ei împodobeau ramurile cu ațe colorate și pietre pictate, pentru a se asigura că spiritul se va întoarce în fiecare primăvară și va determina renașterea frunzelor, florilor și fructelor.

Bradul împodobit ne readuce în memorie amintirile frumoase legate de Crăciunurile trecute.

Tradiția împodobirii bradului datează din vremurile păgâne, astfel încât de Sărbători, fiecare creștin are în casă o ramură împodobită.

Iată câteva superstiții legate de brad și de sărbători:

- Nu se taie vârful bradului;
- Dacă aduci bradul în casă cu o zi înaintea Crăciunului aduce ghinion;
- În ziua de Crăciun, pâinea se așază sub masă, pentru a avea noroc;
- În ziua de Crăciun se mănâncă un măr, ca să te bucuri de sănătate anul care vine;
- În Ajunul Crăciunului, animalele și păsările pot vorbi(testarea acestei superstiții aduce ghinion);
- Se spune că porțile Raiului se deschid la miezul nopții, în Ajunul Crăciunului, iar cei care mor în aceste zile, ajung direct în Rai;
- Casa în care pe parcursul Sărbătorilor va arde focul(candelă, lumânare), nu va fi ocolită de noroc;
- Ca să fii ferit de farmece și de deochi, așezi în cele patru colțuri ale mesei, sub fața de masă, grăunți de usturoi și boabe de mei;
- Cine strănută în seara Anului Nou, va avea noroc tot anul.

Dintre toate serile de peste an, cea mai bogată în datini și credințe, cea mai misterioasă și cea mai așteptată de toată lumea este seara de Anul Nou. Tot românul aprinde în casă lumânări, lăsându-le să ardă toată noaptea în fața icoanei, ca să poată intra norocul în casă.

Să sperăm că vom avea cu toții sufletele curate precum cămașa lui Hristos, încercând să-i înduplecăm pe îngeri, prin Rugăciune, să se apropie de noi și să vegheze asupra noastră.

BIBLIOGRAFIE

Ciocă-Bâtcă M., Bâtcă V., Monografia folclorică a Teleormanului, (1971), Alexandria, Casa Creației Populare a Teleormanului;

Spiru I., Vechile și frumoasele noastre obiceiuri, (22 decembrie 1990), Teleormanul liber p. 2;

Spiru I., Calendarul obiceiurilor și tradițiilor populare,(2003), Editura Teleormanul Liber;

Burtan F., Dalbe obiceiuri de iarnă: Moș Ajunul, (25 decembrie 1991), Teleormanul liber, p.2.

CRACIUNUL – TRADIȚII ȘI OBICEIURI

Prof. înv. Primar - Zamfir Oana-Ramona

Școala Gimnazială "Grigore Dimitrie Ghica" Peretu

La români, Crăciunul este una dintre cele mai importante sărbători creștine, dacă nu cea mai importantă. Această sărbătoare, în care se îmbină fastul pregătirilor pentru masă, cu slujba de la biserică, este închinată Nașterii Mântuitorului. Biblia spune că Fecioara Maria, când trebuia să nască pe Fiul lui Dumnezeu, umbla, însoțită de Iosif, din casă în casă rugându-i pe oameni să-i ofere adăpost. Ajungând în casa unui anume Crăciun, om foarte rău, care nu-i permitea să nască acolo, este dusă de soția acestuia în grajd unde dă naștere lui Iisus. Când acesta a aflat a ucis-o pe soția sa.

De asemenea, se spune că în Noaptea Sfântă a Nașterii Sale s-au deschis cerurile pentru a coborî Duhul Sfânt deasupra fiului lui Dumnezeu, și în grajd, unde inițial era întuneric, s-a făcut lumină. Deci, Crăciunul este o sărbătoare sfântă, care aduce în sufletele oamenilor lumină și bucurie. Această sărbătoare este anunțată prin obiceiul drag copiilor de a merge cu colinda, pentru a vesti Nașterea Domnului.

Crăciunul este și sărbătoarea familiei care îi reunește pe toți: părinți, copii, nepoți. Acesta înseamnă multă bucurie, fericire, daruri, brăduț împodobit, serbarea de la școală, colinde, urături, zăpadă. De asemenea, Crăciunul este una din cele mai bogate sărbători în datini și tradiții, nu numai la noi, ci în toată lumea creștină.

Crăciunul este sărbătoarea Nașterii lui Isus Hristos. Ea durează trei zile, iar în întâmpinarea acesteia oamenii își pregătesc casele făcând curățenie și ținând post. Tăierea porcului se practică și de Ignat, prilej cu care copiii vor mânca din urechi sau fruntea porcului ca să stea "în frunte"și să le fie bine tot anul.

Pomul de Crăciun este o tradiție preluată de la germani acum trei-patru sute de ani. Împodobirea bradului este un prilej de mare bucurie pentru copii. Bradul simbolizează viața lungă, veșnic tânără, iar podoabele lui dorința omului pentru bunăstare și frumusețe.

Moș Ajunul, 23-24 decembrie, este o sărbătoare dragă copiilor. Din dimineața zilei de 24 decembrie până spre miezul nopții, cete de copii între cinci și paisprezece ani merg cu "Moș Ajunul" din casă-n casă și colindă primind în schimb colindețe: colaci (bobârnaci), covrigi, biscuiți, nuci, mere, portocale, napolitane, ciocolată, etc. apoi, așteaptă darurile de la Moș Crăciun în noaptea de 24

spre 25 decembrie. Sărbătoarea nu ar fi completă fără prezența lui Moș Crăciun, moșul cel drag și bun. Acesta vine și le pune copiilor cadouri sub brad și apare pretutindeni în lume sub diverse denumiri.

Sărbătoarea Crăciunului e mereu însoțită de cântecele despre stea. Cu "Steaua" copiii merg din prima zi de Crăciun și până la Sântul Vasile, fiind un obicei cu caracter religios, curat, creștinesc. Acesta evocă momentul în care, la nașterea lui Iisus, pe cer a apărut steaua călăuzitoare a magilor. Textul este de factură religioasă și a fost transmis pe cale scrisă prin multe culegeri. Ceata de copii duce o stea, luminată din spate cu o lumânare și care are în centru o reproducere a scenei Nașterii Domnului.

În Anglia, înaintea zilei de Moș Crăciun, copiii îi trimit scrisori lui "Father Christmas", Moș Crăciunul englezesc, pe care, mai apoi, le aruncă în foc, crezând ca dacă un spiriduș va scoate scrisoarea prin horn, dorințele lor se vor împlini.

În Belgia, la Bruxelles, care este sediul Uniunii Europene, se înalță un brad uriaș al țărilor membre, în fața bisericii Grand Sablon-Grotzavel, într-una dintre cele mai frumoase piețe din Europa, piața Grote Markt.

În Danemarca, atunci când familia se așază să ia masa, pentru aceștia se lasă în pragul ușii o oală cu orez fiert. Se spune despre cei care nu vor să sărbătorească Crăciunul și să respecte această tradiție că le va merge rău tot anul care va urma, fiindcă spiridușii vor bate cu nuci.

În Finlanda, Crăciunul este sărbătoarea petrecută mai ales cu familia. În dimineața dinaintea Serii Sfinte bradul se împodobește, iar apoi, întreaga familie merge la saună.

În Franța, la Paris, se poate admira un cort imens unde se poate vedea cea mai mare iesle din lume în care se află Sfânta Familie. Toate străzile sunt splendid ornate cu becuțe.

În Germania, în fostele cazărmi germane se făcea Christbaum (brad) și se împărțeau cadouri soldaților. În jurul bradului erau rânduite mesele militare pline de prăjituri și diverse mâncăruri.

În Grecia, pentru a se proteja, oamenii ard tămâie sau lasă, pe ici pe colo, cadouri care să-i îmbuneze pe spiriduși. De asemenea, mai tin în casă un bol cu apă în care scufundă o cruciuliță de lemn decorată cu busuioc. Apa, astfel sfințită, se împrăstie prin casă pentru a alunga spiritele rele.

În Italia, sărbătoarea este în mod special una de familie. În locul bradului este luată uneori o iesle cu Pruncul Sfânt, singura excepție fiind Sicilia, unde darurile pentru copii se dau abia pe 6 ianuarie, "Ziua celor trei magi". Atunci, cei mici o așteaptă pe Befona care vine prin horn ca să le pună cadouri în pantofi.

La spanioli, Crăciunul durează 14 zile, până la Bobotează. La miezul nopții de Crăciun se slujește o Liturghie la capela Palatului regal unde ia parte și regele. La final se dă o veselă serbare pentru copiii demnitarilor Curții.

Indiferent în ce colț al lumii ne aflăm, toți așteptăm nerăbdători Crăciunul. Este vremea bunătății, a iertării și a veseliei.

Sărbători fericite și lumină în suflet!

BIBLIOGRAFIE:

1. Kiseleff, B. - *"Crăciunul, tradiții, legende, colinde"*, 2004, București, Ed. Elis;
2. Nicolau, I. - *"Ghidul sărbătorilor românești"*, 1998, București, Ed. Humanitas;
3. Pamfile, T. - *"Sărbătorile la români"*, 1997, București, Ed. Saeculum;
4. Pop, M. - *"Obiceiuri tradiționale românești"*, 1999, București, Ed. Univers;
5. *"Tradiție și inovație"* - publicație pentru cadrele didactice din învățământul preuniversitar nr. 1, ianuarie 2009, Alexandria;
6. Vidu, A. - *"Datini pe uliță"*, 2006, București, Ed. Erc Press.

CRĂCIUNUL

**Milcu Ana-Alina, secretar,
Școala Gimnazială nr. 7 Alexandria**

Crăciunul sau **Nașterea Domnului** este o sărbătoare creștină celebrată la 25 decembrie (în [calendarul gregorian](#)) sau [7 ianuarie](#) (în [calendarul iulian](#)) în fiecare an. Crăciunul devine și o sărbătoare laică, celebrată atât de către creștini, cât și de către cei necreștini, centrul de greutate al celebrării deplasându-se de la participarea în biserică la rit spre aspectul familial al schimbului de cadouri sau, pentru copii, „darurilor de la [Moș Crăciun](#).”

Pe teritoriul românesc, Crăciunul este una dintre cele mai importante sărbători creștine. În folclor se spune că [Fecioara Maria](#), când trebuia să nască pe fiul lui Dumnezeu, umbla, însoțită de dreptul [Iosif](#), din casă în casă, rugându-i pe oameni să-i ofere adăpost pentru a naște. Ajunge la casa unor bătrâni, Crăciun și Crăciunoaia, însă nici aceștia nu o primesc, spre a nu le spurca locul prin nașterea unui prunc zămislit din greșală. Nemaiputând merge, Maria a intrat în ieslea vitelor, unde au apucat-o durerile nașterii. Crăciunoaia, auzind-o, și știind ce înseamnă o naștere de copil, i s-a făcut milă de dânsa și s-a dus la ea, îndeplinind rolul de moașă. Crăciun, când a aflat, s-a supărat și i-a tăiat babei mâinile; apoi, înspăimântat de tot ce s-a întâmplat, a plecat de acasă. Crăciunoaia a umplut, cum a putut, un ceaun cu apă, l-a încălzit, și l-a dus să scalde copilul. Maria i-a zis să încerce apa, și când a băgat cioturile mâinilor, acestea au crescut la loc, mai frumoase decât erau înainte; de la această minune se crede că moașele au mâini binecuvântate. În altă variantă a poveștii, Maria suflă peste mâinile Crăciunoaiei și acestea cresc la loc.

Sărbătoarea Crăciunului este anunțată prin obiceiul copiilor de a merge cu [colindul](#) și cu [Steaua](#), pentru a vesti Nașterea Mântuitorului. În satele românești, unde tradiția se mai păstrează femeile și bărbații încep pregătirile cu mult timp înainte de această sărbătoare. Bărbații își fac ordine în curte, curăță grajdurile (locurile unde adăpostesc animalele), iar femeile își curăță casele și pregătesc mâncare tradițională specifică acestei sărbători: cozonaci, colaci, sarmale și alte bunătăți românești. Sărbătoarea Nașterii Domnului se ține pe 25, 26 și 27 decembrie. În aceste zile sfinte se respectă tradiții vechi de sute de ani.

În Ajunul acestei sărbători (seara dinaintea zilei de 25) în toate satele din țară începe colindatul. Acesta este cel mai important obicei românesc de Crăciun, grupuri de copii, băieți și fete, femei și bărbați merg din casă în casă și duc vestea Nașterii Mântuitorului prin colindele lor. Cele trei zile de sărbătoare ale Crăciunului aduc liniște și pace în case. Toți colindătorii, indiferent de vârstă, primesc un colac – ce simbolizează soarele; de asemenea ei primesc mere și nuci. În ziua de Crăciun nu se spală rufele și nu se dă nimic de împrumut; animalele din ogradă primesc mâncare din belșug; se spune că dacă animalele se culcă pe partea stângă atunci iarna va fi lungă și geroasă.

Un alt obicei este mersul cu 'Steaua' – obicei vechi ce se întâlnește la toate popoarele creștine. Acesta avea menirea de a vesti oamenilor nașterea lui Hristos: copiii care mergeau cu 'steaua' se deghizau în magi și vesteau marea minune. Cântecelile despre stea provin din surse diferite: unele din literatura bizantină ortodoxă, altele din literatura latină medievală a Bisericii Catolice. Micul cor al stelarilor, care intră în casă în zilele Crăciunului, cântă „Steaua sus răsare”, precum și alte cântece.

Simbolul sărbătorilor de iarnă este mult doritul brad de Crăciun împodobit cu diferite globuri, cu beteală ori cu bomboane de ciocolată. Se consideră că bradul aduce noroc, viață lungă, prosperitate și fertilitate, motiv pentru care oamenii își împodobesc, în fiecare an, casa cu crengi de brad.

Timp de 40 de zile înainte de sărbători, creștinii respectă Postul Crăciunului, care se încheie în ziua de Crăciun după liturghie. Pregătirea mâncărilor, multe dintre acestea, fiind din carnea de

porc (sacrificat în ziua de Ignat), capătă dimensiunile unui ritual străvechi: cârnații, toba, răciturile, sarmalele, caltaboșul și nelipsitul cozonac vor trona pe masa de Crăciun.

În Ajunul Crăciunului și în zilele următoare, omul trebuie să se ferească să se certe sau să fie ocărit, fiindcă tot anul va fi în ceartă și ocară. Dacă vrei să-ți meargă bine tot anul, să nu lași lingura din mână la masa din seara de Ajun!

De Crăciun să dăruim din toată inima și să ne deschidem sufletul pentru a primi puțin din dragostea, fericirea și magia acestei Sfinte sărbători. Trebuie să lăsăm sufletul să renască și să trăim fiecare zi, ca un dar neprețuit.

BIBLIOGRAFIE:

<https://ro.wikipedia.org/wiki/Crăciun>

<https://ppli.ie/wp-content/uploads/2019/02/Traditie-romaneasca-de-Craciun>

<https://www.europafm.ro/craciunul-de-altadata-in-imagini-galerie-foto/>

<http://www.cultureleormann.ro/sezatoarea-si-impodobirea-bradului-de-craciun/>

DE CRĂCIUN

Profesor: Oprescu Mircea Adi

Specialitatea : Management Financiar-Contabil

Liceul Tehnologic Virgil Madgearu

Roșiori De Vede, Județul Teleorman

Nașterea Domnului și tradițiile populare de Crăciun luminează miezul iernii și aduc bucurie, sănătate și belșug în casele românilor. Nașterea pruncului Iisus se sărbătorește pe data de 25 decembrie și este prilej de mare sărbătoare, însoțită de numeroase tradiții pline de credință, speranță și magie.

De Crăciun încep colindele Una dintre cele mai frumoase tradiții românești de Crăciun este colinda. În toate zonele țării, copiii merg la colindat pe la casele gospodarilor, îmbrăcați frumos de sărbătoare și cântă colinde care vestesc Nașterea Mântuitorului.

Copiii sunt răsplătiți cu bomboane, nuci și colaci, dar și cu bănuți pentru pușculiță. Mersul cu Steaua În toate zonele țării, tinerii se îmbrăcau cu hainele de duminică sau în costume tradiționale și porneau cu Steaua.

Copiii și tinerii își confecționau singuri o stea mare din carton, îmbrăcată în poleială și împodobită cu flori și beteală. Colindele de Stea provin din literatura bisericească bizantină și ele anunță toți creștinii că s-a ridicat Steaua de la Răsărit când s-a născut Iisus.

De Crăciun, se sacrifică porcii, cocoșii sau curcanii. Dar bucatele tradiționale se pregătesc din carne de porc: tobă, cârnați, leber, sângerete, alături de piftie, sarmale și friptură.

Cozonacii se numără și ei printre bucatele tradiționale, alături de plăcinta cu brânză și colaci. Bradul de Crăciun și darurile.

În Ajunul sărbătorii se împodobește bradul de Crăciun cu beteală și globuri. Este una dintre tradițiile mai noi ale românilor adusă de regele Carol care a împodobit prima dată bradul la curtea regală în anul 1866.

De atunci, obiceiul s-a răspândit foarte repede în casele românilor cu stare și apoi în toată țara.

Odată cu tradiția bradului s-a încetățenit și tradiția de a cumpăra cadouri și de a le pune sub brad în noaptea dintre 24 și 25 decembrie.

Obiceiul de a dăru cadouri de Crăciun amintește de cei trei magi care i-au dăruit pruncului Iisus aur, smirnă și tămâie, daruri simbolice care semnifică natura Sa divină, sfântă și miraculoasă.

Capra, un dans cu rădăcini arhaice Imediat după Crăciun, tinerii de la sate merg cu Capra, obicei care poate avea rădăcini în tradițiile precristiane de la sfârșitul anului prin care se sărbătorea moartea și reînvierea unor divinități. Capra se face dintr-un lemn cioplit sub forma unui cap de capră, cu o coadă lungă de care se agață o piele subțire de capră și fâșii de hârtii colorate. Capra era împodobită după imaginația fiecărui grup, cu flori și beteală, cu busuioc și clopoței să se audă de departe alaiul ei. Conform tradiției, doar bărbaii tineri mergeau cu Capra și intrau prin gospodăriile oamenilor să vestească încheierea anului și începerea sărbătorilor la Anul nou. Dansul vesel al Caprei aduce belșug și sănătate pentru anul care vine, iar gospodarii îi răsplăteau pe colindători cu vin, colaci gustoși și bani. Trecerea dintre ani este marcată de numeroase obiceiuri și tradiții pline de farmec, menite să aducă un an mai bun, mai bogat, cu belșug și sănătate, cu visuri și dorințe împlinite.

Încă de la Calendele romane, începerea noului an se sărbătorește cu petreceri bogate. Masa de Revelion trebuie să fie cea mai îmbelșugată, se ciocnesc pahare de șampanie și se aprind artificii. Pocnitorile alungă răul și vechiu din anul care se încheie, iar lumânările și artificiile luminează anul nou să înceapă sub cele mai bune auspicii.

Tradiția spune că de Revelion trebuie neapărat să porți haine noi și frumoase și să ai bani prin buzunare, să nu te prindă anul nou sărac și cu găuri în buget.

Sintagma „sărbători de iarnă“ s-a impus în perioada interbelică și definea toate sărbătorile din perioada 16 decembrie-7 ianuarie. Mai încoace, ciclul s-a extins pentru a-l cuprinde și pe Moș Nicolae.

Sezonul este unul trăit oarecum sub magie, îmbogățit de zestrea populară (apropo, în unele scrieri, obiceiurile din spațiul rural sunt denumite încă „sărbători păgâne“), de celebrarea de căpătâi a vieții creștine, Nașterea Mântuitorului Iisus Hristos, de darnicii Moș Crăciun și Moș Nicolae, de bucatele pregătite în casă, de festivitatea în care îmbrăcăm fiecare zi, de impresia că ne lepădăm de un an vechi (poate nu tocmai fast) și intrăm în altul poate mai bun, de ideea că oamenii devin mai buni.

BIBLIOGRAFIE:

1. Pamfile, Tudor. Sărbătorile la români : Studiu etnografic / Tudor Pamfile; ediție îngrijită și introducere de Iordan Datcu. - București : Saeculum, 1997;
2. Poezia obiceiurilor de iarnă / ediție îngrijită, prefată și bibliografie de Stancu Ilin. - București : Minerva, 1985.

CRĂCIUNUL, SĂRBĂTOARE IMPORTANTĂ LA ROMÂNI

PÎP Deca Andreea

Școala Gimnazială "Dan Berindei", Roșiori de Vede

Crăciunul nu este o perioadă, nici un sezon, ci o stare de spirit. Adevăratul spirit al Crăciunului înseamnă să prețuiești pacea și bunăvoința, să oferi, din plin, compasiune. (Calvin Coolidge)

Cele mai așteptate sărbători sunt cele de iarnă, iar dintre acestea sărbătoarea Crăciunului. La orice vârstă sărbătoarea Crăciunului este percepută ca o sărbătoare a bucuriei care face să înflorească în sufletele noastre bunătatea, frumusețea, toleranța, credința, speranța, tot ce are omul mai nobil. Pe bună dreptate se spune că dacă spiritul Crăciunului ar ține tot anul am putea să trăim cu toții într-o lume mult mai bună.

Ca adulți simțim încă mirosul Crăciunului copilăriei noastre, mirosul de scorțișoară, nucă și vanilie, care cuprindea întreaga casă în toiul pregătirilor din ziua de Ajun.

Crăciunul este ziua în care s-a născut Iisus Hristos și este o sărbătoare aparte. Atmosfera de Crăciun ne aduce bucurie și ne amintește cu precădere de anii copilăriei, de emoția așteptării împodobirii bradului, de clipa la care visăm să-l întâlnim pe Moș Crăciun. Dincolo de faptul că este una dintre cele mai importante sărbători creștine, Crăciunul e așteptat cu mare entuziasm de toată lumea, indiferent de vârstă, uneori chiar și de religie. Sigur te gândești cu drag la cadourile lui Moș Crăciun, la colinde, la mirosul de brad și la vâscul din pragul ușii. Și, cu siguranță, experiențele personale au încărcat astfel de clipe magice cu semnificații proprii. Dar mai mult decât atât, tradițiile legate de Crăciun aduc simboluri naturale vechi de sute de ani. Bradul deține rolul principal în perioada Crăciunului. Împodobitul acestuia este cel mai îndrăgit obicei de sărbători, datorită simbolurilor care i se asociază: iubire (pentru că este împodobit de întreaga familie), bucurie și fericire (pentru că sub el sunt puse cadourile), magie (se spune că Moș Crăciun nu vine în casele unde nu e brad), viață, trăinicie și sănătate (pentru că este mereu verde, chiar și când afară e zăpadă). Practic, bradul a devenit centrul sărbătorilor de iarnă.

Șosete tricotate, crenguțe de brad și de vâsc, globulețe, fundițe, ghirlande colorate, oameni de zăpadă, stelute și fulgi, toate te vor ajuta să intri în atmosfera de sărbătoare.

Să nu uităm de îndrăgitele colinde care însoțesc aceste sărbători minunate. Totul începe în Ajunul Crăciunului, când, dis-de-diminează, cetele de copii cântă bucuroși la geam, așteptând cu nerăbdare să primească de la gazdă nuci și colăcei.

Colindele sunt o parte importantă a spiritului Crăciunului. Grupuri de copii, fete și băieți, merg din casă în casă să colinde, toată ziua de Ajun. Se spune că e bine să primești colindători, pentru că urarea lor aduce noroc, iar dacă nu primești colindul vei fi urmărit de ghinion. După ce colindătorii termină de cântat, gazda îi invită în casă și le oferă mere, nuci, dulciuri și colaci. Nucul simbolizează belșugul și longevitatea, iar merele semnifică bunăstare și bogăție.

Începând cu prima zi de Crăciun și până la Bobotează, copiii umblă cu Steaua, ei numindu-se colindători sau crai, pe cap având coroane de hârtie colorată. Tot acum are loc și Vicleimul sau Irozii, când tinerii pun în scenă nașterea lui Hristos. Vicleimul sau "Irozii" este datină prin care tinerii reprezintă la Crăciun nașterea lui Iisus Hristos, șiretenia lui Irod, care a poruncit uciderea pruncilor, de a afla Pruncul și adesea înfruntarea necredinței, personificate

printr-un copil sau printr-un cioban. Colinde precum “O ce veste minunată”, “Domn, domn să-nălțăm” sunt cunoscute de noi toți. Nu-i așa că și tu mergeai cu colindul când erai mic? Eu am atâtea amintiri frumoase din copilărie! În seara de 23 decembrie mă întâlneam cu toți prietenii de pe la bunici și mergeam împreună la colindat. În fiecare an era o experiență unică! Mi-ar place să petrec la un moment dat perioada Crăciunului undeva la țară, unde știu că tradițiile au rămas mult mai vii decât în orașe.

Aprinderea lumânărilor în perioada Crăciunului este o tradiție veche ce reprezintă nașterea lui Iisus și reînnoirea vieții, puritate, speranță, găsirea drumului bun în viață. Se crede că Martin Luther, reformatorul protestant, a fost primul care a aprins lumânările din bradul de Crăciun. Venind acasă într-o seară de decembrie întunecată, în apropierea Crăciunului, acesta a fost uimit de frumusețea luminilor care străluceau printre ramurile unui brăduț din fața casei sale. Luther a împodobit apoi bradul de Crăciun din casa sa cu lumânări.

Agățarea coronițelor de ușa casei este un obicei original din Europa, unde, de Crăciun, porțile se decorau cu ramuri veșnic verzi, pentru a invita în casă spiritele pădurii. Există crezul că aceste spirite ar aduce sănătate și noroc. Oamenii încă își mai împodobesc casele cu coronițe de brad și de laur, ca mod de a-și întâmpina prietenii și rudele. Forma circulară a coroniței simbolizează natura veșnică a dragostei.

În ziua de Crăciun, revin colindele, de data aceasta copiii cântând “Steaua”. Prin acest colind, ei anunță venirea pe lume a pruncului Iisus Hristos. Crăciunul reprezintă nașterea lui Iisus Hristos și este un moment pe care îl sărbătorim cu bucurie în fiecare an.

Fiecare țară are tradițiile sale de Crăciun, însă eu m-am obișnuit cu tradițiile din România. Mi-ar plăcea să cunosc și alte tradiții și obiceiuri poate din țări îndepărtate, însă Crăciunul va fi întotdeauna pentru mine așa cum îl știu de când eram mică: împodobind bradul, cântând colinde, râzând, ascunzându-mă după pat și pândindu-l pe Moș Crăciun.

Deci, Crăciunul este o sărbătoare sfântă, care aduce în sufletele oamenilor lumina și bucurie. Această sărbătoare este anunțată, prin obiceiul drag copiilor de a merge cu colinda, pentru a vesti Nașterea Mântuitorului.

În fiecare an aștept cu nerăbdare această sărbătoare plină de emoții, însuflându-i și propriului copil același interes pentru magia Crăciunului.

BIBLIOGRAFIE:

1. Cojocaru, N.-Istoria tradițiilor și obiceiurilor la români, București, 2008, Editura Etnologică ;
2. Pop, M. - Obiceiuri tradiționale românești, București, 1999, Ed. Excellence Univers;
3. Nicolau, I. - Ghidul sărbătorilor românești, București, 1998, Ed. Humanitas ;

CRĂCIUNUL LA ROMÂNI

Prof.înv.preșcolar : Dimancea Florentina

Școala Gimnazială nr 1 Orbeasca ,structura Grădinița cu P.N. nr 1 Orbeasca de Sus

Sărbătorile de iarnă la români încep odată cu prinderea Postului Crăciunului (15 noiembrie) și țin până la Sfântul Ioan (7 ianuarie). Este o perioadă bogată în obiceiuri, diferite de la o zonă la alta, având în centru marile sărbători creștine prăznuite în această perioadă. Reperele mai importante sunt: Postul Crăciunului, Crăciunul, Anul Nou, Boboteaza și Sfântul Ioan. În funcție de acestea, grupele de tradiții și obiceiuri diferă.

Postul Crăciunului este, în felul său, un paradox: un post de bucurie; deși în tradiția creștină postul înseamnă pocăință, asceză, întristare. Postul Crăciunului însă înseamnă toate acestea numai în măsura în care simbolizează întinericul în care se afla lumea înainte de venirea Mântuitorului. Dar întrucât așteaptă și prevestește Nașterea lui Mesia, este un post de bucurie, un post ușor, cu dezlegare la pește în fiecare sâmbătă, duminică și sărbătoare mai importantă.

Caracteristicile perioadei acestui post, în comunitatea românească sunt pregătirile pentru marea sărbătoare a Crăciunului (atât din punct de vedere gospodăresc, cât și din cel al obiceiurilor) și serbarea sărbătorilor creștine din această perioadă. Pentru comunitatea de până la începutul secolului al XX-lea, aceasta este perioada șezătorilor, întrucât, în nopțile lungi de iarnă, era vreme destulă pentru lucrul de mână, dar și pentru distracții; aceasta era și perioada când se cunoșteau flăcăii cu fetele, pentru a se căsători, după Bobotează. Dar datorită lipsei acelor nevoi economice și culturale, pentru societatea românească de astăzi, acele vremuri au ajuns doar o amintire.

Importantă este și ziua de Ajun (24 decembrie) cunoscută ca zi de post aspru. În trecut, femeile mâncau numai seara prune uscate sau poame fierte. Se făcea și un dulce tradițional, numit "scutecelul lui Iisus" sau "pelincile Maicii Domnului", din turte subțiri, coapte pe plită și umplute cu o cremă obținută din sămânță de cânepă zdrobită.

Când se mătura, seara, gunoiul nu se da afară, ca să nu ai supărări și pagube la vite. Coșurile se măturau și funinginea se arunca în vie, ca să încarce via cu struguri. Găinilor li se dădea să mănânce din sită, ca să ouă mult.

În dimineața acestei zile, acum, dar mai demult și cu o seară înainte, cetele de copii umblau din casă-n casă cu colinda. Obiceiul se mai numea Moș-Ajunul, Bună-dimineța, Colindișul sau Bună-dimineța la Moș Ajun. În unele locuri (Oltenia, Transilvania) colindătorii se numeau piterei sau pizerei și erau conduși de un vătaf. Datina era ca atunci când intrau în casă să scormonească focul din vatră. Ca daruri primeau covrigi, colaci, turte, mere, nuci.

Dar cel mai cunoscut obicei de Ajun este mersul cu icoana. Acum obiceiul durează mai multe zile în ajun de Crăciun și nu mai e practicat de băieții din corul bisericii, ci de preot însoțit de dascăl. Ei colindă din casă-n casă, stropind cu aghiazmă casa și locatarii și cântând troparul Nașterii Domnului: "Nașterea Ta Hristoase, Dumnezeul nostru, răsărit-a lumii lumina cunoștinței. Că întru dânsa cei ce slujeau stelelor, de la stea s-au învățat să se-nchine Ție, Soarelui dreptății, și să te cunoască pe Tine, Răsăritul cel de sus. Doamne, Mărire Ție!"

În cultura populară contemporană se remarcă pierderea legendelor populare legate de sfinții și sărbătorile din această perioadă a anului, ca și simplificarea (chiar stilizarea) obiceiurilor. Semnificațiile arhaice (câte vor fi existat în comunitatea românească) s-au pierdut, rămânând, în general, un complex de acte, ritualuri și ceremonialuri care nu-și mai au motivația decât în simpla practică.

Aceasta este și situația Crăciunului, sărbătoarea Nașterii Domnului, zi de mare bucurie și binecuvântare pentru creștini. Este sărbătorită la 25 decembrie de prin secolul al IV-lea (până atunci

se sărbătorea la 6 ianuarie, odată cu Botezul Domnului, sub numele de Epifanie sau Teofanie). În această sărbătoare, și în cele ce-i urmează în calendar, etnologii văd urmașele Saturnaliilor, Mythraliilor și altor sărbători romane dedicate solstițiului de iarnă.

În calendarul actual al românilor, sărbătoarea Crăciunului are caracter creștin, fiind sărbătorită atât prin participarea la slujbele bisericești, cât și prin practicarea unor obiceiuri populare. Cel mai practicat dintre acestea din urmă este colindatul.

Obiceiul se practică în Ajunul Crăciunului, seara, până în dimineața zilei de Crăciun. Dar există și locuri unde se colindă două sau toate în toate cele trei zile ale sărbătorii. În alte locuri din Muntenia, Moldova și Transilvania de Răsărit, se colindă (și) la Anul Nou.

BIBLIOGRAFIE :

http://www.traditii.ro/craciun.php?nr_articol=40

http://ro.wikipedia.org/wiki/Cr%C4%83ciun_%C3%AEn_Rom%C3%A2nia

<https://florynleahu.wordpress.com/2009/12/29/istoria-si-originea-craciunului-2/>

<http://www.parinti.com/modules.php?name=News&file=article&sid=266>

DIN ÎNȚELEPCIUNEA VECHE

propunător Mocanu Mariana P.I.PP-
Scoala Gimnaziala Mircea cel Batran Turnu Magurele

• Istoria patriei și a lumii ne arată evenimentele trecutului ; dar experiența și înțelepciunea celor mai vechi strămoși ai noștri au ajuns la noi sub alte forme : limba pe care o vorbim , obiceiurile din viața celor de la țară , din viața noastră de zi cu zi : pomul de Anul Nou , ouăle de Paști , mărtișoarele , săditul pomilor , unele animale și plante , chiar desenele de pe haine , covoare sau porți sunt nu numai obiceiuri și lucruri frumoase dar sunt și purtătoarele unor informații, a unei experiențe și înțelepciuni vechi.

• Cât îl așteptam pe Moș Crăciun , încărcat cu daruri!

• Denumirea românească trimite la tradiții foarte vechi . Se pare că la origine este zeu-strămoș.

• Românii vechi dar și cei de azi au un respect deosebit pentru "moși și strămoși" . Cu ocazia sărbătorilor creștine se fac pomeni în care strămoșii familiei sunt amintiți și dăruți asemenea celorlalți sfinți. Un moș foarte important este Moș Crăciun. Această sărbătoare are legătură cu nașterea luminii pentru că în jurul acestei date este solstițiul de iarnă. Originea solară a acestui obicei se păstrează și azi în lumânările sau artificiiile aprinse și colacii rotunzi care se oferă de Crăciun . Biserica creștină a sărbătorit nașterea lui Iisus pe 25 decembrie începând cu secolul al VI-lea , suprapunându-se astfel vechilor sărbători solare.

• Bradul • La români , bradul mereu verde este cel mai respectat copac . Cu mii și mii de ani în urmă , omul primitiv cioplea semnul bradului în piatră sau îl zgâria pe unelte.

• Aceste semne s-au transmis și le regăsim ușor , țesute pe covoare, cusute pe hainele populare , cioplite pe stâlpii caselor , desenate pe oale . Astăzi și noi cinștim bradul împodobindu-l de Anul Nou

• Originea acestui obicei este foarte veche . Bradul era un zeu care avea grijă de om . Când se naștea un copil , părinții îi alegeau un brad din pădure și se duceau la el cu daruri spunând:

Rogu-mă brad ție

Rupt din tine

De toate cele...

Să-l primești pe ...

Și cât trăiești

Făt să-ți fie

Să-l ocrotești

• Copilul avea grijă de brad și în fiecare an de Anul Nou , îi făcea daruri pentru că era înfrățit cu pomul. În alte zone , la nașterea copilului se sădea un pom care să protejeze pruncul.

"După mersul pruncului

Va fi cel al pruncului"

Când tânărul se căsătorea "Bradul de naștere" devenea "Bradul de nuntă". Era împodobit, iar crengi din el erau purtate (jucate) la casa miresei. La moarte, bradul era tăiat și adus în sat însoțit de bocete și purtate pe umeri ca "brad de înmormantare". Dacă cel mort nu fusese însurat se împodobește ca "brad de nuntă". Intotdeauna era așezat la capul mortului, pe mormânt, devenind "stâlp de mormânt".

• Chiar dacă astăzi acest obicei este foarte rar, s-a păstrat crucea de lemn care se pune alături de cea de piatră. "Stâlpul" făcea legătura dintre cele trei lumi: a cerului, a pământului celor vii și a morților de sub pământ.

• Semnul bradului este foarte des întâlnit în ornamentarea porților, a obiectelor, a hainelor, a ouălor de Paști, a covoarelor, fiind unul dintre cele mai importante simboluri rămase.

• Iată-l prezent într-o variantă mă veche de sorcovă:

Să trăiești

Să crești

Nalt ca bradul

Voinic ca stejarul

Pana'n veac!

• Un obicei foarte vechi al pământului era obiceiul tuturor popoarelor care se ocupau cu agricultura și care considerau că Anul se naște odată cu renașterea naturii, primăvara, cu începutul muncilor agricole: deci și românii sărbătoreau Anul Nou la 1 Martie.

• De la cuvântul latinesc "calende" avem cuvintele românești "colinde" și "calendar" iar zeul Marte este la originea cuvântului "martie" și "mărțișor"

• De 1 Martie se cântau colinde și se făceau urări de rodnicie de noul An, cea mai importantă fiind "Plugusorul". Copii purtau crenguțe înflorite și lovindu-i ușor, urau oamenilor ca și azi,

"Să trăiți!

Să înfloriți

Ca un măr,

Ca un păr..."

• Astăzi se mai păstrează și alte sărbători și povești "băbești", unele chiar despre "Babele" la începutul lunii martie. Aproape toate aceste sărbători de primăvară, s-au mutat iarna. Incepend cu anul 46 înainte de Cristos, împăratul roman Caius Cezar, ascultând de sfatul unui învățat egiptean, a hotărât ca anul să aibă 365 +1 zile (o zi adăugându-se lunii februarie o dată la patru ani) și Anul Nou să fie la 1 ianuară.

• Și totuși noi continuăm să sărbătorim și astăzi 1 Martie, chiar dacă s-a uitat originea acestui obicei, urându-ne în schimb "La mulți ani!" și făcându-se daruri sub formă de mărțișoare (semnul alb-roșu legat sub formă de cerc este de origine veche).

• Pentru creștini, Paștele sărbătorește învierea lui Isus. Înainte de apariția creștinismului (acum 2000 de ani), evreii sărbătoreau de Paște eliberarea poporului lor din robia egipteană. Și alte popoare vechi, printre care dacii și romanii, sărbătoreau primăvara renașterea naturii, a tuturor plantelor și animalelor, a Anului Nou.

• Simboluri vechi ale acestei renașteri erau și sunt și azi oul și iepureșul.

Oul este semnul genezei, al nașterii, el conține sămânță din care apare viață. Odată cu omul se reîmprospătează toată natura, pentru că omul nu e singur. De aceea pe ouă sunt desenate: brâul, cârcelul de viță, crucea, drumurile, florile, fierul plugului, frunză de stejar, fluturi, bradul, frunza, grebla, grapa, naiul - o întreagă lume.

• Sacrificiul este un alt obicei legat de Paști; se sparg ouă, se taie miel sugerând sacrificiul lui Isus.

• Iepureșul - este semnul rodniciei pentru că el naște cel mai mulți pui. Acest semn al iepurelui este foarte vechi, fiind legat de numele câmpului și azi, în unele zone, oamenii lasă pe câmp un

smoc de grâu , frumos legat numit " iepure" pentru ca recolta să fie mai bună în anul următor , înmulțindu-se precum iepurele.

- Românii mai sărbătoresc primăvara și "Paștele Blajinilor" (prima sâmbătă după Paști) fie a doua luni după Paști . Legende spun că acești "Blajini " sunt niște strămoși care trăiesc pe "Tărâmul celalalt" , dincolo de Apa Sâmbetei și care au luat parte la Facerea Lumii.

Sarbatorindu-i pe ei ,românii sărbătoresc pe moși și strămoși , chiar și morții fiind incluși în această mare sărbătoare a primăverii și a renașterii.

TRADIȚII ROMANEȘTI DE CRĂCIUN

Doncea Bogdan-Alin,
profesor, Liceul Tehnologic Nr. 1 Alexandria

Fiecare popor are propria mitologie, alcătuită din legende și povestiri ce explică anumite evenimente importante ale vieții indivizilor și poporului ca întreg. Pentru noi toți, iarna nu este numai anotimpul zăpezii și al frigului, ci și acela al bucuriilor prilejuite de atâtea datini și obiceiuri legate de sărbătorirea Nașterii Domnului.

La români, legenda lui Crăciun, păstorul din poveste, a fuzionat foarte frumos cu mitul Nașterii Domnului. Putem spune că obiceiurile legate de sărbători fac parte din cultura tradițională a neamului nostru. Este o mare bucurie că încă se mai păstrează în unele zone ale țării aceste datini care ne ajută să înțelegem sărbătoarea respectivă precum și să ne bucurăm împreună de Marele Praznic. Păstrarea acestor datini este o mărturie vie a faptului că avem o conștiință a neamului din care facem parte.

În popor se spune că, fără acordul soțului, Crăciuneasa o adăpostește pe Fecioara Maria în grajd, singurul loc cald care mai era liber. Supărat de nesupunerea soției, Crăciun îi taie mâinile, dar Maica Domnului i le lipește la loc. Minunea îl convertește pe Crăciun la Creștinism. De bucurie că nevasta sa a scăpat de pedeapsa lui necugetată, Crăciun aprinde un rug din cioate de brad în curte și joacă hora cu toate slugile lui. După joc, împarte Sfintei Familii daruri păstorești: lapte, caș, urdă, smântâna. De aici, transfigurarea lui Moș Crăciun într-un personaj mitologic, care aduce de ziua nașterii lui Iisus daruri copiilor.

Acest obicei se suprapune cu amintirea darurilor pe care, după legenda evanghelică, le aduceau regii-magi, în staul, noului Mesia. Cânteculele de bucurie adresate de slugile lui Crăciun s-au transformat în colinde.

Începând cu noaptea de 23 spre 24 decembrie, de la miezul nopții și până la revărsatul zorilor, ulițele satelor răsună de glasurile cristaline ale micilor colindători. Cu traista după gât, cu bâta în mână și căciula pe urechi, colindătorii merg din casă-n casă și strigă la ferestrele luminate: „Bună dimineața la Moș Ajun, / Ne dați ori nu ne dați.”

Obiceiurile, după cum am mai zis, țin de conștiința poporului român pentru că exprimă înțelepciunea populară a acestui neam, sunt esențe ale bogăției noastre spirituale. Însă cele mai răspândite și mai fastuoase s-au dovedit a fi cele legate de marele Praznic al Crăciunului și de sărbătorirea Anului Nou.

Un obicei foarte cunoscut este „tăierea porcului”. În unele zone ale țării, porcul se taie de Ignat, adică în 20 decembrie. Se zice că porcul care n-a fost tăiat în această zi nu se mai îngrașă, căci și-a văzut cuțitul. Sângele scurs din porc după ce a fost înjunghiat se pune la uscat, apoi se macină și se afumă cu el, peste an, copiii ca să le treacă de guturai, de spaimă și de alte boli.

Un alt obicei foarte cunoscut este împodobirea pomului de Crăciun, a bradului. Bradul care este veșnic verde, simbolizează viața, făcându-se astfel analogie cu viața care intră în lume o dată cu Nașterea Fiului lui Dumnezeu, căci Cel Ce este Viața se naște pentru ca noi să dobândim viața veșnică. Datina împodobirii bradului de Crăciun pare a fi de obârșie germană, așa cum este și cântecul „O, brad frumos”.

Capra și Brezaia sunt câteva dintre datinile de Crăciun și Anul Nou. Cu capra sau brezaia umblă tinerii începând de la Ignat și sfârșind cu zilele Crăciunului și prin unele părți în ziua de Sf. Vasile până seara. Numele de Capra sau Brezaia îl poartă unul dintre tinerii mascați. Jocul „caprei” (uciderea, bocirea, înmormântarea, învierea) a fost la origine, desigur, un ceremonial grav, un element de cult. În cadrul sărbătorilor agrare, jocul a devenit un ritual menit să aducă rodnicie anului care urmează, spor de animale în turmele păstorilor, succesul recoltelor – invocat și evocat de boabele care se aruncau de gazdă peste cortegiul „caprei”. Obiceiul pare că își are originea în cele ale romanilor și elenilor: fie în jocurile și cântecele desfășurate în jurul altarelor păgâne de preoții sau cântăreții travestiți în dobitoace cu ocazia sărbătorilor date pentru cinstea zeilor ori în versurile satirice contra generalilor ce repurtau vreun triumf, fie în amintirile vagi despre dansurile cunoscute la greci sub numele unor păsări răpitoare.

Noi, dascălii, trebuie să facem din creația noastră populară o carte de vizită cu care să batem la porțile cunoașterii și cu care vom fi primiți și apreciați fără îndoială oriunde în lume. De asemenea, suntem obligați să-i învățăm pe copii să prețuiască și să respecte obiceiurile și tradițiile în care s-au născut, să-i învățăm să iubească meleagurile natale, portul românesc și pe români. Să le sădim în suflet aceste elemente definitorii ale identității neamului românesc fără de care nu am mai putea ști de unde venim și cine suntem de fapt noi, românii, pe acest pământ. Noi trebuie să-i ajutăm pe copii să înțeleagă imensitatea tezaurului nostru folcloric în care arta populară românească este o minunăție oglindă în care se reflectă cu cea mai mare intensitate frumusețea României, istoria și, mai ales, sufletul neamului.

BIBLIOGRAFIE

1. Popescu, I.A. „Studiu de folclor și artă populară”, 1979, Editura Minerva,
2. Popescu, I.A., „Datini strămoșești de Crăciun și Anul Nou”, 1990, Editura pentru Turism,

IMAGINEA LUI MOȘ CRĂCIUN DE-A LUNGUL TIMPULUI

Profesor: DUMITRESCU STELIANA

**Unitatea de învățământ: ȘCOALA GIMNAZIALĂ NR. 1 MÂRZĂNEȘTI,
COMUNA MÂRZĂNEȘTI, JUDEȚUL TELEORMAN**

Până să ajungă moșul bucălat tras de reni, bătrânul Crăciun a fost pe rând ciobanul care nu o lăsa pe Fecioara Maria să nască în staulul lui, Moș Nicolae cu influențe rusești și băutorul înrăit care speria copiii.

Legendarul Moș Crăciun a apărut cu mult timp înaintea Nașterii lui Iisus Hristos, cultul lui fiind mult mai vechi decât cel al zeului Mithra, luat de romani de la perși și introdus și în Dacia, în perioada romanizării. Crăciun este o făptură sacră, simbolizând timpul creației, numele lui însemnând în latină- nașterea, în slavă- sărbătoarea solstițiului de iarnă, iar în albaneză- buturugă.

În cultura laică, Crăciun nu deține puteri miraculoase, ci este un om bătrân, care se ocupa cu creșterea vitelor, fiind vecin cu fratele său mai mic, Moș Ajun. Crăciun s-a născut înaintea tuturor

Sfinților și este mai mare peste toți ciobanii din satul în care s-a născut Hristos. Crăciunea a moșit-o pe Fecioara Maria.

Este un om înstărit, cu case mari și multe grajduri, alături de pământuri întinse pentru cultivat și pentru păscut vitele. Mitul arhaic al acestui cioban bătrân s-a transformat la creștini în mitul unui cioban hain care nu voia s-o primească pe Fecioara Maria să nască într-unul din staulele sale. Soția sa, Baba Iova, cunoscută și sub numele de Crăciunea, în lipsa soțului ei, care era plecat cu douăsprezece care la moară, o lasă pe Maica Domnului să nască în casa ei.

Drept mulțumire, Fecioara Maria le ajută pe cele două fete ale lui Crăciun: celei șchioape i-a pus un picior de aur, iar celei oarbe- alți ochi pentru a putea vedea. Când Crăciun se întoarce acasă, o pedepsește însă pe soția sa, pentru că a adăpostit-o pe Maica Domnului, tăindu-i mâinile de la cot. Numai că Fecioara Maria i le pune la loc ca și cum nimic nu s-ar fi întâmplat.

Când bătrânul Crăciun află că cel care s-a născut în grajdul său este chiar Iisus Hristos, fiul lui Dumnezeu, merge și-i cere iertare soției, după care se duce în staul și se închina Fecioarei Maria și lui Iisus Hristos, pe care îl recunoște drept fiul lui Dumnezeu. De bucurie, Crăciun a dat o petrecere la care au poftit și slugile și a împărțit Fecioarei Maria și pruncului daruri ciobănești: lapte, urdă și brânză, de unde s-a născut tradiția darurilor de Crăciun. Obiceiul se suprapune momentului oferirii darurilor de către cei trei regi magi noului Mesia.

Se spune că Fecioara Maria l-a născut pe Iisus în unul dintre grajdurile celui pe care îl cunoaștem astăzi drept Moș Crăciun.

O altă legendă din care s-a născut povestea lui Moș Crăciun circulă în Scandinavia. Vikingii aveau un zeu numit Ordin, care călătorea iarna pe un cal cu opt picioare, pentru a împărți cadouri. În lumea păgână, Odin este considerat străbunicul lui Santa Claus, Moșul occidental. Odată cu răspândirea creștinismului, multe dintre aceste legende păgâne s-au pierdut.

Imaginea moșului de astăzi a apărut în SUA unde, în 1823, fiul reverendului Clement Clarke Moore a semnat poezia „O vizită a Sfântului Nicolae”. Desenul care o însoțea trebuia să-l reprezinte într-un costum cărămiziu, însă dificultățile de tipărire au făcut ca în varianta imprimată, costumul moșului să apară roșu.

Peste 40 de ani, Thomas Nast, unul din celebrii ilustratori americani ai vremii, impune figura bine cunoscută: un bătrân rotofei, cu barbă albă, cu costum roșu, tivit cu alb, bonetă roșie îmblănită, cu lulea în gură și cu un sac plin de jucării, pe scurt, imaginea pe care imigrantul german, a păstrat-o despre Pelze Nicol din copilăria sa.

Contribuția decisivă la crearea Moș Crăciunului modern pare a fi adusă de John Tenniel, caricaturist la revista satirică engleză „Punch”, care l-a imaginat pe Old Christmas ca pe un bătrân cu obraji roșii, barbă albă și lungă, palton tivit cu blană și cu o cunună de stejar pe cap.

Desenele unui american au apărut pe ambalajele de Coca-Cola din întreaga lume.

În Europa Occidentală, spre sfârșitul secolului al XIX-lea, Moș Crăciun era perceput ca un personaj fioros, care amenința copiii. În Anglia, era numit Old Christmas, un ins cu barbă și pelerină lungă, închipuit ca un băutor înrăit, care participa la chefuri monstruoase. Într-un muzeu din Londra se mai păstrează și azi un desen din acea perioadă, în care copiii se ascund în spatele părinților, când un bătrân cu glugă și pelerină și cu un sac în spinare intră pe ușă.

Transformarea lui Moș Crăciun într-un bătrânel vesel cu barbă, ce nu înfricoșează, cu căciulă și haină roșie, având bordura albă, cu ochii jucăuși, binevoitor și generos, s-ar datora factorului comercial, acest personaj fiind o adevărată binecuvântare pentru industriași și comercianți.

BIBLIOGRAFIE:

1. Nicolau I., Ghidul sărbătorilor românești (1998), București, Editura Humanitas.
2. Eretescu C., Folclorul literar al românilor (2007), București, Editura Compania.
3. Știucă N., Sărbătoarea noastră de toate zilele – sărbători în cinstea iernii (2005), Editura Cartea de buzunar.

ISTORIE, TRADIȚII ȘI OBICEIURI DE CRĂCIUN ÎN ROMÂNIA

PROF. IANCU ȘTEFAN FLORIN
Școala Gimnazială nr. 1 Orbeasca de Sus

La români, Crăciunul a fost, alături de Paște, încă din cele mai vechi timpuri, una dintre cele mai așteptate sărbători, fiind însoțită de foarte multe tradiții și obiceiuri. Sărbătoarea Crăciunului de altădată era capul unei perioade rituale de renovare a anului cosmogonic, Crăciunul îi introducea pe oameni într-o atmosferă unică, specifică atât sfârșitului, cât și începutului, atât tristeții, cât mai ales bucuriei.

Sărbătoarea Crăciunului nu se referea numai la Nașterea Domnului, ci începând din Ajunul Crăciunului, începea o perioadă rituală de 12 zile care simboliza renovarea timpului, având la bază ideea coborîrii lumii în haos și reinstaurarea unei noi ordini cosmice.

În România, ținând cont de buturuga sacră, aprinsă ritual în noaptea Crăciunului pentru a ajuta Soarele slăbit de puteri, se înclină spre o origine traco-dacică a sărbătorii, această opinie apropiindu-se mult de cea de-a treia variantă amintită mai sus. Sărbătoarea Crăciunului a păstrat și o mulțime de elemente precreștine, elemente care-și aveau pe deplin explicația în plan mitico-magic.

Postul din Ajunul Crăciunului se ține în vremurile străvechi pentru Maica Domnului, ea fiind în această zi, conform credinței, muncită și supărată, de aceea nu se mânca nimic cu sânge. În schimb, se consumau roadele pământului, pe satureate, bob, pentru a avea saț, perje, spre a te îndulci și a nu te sfâdi cu nimeni, vărzări, turte („pelincele Domnului” – în amintirea femeilor care i-au dus Maicii Domnului la rodini pelinci !), sau găluște cu păsat, despre ele crezându-se că sunt neamurile sfădăușe, din moment ce atâta vreme cât fierb în oală „tot una clocotesc și huiesc”.

Potrivit credințelor vechi, preotul, după ce blagoslovea bucatele și casa, trebuia să se așeze pe un loc unde, în prealabil, gospodina pusese grăunțe, în caz contrar, se spunea că nu vor șede nici pețitorii, nici norocul, nici „cloștele pe ouă”.

Grăunțele erau date apoi la găini, mai întâi fiind trecute prin veriga coasei și printr-o bortă a laiței.

Gospodinele obișnuiau să pună din toate mâncărurile pregătite câte puțin într-o strachină, cu aceasta înconjurând casa de trei ori, apoi conținutul era dat vitelor, sperându-se că vitele vor fi sătule și vor avea spor. Un alt obicei era ca apa ce rămânea de la spălatul vaselor să fie dată de băut vitelor, iar pentru fruptul vacilor se obișnuia să nu se împrumute nimic din casă în toată această perioadă, focul și aluatul dospit trebuind să fie foarte bine păzite și nicidecum împrumutate. Ba chiar, nici gunoiul nu trebuia scos din casă până la Bobotează, cei care făceau acest lucru riscând să aibă tot anul musafiri, în fapt, explicația mitologică stând în spiritele strămoșilor care și-ar fi găsit culcuș în gunoiul casei.

Tradiția mai arată că spre seară, toți cei din familie se așează în jurul mesei, una cu totul specială, la ea participând atât viii, cât și morții, iar în Bucovina, nimănui nu-i era îngăduit să se ridice de la masă până nu se terminau toate bucatele de mâncat, altfel fugea belșugul din casă.

Bărbatului i se îngăduia să se ridice, doar pentru a înclina toate ușile pe timpul mesei pentru a nu i se fura nimic din gospodărie în anul viitor, însă femeia care se ridica de la masă risca să nu-i stea cloștele pe ouă, unul din picioarele ei trebuind să fie bine ținut pe un topor, dacă vroia să aibă pui tari ca fierul.

În noaptea Crăciunului se credea că cerul este deschis, despre cel care auzea cocoșii cântând spunându-se că are noroc la bani și că va fi sănătos.

Fetele de măritat puneau, în seara Ajunului, o strachină pe prispă sub fereastră, sperând că-l vor vedea astfel pe ales atunci când acesta va veni să mănânce.

Obiceiul coldătorilor începea în dimineața de ajun, când flăcăii, și mai puțin fetele, organizați în cete, porneau la urât, iar darurile tradiționale erau reprezentate de colaci, numiți și „colindeți” – fiindu-le atribuite puteri magice, bani sau fructe.

Colindătorii erau adesea mascați, iar oamenii îi primeau întotdeauna, deoarece se credea că atunci când nu se vor mai auzi colinde pe pământ vor ieși diavolii și vor pune stăpânire pe lume, neprimirea colindătorilor fiind socotită un mare păcat.

Din punct de vedere al superstițiilor legate de vreme, se credea că ploaia sau ninsoarea din prima zi de Crăciun prevestesc un an nou bun, în timp ce vremea senină sau vântul anunța un an rău. De asemenea, dacă vremea de Crăciun era caldă, încât să se țină ușile deschise, însemna că la Paști vremea va fi friguroasă.

BIBLIOGRAFIE:

<https://www.ccd.isjtr.ro/wp-content/uploads/2022/12/INVITATIE.pdf>

CRĂCIUNUL ÎN ROMÂNIA – TRADIȚII ȘI OBICEIURI CARE ÎȚI FAC SĂRBĂTORILE MAI FRUMOASE

Prof. Ilie Eugenia
Liceul Tehnologic nr.1 Alexandria

Într-o lume competitivă, în continuă schimbare și în care timpul pare că se contractă din ce în ce mai mult, viața la oraș nu înseamnă doar mai mult confort și un nivel de trai mai ridicat decât cel din mediul rural, ci și aglomerație, stres, poluare. Prin urmare, nu e de mirare că simțim nevoia ca, uneori, să ne întoarcem la natura și la locuri în care să ne regăsim liniștea.

Crăciunul este una dintre acele sărbători în care ne place să fim alături de familie, cu masa plină de bunătăți, și să revenim, dacă avem ocazia, la originile noastre. În sate, încă se mai păstrează tradiții ale căror povești se pierd, uneori, în negura timpului și care au un farmec aparte. În cele ce urmează, afli despre câteva dintre cele mai cunoscute obiceiuri specifice unor zone din țară. Colindele, bradul împodobit, mesele bogate de pe care nu lipsesc delicioasele sarmale sau tradiționalii cârnați făcuți în casă ori cozonacii și colacii. Nu există Crăciun fără toate acestea, indiferent despre ce zonă a țării vorbim, la fel ca ritualurile de pomenire a morților și participarea la slujbele religioase. Tradițiile și obiceiurile, unele vechi de sute de ani, diferă, însă, iar mai jos sunt câteva dintre cele mai cunoscute.

În Ajunul Crăciunului, pe ulițele satelor din Muntenia, mirosul cozonacilor proaspeți, aroma de sarmale ca la bunică acasă și de pâine coaptă pe vatră te îmbie la tot pasul. Dincolo de pregătirea mesei, însă, în această zonă a țării, tradițiile străvechi s-au păstrat ceva mai puțin decât în alte regiuni. Printre obiceiurile care au supraviețuit, totuși, timpului este colindatul în cete. Nu în toate satele de aici, însă, tradiția îmbracă aceeași formă. În unele dintre ele, sunt cete de fete tinere care colindă flăcăii neînsurați, în altele este invers sau sunt cete mixte. Indiferent de formă, rolul colindului este să alunge spiritele rele și să aducă buna dispoziție celor care îl primesc.

În Ajunul Crăciunului, în Oltenia familiile se strâng în jurul focului și dau cu nuiua în el, invocând spiritele bune care să le aducă sănătate și recolte bogate. De asemenea, sătenii mai cred că în felul acesta vacile vor da lapte mai mult, oile vor avea mai multă lână, iar caii și boii vor putea fi folosiți mai bine la muncile câmpului.

Ca și în alte regiuni ale țării, și aici există obiceiul Moșilor de Crăciun. Mai ales în ziua de Ajun, dar și în prima sau a doua zi de Crăciun, femeile merg la cimitir, tămâiază mormintele și împart colaci copti în mijlocul cărora pun ouă. Dacă pașii călătorului ajung în satul Jieț, de pe Valea Jiului, în Ajunul Crăciunului, atunci acesta va putea fi martorul unei tradiții dacice, care s-a păstrat aproape nealterată de secole: colindul pitărașilor. Bărbații tineri, îmbrăcați în costume populare, se adună în cete în noaptea dinaintea Crăciunului, împodobesc steaguri cu clopoței, ciucuri, coronite de flori și le pun pe prăjini. Așa merg la colindat pe la casele celorlalți săteni.

În unele sate din Banat, împodobitul bradului este un ritual total diferit de cel practicat la oraș. În primul rând, în pomul de Crăciun nu se pun globulețe și beteală, ci dulciuri, iar sub brad, se așază un colac, un cânat și o sticlă de răchie, ca daruri pentru Moș Crăciun. O tradiție specifică Banatului, dar care se întâlnește și în alte zone, este reprezentată de „Vicleim” sau „Irozii”. Este vorba despre o scenetă prin care tinerii arată lumii povestea biblică a lui Irod care a poruncit uciderea pruncilor. Un alt obicei întâlnit în această regiune este Colindul Dubașilor. Un grup de tineri merge la colindat mai ales la casele unde sunt fete nemăritate, alegând cântecele în funcție de meseria pe care o are capul familiei. Grupul are un conducător care se numește vâtaf și care primește darurile de la gazde, apoi le împarte tinerilor colindători.

Sărbătorile din timpul iernii sunt un prilej de bucurie pentru părinți dar mai ales pentru copii. Iarna este anotimpul magic unde obiceiurile și tradițiile transmise din generație în generație fac sărbătorile mai frumoase.

BIBLIOGRAFIE:

- 1 M. Radulescu-Codin, sarbatorile poporului, 1909, p. 89, apud I. Ghinoiu, op. cit., p. 281
- 2 I. Nicolau, Ghidul sarbatorilor romanesti, Ed. Humanitas, Buc., 1998, p. 64

TRADIȚII ȘI OBICEIURI DE CRĂCIUN

Prof. Adriana IONESCU
Prof. Violeta SOCOL
GPP Nr. 7, Alexandria

Sărbătoarea Crăciunului se apropie cu pași repezi, iar românii fac eforturi pentru a termina pregătirile pentru masa de Crăciun, a cumpăra cadourile pentru cei dragi și pentru a-și pregăti casele pentru cea mai mare și importantă dintre sărbătorile de iarnă.

Adevăratul colindat se desfășoară în seara și noaptea de Crăciun. Colindătorii se adună în cete bine rânduite. Fiecare grup își alege un conducător numit de obicei „vâtaf” sau „jude”. Colindătorilor propriu-ziși li se alătură câțiva flăcăi cu sarcina să poarte, în saci și traiste, darurile primite. Pe vremuri, fiecare ceată putea să ia la colindat numai o anumită parte a satului, având grijă să nu pătrundă în zona ce se cuvenea alteia.

Odată intrați în curtea casei, colindătorii își deapănă repertoriul înaintea membrilor casei, adunați în prag. Cântecele sunt întotdeauna însoțite de dansuri. După ce cântecele și dansurile din fața casei s-au terminat, gazda își invită colindătorii în casă. Aici, înainte de așezarea la masă pentru ospățul comun, vâtaful cetei poruncește să se cânte alte câteva colinde. Numărul colindelor depinde în mare măsură de rangul gazdei și de belșugul de daruri pe care ea urmează să le ofere colindătorilor.

Capra

Acest obicei ține, de regulă, de la Crăciun până la Anul Nou. Măștile care evocă la Vicleim personaje biblice sunt înlocuite aici de masca unui singur animal, al cărui nume variază de la o regiune la alta: cerb în Hunedoara, capră sau turcă în Moldova și Ardeal, borita (de la bour) în Transilvania de sud. În Muntenia și Oltenia, capra e denumită „brezaia” (din cauza înfățișării pestrițe a măștii) și obiceiul se practică mai ales de Anul Nou.

Capra se alcătuieste dintr-un lemn scurt, cioplit în formă de cap de capră, care se învelește cu hârtie roșie. Peste această hârtie se pune o altă hârtie neagră, mărunț tăiată și încrețită în forma părului. În loc de aceasta se poate lipi și o piele subțire cu păr pe ea. În dreptul ochilor se fac în lemn două scobituri unde se pun două boabe de fasole mari, albe, cu pete negre, peste care se lipește hârtia neagră cu încrețituri sau pielea cu păr. În loc de urechi, capra are două găvane de lingură. Pe ceafă are patru cornițe, frumos împodobite cu hârtie colorată, pe care se află înșirate șiraguri de mărgelă. În dosul coarnelor se află o oglindă care răsfânge foarte mândru lumina de pe la casele unde intră capra noaptea. În cele două fălci de sus ale capului, se pune falca de jos, care se mișcă în jurul unui cui care nu se vede. Aceasta falcă este îmbrăcată la fel ca și capul. Sub ceafă este o gaură în care se pune un băț lung de un cot, de care se ține capra. De partea de dinaintea fălcii de jos se află atârnat un clopoțel, iar de partea de dinapoi se află legată o sârmă. Dacă această sârmă se lasă slobodă, partea de dinaintea fălcii de jos atârână și astfel gura caprei se deschide. Dacă s-ar trage scurt de sârmă, gura caprei s-ar închide printr-o clămpăneală seacă, de lemn. Firește clopoțelul sună. Atât bățul, cât și sârmă sunt acoperite cu un sac de formă tronconică, de pânză groasă de sac, care, pentru a sta umflată și a acoperi astfel pe cel ce va ține capra de băț, va clămpăni-o și va juca-o, are legate pe dinăuntru niște cercuri de sârmă sau de lemn.

Masca este însoțită de o ceată zgomotoasă, cu nelipsiții lăutari ce acompaniază dansul caprei. Capra saltă și se smucește, se rotește și se apleacă, clămpănind ritmic din fălcile de lemn. Un spectacol autentic trezește în asistență fiori de spaimă. Mult atenuat în forma sa citadină actuală, spectacolul se remarcă mai ales prin originalitatea costumului și a coregrafiei. Cercetătorii presupun că dansul caprei, precum și alte manifestări ale măștilor (căiuții-feciori travestiți în crai, turca-masca de taur), întâlnite în satele românești la vremea Crăciunului provin din ceremoniile sacre arhaice închinete morții și renașterii divinității.

Urarea cu plugul sau cu buhaiul, **Plugușorul** cum i se spune în popor, este un străvechi obicei agrar, care se practică și azi, de obicei în Moldova. În ajunul Anului Nou, iar, în multe locuri, chiar în ziua de Anul Nou, ceata de urători formată din patru până la douăzeci de flăcăi sau bărbați însurați de curând, pleacă din casă în casă să ureze cu Plugușorul sau să “hăiască” cum se spune în Moldova. Cu Plugușorul urează astăzi și copiii.

Sorcova este un obicei popular românesc, practicat pe 1 ianuarie.

Aparținând obiceiurilor de Anul Nou, umblatul cu Sorcova e mai cu seamă bucuria copiilor. Aceștia poartă o crenguță înmugurită de copac sau o sorcovă confecționată dintr-un băț în jurul căruia s-au împletit flori de hârtie colorată.

Numele de Sorcova vine de la cuvântul bulgar surov (verde fraged), aluzie la ramura abia îmbobocită, ruptă dintr-un arbore.

Înclinată de mai multe ori în direcția unei anumite persoane, Sorcova joacă întrucâtva rolul unei baghete magice, înzestrată cu capacitatea de a transmite vigoare și tinerețe celui vizat. Textul urării, care amintește de o vrajă, nu face decât să întărească efectul mișcării Sorcovei.

Sorcovitul poate fi și prilej de blesteme.

Obiceiul împodobirii bradului

Inițial, în cultura poporului nostru, bradul deținea funcții funerare. El era fie substitul miresei sau mirelui, dacă în familie exista moartea unui tânăr necăsătorit, fie dubletul vegetal al defunctului.

Obiceiul împodobirii bradului este destul de recent în România. Brazilii simbolizează Sfânta Treime. Podoabele semnifică bogăția și cunoașterea, exact ca pomul sacru din Grădina Edenului.

Obiceiul darurilor de Crăciun

După naștere copilul, Iisus a fost așezat sub un măr și Moș Crăciun a început să culeagă fructe și să le arunce cu bucurie copiilor care treceau pe acolo. De aici vine obiceiul ca Moș Crăciun să aducă daruri copiilor.

Cadourile sunt legate și de închinarea magilor care au adus daruri (aur, smirnă și tămâie) Pruncului Sfânt. În zilele noastre, o persoană îmbrăcată în haine roșii, cu barbă și sac cu jucării împarte cadouri tuturor copiilor.

În unele case, Moșul vine noaptea când copiii dorm și lasă darurile sub bradul împodobit.

Tradiții și obiceiuri în ajunul Crăciunului

- + Nu se bea rachiu, considerându-se băutura diavolului;
- + Nu se dă de împrumut și se ia înapoi ce s-a împrumutat;
- + Nu se aruncă gunoiul; Se spune că nu e bine să te bați, nici măcar în glumă, că te umpli de bube în timpul anului;
- + Copiii pornesc cu colindul: „Bună dimineața la Moș Ajun, ne dați ori nu ne dați”;
- + În unele zone, copiilor li se dă să mănânce bostan, ca să fie grași tot anul. În noaptea dinspre Crăciun se spune că apa se preface în vin și animalele vorbesc.

Superstiții de Crăciun

Odată cu tradițiile, din moși-strămoși s-au transmis și anumite superstiții. Acestea se refera la diverse obiceiuri, de la mâncare până la apa de spălat, toate făcute cu scopul de a atrage belșugul și de a alunga spiritele rele:

- în dimineața de Crăciun trebuie să te speli cu apa în care ai pus un obiect de argint și o nucă astfel vei fi sănătos și vei avea noroc la bani;
- este obligatoriu să dăruiești de Crăciun; dacă nu o faci, nu vei avea parte de prosperitate;
- în Ajunul Crăciunului nu trebuie să împrumuți sau să arunci nimic din casă; dacă o faci, vei da norocul afară;
- în seara de Ajun, prima persoană care intră în casă trebuie să fie bărbat; dacă nu, vei avea parte de ghinion;
- dacă porți pantofi noi de Crăciun, vei avea ghinion;
- dacă mănânci mere în Ajunul Crăciunului, vei fi sănătos tot anul;
- în ziua de Crăciun nu trebuie să faci curat sau să arunci gunoiul, deoarece vei arunca și norocul.

Crăciunul este o sărbătoare principală anuală, la fel ca în majoritatea statelor creștine. Crăciunul a fost introdus odată cu apariția creștinismului în România.

Tradițiile de Crăciun unesc generațiile, iar părinții își învață copiii despre importanța lor: de la costumarea în portul popular și colindat până la împodobirea bradului și masa în familie din ziua Crăciunului.

BIBLIOGRAFIE:

1. Brătulescu, M. - Colinda românească, Ed. Minerva, București, 1981;
2. Nicolau, I. - Ghidul sărbătorilor românești, Ed. Humanitas, București, 1998;
3. Pop, M. - Obiceiuri tradiționale românești, Ed. Excellence Univers, București, 1999

COLINDE ȘI OBICEIURI DE IARNĂ

PÎP Loncea Georgeta Monica
Școala Gimnazială „Dan Berindei”, Roșiori de Vede

Crăciunul este polul în jurul căruia gravitează o multitudine de colinde, urări și tradiții specifice, care trimit spre vremuri demult apuse, dar ce se regăsesc, surprinzător, în contemporaneitate. În folclorul românesc Colindatul de Crăciun este cel mai important ciclu sărbătoresc popular tradițional, cel mai bogat și colorat prilej de manifestări folclorice.

Deprinderea de a colinda, de a saluta cu mare bucurie Nașterea Domnului, de a-l întâmpina cu urări, daruri, petreceri, cântece și jocuri este străveche. Colindatul deschide amplul ciclu al sărbătorilor de iarnă. Repertoriul tradițional al obiceiurilor românești desfășurate cu ocazia Anului Nou, dar și a Crăciunului cuprinde: colinde de copii, colinde de ceată (colindele propriu-zise), cântecele de stea, vicleimul, plugușorul, sorcova, vasilca, jocuri cu măști, dansuri, teatru popular și religios, etc. Cele mai bogate, mai variate și mai strălucitoare din punct de vedere artistic sunt, alături de plugușoare, colindele de ceată.

Caracterul esențial al sărbătorii este bucuria și încrederea cu care omul întâmpină trecerea de la anul vechi la anul nou, începutul unei noi perioade de vegetație, al unei noi etape în viața lui și a sătenilor săi, a colectivității în care trăiește.

Farmecul melodiilor și textelor poetice ale colindelor este inegalabil. Tinerei generații îi revine sacrul rol de a duce mai departe acest inestimabil tezaur popular.

La colindat- Adevăratul colindat se desfășoară în seara și noaptea de Crăciun. Colindătorii se adună în cete bine rânduite. Fiecare grup își alege un conducător numit de obicei „vătaf” sau „jude”. Colindătorilor propriu-ziși li se alătură câțiva flăcăi cu sarcina să poarte, în saci și traiste, darurile primite. Pe vremuri, fiecare ceată putea să ia la colindat numai o anumită parte a satului, având grijă să nu pătrundă în zona ce se cuvenea alteia.

Odată intrați în curtea casei, colindătorii își deapănă repertoriul înaintea membrilor casei, adunați în prag. Cântecele sunt întotdeauna însoțite de dansuri. După ce cântecele și dansurile din fața casei s-au terminat, gazda își invită colindătorii în casă. Aici, înainte de așezarea la masă pentru ospățul comun, vătaful cetei poruncește să se cânte alte câteva colinde. Numărul colindelor depinde în mare măsură de rangul gazdei și de belșugul de daruri pe care ea urmează să le ofere colindătorilor.

Unei singure melodii îi pot corespunde mai multe texte (versiuni locale, varianta laică sau creștină).

Plugușorul- Urare tradițională la români în preajma Anului Nou, plugușorul a păstrat scenariul ritualic al unei invocări magice cu substrat agrar. El e întotdeauna însoțit de strigături, pocnete de bici și sunete de clopoței, dar plugul adevărat, tras de boi, a fost înlocuit cu timpul de un plug miniatural, mai ușor de purtat, sau de buhaiul care imită mugetul boilor. Textul plugușorului și-a pierdut astăzi caracterul de incantație magică. Recitată într-un ritm vioi, urarea devine tot mai veselă, mai optimistă, pe măsură ce se apropie de sfârșit.

Capra- Acest obicei ține, de regulă, de la Crăciun până la Anul Nou. Măștile care evocă la Vicleim personaje biblice sunt înlocuite aici de masca unui singur animal, al cărui nume variază de la o regiune la alta: cerb în Hunedoara, capră sau turcă în Moldova și Ardeal, borita (de la bour) în

Transilvania de sud. În Muntenia și Oltenia, capra e denumită „brezaia” (din cauza înfățișării pestrițe a măștii) și obiceiul se practică mai ales de Anul Nou.

Capra se alcătuiește dintr-un lemn scurt, cioplit în formă de cap de capră, care se învelește cu hârtie roșie. Peste această hârtie se pune o altă hârtie neagră, mărunț tăiată și încrețită în forma părului. În loc de aceasta se poate lipi și o piele subțire cu păr pe ea. În dreptul ochilor se fac în lemn doua scobituri unde se pun două boabe de fasole mari, albe, cu pete negre, peste care se lipește hârtia neagră cu încrețituri sau pielea cu păr. În loc de urechi, capra are două găvane de lingură. Pe ceafă are patru cornițe, frumos împodobite cu hârtie colorată, pe care se află înșirate șiraguri de mărgele. În dosul coarnelor se află o oglindă care răsfrânge foarte mândru lumina de pe la casele unde intră capra noaptea. În cele două fălci de sus ale capului, se pune falca de jos, care se mișcă în jurul unui cui care nu se vede. Aceasta falcă este îmbrăcată la fel ca și capul. Sub ceafă este o gaură în care se pune un băț lung de un cot, de care se ține capra. De partea de dinaintea fălcii de jos se află atârnat un clopoțel, iar de partea de dinapoi se află legată o sârmă. Dacă această sârmă se lasă slobodă, partea de dinaintea fălcii de jos atârână și astfel gura caprei se deschide. Dacă s-ar trage scurt de sârmă, gura caprei s-ar închide printr-o clămpăneală seacă, de lemn. Firește clopoțelul sună. Atât bățul, cât și sârma sunt acoperite cu un sac de formă tronconică, de pânză groasă de sac, care, pentru a sta umflată și a acoperi astfel pe cel ce va ține capra de băț, va clămpăni-o și va juca-o, are legate pe dinăuntru niște cercuri de sârmă sau de lemn.

Masca este însoțită de o ceată zgomotoasă, cu nelipsiții lăutari ce acompaniază dansul caprei. Capra saltă și se smucește, se rotește și se apleacă, clămpănind ritmic din fălcile de lemn. Un spectacol autentic trezește în asistență fiori de spaimă. Mult atenuat în forma sa citadină actuală, spectacolul se remarcă mai ales prin originalitatea costumului și a coregrafiei.

Sorcova - Aparținând obiceiurilor de Anul Nou, umblatul cu sorcova e mai cu seamă bucuria copiilor. Aceștia poartă o crenguță înmugurită de copac sau o sorcovă confecționată dintr-un băț în jurul căruia s-au împletit flori de hârtie colorată. Numele de sorcovă vine de la cuvântul bulgar surov (verde fraged), aluzie la ramura abia îmbobocită, ruptă odinioară dintr-un arbore. Înclinată de mai multe ori în direcția unei anumite persoane, sorcova joacă întrucâtva rolul unei baghete magice, înzestrată cu capacitatea de a transmite vigoare și tinerețe celui vizat. Textul urării, care amintește de o vrajă, nu face decât să întărească efectul mișcării sorcovei.

Steaua - De la Crăciun și până la Bobotează copiii umblă cu steaua, un obicei vechi ce se întâlnește la toate popoarele creștine. Acest obicei vrea să amintească steaua care a vestit nașterea lui Iisus și i-a călăuzit pe cei trei magi.

Cântecele despre stea provin din surse diferite: unele din literatura bizantină ortodoxă, altele din literatura latină medievală a Bisericii Catolice, câteva din literatura de nuanță Calvină și multe din ele, chiar din tradițiile locale. Micul cor al stelarilor, care intră în casă în zilele Crăciunului, cântă versuri religioase despre nașterea lui Iisus: „Steaua sus răsare”; „În orașul Vitleem”; „La nunta ce s-a întâmplat”; „Trei crai de la răsărit”.

BIBLIOGRAFIE:

4. Brătulescu, M. - Colinda românească, București, 1981, Ed. Minerva;
5. Papacostea, V. - Tradiții românești de istorie și cultură, București, 1996, Ed. Eminescu;
6. Ghinoiu, I., - Mică enciclopedie de tradiții românești, 2008, București, Editura Agora.

TRADIȚII ȘI OBICEIURI DE CRĂCIUN ÎN REGIUNEA BANATULUI

**Mărășoiu Ramona- Laura, Prof.înv. primar,
Scoala Gimnazială nr.1 Dobrotești, Teleorman**

La români sărbătorile de iarnă, în special Crăciunul, sunt sărbători de suflet. Amintirea copilăriei ce ne revine puternic în suflet și în minte, zăpezile bogate și prevestitoare de rod îmbelșugat, colindele și clinchetele de clopoței, mirosul proaspăt de brad dar și de cozonaci, nerăbdarea așteptării darurilor sub pomul de iarnă toate crează în sânul familiei o atmosferă de liniște și iubire. Decembrie este luna sărbătorilor de iarnă (Sfântul Nicolae, Crăciunul, Anul Nou) și poate unul dintre cele mai așteptate momente ale anului mai ales pentru cei mici care ard de nerăbdare să vadă ce primesc de la Moș Nicolae în ghetuțele pregătite de cu seară.

Cea mai importantă sărbătoare este cea a Nașterii Domnului Iisus Hristos. Oamenii au creat tradiții și obiceiuri conform culturii lor specifice. Fiecare trăiește din plin sărbătorile, însă nu toată lumea cunoaște adevăratele istorii și semnificații ale datinilor de iarnă .

Pentru a aprecia mai mult tradițiile, vă oferim o mică istorisire a obiceiurilor din zona Banatului. Banatul își dovedește mai mult ca oricând multiculturalitatea în preajma sărbătorilor. Acum, odată cu celebrarea Nașterii Domnului, specific pentru obiceiurile bănățene este faptul că reprezentanții tuturor etniilor merg la colindat împreună.

Copiii nemților, sârbilor, bulgarilor, slovacilor și maghiarilor, împreună cu cei ai românilor, din mai multe localități din vestul țării și din județul Timiș, pun la cale una dintre cele mai străvechi tradiții: teatrul popular religios "Irozii", în care se povestește cum a venit pe lume Mântuitorul. În unele sate bănățene există și obiceiuri specifice pentru a marca anul care moare și cel care renaște, ce încep chiar de dinainte de Crăciun.

Bănățenii de etnie sârbă sărbătoresc de două ori Crăciunul : o dată cu prietenii români, în aceste zile de decembrie, și a doua oară cu familia, în 5 ianuarie, după ritul vechi al calendarului ortodox. La fiecare început de an "românesc", sârbii ard trunchiuri de stejar, ca simbol al trăinicieii.

Tradițiile sunt asemănătoare și la etnicii germani, care pun, însă, preparate din gâscă pe masa de Crăciun. Datina împodobirii bradului de Crăciun pare a fi de obârșie germană, așa cum este și cântecul "O, brad frumos!". În Banat, după ce copiii sau alți membrii ai familiei vin de la colindat, se respectă un frumos ritual: gospodina casei pune pe masă o pâine mare și albă, împodobită cu tot felul de modele din același aluat: frunze, inimioare, brăduți etc., gospodarul toarnă vin roșu în pahare. Așa începe masa sărbătorească din Ajun: cu pâine (trupul Domnului) și cu puțin vin (sângele Domnului). Apoi cineva, (de obicei bunicii) , spun o rugăciune. După acest moment, toți rămân în jurul mesei, și desfac tolba cu legende și povești.

Tot în vestul țării există obiceiul ca sub fața de masă pe care se vor așeza bucatele sărbătorești să se pună fire de fân și semințe (grâu, porumb, floarea-soarelui etc.), care se dau apoi la vite, ca să aibă casa liniște și bogăție. Această sărbătoare are tradițiile specifice ei: brazi, colindători, cadouri, bucurie, mâncăruri tradiționale românești. Bucătăresele se întrec pe ele în a găti care mai de care mai gustos, mai spectaculos. După Postul Crăciunului, perioada de înfrânare atât trupească cât și spirituală, dezlegarea la mâncare de dulce aduce după sine numeroase obiceiuri de preparate din carne de porc și dulciuri de sărbătoare.

Crăciunul este o sărbătoare de familie, prilej în care se adună toată familia la masă așa că bucatele trebuie să fie pe alete. Sub nicio formă nu trebuie să lipsească de pe masă sarmalele (în foi de viță sau de varză), toba, cârnații, piftia și cozonacul. Cu trecerea anilor, pe lângă aceste

bunătați gospodinele noastre au început să mai adauge pe masă și salata de boeuf, care se pare a devenit și ea o rețetă culinară tradițională.

La sate sunt păstrate mai bine tradițiile și obiceiurile specifice acestei sărbători. Repertoriul tradițional al obiceiurilor și tradițiilor românești cuprinde pe lângă colindele propriu-zise - cântece de stea, vicleimul, plugușorul, sorcova, teatrul popular, și o seamă de datini, practici, superstiții, ziceri, sfaturi cu originea în credințe și mituri străvechi sau creștine. Dintre acestea, care exprimă înțelepciunea populară, realul sau fantasticul, esențe ale bogăției noastre spirituale, redau câteva specifice zonei noastre.

Pe 20 decembrie în calendarul ortodox se sărbătorește Ignatul. În această zi datina rânduiește să fie tăiat porcul de Crăciun, pentru că țărani cred că un porc neînjunghiat în această zi nu se mai îngrașă pentru că își visează cuțitul. Nerespectarea acestui obicei poate provoca, după unii, incidente neplăcute. În mod evident, și acest obicei păstrează elemente de ritual păgân. În Ajunul Crăciunului, cei ce cresc albine, nu dau nimic din casă, ca albinelor să le meargă bine, și să nu părăsească stupul pe vremea roitului. În seara de 24 decembrie, până după miezul nopții, cete de copii merg din casă în casă cu colinda: Moș-Ajunul, Bună-dimineța la Moș-Ajun. În unele sate din Banat, copiii care merg cu colindatul se numesc pițărâi. După credința populară, ei sunt purtători de noroc și fericire.

Prin unele părți, corurile bisericești, umblă cu icoana în Ajunul Crăciunului - o icoană pe care este zugrăvită nașterea lui Iisus Hristos în mijlocul staulului, colindând din casă-n casă. În următoarele zile ale acestei sărbători, copiii umblă cu Steaua, cântând colinde de stea prin care vestesc nașterea lui Iisus Hristos. "Vicleimul" sau "Irozii" este datina prin care tinerii reprezintă la Crăciun nașterea lui Iisus Hristos, șiretenia lui Irod, care a poruncit uciderea pruncilor, de a afla Pruncul și adesea înfruntarea necredinței, personificate printr-un copil sau printr-un cioban. Împodobirea Pomului de Crăciun, această datină se întâlnește în casele nemților din orașele românești și apoi se răspândește pe cuprinsul țării. Despre Moș Ajun se spune că a fost baciul aflat în slujba lui Moș Crăciun, stăpânul staulului unde Maica Domnului l-a născut pe Iisus Hristos. Colinda a dobândit o destinație precisă ca formă de magie benefică, ea marcând rodnicia câmpurilor, sporul animalelor domestice, creșterea copiilor, împlinirea prin căsătorie a tinerilor, pacea și tihna bătrânilor, influențarea, în sens pozitiv, a vieții oamenilor și a naturii.

La miezul nopții, de Anul Nou, fetele iau de pe masă colacul ornamentat care se ține pe masă de sărbători, îl țin pe vârful capului, se așează pe tăietor și așteaptă să audă un sunet dintr-o direcție oarecare și din ce parte vine sunetul, în acea parte își va găsi ursitul. Sfintele Sărbători de Crăciun sunt cele mai frumoase sărbători pe care lumea le așteaptă cu mult drag și cu speranțe în suflet.

BIBLIOGRAFIE

1. Constantin E. *Folclorul literar al românilor*, 2007, editura Compania .
2. Știuca-Alexandru N. - *Sărbătoarea noastră de toate zilele – sărbători în cinstea iernii*, 2005, Editura Cartea de buzunar.

TRADIȚII ȘI OBICEIURI DE CRĂCIUN ÎN CONTEXT EUROPEAN

**Achim Monica-profesor învățământ preșcolar
Școala Gimnazială nr 1 Orbeasca/
Structura GPN nr 2 Orbeasca de Jos, Teleorman**

Sărbătoarea Crăciunului înseamnă, pentru mai toți locuitorii Europei, timp petrecut cu familia, petreceri, cadouri, bucurie, doar obiceiurile variind în funcție de țară și de istoria fiecărui popor. Fiecare popor își sărbătorește Crăciunul după chipul și asemănarea sa. Dar indiferent de tradiție, semnificația este una: Nașterea lui Hristos.

În Europa, Crăciunul este sărbătorit în diverse moduri. Există asemănări între popoare dar și deosebiri. Astfel, majoritatea europenilor împodobesc bradul, merg la slujba de Crăciun, primesc cadouri și sărbătoresc împreună cu cei dragi. Ceea ce diferă este perioada în care este sărbătorit Crăciunul, de ex. în Cehia, sărbătoarea Crăciunului începe pe 6 decembrie, de Sf. Nicolae și se încheie cu vizita celor trei magi, în Austria, Crăciunul începe tot de Sf. Nicolae, dar în Irlanda Crăciunul începe pe 24 decembrie și durează până pe 6 ianuarie, zi pe care irlandezii o numesc „Crăciunul mic”. În Spania, Crăciunul este sărbătorit la 25 decembrie, dar darurile se dau pe 6 ianuarie, cu ocazia zilei celor Trei Regi („Reyes Magos”). În Italia, Crăciunul începe cu opt zile înainte și este cunoscut sub denumirea de „Novena”. Aici, copiii merg din casă în casă să recite poezii și să cânte, însă darurile le primesc de-abia pe 6 ianuarie.

În unele țări precum Spania, România, familiile merg în Seara de Ajun sau în Ziua de Crăciun la biserici în care există iesle miniaturale care redau atmosfera Nașterii Domnului. În Italia, în biserici sunt expuse iesle cu pruncul Iisus și magi în mărime naturală. O altă tradiție care prezintă aspecte diferite în funcție de popor este și cea a împodobirii bradului..

Moș Crăciun nu este nici el același în toate țările și nu este numai el cel care aduce cadourile de Crăciun. Astfel, în Grecia, Moș Crăciun este același cu Sf. Vasile care lasă cadourile pe masă sau într-un colț al camerei, în vechea tradiție neexistând obiceiul bradului împodobit, în Belgia, există 2 Moși Crăciuni (St. Niklaas și Pere Noel), în Italia conform tradiției, cadourile sunt aduse de o vrăjitoare urâtă, dar bună, numită Befana, care se strecoară pe hornuri și lasă cadourile lângă bradul împodobit. În Suedia, suedezii descoperă surprizele de Crăciun într-un sac îngropat adânc în zăpadă, olandezii îl așteaptă pe „Sinter Klaas”, care vine pe un cal alb și lasă daruri în saboții de lemn iar în Spania, darurile de Crăciun sunt oferite de magi, care se deplasează în cortegii de curteni, cavaleri și lăutari.

Există și tradiții cu totul speciale în unele țări: în Danemarca este Crăciun atunci când elful răutăcios Nisse are voie să se distreze, el primind budincă de orez pentru a-și potoli foamea, irlandezii pun în ferestre lumânări aprinse, roșii, de obicei, în Germania, „Christklots” reprezintă obiceiul de a arde un butuc toată noaptea de Crăciun, care, conform tradiției, se crede că ar apăra casa de hoți și de nenorociri tot restul anului. În Anglia, butucul care se arde în noaptea de Crăciun este denumit „Yule log” și un alt obicei vechi este și acela de a atârna ciorapi de șemineu în așteptarea cadourilor, vâsc în casă și crenguțe de brad în jurul casei. Anticii druiți credeau că vâscul posedă puteri magice și că aduce noroc și prosperitate, alungând spiritele rele. În Finlanda, în Ajun, exact la ora 12, de pe

balconul primăriei, un reprezentant al orașului proclamă ”pacea de Crăciun”. Aceasta înseamnă că de la momentul proclamării păcii și până la Bobotează, celor care tulbură pacea li se aplică pedepse severe.

În Polonia, perioada Crăciunului este dedicată regenerării forțelor vitale ale lumii, adică ale oamenilor, animalelor și naturii, pentru a se îndeplini în cele mai bune condiții ciclul curgerii timpului. Cântecul de Crăciun sunt încă foarte prezente în această perioadă.

În Portugalia, ziua de Ajun este liberă și mulți oameni asistă la slujba de la miezul nopții. Ajunul Crăciunului se cheamă "Consoada" și cuprinde cina și deschiderea cadourilor. Potrivit tradiției, aceste cadouri nu sunt aduse de Moș Crăciun, ci de copilul Iisus.

Sărbătoarea Crăciunului în Cehia începe pe 6 decembrie, de Sf. Nicolae, și se încheie cu vizita celor trei magi. La miezul nopții, spre prima zi de Crăciun, majoritatea locuitorilor iau parte la Sfânta Liturghie. Sărbătoarea ține trei zile, ca la noi.

În Ungaria cei mici pleacă de acasă în seara de Ajun, mergând în vizită la rude, iar în acest timp se spune că Iisus le aduce brăduțul împodobit cu globuri, lumânări și dulciuri. În ziua de Crăciun, după masa tradițională, copiii au voie să mănânce dulciurile agățate în brad. Crăciunul este un prilej de înălțare spirituală, de regăsire pe un plan mai înalt al năzuințelor omenești.

Parcurgând aceste tradiții și obiceiuri, ideea care prinde contur este aceea că tradițiile de Crăciun ale europenilor sunt foarte frumoase și că această frumoasă diversitate trebuie îmbrățișată și protejată, în același timp cu păstrarea acelor tradiții unice, reprezentative pentru identitatea fiecărui popor european.

ARTA PLASTICĂ - VALENȚE EDUCATIONALE ȘI TERAPEUTICE

**Profesor de sprijin, Bulibașa Janina,
Centrul Școlar de Educație Incluzivă, Alexandria**

Arta este limbajul accesibil tuturor indiferent de cultură, potențial intelectual, experiență sau cunoștințe. Tradițiile și obiceiurile de Crăciun oferă un bun pretext de dezvoltare personală al elevilor, mai cu seamă pentru elevii cu cerințe educaționale speciale, de asimilare a elementelor de cultură locală, regională și națională. În art-terapie, noi, cadrele didactice și terapeuții, pornim de la ideea că procesul creativ poate avea rol în a scoate la suprafață conflicte, tensiuni interioare, facilitând trecerea cu o mai mare lejeritate peste evenimente traumatice, adaptarea la situații de stres, exprimarea liberă a persoanei prin intermediul metaforelor și simbolurilor.

Art-terapia este o metodă activă de stimulare multisenzorială, ce poate fi folosită ca și modalitate, dar și ca mijloc, în procesul de învățământ pentru copii/elevi cu nevoi speciale și în procesul terapeutic-recuperator, datorită impactului pe care îl are asupra mai multor arii și a efectelor benefice resimțite. Dezvoltarea capacităților de exprimare verbală și non-verbală a dorințelor, trăirilor, sentimentelor; creșterea nivelului stimei de sine și a încrederii în forțele proprii; reducerea blocajelor emoționale; soluționarea problemelor și conflictelor intra și inter-personale; dezvoltarea abilităților de autocunoaștere și autoacceptare; dezvoltarea proceselor psihice; dezvoltarea valorilor morale și spirituale; dezvoltarea abilităților sociale; îmbunătățirea abilităților de învățare și a competențelor școlare în termen de progres; reducerea tensiunii, anxietății, stresului, frustrărilor, trăirilor negative acumulate. Acestea sunt câteva dintre beneficiile art-terapiei, în general.

În cultura noastră, sărbătorile de iarnă și mai cu seamă Crăciunul sunt oportunități remarcabile de cunoaștere a tradițiilor și obiceiurilor, de explorare a valorilor locale, naționale. Cadrele didactice utilizează frecvent activitatea de creație plastică (desen, modelaj etc.) tocmai pentru valorile multiple

pe care le deține, precum cea expresivă, proiectivă, narativă și asociativă. Un element esențial, care conferă și mai multă greutate tehnicii art – terapeutice este acela că aceste procedee terapeutice sunt non-invazive și ele pot fi folosite la orice categorie de vârstă și dizabilitate.

În literatura de specialitate sunt descrise mai multe tipuri de art-terapie: art-terapie vizual-plastică, meloterapie, art-terapie prin dans, art-terapie prin teatru, multe dintre acestea fiind destul de accesibile specialistului, cadrului didactic, care lucrează cu copiii/elevi cu nevoi speciale, cu toate că aceste ateliere de creație sau de expresie prin artă implică costuri pentru asigurarea materialelor necesare.

Art-terapia cu siguranță poate fi văzută ca fiind un demers de dezvoltare personală, un mijloc de intervenție eficient pentru persoanele cu nevoi educaționale special care experimentează dificultăți de dezvoltare, deficiențe de ordin medical, dificultăți educaționale, sociale. Utilizând tehnici artistice variate, precum: pictura, desenul, colajul, teatrul, fotografia, dansul, muzica, putem îmbunătăți sau remedia într-o măsură considerabilă funcționalitatea acestora.

Copiii au rareori limbajul și dezvoltarea cognitivă necesare procesării și redării experiențelor lor numai prin intermediul cuvintelor, astfel încât ei își completează comunicările în mod spontan cu ajutorul formelor simbolice de expresie și comunicare, cum ar fi joaca, metaforele și o varietate de imagini vizuale, auditive și kinestezice.

Tehnicile de art-terapie oferă copiilor oportunitatea de a explora și exprima, prin intermediul materialelor specifice creației artistice, dificultățile în legătură cu diversele trăiri sau relații personale, dificultăți ce ar putea fi greu de exprimat în cuvinte. Atmosfera relaxată îl îndeamnă pe copil să se exprime liber oferindu-i posibilitatea de a se descărca, de a dezvălui trăiri care, în alte condiții, par a fi inacceptabile. Produsele activității “vorbesc” în locul copilului.

Art-terapia își lăsa vizibil amprenta în toate ariile de dezvoltare și în special în aria dezvoltării emoționale, a imaginii de sine, a capacității de inter-relaționare cu ceilalți. Prin activitățile de interacțiune în cadrul grupului format pentru un atelier de creație, spre exemplu, cu siguranță se vor îmbunătăți relațiile dintre tinerii beneficiari. Obiectivele propuse în sfera sociabilității sunt în general realizate în asemenea tipuri de intervenție de grup.

Terapia prin artă este o oportunitate excelentă pentru a crea un mediu stimulativ. Acest mediu poate fi folosit pentru a răspunde nevoilor individuale ale fiecărei persoane în parte. Prin urmare șansa individualizării abordării art – terapeutice asigură progrese semnificative.

Exprimarea prin artă poate avea valențe terapeutice la orice nivel de vârstă și la orice tip de cultură și populație. Indiferent de tipul de art – terapie abordată, esențial este faptul că atenția nu este îndreptată spre produsul final, ci pe efectul terapeutic al creării acestuia. Evenimentele calendaristice importante în cultura internațională, națională sau locală sunt bune pretexte de a explora acest domeniu de intervenție, în folosul tuturor copiilor, elevilor participanți.

BIBLIOGRAFIE:

1. Drugaș I., *101 aplicații artterapeutice în consilierea copiilor*, Editura Primus, Oradea (2010)
2. Preda, V., *Terapii prin mediere artistică*, Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca (2003)..
3. Suport de curs: *Terapie ocupațională și reabilitare psihosocială* OO Somato – organizație activă în domeniul Sănătății Mintale.

E VREMEA COLINDELOR

PROF.ÎNV.PRIMAR VÎRTOPEANU ELISABETA ȘTEFANIA
ȘCOALA GIMNAZIALĂ "ALEXANDRU COLFESCU" ALEXANDRIA

Colinda este zestre fără seamăn a simțirii bunătații, omeniei și statorniciei noastre, efigie a sfântului Crăciun, cu simbolistica și ceremonialul său, împodobind îndeletniciri și rosturi tradiționale, devenind poezia și oglinda acestora, temeinica unitate a pământului și a poporului român.

Colindele dau o măreție imperială nopților de Crăciun, ducând din casă în casă vestea cea mare a Nașterii Domnului. Ele sintetizează întreaga istorie a mântuirii neamului omenesc. În colindele poporului român regăsim **stratul străvechi**, dominat de eresurile duse de greci în migrația lor sudică și transpuse în viitoarea lor mitologie, **stratul precreștin**, despre așteptarea evenimentelor care au făcut posibile Evangheliile, și **stratul creștin**, adus de biserică. Toate însă, într-o întrepătrundere, trăiesc în satul nostru veșnic.

Colindatul îl încep copiii de vârstă școlară, care, în după-amiaza Ajunului, pornesc prin sat cu straițele. Actanții principali sunt însă **cetele de feciori**.

Versurile colindelor sunt de o mare varietate și frumusețe, dominate de optimism, în care sunt formulate dorințele și năzuințele oamenilor, iar componenta lor melodică contribuie esențial la religiozitatea și la emoția cu care sunt ascultate.

Obiceiul Plugușorului este legat de speranța fertilității, versurile sale prezentând practicile agricole și urări de holde bogate. În schimbul acestor urări, copiii primesc daruri simbolice, colaci, fructe sau bani. Legat de jocul caprei, cel al ursului, caluții și jocul cerbului, aceste obiceiuri și-au pierdut astăzi din semnificațiile inițiale (capra -personificarea productivității/înmulțirii ușoare și rapide în lumea animală și a fertilității pământului; ursul - animal sacru la geto-daci, căluții/căiuții - care simbolizează protejarea gospodăriilor de spiritele rele; cerbul - simbolul soarelui, întruchiparea purității și adreptății) și sunt practicate mai mult în scop de divertisment.

În ajunul Anului Nou, cetele de copii intră din casă în casă să ureze, purtând bice (harapnice) din care pocnesc, buhaie(un instrument specific), clopoței, tălăngi etc Sorcova este obiceiul conform căruia în dimineața zilei de 1 ianuarie copiii, dar și cei mari, merg și seamană, simbolic, cu boabe de grâu și orez, pe care le aruncă în casă și asupra celor din casă. Versurile însoțite de urări specifice diferă de la o zonă la alta „Sorcova, vesela/ Să trăiți, să-mbătrâniți/ Ca un măr, ca un păr, ca un fir de trandafir/Tare ca piatra, iute ca săgeata/ Tare ca fierul, iute ca oțelul/ La anul și la mulți ani” sau, o variantă mai scurtă „Sorcova vesela/ Să trăiți să înfloriți/ Ca merii, ca perii, în mijlocul verii/ Ca toamna cea bogată de toate-mbelșugată/ La anul și la mulți ani”. Nu putem încheia fără a aminti obiceiul cel mai iubit de copii: datina Bradului de Crăciun - o practică veche, pe care unii o consideră chiar mai veche decât creștinismul și care simbolizează “pomul vieții”. Cei care îi atribuie o semnificație creștină spun că bradul este “pomul cunoașterii binelui și răului”, împodobirea acestuia cu mere roșii amintind de păcatul originar. În zilele noastre, în ajunul Crăciunului, în fiecare casă se împodobește câte un brad (cu beteală, globuri, figurine, ghirlande, bomboane, artificii și lumânări sau becuțe).

BIBLIOGRAFIE:

Ghinoiu I, *Vârstele timpului*, , Bucuresti, Ed. Meridiane
Radulescu-Codin M, *Sărbătorile poporului*, apud I. Ghinoiu,
Nicolau I, *Ghidul sărbătorilor românești*, București, Ed. Humanitas

TRADIȚII ȘI OBICEIURI DE CRĂCIUN ÎN TELEORMAN

Drd. Prof. Matei Nicoleta Diana
Școala Gimnazială Nr.1 Măldăeni

Obiceiurile populare s-au constituit în relație cu sărbătorile creștine, cu viața agrară din cele patru anotimpuri și cu viața pastorală, asigurând o legătură magică și spirituală cu evenimentele din viața comunității.

În ansamblul relațiilor interumane, obiceiurile și ceremoniile ritualurilor sunt acte de mediere ce marchează trecerea de la o situație la alta, vizând începuturile și sfârșiturile unor cicluri de viață. Obiceiurile s-au păstrat în structura tradițională mai mult în zonele rurale.

Sărbătoarea nu presupune doar bucurie și excесе de tot felul, ci cuprinde etapele așteptării ei, care înglobează toate pregătirile, împreună cu toate renunțările la tot ceea ce a trecut și primirea noului¹. (N. Știucă, p. 7).

Crăciunul a fost, este și rămâne una dintre sărbătorile importante ale românilor, cu semnificații străvechi de reîntinerire a timpului, de purificare a spațiului și de raportare la valori exemplare. Crăciunul este precedat de un post de șase săptămâni, de pe 15 noiembrie până pe 24 decembrie. Rigoarele postului impun schimbarea regimului alimentar, dar și ritualuri, pe care puțini le mai îndeplinesc astăzi, precum opăritul vaselor sau chiar separarea acestora de cele utilizate în perioada „de dulce”. Marea sărbătoare este precedată de o serie de gesturi obligatorii subliniază sărbătoarea săvârșirii acestei jertfe: „când se înjunghie porcul, cel ce-l taie, ca și cei dimprejur, își fac cruce cu sânge, ca să fie sănătoși și roșii peste an²”. În tradiția creștină Ignatul este ziua care a rămas prin ritualul tăierii porcului. După ce este pârlit și spălat i se face o tăietură în frunte sub formă de cruce, iar copiii sunt puși călare, ca să aibă noroc tot anul.

Principală datină a Crăciunului este colindatul. Oamenii primesc colindatorii, ca să aibă rod bogat și belșug în anul viitor. De obicei, copiii merg la colindat formând grupuri între prieteni, vecini sau rude. Pe lângă colindele religioase, circula adeseori variante locale, „colindele românești creează o atmosferă legendară referitoare la lume și stihii, oprindu-se mai mult asupra a trei aspecte din viața satului: gospodăria, puterea și frumusețea tinerilor, eroismul și iubirea în perspectiva căsătoriei.”³ Datina colindatului se practică în toată perioada începând cu ajunul Crăciunului și până la Bobotează. Colindatul deschide amplul ciclu al sărbătorilor de iarnă. Repertoriul tradițional al obiceiurilor românești desfășurate cu ocazia Crăciunului și Anului Nou cuprinde: colinde de copii, colinde de ceată, cântece de stea, plugușorul, sorcova, vasilica, jocuri de măști, dansuri, teatru popular și religios. În ansamblu său, colindatul are în primul rând un caracter de urare, pentru că fiecare își dorește ca în anul care tocmai va începe să i se îndeplinească ceva: gospodarii să aibă sănătate și roade, fetele să se mărite, iar feciorii să se însoare: „colindele propriu-zise se caracterizează printr-o mare varietate tematică și imagistică, determinată de caracterul individualizat al urării⁴.” (M. Pop, P. Ruxăndoiu, p. 119).

În județul Teleorman, în seara zilei de 23 decembrie, ajunul Crăciunului, copiii (băieți și fete, fiind singurul colind la care participă grupuri mixte) se strâng în grupuri și pornesc la colindat cu

¹ Narcisa Știucă, *Spirala sărbătorilor. Rosturi, tâlcuri, deslușiri*, p.7.

² Ibidem, p. 45.

³ Mihai Pop, *Obiceiuri tradiționale românești*, Editura Minerva, București, 1976, p. 41.

⁴ M. Pop, P. Ruxăndoiu, *Folclor literar românesc*, p. 119.

Bolindeții: „Bună seara la Ajun/ Ca și maine la Crăciun/ Într-un an bun/ Doi, doi”. Copiii poartă trăistuțe sau plase pentru covrigii, nucile și merele pe care le vor primi de la gazde în schimbul urărilor de belșug și sănătate. În seara Crăciunului, grupuri de băieții sau fete pornesc cu Steaua pe ulițele satelor pentru a vesti Nașterea Domnului, cu o stea confecționată din carton. În ziua Crăciunului, oamenii merg la biserică și petrec în familie această sărbătoare înfruptându-se din alimentele pe care le-au pregătit, apoi merg în vizită la nași sau la rudele apropiate.

Un alt obicei practicat în Ajun de Crăciun este mersul cu icoana. Preotul, însoțit de dascăl, colindă din casă-n casă, cu icoana Nașterii Domnului și cântând troparul Nașterii Domnului: "Nașterea Ta Hristoase, Dumnezeul nostru, răsărit-a lumii lumina cunoștinței. Că întru dânsa cei ce slujeau stelelor, de la stea s-au învățat să se-nchine Ție, Soarelui dreptății, și să te cunoască pe Tine, Răsăritul cel de sus. Doamne, Mărire Ție!". Alte obiceiuri întâlnite în Teleorman, dar și pe întreg teritoriul României, este împodobirea bradului de Crăciun, oferirea de daruri, aducerea în casă a crengilor de vâsc, cu rol de atragere a norocului în anul viitor.

BIBLIOGRAFIE

1. <https://biblioteca-digitala.ro>
2. Pop, Mihai, *Obiceiuri tradiționale românești*, Editura Minerva, 1976, București, Editura
3. Pop, Mihai, Ruxăndoiu, Pavel, *Folclor literar românesc*, 1991, București, Editura Didactică
4. Rusu-Păsărin, Gabriela, *Calendar popular românesc*, 2006, Scrisul Românesc, Craiova,
5. Știucă, Narcisa, *Spirala sărbătorilor. Rosturi, tâlcuri, deslușiri*, 2014, Sibiu, Editura Muzeul Astra

SĂRBĂTOAREA DE CRĂCIUN LA ROMÂNI

Material elaborat

Prof.Dr. GHEORGHESCU DANIELA

INSPECTOR ȘCOLAR ÎPT

INSPECTORATUL ȘCOLAR al JUDEȚULUI TELEORMAN

Crăciunul este o sărbătoare principală anuală, la fel ca în majoritatea statelor creștine. Crăciunul a fost introdus odată cu apariția creștinismului în România.

Sărbătoarea Nașterii Domnului se ține pe [25](#) decembrie și se continuă cu încă două sărbători ortodoxe pe 26 și 27 decembrie.

(Un vechi obicei al românilor din satele unor zone ale țării, ca de pildă cele din Oltenia, era acela ca în Ajunul Crăciunului, gospodarii să se trezească dimineața devreme, să facă focul în sobă și cu o rămurică a unui pom din grădină să jăruiască jarul stând la gura sobei și să spună: "Bună dimineața lui Ajun! /C-a venit într-un ceas bun /Să ne-aducă:porcii grași și unturoși /Și oamenii sănătoși; /Vacile cu viței,oile cu miei,scroafele cu purcei,cloștile cu pui,găinile cu ouă.....și tot așa se continua cu ceea ce gospodarii doreau să aibă, ca în final să se spună: La anul și la mulți ani!)

Ajunul Crăciunului este ziua dinaintea [Crăciunului](#), o sărbătoare care comemorează [Nașterea lui Iisus](#). Este o sărbătoare culturală importantă pentru cea mai mare parte a lumii occidentale și este larg observată ca o sărbătoare totală sau parțială, în anticiparea Crăciunului.

În cultura occidentală, Ajunul Crăciunului este aniversat pe [24 decembrie](#). Cu toate acestea Biserica Ortodoxă [Coptă](#), [Sârbă](#), [Rusă](#), [Macedoneană](#) și [Georgiană](#), precum și [Biserica Ortodoxă a Ierusalimului](#), folosesc [calendarul iulian](#), care este în acest moment cu 13 zile în urma [calendarului gregorian](#), așa că pentru adepții acestor Biserici, Ajunul Crăciunului coincide cu [6 ianuarie](#) a următorului an în calendarul gregorian.

Cântarea [cântecelor de stea](#) este o parte foarte importantă din festivitățile Crăciunului românesc. În [prima zi de Crăciun](#), mulți colindători umblă pe străzile acoperite cu zăpadă ale orașelor și satelor, ținând în mână o stea făcută din carton și hârtie, cu scene biblice pictate pe ea și cantând colinde.

Tradiția din România cere ca cei mici să meargă din casă în casă, cântând cântece de stea și recitând poezii sau legende, pe toată perioada Crăciunului. Liderul cară cu el o stea din lemn, acoperită cu staniol și decorată cu clopoței și panglici colorate. O imagine a Sfintei Familii este lipită în centru stelei și întreaga creație este atașată de o coadă de mătură sau de un băț puternic.

Colindători în [București](#), 1842.

Pentru cea mai așteptată sărbătoare din decembrie, Crăciunul, românii au apelat în egală măsură la tradiție, știind să accepte și obiceiuri mai recente. Întâmpinată cu bucurie, Nașterea Mântuitorului aduce cu ea și o sumă de practici foarte vechi prin care se celebra Solstițiul de Iarnă, momentul în care natura dă speranțe că va renaște.

Obiceiul colindatului a înglobat în el nu numai cântec și gest ritual, ci și numeroase mesaje și simboluri ale unei străvechi spiritualități românești. El s-a păstrat asociindu-se câteodată cu celebrarea marelui eveniment creștin care este Nașterea Domnului Iisus Hristos. Există de asemenea cântece de stea (sau colinde creștine), care au ca subiect Nașterea Domnului. În [ajunul Crăciunului](#), pe înserat, în toate satele din țară, începe colindatul. Copiii cu steaua vestesc Nașterea Domnului și sunt primiți cu bucurie de gazdele care îi răsplătesc cu mere, nuci și colaci.

În [Maramureș](#), cei care colindă sunt oameni în toată firea. Obiceiul este să treacă pe la fiecare casă iar apoi, cu tot cu gazdele care i-au omenit, să continue colindatul. Postul Crăciunului ia sfârșit și

fiecare se poate bucura de mâncărurile rituale: preparatele din porc, sarmalele, colacii și cozonacii, prăjiturile și vinul. Cele trei zile de sărbătoare ale Crăciunului aduc liniște și pace în case. Există și o perioadă de post culinar și spiritual ce se ține înaintea Crăciunului, timp de șase săptămâni sfârșindu-se în noaptea de Crăciun. În ajun de Crăciun există obiceiul de a se împodobii în casă sau în curte un brad cu diferite globuri, cu beteală ori cu bomboane de ciocolată numite saloane. Cele trei zile de Crăciun sunt 25, 26 și 27 decembrie. În aceste zile sfinte se respectă tradiții vechi de sute de ani. Colindatul este unul dintre aceste obiceiuri. Atât grupuri de copii cât și grupuri de adulți se strâng laolaltă și merg să colinde la casele vecinilor sau la casele altor oameni. Atunci se cântă "O ce veste minunată", o melodie foarte veche și foarte populară în popor, cât și "O brad frumos". Totodată colindătorii sunt serviți cu produse alimentare (colaci făcuți în casă) sau bani. Persoanele de origine slavă din România sărbătoresc Crăciunul și în data de 7 ianuarie, pentru că de fapt Crăciunul lor este pe aceea dată la două săptămâni după Crăciunul românesc, ortodox.

Împodobirea bradului

Pomul de Crăciun, așa cum îl cunoaștem noi astăzi, decorat cu globuri în care se reflectă lumina scânteietoare a lumânărilor sau a instalației electrice, nu a fost dintotdeauna împodobit în acest fel.

Deși în Europa originea sa precristiană nu mai e contestată de nimeni, părerile rămân totuși împărțite: unii văd în el o reprezentare a „arborelui lumii”, alții îl consideră o referire directă la „arborele Paradisului”, împodobit cu mere de un roșu aprins, care amintesc de păcatele comise de primii oameni, înainte de alungarea lor din rai.

Până în secolul al 15-lea, crenguțele verzi cu care erau împodobite casele cu ocazia Crăciunului, ca și darurile pe care le făceau oamenii unii altora, erau considerate tradiții păgâne. Dar nu peste multă vreme în locul acestora va fi folosit un arbore întreg.

Conform documentelor, în [1605](#) la [Strasbourg](#) a fost înălțat primul pom de Crăciun, într-o piață publică. Nu avea încă lumânări și era împodobit cu mere roșii. În [1611](#), la [Breslau](#), ducesa Dorothea Sybille von Schlesien împodobește primul brad așa cum îl cunoaștem noi astăzi.

După [1878](#), decorațiunile (globurile) de Crăciun din sticlă argintată de [Turingia](#) au tot mai mult succes, așa că această tradiție pur germană va cuceri întreaga lume, fiind adoptată pretutindeni, fie că este vorba despre țări din [Asia](#), [Africa](#), [America de Nord](#) și [de Sud](#) sau [Australia](#).

La sfârșitul secolului al 19-lea, în saloanele germane, sărbătoarea era de neconceput fără pomul de Crăciun, împodobit și scânteietor. În [1776](#), prin intermediul soldaților germani care participau alături de englezi la războiul de independență, tradiția pomului de Crăciun ajunge și în [Statele Unite](#), iar în anul [1880](#) cucerește și Casa Albă.

La noi obiceiul a pătruns odată cu influența germană, când primii studenți români au început să meargă la studii la universitățile din [Berlin](#) sau [Viena](#), și la curtea regală a dinastiei [Hohenzollern](#), sosită în Țările Române în [1866](#) unde prinții și prințesele au început să împodobească bradul, obiceiul fiind imediat imitat de protipendada bucureșteană. Cântecele german de Crăciun *O Tannenbaum*, cu versuri de Melchior Franck, puse pe o melodie populară din [Silezia](#), din [secolul al XVI-lea](#), devine în limba română [O brad frumos](#), iar obiceiul împodobirii bradului pătrunde în toate casele românilor.

O, brad frumos ! este un colind de [Crăciun](#), închinat [pomului de Crăciun](#).

Colindul (denumit în [germană](#) *O Tannenbaum*) este o veche melodie populară din [Silezia](#) (Germania), culeasă în secolul al XVI-lea. Prima strofă a fost scrisă de Joachim August Zarnack (1777-1827) în anul 1819, celelalte 2 strofe în anul 1824 de Ernst Anschütz (1780-1861). Colindul a fost preluat și tradus în multe limbi, fiind răspândit la nivel mondial.

OBICEIURI ȘI TRADIȚII ROMÂNEȘTI DE CRĂCIUN

PÎP MIHĂILESCU NICOLETA

Școala Gimnazială „Dan Berindei”, Roșiori de Vede

Pentru cea mai așteptată sărbătoare din decembrie, Crăciunul, românii au apelat în egală măsură la tradiție, știind să accepte și obiceiuri mai recente. Întâmpinată cu bucurie, Nașterea Mântuitorului aduce cu ea și o sumă de practici foarte vechi prin care se celebra Solstițiul de Iarnă, momentul în care natura dă speranțe că va renaște.

Crăciunul este sărbătoarea creștină ce se celebrează în data de 25 decembrie; ea mai este asociată și cu nașterea lui Iisus Hristos.

Semnificația bradului de Crăciun

Un simbol mult prea cunoscut este bradul de Crăciun. Acesta există într-o sumedenie de tradiții de Crăciun, cu mult înainte de era creștină; bradul este cel mai important arbore din obiceiurile românești. Bradul este prezent la cele mai importante evenimente din viața unui om: botezul, căsătoria și înmormântarea; bradul se consideră că aduce noroc, viață lungă, prosperitate și fertilitate, motiv pentru care oamenii își împodobesc casa cu crengi de brad.

În ziua de azi, toată lumea abia așteaptă să împodobească bradul; acest obicei are loc în Ajunul Crăciunului sau în noaptea de Crăciun, când Moș Crăciun aduce pe lângă cadouri și bradul frumos împodobit cu globuri și beteață.

Colindatul

Un alt obicei cunoscut de toți este colindatul. Colindatul începe în data de 24 decembrie și poate să continue pentru 2 sau 3 zile; colindatul se face de obicei în grupuri, de copii, oameni maturi, bătrâni, doar fete, doar baieti, tineri căsătoriți etc, în funcție de zona etnografică.

Colindatul are loc în curtea celor ce primesc colindătorii, în casă sau sub fereastră; de asemenea colindatul are loc seara, noaptea sau chiar dimineața. Colindătorii sunt întotdeauna primiți în casă deoarece se spune că ei aduc sănătate și un an prosper; colindătorii sunt recompensați cu nuci, mere, colaci și mai nou bani.

Obiceiuri și tradiții din Banat

În zona **Banatului Montan**, în ajunul Crăciunului focul din casă nu este stins deloc, pentru ca anul ce vine să fie luminos și spornic. În această zi se împodobește bradul cu dulciuri, sub brad se pune un colac, un cârnaț și o sticlă de răchie— daruri pentru Moș Crăciun, iar pentru calul acestuia se pun graunțe și fân. Seara se așteaptă *pițărâii* (colindătorii) care vin la colindat pe la miezul nopții până dimineața, în funcție de vârstă. Ei colindă din casă în casă, apoi sunt primiți în ogradă unde primesc nuci, mere și răchie; răchia este adunată într-o damigeană de *vătav* (conducătorul colindătorilor); acesta are pe față o mască pentru a nu fi recunoscut; spre dimineață veneau la colindat copii mai mici.

Tot în această seară, tinerii se adunau pe la case în grupuri de fete și feciori și se mascau: băieții purtau măști de femei, iar fetele purtau măști de bărbați, apoi plecau prin sat. Acești mascați purtau numele de *Bloji*. Aceasta este considerată una dintre cele mai frumoase *tradiții și obiceiuri românești*.

Obiceiuri și tradiții din Moldova

Și în zona **Moldovei**, Crăciunul este o sărbătoare importantă; toate activitățile ce au loc în ziua ajunului sunt de fapt un ritual spre protecția animalelor, a livezilor și a gospodăriei; femeile

curătau toată casa și făceau colaci, iar bărbații aveau grijă să înapoieze orice lucru luat cu împrumut. Tot în această zi femeile coceau un colac în formă de cifra 8, care în primăvară urma să fie afumat și pus între coarnele boilor ce arau pământul; în ajun femeile pregăteau masa de Crăciun, care urma să conțină vreo 12 feluri de mâncare, multe dintre acestea fiind din carne de porc, sacrificat cu câteva zile mai înainte. Nimeni nu mănâncă până când preotul nu vine să sfințească bucatele.

Obiceiuri și tradiții din Bucovina

În **Bucovina** se crede că toate colindele sunt rostite pentru ca diavolii să dispară, iar satul să fie curat în noaptea de Crăciun; de asemenea se spune că este un mare păcat dacă o gospodărie are ușa închisă în ajunul Crăciunului și nu poate să-i primească pe colindători.

În ziua de Crăciun cei ce colindă sunt tinerii căsătoriți, oamenii maturi și chiar bătrânii; aceștia colindă doar la rude și prieteni.

Un alt obicei care în timp și-a pierdut semnificația este mersul cu steaua; acest obicei avea menirea de a informa oamenii de nașterea lui Hristos; copiii care mergeau cu steaua se deghizau în magi și vesteau marea minune.

Una dintre cele mai frumoase *tradiții de Anul Nou* este plugușorul. Tinerii merg cu "Plugușorul", iar flăcăii merg la colindat la fetele nemăritate; dar în acest caz colindele nu mai sunt urări de bine, ci sunt satire ironice și au menirea de a atrage atenția asupra unor năravuri ale gazdelor. Tot în această zi are loc și "jocul caprei" sau "jocul cerbului" – un ritual bine regizat, cu măști și personaje mitice.

Obiceiuri și tradiții din Oltenia

În zona **Olteniei** foarte multe tradiții de Crăciun sunt strâns legate de ritualuri de purificare și de aflare a ursitului de către fetele nemăritate. În Ajun are loc scormonitul în foc: toți membri familiei, indiferent de vârstă, dau cu joarda în foc și spun câteva versuri ce au menirea să protejeze gospodăria de boli și să aducă un an nou bogat și roditor. Câteodata sunt invitați și colindătorii să facă același lucru.

În noaptea de Anul Nou, fetele nemăritate, legate la ochi, leagă o panglică pe al zecelea par din gard; a doua zi merg să vadă cum arată parul: dacă acesta e înalt și drept atunci viitorul lor soț va fi frumos; dacă parul este scorojit atunci bărbatul va fi urât; iar dacă parul este noduros atunci bărbatul va fi bogat.

Acestea sunt câteva tradiții și obiceiuri românești din diverse zone ale țării; din păcate multe dintre ele au fost uitate; poate doar bunicii noștri le mai cunosc; sau poate în unele sate uitate de lume aceste tradiții sunt la fel de vii ca și acum 2.000 de ani.

Crăciunul este o sărbătoare principală anuală, la fel ca în majoritatea statelor creștine. Crăciunul a fost introdus odată cu apariția creștinismului în România.

BIBLIOGRAFIE:

1. Brătulescu, M. - Colinda românească, București, 1981, Ed. Minerva;
2. Nicolau, I. - Ghidul sărbătorilor românești, București, 1998, Ed. Humanitas;
3. Pop, M. - Obiceiuri tradiționale românești, București, 1999, Ed. Excelsus Univers.

MOȘ NICOLAE – OBICEIURI ȘI TRADIȚII

Profesor învățământ primar: Lungu Daniela
Școala Gimnazială Mavrodin

„Semeni fapte bune și culegi deprinderi, semeni deprinderi și culegi un caracter, semeni caracter și culegi un destin.” – proverb chinezesc

Sfântul Nicolae, sau Moș Nicolae, cum îl știu toți copiii, s-a născut în localitatea Patara, în provincia Lichia, din partea asiatică a Turciei de astăzi, iar aniversarea morții lui este pe 6 Decembrie. A fost ales episcop în Mira-Lichia. Din secolul al XIX-lea, mâna dreaptă a Sfântului Nicolae se păstrează la Biserica Sf. Gheorghe Nou din București, unde se găsește și mormântul Sfântului voievod martir Constantin Brâncoveanu cu cei patru fii ai săi.

Născut într-o familie bogată, renunță la toată averea după moartea părinților săi, dăruind-o săracilor. De aici au pornit o mulțime de legende care l-au făcut pe Moș Nicolae să devină bătrânul bun și iubitor care intră în noaptea de 5 spre 6 decembrie, în casele oamenilor și lasă cadouri în ghetete sau ciorăpei.

Una dintre cele mai cunoscute și răspândite în toată lumea legende despre Moș Nicolae este povestea celor trei fete sărace, care neavând zestre nu puteau să se căsătorească și urmau să fie vândute de tatăl lor unor bărbați înstăriți. Se spune că Sfântul Nicolae, aflându-le durerea, le-a aruncat fiecareia pe geam, într-o noapte, câte un săculeț cu bani. Săculeții au căzut fie în ciorapii puși la uscat, fie în ghetete. De aici vine obiceiul ca darurile de Moș Nicolae să fie puse în ciorăpei sau ghetete.

Deși este grăbit să alerge la copiii din lumea întreagă, Moș Nicolae are timp să asculte dorințele fiecărui copil în parte. În tradițiile românești Moș Nicolae apare pe un cal alb, trimiter la prima zăpadă care cade la începutul iernii, păzește Soarele care încearcă să se strecoare pe lângă el spre tărâmurile de miază-noapte pentru a lăsa lumea fără lumină și căldură, ajută vădulele, orfanii și fetele sărace la măritat, este stăpânul apelor și salvează de la înec corăbierii. Acest Moș cu barba albă, pe care nu l-a văzut nimeni niciodată, vine pe la ferestre și, după informații numai de el știute, pune în cizmulite diferite daruri pentru copiii cu minți. El are în desagă dulciuri, fructe și jucării, iar pentru cei năzdrăvani, o mulțime de nuiele.

Un alt obicei este acela de a pune în apă crenguțe de pomi fructiferi în casă, lângă icoane, care să înflorească de Anul Nou. În funcție de crenguța care a înflorit, se așteaptă recolta de fructe în noul an. Aceste crenguțe se pun pe masa de Crăciun și Anul Nou, pentru ca viitorul să fie înfloritor și îmbelșugat.

Există obiceiul în satele românești ca în ziua de Sfântul Nicolae feciorii să se organizeze în cete și să-și aleagă gazda unde vor merge pentru repetițiile colindelor de Crăciun și de Anul Nou.

În tradiție populară se spune că în noaptea de 5 spre 6 decembrie începe iarna, Moș Nicolae este bătrân și are barba albă, iar în acea noapte el își scutură barba, ceea ce înseamnă că trebuie să înceapă să ningă.

Sărbătoarea de pe 6 decembrie semnifică victoria binelui asupra răului, a luminii asupra întunericului.

Indifferent însă în ce parte a lumii ne-am afla, putem spune că Moș Nicolae este întruchiparea dărniciilor și a dragostei de oameni, copiii fiind foarte fericiți când se apropie 6 Decembrie, iar creștinii având mare nădejde că Sfântul le va asculta rugăciunile și îi va ajuta la nevoie. Și cum să nu crezi în

magie, când în această zi parcă toate cele rele ale lumii rămân ferecate departe, lăsând să se strecoare în jur doar liniștea și căldura sufletească.

BIBLIOGRAFIE:

1. Dicționar encyclopedic de cunoștințe religioase, 2001, Caransebeș, Editura Diecezana;
2. Pamfile, T., „Sărbătorile la români. Studiu etnografic”, 1997, București, Editura „Saeculum I. O.”;
3. www.crestinortodox.ro

NAȘTEREA DOMNULUI- CRĂCIUNUL

Prof. Părpălea Cristian Florentin
Școala Gimnazială "Vasile Racottă" Ștorobăneasa

1. Întroparea Domnului – Taină a creștinismului (INTRODUCERE)

Dacă există în lume un lucru care să fie numit taină, înainte de toate și în primul rând, trebuie numită Taină însăși venirea în lume a Mântuitorului Iisus Hristos.

Sfântul Apostol Pavel, contemplând această realitate mistică a negrăitei taine a înomenirii Fiului lui Dumnezeu și fiind cuprins de o uimire fără margini și de o admirație fără egal, exclama: „Cu adevărat, mare este taina dreptei credințe: Dumnezeu S-a arătat în trup, S-a îndreptat în Duhul, a fost văzut de îngeri, S-a propovăduit între neamuri, a fost crezut în lume, S-a înălțat întru slavă“ (I Timotei 3, 16).

Măreția tainei se cuprinde tocmai în faptul că Însuși Dumnezeu S-a făcut om, fiind în același timp Dumnezeu adevărat - Unul din Sfânta Treime și rămânând pentru totdeauna asemenea nouă.

Prin Nașterea Fiului lui Dumnezeu s-a manifestat și purtarea de grijă a lui Dumnezeu pentru noi.

Scrierile Noului Testament reprezintă sursa istorică primară de informare în legătură cu persoana lui Iisus Hristos.

Când Sfântul Apostol și Evanghelist Matei meditează la Întropare, cuvântul de ordine este „împlinire”. Iisus este cel care împlinește profețiile din vechime. Expresia favorită lui Matei este „acestea s-au împlinit ca să se împlinească ce fusese vestit prin profetul care zice” (Mt. 1, 22).

Sfântul Evanghelist Luca vorbește despre Întropare ca despre un eveniment cosmic care aduce pe aceeași scenă cerul și pământul, îngerii și oamenii plăcuți lui Dumnezeu, uniți sub conducerea Duhului Sfânt.

Sfântul Apostol și Evanghelistul Ioan meditează la natura divină a celui întrupat, la minunea coborârii printre oameni a Celui prin al Cărui cuvânt au fost create toate și toate se întrețin în ființă (1, 1-4).

La Sfântul Evanghelist Marcu, Domnul Iisus este mai degrabă o prezență meteorică, venind dintr-odată pe neașteptate, ca și cum nu ar avea un început uman.

Cea mai deosebită meditație la Întroparea Domnului de la Sfântul Apostol Pavel se găsește în Filipeni 2, 5-11, probabil un poem creștin cu largă circulație în Biserica primară, pe care Apostolul îl folosește pentru a-i stârni și motiva pe creștinii din Filipi, și prin ei și pe alții, pentru o viață consacrată slujirii altora cu motivația răsplătirii viitoare. În acest context Întroparea este un act acceptat în mod liber de Domnul în ascultare de Tatăl, un act de golire de sine (*kenoză*) și de asumare a naturii umane („chip de rob”) pentru o vreme.

În Epistola către evrei autorul meditează la unicitatea realității Întropării ca act de vorbire al lui Dumnezeu, nepereche printre toate manifestările de comunicare ale lui Dumnezeu către omenire.

În persoana Domnului Iisus, Dumnezeu nu a mai vorbit prin mijlocirea îngerilor și profetilor, ci personal, direct. El S-a adresat omenirii în persoană, prin cel care este Fiul, moștenitorul tuturor lucrurilor, Creatorul veacurilor, oglindirea slavei, reprezentarea exactă a naturii Lui (Evrei 1, 1-4).

Fiul lui Dumnezeu S-a făcut om, pentru că „atât de mult a iubit Dumnezeu lumea, încât pe Unicul Său Fiul L-a dat, ca oricine crede în El să nu piară, ci să aibă viață veșnică” (Ioan 3, 16).

Cu alte cuvinte, Fiul veșnic al lui Dumnezeu S-a făcut om muritor, ca omului devenit din pricina păcatului muritor să-i dăruiască viața veșnică (cf. Romani 6, 23). Mai mult, Fiul veșnic al lui Dumnezeu devine Om, pentru ca oamenilor să le dăruiască puterea să devină fii ai lui Dumnezeu după har.

Deci, Nașterea după trup a Domnului nostru Iisus Hristos, săvârșită nu din inițiativă omenească, nici din poftă bărbătească, ci prin puterea Sfântului Duh, are ca scop înfierea omului, nașterea sa duhovnicească pentru ca el să dobândească viață veșnică.

Sfântul Apostol Pavel ne spune, de asemenea, că rostul Nașterii Domnului nostru Iisus Hristos este înfierea noastră spirituală sau duhovnicească: „Iar când a venit plinirea vremii, Dumnezeu a trimis pe Fiul Său, născut din femeie, născut sub Lege, ca pe cei de sub Lege să-i răscumpere, ca să dobândim înfierea. Și pentru că sunteți fii, a trimis Dumnezeu pe Duhul Fiului Său în inimile voastre, care strigă: Avva, Părinte! Astfel, dar nu mai ești rob, ci fiu; iar de ești fiu, ești moștenitor al lui Dumnezeu, prin Iisus Hristos” (Galateni 4, 4-7).

2. Referințe Vechitamentare legate de venirea lui Mesia

Potrivit planului divin de mântuire a lumii, omenirea trebuia pregătită un timp mai îndelungat pentru venirea Mântuitorului, pentru ca ea, ajungând la cunoștiința păcătoșeniei și a decăderii, să dorească sosirea Acestuia. Această pregătire s-a făcut pe două căi, și anume una pozitivă, prin Revelația supranaturală, prin care li s-a descoperit oamenilor din timp că va veni un Izbăvitor care să-i scape de sub povara păcatului; de asemenea, prin una negativă, datorită greutăților, necazurilor și suferințelor îndurate de oameni, care au potențat în ei dorința după un mântuitor⁵.

Pregătirea a durat mii de ani, ea ajungând încă din momentul în care Dumnezeu a pronunțat pedeapsa protopărinților noștri, căci atunci El le-a dat și nădejdea mângâietoare despre venirea Mântuitorului, adică a unui Răscumpărător care să-i slobodească din starea în care se aflau. Aceasta este cea dintâi veste bună (protoevanghelia) pe care Dumnezeu o dă protopărinților cu privire la Cel Care va zdrobi capul șarpelui prin care a venit răul în lume: „Dușmănie voi pune între tine și femeie, între sămânța ta și sămânța ei. Acea va zdrobi capul tău, iar tu îi vei înțepa călcâiul” (Fc. 3, 15)⁶.

Nădejdea venirii unui mântuitor a fost mereu prezentă în conștiința oamenilor, ea odrăslind încă în cugetul protopărinților, căci ei înșiși credeau că Mântuitorul va veni curând. Astfel, când Eva a dobândit primul ei fiu, Cain, nume care înseamnă „dobândire, câștig”, ea a crezut că acesta va fi răscumpărătorul făgăduit. La fel, când i s-a născut Abel, nume ce înseamnă o altă „sămânță”, de asemenea ea a crezut că acela va fi răscumpărătorul care s-a născut din sămânța ei. Tot astfel, în șirul urmașilor lui Adam până la potop, s-a menținut nădejdea că Răscumpărătorul nu va întârzia să vină. Astfel, Lameh a crezut că fiul său cel întâi născut, Noe, nume de înseamnă „liniște, mângâiere”, va face ca oamenii „să se odihnească de lucrurile lor și de osteneala mâinilor și de pământul blestemat de Dumnezeu” (Fc. 5, 29). Însuși Noe, cel prin care neamul omenesc a fost salvat de la dezastrul potopului, a crezut că primul său fiu, Sem, va fi răscumpărătorul făgăduit.

Dar o dată cu răspândirea oamenilor pe tot pământul cunoscut până atunci, după amestecarea limbilor la turnul Babel, făgăduința făcută în protoevanghelie a fost păstrată mai mult sau mai puțin de fiecare neam în parte, cu toate că fiecare popor a înțeles-o în mod diferit. Ea însă s-a menținut peste tot, ca o dovadă evidentă despre originea comună a tuturor oamenilor și despre o Revelație

⁵ Pr. Prof. Dr. Isidor Todoran și Arid. Prof. Dr. Ioan Zăgărean, *Teologia Dogmatică, ediția a treia*, tipărită cu binecuvântarea IPS Bartolomeu Arhiepiscopul Clujului, Editura Renașterea, Cluj 2000, p. 189.

⁶ *Ibidem*.

primordială, deși la unele popoare ea a ajuns complet desfigurată, ceea ce se poate constata din diferite legende și mituri ale acestora⁷.

Hotărârea divină de alegere a unui popor din caldeanul Avram, ca urmare a înmulțirii fărădelegilor între oameni și a căderii în idolatrie, va aduce cu sine de acum înainte pregătirea omenirii în vederea mântuirii pe două linii: pe cea a poporului ales și pe cea a popoarelor păgâne.

Pregătirea poporului ales, adică a iudeilor, s-a făcut într-un mod cu totul special⁸, atât sub aspect pozitiv, cât și negativ. Sub aspect pozitiv, ea s-a făcut prin întărirea făgăduințelor lui Dumnezeu despre trimiterea unui răscumpărător lui Avraam, Isaac și Iacov, prin promisiunile făcute fiecăruia: „Întru sămânța ta se vor binecuvânta toate neamurile pământului” (Fc. 22, 18; 26, 4; 28, 14). Iacob, pe patul de moarte fiind și inspirat de Duhul Sfânt, a putut prezice chiar timpul venirii Răscumpărătorului, precum și seminția din care se va naște: „Nu va lipsi sceptru din Iuda și povățuitor din coapsele lui, până ce va veni Împăciuitorul și de El vor asculta neamurile” (Fc. 49, 10).

Însuși Moise, în conștiința căruia făgăduința făcută de Dumnezeu protopărinților și reînnoită era mereu vie, a profețit că Răscumpărătorul va fi prooroc: „Prooroc asemenea mie va ridica ție Domnul Dumnezeul tău dintre frații tăi; pe Acela să-L ascultați” (Fc. 18, 15).

Încă înainte de cucerirea Canaanului, vrăjitorul păgân Valaam, chemat de regele moabiților, Balac, ca să blesteme poporul Israel, venind peste el Duhul Domnului, în loc să-l blesteme, l-a binecuvântat și a profețit următoarele: „Ieși-va din sămânța lui (Israel) un om, care va stăpâni neamuri multe... Îl văd, dar acum încă nu-i; îl privesc, dar nu de aproape; o stea răsare din Iacov, un toiag se ridică din Israel și va lovi pe căpeteniile Moabului și pe toți fiii lui Set și-i va zdrobi...” (Nm. 24, 7 – 17)⁹.

Dar conștiința venirii Răscumpărătorului se menține mai vie în poporul evreu îndeosebi prin profețiile mesianice, despre care vom vorbi mai târziu.

În sens negativ, poporul iudeu a fost pregătit prin întărirea conștiinței păcătoșeniei și dorința după un izbăvitor care să-i scape din robia păcatului. Această pregătire s-a făcut îndeosebi prin legea ceremonială a lui Moise, ale cărei jertfe, spălări și curățiri prefigurau jertfa izbăvitoare a Mântuitorului și curățirea păcatelor prin pocăință.

Pregătirea popoarelor păgâne după alegerea lui Israel, se arată în primul rând prin legea morală naturală, manifestată în conștiință, pe care nici păgânii n-o pierduseră, precum și prin înclinația lor spre adevăr și bine. Totodată și lor, prin experiența religioasă și morală, li s-a întărit sentimentul vinovăției, al părăsirii lor de către Dumnezeu și al neputinței omenești, chiar fără o cunoștință mai clară despre toate acestea, din toate rezultând nevoia și dorința după un ajutor dumnezeiesc. Aceasta se poate vedea din diferitele practici rituale și jertfe existente la păgâni, născute din sentimentul vinovăției și din dorința de mântuire¹⁰. Universalitatea jertfelor la popoarele păgâne – unele chiar de ființe omenești – dovedește conștiința ispășirii și dorința venirii unui răscumpărător care să-i scape de urmările păcatului. La aceste concluzii ajungem și dacă cercetăm legendele și miturile unor popoare păgâne, din care, cu toată desfigurarea suferită de acestea în decursul timpului, putem desprinde credința lor într-un păcat săvârșit de strămoși, datorită căruia întreaga omenire se află în suferință, și de asemenea, nădejdea în venirea unui izbăvitor, care să-i ridice pe oameni din decăderea în care se află.

Nu trebuie să uităm nici faptul că poporul iudeu, păstrătorul fidel al Revelației divine, atât înainte, cât și după ocuparea Canaanului, trăia înconjurat de numeroase popoare păgâne, cu unele dintre ele având chiar relații mai strânse, cu toate opreliștile divine. Aceste popoare au putut ajunge astfel să recunoască de la iudei, fie cât de sumar și fragmentar, promisiunile divine în legătură cu venirea unui mântuitor. De altfel, Dumnezeu a binevoit să descopere, uneori în mod pozitiv, și păgânilor vestea că din poporul Israel Se va naște Mântuitorul. E semnificativă în această privință

⁷ *Ibidem*, p. 190.

⁸ Pr. Conf. Dr. George Remete, *Dogmatica Ortodoxă*, Editura Reîntregirea, Alba Iulia 2000, p. 222.

⁹ Pr. Prof. Dr. Isidor Todoran și Arid. Prof. Dr. Ioan Zăgrean, *Teologia Dogmatică*, 190.

¹⁰ Pr. Conf. Dr. George Remete, *Dogmatica Ortodoxă*, p. 223.

profeția făcută de vrăjitorul Valaam din Petor, de lângă Eufrat, regelui moabitean Balac (Nm. 24, 7, 17, 19)¹¹.

La fel, unii dintre păgâni au putut cunoaște profețiile mesianice din traducerea în limba greacă a Vechiului Testament (Septuaginta), făcută în Egipt, în veacurile III și II î. Hr. Astfel, unele popoare păgâne au putut cunoaște, în oarecare măsură, speranțele pe care le nutrea poporul iudeu în legătură cu venirea Mântuitorului, speranțe pe care și le-au însușit și ele.

Dar majoritatea popoarelor păgâne, care n-au avut nici un contact cu poporul evreu și nici n-au putut cunoaște nimic din cuprinsul Vechiului Testament, au păstrat totuși unele elemente din Revelația primordială, concretizată în legende și mituri, prin care s-a menținut, fie cât de obscur, făgăduința venirii unui răscumpărător.

Se poate însă constata că la popoarele păgâne mai culte, precum la greci și la romani, s-au păstrat numeroase elemente din Revelație prin cei mai de seamă oameni ai acestora, care erau filozofi. Astfel, ideea despre Logosul divin, care însuflă oamenilor aleși noțiunile de adevăr, bine și frumos, despre care vorbesc Socrate, Platon și stoicii, era prezentată în astfel de termeni, încât se părea că Logosului i se atribuie calitatea de ființă personală, cu un rol echivalent celui de mântuitor. Așa se explica faptul că unii Sfinți Părinți au arătat stimă și prețuire unor filozofi păgâni, văzând în Logosul despre care au vorbit aceștia Duhul lui Dumnezeu, care a lucrat asupra păgânilor spre a-i aduce la mântuire. Nu este deci de mirare dacă unii Sfinți Părinți spun despre Platon că a fost un Moise care a vorbit grecește, iar Sfântul Iustin Martirul spune că Socrate, alături de Heraclit, pentru că au trăit în conformitate cu poruncile Logosului, au fost creștini înainte de vreme. Acesta explică și faptul că numeroși filozofi ai antichității greco-romane, ca: Socrate, Platon, Heraclit, Zenon, Seneca, Cicero și alții, sunt zugrăviți pe pereții exteriori ai unor biserici și mănăstiri ortodoxe, ori chiar în tinda acestora¹².

Pe de altă parte, însăși venirea magilor sau filozofilor de la Răsărit la staulul din Betleem, spre a se închina noului Împărat ce s-a născut, acest eveniment fiind prevestit de o stea care i-a și condus, cunoscând chiar locul și timpul venirii lui.

De altfel, Sfânta Scriptură conține suficiente indicii din care putem deduce că toate popoarele, indiferent de proveniență, au fost pregătite pentru venirea Mântuitorului. Sfântul Evanghelist Ioan spune despre Cuvântul întrupat că este „lumina cea adevărată care luminează pe tot omul ce vine în lume” (In. 1, 9). Însuși Mântuitorul rămâne impresionat de credința sutașului roman care, deși păgân, credea în puterea Sa dumnezeiască, ceea ce Îl face să exclame: „Adevăr grăiesc vouă: nici în Israel n-am aflat atâta credință. Și zic vouă, că mulți de la Răsărit și de la Apus vor veni și se vor odihni cu Avraam și cu Isaac și cu Iacov, în împărăția cerurilor” (Mt. 8, 10 - 11), ceea ce, evident, înseamnă că mulți dintre păgâni, datorită faptului că au fost pregătiți, vor crede în El și se vor mântui, asemenea patriarhilor evrei.

De asemenea, Sfântul Apostol Pavel spune celor din Listra că și în lumea păgână, Făcătorul de bine „nu S-a lăsat pe Sine nemărturisit” (FA. 14, 17), ceea ce iarăși înseamnă că Dumnezeu a fost cunoscut și mărturisit chiar și între păgâni. Iar faptul că Apostolii, care au propovăduit Evanghelia în lumea păgână, s-au bucurat de atâtea succese, se datorește tocmai pregătirii acestora pentru venirea Mântuitorului.

Astfel se poate spune că nu numai iudeii, ci și popoarele păgâne au fost pregătite pentru venirea Mântuitorului. Dar în timp ce pregătirea iudeilor avea la temelie Revelația supranaturală neîntreruptă, căci „în multe rânduri și în multe chipuri a vorbit Dumnezeu părinților noștri mai întâi prin prooroci...” (Evr. 1, 1), revelație păstrată de ei cu sfințenie, din care ei au putut dobândi certitudinea venirii Mântuitorului din seminția lui Iuda, la timpul profețit de Daniel și în locul arătat de Miheia, pregătirea păgânilor avea la bază mai mult unele reminiscențe din Revelația primordială, împrumutate de la iudei, sau unele idei despre Mesia, nu destul de clare; pe lângă aceasta, experiența

¹¹ Pr. Prof. Dr. Isidor Todoran și Arid. Prof. Dr. Ioan Zăgrean, *Teologia Dogmatică*, 191.

¹² Pr. Prof. Dr. Dumitru Popescu, *Iisus Hristos Pantocrator*, EIBMBOR, București 2005, p. 191.

lor religioasă și morală i-a dus la numeroase rătăcirii, datorită cărora conștiința decăderii lor a devenit tot mai trează, făcând să li se nască în suflete dorința de izbăvire de către un răscumpărător, trimis al lui Dumnezeu. Și cu toate că ideea venirii acestui răscumpărător a fost trează mai ales în mintea unor gânditori și înțelepți ai lor, în masa poporului pregătirea a fost mai mult sub aspect negativ: conștiința decăderii și a păcătoșeniei i-a făcut să aștepte un Mântuitor care să-i scape de necazurile și suferințele pe care le îndurat, asigurându-le o viață mai bună¹³.

Principalele evenimente ...

Concluzii

Pregătind „trup” pentru trimiterea Fiului în lume (Ps.39, 9), Dumnezeu Tatăl a arătat menirea Fiului întrupat: „Șezi de-a dreapta Mea, până ce voi pune pe vrăjmașii Tăi așternut picioarelor Tale” (Ps.39, 1), fără a preciza momentele din viața lui Hristos când vor apărea „vrăjmașii Săi”.

Întrucât „Dumnezeu S-a arătat în trup” (I Tim. 3, 16), la „plinirea vremii” (Gal. 4, 4), istoria biblică face parte din credința creștină. Dumnezeu ne-a mântuit în persoana și prin lucrarea răscumpărătoare a lui Iisus Hristos, săvârșită aici și acum, de aceea Noul Testament introduce pe credincios în istoria mântuirii pe care o realizează acesta. Istoria vieții și slujirii lui Iisus Hristos face parte integrantă din mesajul Evangheliei și al credinței creștine. „Acestea s-au scris ca să credeți că Iisus este Hristosul, Fiul lui Dumnezeu și, crezând, să aveți viață în numele Lui” (In. 20, 31).

Evanghelia ne arată că nașterea Mântuitorului Iisus Hristos ca Om, nu s-a făcut în mod natural, obișnuit, ci într-un mod care depășește înțelegerea noastră, și anume El nu S-a născut din poftă bărbătească și din poftă cărnii, ci El S-a născut „de la Duhul Sfânt și din Fecioara Maria”. Cu alte cuvinte, nașterea Lui după trup este și o naștere duhovnicească după Duhul, ca, astfel, să ne putem naște și noi duhovnicește, prin Botez, pentru Împărăția cerurilor.

În Biserică, Hristos este prezent și lucrează într-un mod superior prezenței și lucrării Sale în lume, înainte de întrupare. Propriu-zis, El S-a întrupat ca să întemeieze Biserica, unind-o cu Sine și făcându-se prezent și transparent prin Duhul Sfânt în viața și lucrarea ei. Întemeind-o în Sine, în unirea ipostatică a celor două firi ale Sale, în unitatea teandrică a Persoanei Sale, Hristos a fundamentat Biserica pe același model unitar teandric, care se prelungește prin Trupul Său jertfit, înviat și deplin pnevmatizat, din El în ea. “Creatorul și susținătorul unității Bisericii este Întemeietorul și Cărmuitorul ei, Care ne-a unit cu El și S-a unit cu noi și S-a făcut prin toate una cu noi”, în așa fel încât: “cel ce privește la această lume nouă a zidirii Bisericii, vede în ea pe Cel ce este și S-a făcut în ea toate în toți”, pe Hristos “Cel ce a adunat pe cele rătăcite și împrăștiate într-o unitate și le-a făcut pe toate o singură Biserică, o singură turmă”.

Nașterea după trup a Fiului prin participarea Duhului Sfânt și trimiterea în timp a Sfântului Duh de către Fiul nu strica unitatea veșnică a celor trei persoane dumnezeiești. Prin urmare, Tatăl, Fiul și Sfântul Duh sunt deoființă și egali între ei (Ioan 18, 21), deosebindu-se după modul lor de existență: Tatăl este nenăscut și nepurces, Fiul este născut din veci din Tatăl și se întrupează prin conlucrarea Sfântului Duh, iar Sfântul Duh este purces din veci din Tatăl și trimis în timp de către Fiul.

Astfel, viața creștină este viața în Hristos sau în Duhul Sfânt. Și numai în Hristos prin Duhul Sfânt întâlnim și cunoaștem noi pe Tatăl. Prin urmare, viața în Hristos sau viața duhovnicească este mai întâi de toate participare la viața treimică. În ceea ce privește modul în care cele trei Persoane divine intră în relație cu Biserica și Credincioșii, Sfinții Părinți afirmă că toate le face Tatăl prin Fiul, în Sfântul Duh, într-o manieră în care Tatăl apare ca sursă a lucrării, Fiul ca viață, și Duhul Sfânt ca putere care concretizează sau finalizează acțiunea; nici una din cele trei Persoane divine nu are o lucrare distinctă care să fie a Sa proprie, ci o viață și o lucrare unică și identică trece prin Toate Trei.

¹³ Pr. Prof. Dr. Isidor Todoran și Arid. Prof. Dr. Ioan Zăgrean, *Teologia Dogmatică*, 193.

Prin Hristos avem intrare la Tatăl, dar prin Duhul avem intrare la Hristos. Hristos e ușa spre Tatăl, dar Duhul e cheia care ne deschide această ușă. Duhul ne descurie "ușa" - Hristos (Ioan 10, 9) și calea spre Hristos, pentru că descurie mintea noastră încuiată pentru Dumnezeu, cum zice Sf. Simion Noul Teolog: „Și ce altceva este cheia cunoștinței, dacă nu harul Prea Sfântului Duh, care se dă prin mijlocirea credinței? Acest har deschide mintea noastră încuiată și întunecată și pricinuieste în ea cu adevărat cunoștința prin lumânarea dumnezeiască. Ușa este Fiul, precum însuși zice: "Eu sunt ușa" (Ioan 10, 9). Cheia ușii e Duhul Sfânt... și casa e Tatăl. Luați seama deci: dacă cheia nu deschide, ușa nu se deschide. Și dacă ușa nu se deschide, nu intră nimeni în casa Tatălui, cum zice Hristos însuși: "Nimeni nu vine la Tatăl Meu, decât prin Mine" (Cuvântul 59). Iar Sf. Irineu zice că Duhul pregătește pe om în Fiul, Fiul îl duce la Tatăl, iar Tatăl îi dă nestrăciunea pentru viața vesnică.

Tot ceea ce a făcut Mântuitorul Iisus Hristos pentru întreg neamul omenesc prin întruparea, viața, învățătura, patimile și moartea pe Cruce și învierea din morți și înălțarea Sa la cer constituie ceea ce se numește mântuire obiectivă sau răscumpărare. Aceasta nu înseamnă însă că Fiul lui Dumnezeu întrupat săvârșind toate aceste acte răscumpărătoare toți oamenii s-au mântuit și s-au îndreptat după căderea în păcat pentru că omul nu poate să devină așa decât numai primind și însușindu-și în mod liber toate roadele răscumpărării realizate în persoana Domnului Iisus Hristos. Însușirea roadelor răscumpărării de către fiecare om în parte, în Biserica constituie îndreptarea sau mântuirea personală a omului în Hristos că mădular al Bisericii Sale.

NAȘTEREA DOMNULUI

**Nicolescu Nicoleta Venera Profesor Înv. Preșcolar
Șc. Gimn. Nr.1 Orbeasca/Struct. Gr. cu P.N. Nr.1 Orbeasca de Sus**

Sărbătoarea Crăciunului este una dintre cele mai frumoase sărbători ale creștinilor.

Se naște Hristos în liniștea nopții și o stea pe cer vestește magilor că S-a născut. Un înger, cu multă blândețe, se apropie de păstori, cei ce făceau pază împrejurul turmelor de oi, zicându-le: *“Nu vă temeți, căci iată, vestesc vouă bucurie mare, care va fi la tot poporul. Vi S-a născut un Mântuitor, care este Hristos Domnul.”*

Din negrăita dragoste a lui Dumnezeu față de oameni, Iisus Hristos se naște în peșteră din Fecioara Maria ca prunc, se înfașă în scutece, se culcă în iesle, crește sub ascultarea omului, primește botez de la om și ia asupra Sa toate patimile firești și neprihănite ale noastre, ca să mântuiască pe toți oamenii.

Astăzi, copiii cu steaua vestesc bucuria Nașterii Domnului în casele noastre. Bisericele pline de credincioși saltă de bucurie și de frumusețea slujbelor, căci vine la noi Iisus Hristos, Mântuitorul Lumii.

Hristos S-a Născut cu trupul numai o dată, la Betleem, dar duhovnicește Se naște în fiecare an, în inimile și sufletele noastre.

Peștera din Betleem simbolizează bisericile creștine, răspândite azi în toată lumea, *ieslea* în care S-a născut Hristos este înlocuită azi cu Sfintele Altare în care se săvârșește Sfânta Liturghie și se sfințește Trupul și Sângele Domnului. *Fecioara Maria* închipuiește Biserica Legii harului întemeiat de Hristos. *Steaua de la răsărit*, care călăuzea pe magi, este învățătura Sfintei Evanghelii, care călăuzește pe toată lumea spre Dumnezeu, pe calea mântuirii. *Magii* închipuiesc toate neamurile

pământului chemate la credința creștină, *păstorii* oilor de la Betleem simbolizează toți păstorii Bisericii Ortodoxe – episcopi, preoți și diaconi, care păstoresc turma lui Hristos spre mântuire. Iar *darurile* aduse de magi simbolizează toate faptele bune pe care trebuie să le facem și să le închinăm lui Hristos.

Fără Biserică, fără credință și fapte bune, Hristos nu vine la noi, nu Se naște în inimile și în casele noastre.

În preajma sărbătorii Crăciunului, toți creștinii încearcă să fie mai buni, însă nu doar acum trebuie să facem fapte bune, ci în tot restul anului să fim mai aproape de Dumnezeu.

BIBLIOGRAFIE

Cleopa, I., *Predici La Praznice Împărătești Și La Sfinți De Peste An*, 2012, Iași, ed. Episcopia Romanului.

OBICEIURI ȘI TRADIȚII DE IARNĂ ÎN JUDEȚUL TELEORMAN

PROF. ÎNV. PRIMAR NEDELCU SIMONA LILIANA
ȘCOALA GIMNAZIALĂ NR.7 ALEXANDRIA

În cultura populară tradițională, obiceiurile formează un capitol important, fiindcă întreaga viață a omului, munca lui din timpul anului și diferitele lui ocupații, relațiile cu semenii și cu întru chipările mitologice erau întretesute cu obiceiuri. În folclorul nostru, unele obiceiuri au păstrat până astăzi forme ample de desfășurare, în care vechile rituri se îmbină cu acte ceremoniale, cu manifestări spectaculoase.

Obiceiurile înrădăcinate în viața oamenilor, comunică o poezie netăgăduit de frumoasă. Obiceiul este o deprindere câștigată prin repetarea deasă a aceleiași acțiuni. Obiceiurile, datinile, cântecele, însoțesc viața omului de la naștere până la moarte.

Județul Teleorman este foarte bogat în obiceiuri și tradiții. Folcloriștii împart obiceiurile după anotimpuri, concentrându-le în jurul sărbătorilor importante.

Obiceiurile Anului Nou, practicate în perioada 24 decembrie-7 ianuarie, sunt legate de sărbătorile Crăciunului și ale Anului Nou și au o mare bogăție folclorică. De Anul Nou sunt colinde și urări.

Colindele religioase au ca subiect nașterea, botezul și patimile lui Isus Hristos. Colindele au text și melodie: Steaua, Domn, Domn să-nălțăm, Astăzi s-a născut Hristos, Florile dalbe etc.

De Crăciun se taie porcul, iar copii merg cu „bolindeții”, o tradiție prin care copii colindă pe la casele oamenilor strigând: „Bună seara la Ajun,

Că e mâine Moș Crăciun,

Cu bucata pe tăciun.”

În schimb copii primesc covrigei, biscuiți, nuci sau alte dulciuri.

Obiceiurile înrădăcinate în viața oamenilor, comunică o poezie netăgăduit de frumoasă. Obiceiul este o deprindere câștigată prin repetarea deasă a aceleiași acțiuni. Obiceiurile, datinile, cântecele, însoțesc viața omului de la naștere până la moarte.

Ca și în întreaga țară, locuitorii din județul Teleorman au obiceiuri legate de anumite zile ale anului, păstrate prin tradiție de la strămoșii noștri și în care palpita înțelepciunea poporului român, între care colindele și obiceiurile legate de Anul Nou ocupă un loc însemnat. Cele mai frecvente

colinde, care au rezistat timpului sunt: „Astă noapte-ntunecoasă”, „Sub umbrar de rosmarin”, „Sorcova” și „Plugușorul”.

Primul colind, pe lângă urarea tradițională de Anul Nou, elogiază prin versurile sale elementele mediului rustic, care influențează și susțin existența omului. Acestea sunt, mai ales, plantele agricole, grâul și floarea-soarelui: „Astă noapte-ntunecoasă,/ Noi venim să colindăm,/ La fereastră să strigăm/ Și vouă să vă urăm./ Porumbeii satului/ Uiră și zburară/ Din cuibul pătului,/ Cu norii s-amestecară./ Câte flori sunt pe pământ,/ Toate merg la jurământ,/ Numai floarea soarelui/ Și cu spicul grâului/ Șăd în poarta raiului/ Și-mi judecă florili,/ Ce-au făcut miroasili.”

Cel de-al doilea colind, este un vechi ceremonial, care exprimă metaforic o scenă erotică, după cum o consemnează versurile: „-Fir-ai, fată or nevastă/ Or zână din cer picată!/ - Nu sunt fată, nici nevastă,/ Nici zână din cer picată/ Și sunt Floarea Soarelui,/ Șăd în poarta raiului,/ Ca să judec florili,/ ce-au făcut miroasili./ A dat o ploaie cu vânt/ Și le-a culcat la pământ,/ A bătut un vânt turbat/ Și miroasele le-a luat,/ A bătut un vânt cu soare/ Și le-a sculat în picioare.”

Aceste cântece se cântau în seara de Anul Nou, când colindătorii obișnuiau să poarte cu ei o strachină cu grâu verde, legat cu fir roșu, precum și boabe de grâu, cu care loveau în geam, cei din casă răspunzându-le: „Ca mine, ca mine!”, adică noul an care vine să facă grâul să crească mare și să dea producții bune. În timp ce se cântau colindele, colindătorii trosneau din bice și sunau clopotele, strigând: „Ura, ura, ura!”

Dacă în seara Anului Nou nu colindă decât băieții între 10-16 ani, a doua zi dimineața, umblă cu soarcova, atât băieții, cât și fetele ce nu depășesc vârsta de 10 ani.

Înainte vreme, sorcova nu era făcută din flori de hârtie colorată, ca astăzi, ci din crenguțe cu flori de măr, păr, vișin și trandafir. Aceste crenguțe, de obicei câte una pentru fiecare membru al familiei, se puneau, în seara de 30 noiembrie, seara de Sf. Andrei, într-o cană cu apă, la fereastră în casă, gospodina având grijă să schimbe apa în fiecare zi. Îngrijite astfel, și fiind la căldură și lumină, crenguțele înmugureau și chiar înfloreau. Din aceste crenguțe înflorite se împodobeau sorcovele copiilor, care atunci când sorcoveau, spuneau: „Sorcova, vesela,/ Să trăiți,/ Să-mbătrâniți,/ Ca un măr,/ Ca un păr,/ Ca un fir de trandafir!/ Să fiți:/ Tare ca fieru,/ Iute ca oțelu,/ Tare ca piatra,/ Iute ca săgeata,/ La anu și la mulți ani!”

În ziua Anului Nou se umblă cu Plugușorul. Câțiva flăcăi, îmbrăcați în costume populare tradiționale, cu un plug tras de patru boi, albi și frumoși, veneau în gospodăriile oamenilor și recitau „Plugușorul” din colecția lui Vasile Alecsandri, neuitând să strige de fiecare dată: „Mânați, măi flăcăi, hăi, hăi!” Se trosnea cu bicele și se băteau tălăngile și clopotele, se trăgea de buhai și se brăzda cu plugul prin zăpadă.

De Anul Nou se colindă cu Steaua, Sorcova, Plugușorul. Se colindă în grupuri organizate de cadrele didactice.

Plugușorul este un obicei foarte vechi și se urează fiecărui gospodar. Plugușorul este poezia care a cuprins cele mai multe transformări.

În Teleorman, copii care merg cu sorcova poartă în mână o crenguță împodobită cu flori din hârtie colorată, trec pe a rude unde le urează fericire, sănătate, tăria fierului, frumusețea trandafirului. Steaua este de asemenea purtată de un copil, în spatele ei fiind o lanternă aprinsă, vestind astfel nașterea Domnului.

Capra este de asemenea un obicei străvechi. Este costumată și jucată de un flăcău. Acesta ascuns sub un cojoc sau un cearșaf, ritmează jocul, acționând botul de lemn clămpănitor. Jocul caprei este însoțit de diverse instrumente și de alte personaje travestite care cântă, scandează numele caprei. Irodul se practică în diverse sate din județ. Irozii sunt costumați specific, cu șepci (chipie din carton), peste îmbrăcăminte sunt puse foarte multe panglicuțe din hârtie frumos colorată.

Un obicei, întâlnit mai rar, este „Vasâlca”:

„Ce-mi-n cer și pe pământ,
Îmi este o dalbă mănăstire.
Cine șade-n ușa ei?

Şade bătrânul Crăciun
Lângă bătrânul Crăciun
Şade Maica Precesta
Cu busuiocu-n dreapta
Şi judecă pe Lina.
Şi voleo Vasâlco,
Ce-ai mâncat şi ce-ai băut
De eşti groasă şi frumoasă,
Şi la ochi cam drăgăstoasă?
Jar şi ghindă mi-am păscut,
Şi-n vale am coborât,
Apă rece mi-am băut.
Românii cum mă văzură,
Săriră mă doborâra,
Românii cu securile
Țigarii cu baroasele.
După ce mă doborâra
Şi frumos că mă-mpărțiră.
Luară românii slănina,
Şi țigarii căpățâna.
Văzură că se-nșelără
Ei frumos mă-nzorzonară,
Cu cercei, cu ghiocci,
Cu salbă de nouă lei,
Şi au plecat din casă-n casă,
La boieri ca dumneavoastră,
Care cu-n franc, care cu doi,
Să ne cinstiți şi pe noi.
La anul şi la mulți ani.”

Județul Teleorman este plin de astfel de obiceiuri. Din păcate astăzi, tinerii ocupați fiind de problemele cotidiene, uită să se mai bucure de aceste minunate obiceiuri, şi astfel ele sunt amenințate cu dispariția. Noi, cadrele didactice încercăm, prin serbările pe care le facem, să le reamintim că au moștenit o tradiție şi sunt obligați să o ducă mai departe.

OBICEIURILE TRADIȚIONALE TELEORMĂNENE

**Nicolescu Aretina, bibliotecar
Școala Gimnazială „Alexandru Colfescu” Alexandria**

Obiceiurile tradiționale românești au ca modalități de exprimare: muzica, coregrafia, gestica şi mimica. Sunt fapte culturale complexe, menite înainte de toate să organizeze viața oamenilor, să marcheze momentele importante ale trecerii lor prin lume, să le modeleze comportamentul.

Fără tradiție nu există cultură: nici omul simplu, nici geniul nu pot crea nimic fără tradiție. Omul fără tradiție este ca pomul fără rădăcini. Numai pentru aceste motive, copiii trebuie să-și

cunoască, să păstreze și să transmită următoarelor generații obiceiurile și tradițiile locale și naționale.

Județul Teleorman este foarte bogat în obiceiuri calendaristice care exprimă concepția unei populații sedentare, de agricultori, cunoscători ai ciclului vegetației și ai unor străvechi rituri și practici agrare, transmise din generație în generație.

Obiceiurile de iarnă au o largă răspandire, ele încep din 6 decembrie și se termină în februarie, marcând trecerea de la anul vechi la anul nou și fiind legate de activitatea productivă, de bunăstarea individului, a familiei și a colectivității.

Iarna începe cu sărbătoarea, atât de așteptată de copii, a Sfântului Nicolae. În fiecare an, în noaptea de 5 spre 6 decembrie, copiii știu că trebuie ca ghetuțele sau cizmuluțele lor să fie lustruite, deoarece Moș Nicolae va veni pe la ei să le aducă daruri celor cuminți. Copiii neascultatori primesc o nuielușă, menită să îi atenționeze și să le aducă aminte că trebuie să asculte de părinții și bunicii lor. Pentru Moș Nicolae este suficient să se uite prin ferestre pentru a-și da seama dacă un copil a fost cuminte sau rău.

Un obicei foarte cunoscut este împodobirea pomului de Crăciun, a bradului care este veșnic verde simbolizând viața, făcându-se astfel analogie cu viața care intră în lume o dată cu Nașterea Fiului lui Dumnezeu. Datina împodobirii bradului de Crăciun pare a fi de obârșie germană, așa cum este și cântecul "O, brad frumos!". Împodobirea bradului și așteptarea de către copii a "Moșului", numit, în sud-estul Europei, Crăciun, care vine cu daruri multe, este un obicei occidental care a pătruns de la oraș la sat, începând din a doua jumătate a secolului al XIX-lea.

Un alt obicei foarte cunoscut este „tăierea porcului”. Porcul se taie de Ignat. Ignatul este divinitatea solară care a preluat numele și data de celebrare a Sf. Ignatie Teofanul (20 decembrie) din calendarul ortodox, sinonim cu Ignatul Porcilor - în zorii zilei de Ignat se taie porcul de Crăciun. Animalul sacrificat în această zi este substitut al zeului care moare și renaște, împreună cu timpul, la solstițiul de iarnă. În antichitate, porcul a fost simbol al vegetației, primavara, apoi sacrificiul lui s-a transferat în iarnă. Imediat după sacrificare, gospodarul face “pomana porcului”: oferă celor care l-au ajutat la tăiat (uneori și vecinilor) șorici, carne proaspăt prajită și un pahar de vin (sau țuică fiartă). În puținele zile rămase până la Crăciun, gospodinele fac piftie (răcitură), sarmale, cozonaci cu nucă, mac și rahat (sau brânză și stafide), plăcintă și prăjituri diverse. În același timp, începe curățenia în casă și în curte, împodobirea locuinței și pregătirea hainelor pentru Sărbători. Primele semne ale Sărbătorii Nașterii Domnului le dau grupurile de colindători, care pornesc din casă în casă, cu o traistă încăpătoare pe umăr, pentru a le ura gazdelor fericire, sănătate și prosperitate. Copiii merg cu „colindețele”, o tradiție prin care copii colindă pe la casele oamenilor strigă: „Bună seara la Ajun, Poimaine la Moș Crăciun, Într-un ceas bun, Ieși nene cu colindețe.” Colindul se desfășoară în seară dinspre 24 decembrie sub numele de „Moș Ajun”. Colindătorii urau gazdelor sănătate, belșug și voie bună. Cu colindul se merge și în seara de 31 decembrie, de Anul Nou. Copiii umblau pe la case cu: „ Bădica Traian”, „Buhaiul”.

„Steaua” este un colind care începe din prima seară a Crăciunului și se încheie la Bobotează. Steaua este de asemenea purtată de un copil, în spatele ei fiind o lanternă aprinsă, vestind astfel nașterea Domnului. Acest obicei vrea să amintească steaua care a vestit nașterea lui Iisus și i-a călăuzit pe cei trei magi.

În Teleorman, sorcova este obiceiul conform căruia în dimineața zilei de 1 ianuarie, copiii care merg cu sorcova, poartă în mână o crenguță împodobită cu flori din hârtie colorată, trec pe la rude unde le urează fericire, sănătate, tăria fierului, frumusețea trandafirului. Versurile sunt însoțite de urări specifice: „Sorcova, vesela/ Să trăiți, să-mbătrâniți/ Ca un măr, ca un păr, ca un fir de trandafir/ Tare ca piatra, iute ca săgeata/ Tare ca fierul, iute ca oțelul/ La anul și la mulți ani” .

„ Plugușorul” este un alt obicei care a îmbrăcat, în timp forme complexe. Caracterul său agrar este marcat atât prin recuzita folosită: plug, buhai, tălângi, bice cât și prin text. Copiii și flăcăii conduceau pe ulițele satului un plug tras de o pereche de boi, care aveau clopoței și panglici colorate, plugul era și el împodobit cu câte un brăduț frumos ornamentat.

Un mijloc și un rol deosebit de important în păstrarea și valorificarea obiceiurilor tradiționale l-ar putea avea chiar școala. Datoria cadrelor didactice este de a păstra vie tradiția, de a transmite prin viu grai, generațiilor viitoare, obiceiurile românești. Prin diverse activități organizate în școală, dascălii reușesc să trezească în sufletele copiilor sentimente de dragoste, admirație și respect față de comorile de preț ale poporului român.

BIBLIOGRAFIE:

Stan Cristea, Ecaterina Țânțăreanu, Ion Moraru, Gheorghe Popa, Tiuș Barabaș, Gheorghe Cristea, Monografia județului Teleorman, 1998, „Teleormanul Liber”.

I.Nicolau, Ghidul sărbătorilor românești, 1998, București, Editura Humanitas.

CRĂCIUNUL ÎN FRANȚA

PROF. ORODEL LILIANA,
LICEUL TEHNOLOGIC VIRGIL MADGEARU, ROȘIORI

În Franța, Crăciunul este perioada reuniunii familiei și a generozității, marcată de daruri și dulciuri pentru copii, cadouri pentru cei sărmani, liturghia de la miezul nopții.

Obiceiurile de Crăciun, originare din Orientul Mijlociu, au fost introduse pe acest teritoriu de către romani. Orașul Reims a fost locul în care a fost sărbătorit pentru întâia oară Crăciunul în Franța, în anul 496, ocazie cu care Clovis, împreună cu cei 3.000 de luptători ai săi, a fost botezat, trecând astfel la creștinism. La început, francezii nu prea s-au acomodat cu noua sărbătoare, iar bradul de Crăciun au început să îl împodobească abia în anul 1605.

După ce francezii au început să se obișnuiască cu ideea de a sărbători Crăciunul în fiecare an, tradițiile de Crăciun în Franța au început să se contureze. Fiecare familie făcea o curățenie generală și pregătea bucate alese, care erau puse pe o masă frumos decorată, aflată în cea mai spațioasă cameră din casă, iar în jurul mesei se adunau toți membrii familiei și după ce mâncau, se apucau să cânte colinde.

În anumite zone ale țării, copiii „îmbrăcau” un miel cu panglici colorate și se duceau din ușă în ușă, cântând celor care deschideau ușa și așteptând în schimb bani, fructe sau dulciuri. În alte regiuni, familiile se adunau la bunic, considerat capul familiei, și savurau o masă compusă din pește și usturoi și din legume, având la desert alviță și vin întotdeauna fierț. În zonele rurale, copiii puneau pe foc un trunchi uscat de măslin și stropseau cu vin focul, pentru a binecuvânta cina. Se așezau la masă, la sfârșitul căreia începeau să cânte colinde, și apoi se îndreptau spre biserică pentru a participa la slujbă.

Astăzi, tradițiile de Crăciun în Franța diferă. Este o ocazie foarte importantă pentru francezi, pentru că țin foarte mult la unitatea familiei și este obligatoriu ca toți membrii să se reunească la masă. Copiii francezi își așează încălțările în fața căminului, sperând că *Père Noël* sau *Papa Noël* sau „le petit Jesus” le va umple cu daruri. Bomboane, fructe, nuci și mici jucării sunt agățate pe ramurile bradului de Crăciun. Există și un *Père Fouettard*, care are datoria de a-i bate pe copiii care au fost obraznici de-a lungul anului.

Numele „Noël” provine din expresia „les bonnes nouvelles”, cu semnificația de „vești bune”.

După asistarea la „*La Messe de Minuit*” (Liturghia de la miezul nopții), francezii se adună în grupuri de prieteni sau în familie pentru a serba „*Le Réveillon*”, la o masă îmbelșugată, acasă, la un restaurant sau la o cafenea. Fiecare regiune franceză are propriile tradiții culinare legate de Revelion, cu feluri de mâncare din curcan, clapon, găina sau cu *boudin blanc* (budincă albă).

De-a lungul perioadei de Crăciun, se servesc deserturi tradiționale :

- ***La Bûche de Noël***, constând dintr-o prăjitură lunguiață din ciocolată cu castane, care reproduce forma unui butuc ars între ajunul Crăciunului și Anul nou în Périgord, reminiscență a unui străvechi ritual păgân;
- ***Le pain Calendeau*** – pâine de Crăciun făcută în sudul Franței, din care se oferă o bucată unei persoane sărace;
- ***La Galette des Rois***, o prăjitură rotundă, tăiată în bucățele care sunt împărțite de un copil ascuns sub masă, numit „*le petit roi*” sau „*l'enfant soleil*” (micul rege sau copilul soare). Cine găsește „*la feve*”, boaba de fasole ascunsă în prăjitură, devine „rege” sau „regină” și își poate alege un partener.

Între decorațiile de Crăciun franțuzești, un rol major îl are ***Sapin de Noël***, care împodobește casele, străzile, birourile și fabricile. Sapin de Noël a apărut în secolul XIV în Alsacia, decorat cu mere, flori de hârtie și panglici, fiind introdus în Franța în anul 1837.

Un alt aspect important al Crăciunului franțuzesc constă în ***Crèche***, scene zugrăvind momente din nașterea mântuitorului, în care este amplasat Sfântă familie alături de *Santons* („micii sfinți”), și care este expusă în biserici și în case. Pentru a da un ultim tușeu scenelor din „*crèche*”, copii le ornează cu mușchi, pietricele și crenguțe de brad. Atunci când se aprind lumânările, „*crèches*” devin locul central de sărbătorire a Crăciunului.

Les Marchés de Noël sunt frumoasele târguri de Crăciun cum numai în Franța le întâlnești! În perioada sărbătorilor de iarnă, întregul oraș francez se transformă, iar în piețele centrale numeroase căsuțe de lemn își fac apariția. Luminițele de Crăciun vor completa frumos atmosfera, iar la superbe căsuțe vei găsi dulciuri, mâncăruri tradiționale, ciocolată caldă, vin fiert și numeroase idei de cadouri!

BIBLIOGRAFIE:

<https://destepti.ro/traditii-de-craciun-in-franta/>

<https://legestart.ro/un-craciun-frantuzesc-traditii-si-obiceiuri-specifice/>

<https://cursuldefranceza.ro/2021/12/15/craciunul-in-franta-traditii-bunatati-decoratiuni-si-vocabular/>

CRĂCIUNUL ÎN LUME

Prof. înv. primar Paraschiv Oana-Maria
Școala Gimnazială „Ștefan cel Mare” Alexandria

Pretutindeni în lume, popoarele creștine, între care și poporul român, celebrează de secole la rând Nașterea Domnului, a Crăciunului, la 25 Decembrie, sărbătoare marcată de manifestări religioase, de colinde, obiceiuri și tradiții specifice fiecărui popor. El relevă în întreaga lor dimensiune însemnătatea crucială pe care a avut-o și o are în evoluția umanității, pe calea Mântuirii, Nașterea lui Hristos, trimisul lui Dumnezeu, luminându-ne calea spre iubire și adevăr.

Crăciunul e una din puținele sărbători celebrate pe întreg globul, atât de oamenii care împărtășesc credința creștină cât și de cei pentru care istoria creștinismului nu înseamnă mare lucru. Crăciunul este o sărbătoare foarte importantă pentru creștini: este sărbătoarea Nașterii Domnului, timp al bucuriilor, al păcii și al liniștii sufletești. Este o perioadă în care primim și dăruim multă iubire

și căldură sufletească. Acest lucru se remarcă și în entuziasmul cu care se fac pregătirile pentru această sărbătoare.

În Africa, sărbătorirea Crăciunului se face în grupuri restrânse, obiceiurile fiind împrumutate din Vest. În Etiopia, Crăciunul se sărbătorește pe 6 ianuarie, în conformitate cu vechiul calendar roman.

În Anglia înaintea zilei de Moș Crăciun, copiii îi trimit scrisori lui “Father Christmas”, Moș Crăciunul englezesc, pe care, mai apoi, le aruncă în foc. Ei cred că dacă un pitic va scoate scrisoarea prin horn, dorințele lor se vor împlini.

În Australia, data de 25 decembrie are loc în mijlocul verii, așa că sărbătoarea este oarecum diferită față de alte părți ale lumii. În ziua de Crăciun, oamenii se întâlnesc în aer liber pe malul oceanului sau în parcuri unde organizează picnicuri.

În Finlanda, Crăciunul este o sărbătoare petrecută mai ales cu familia. În dimineața diantea Serii Sfinte bradul se împodobește, iar apoi întreaga familie merge la saună.

La Paris se poate admira un cort imens unde se poate vedea cea mai mare iesle din lume în care se află Sfânta Familie. Toate străzile sunt splendid ornate cu becuțe.

La țară, în Franța meridională, copiii binecuvântau cina și rugul de Crăciun format dintr-un trunchi de măslin uscat care ardea în vatră. Focul era stropit cu vin fier. Apoi familia se așeza la masă și intona cântece religioase până miezul nopții când se ducea la biserică.

În Grecia pentru a se proteja de oamenii ard tămâie sau lasă pe ici pe colo cadouri care să-i îmbuneze pe spiriduși. De asemenea mai au un obicei: țin în casă un bol cu apă în care scufundă o cruciuliță de lemn decorată cu busuioc. Apa astfel sfințită, se împărtășe în fiecare colț al casei pentru a alunga spiritele rele.

În Italia, Crăciunul este în mod special o sărbătoare de familie. În locul bradului este luată uneori o iesle cu Pruncul Sfânt, singura excepție fiind Sicilia. Acolo darurile pentru copii se dau abia pe 6 ianuarie “ziua celor trei magi”. Atunci, cei mici o așteaptă pe Befona care vine prin horn ca să le pună cadouri în pantofi.

La spanioli, Crăciunul ține 14 zile, până la Bobotează. La miezul nopții de Crăciun se slujește o Liturghie la capela Palatului regal unde ia parte și regele. La sfârșit se dă o veselă serbare pentru copiii demnitarilor curții.

Crăciunul este în primul rând sărbătoarea copiilor și peste tot în lume, de Crăciun, aceștia sunt în centrul atenției, fiind înconjurați de toată dragostea. Crăciunul mai este și sărbătoarea familiei, de aceea întreaga familie este chemată în jurul mesei pline de bunătăți ce a devenit și ea, tradiție!

BIBLIOGRAFIE:

Bitard, A., „Sărbătoarea Crăciunului la diferite popoare”, București. Ed. Luceafărul
Pavel, L., „Datini de Crăciun și Anul Nou”, 1996, Casa Editorială Regina Iași

TRADIȚII ȘI OBICEIURI DE IARNĂ

**Prof. înv. preșcolar Paraschiv Simona-Ileana
Grădinița cu P.P. „Ion Creangă”, Alexandria**

Pentru toți, iarna nu este numai anotimpul zăpezii și al frigului, ci și acela al bucuriilor prilejuite de atâtea datini și obiceiuri legate de sărbătoarea Nașterii Domnului.

Toate sărbătorile sunt frumoase, însă parcă cele de iarnă, îndeosebi cele de Crăciun sunt adevărate sărbători de suflet. Cu toții ne aducem aminte de perioada fericită a copilăriei, de zăpezile bogate, de colindele și clinchetul clopoțelilor, de mirosul de brad și cozonaci, de nerăbdarea așteptării

cadourilor sub pomul de Crăciun. Toate acestea creează în căminul fiecăruia o atmosferă de liniște și pace.

Sărbătorile de iarnă la români încep odată cu intrarea în Postul Crăciunului (15 noiembrie) și țin până la Sfântul Ioan (7 ianuarie). Obiceiurile din toată această perioadă sunt numeroase și diferite de la o zonă la alta, având în centru marile sărbători creștine prăznuite în intervalul de timp menționat anterior. Postul Crăciunului, Crăciunul, Anul Nou, Boboteaza și Sfântul Ioan reprezintă cele mai importante repere. În funcție de acestea, grupele de tradiții și obiceiuri diferă. Crăciunul este o sărbătoare foarte importantă pentru creștini: este sărbătoarea Nașterii Domnului, timp al bucuriilor, al păcii și al liniștii sufletești. Este o perioadă în care primim și dăruim multă iubire și căldură sufletească. Acest lucru se remarcă și în entuziasmul cu care se fac pregătirile pentru această sărbătoare.

Crăciunul este o sărbătoare a cărei magie ne înconjoară pe toți, trebuie doar să știm să o simțim. La români sărbătorile de iarnă se desfășoară între 24 decembrie și 7 ianuarie și au ca puncte centrale zilele Crăciunului, Anului Nou și Bobotezei, caracteristica lor cea mai importantă fiind repertoriul neasemuit de bogat în datini și credințe, în realizări artistice literare, muzicale, coregrafice etc.

Colindul este una din cele mai cunoscute datini de iarnă. Mai demult, cetele de colindători erau formate din copii care, după miezul nopții de 24 spre 25 decembrie, umblau din casă în casă, aducând urări de sănătate, fericire și noroc gospodariilor pe care îi colindau. Colindele de iarnă sunt texte rituale cântate la sărbători creștinești, închinare Crăciunului și Anului Nou. Diferind doar destul de puțin, colindele religioase sunt foarte asemănătoare în toate zonele țării, cele mai cunoscute și apreciate fiind: „O, ce veste minunată”, „Steaua”, „Trei pastori”, „La Vifleem colo-n jos”. Pe lângă acestea, al căror subiect este Nașterea Domnului, românii mai fac urări prin intermediul unor alte colinde, create pe baza unor obiceiuri laice: „Plugușorul”, „Capra”, „Ursul”, „Sorcova”.

La români, Crăciunul este una dintre cele mai importante sărbători, dacă nu cea mai importantă. Această sărbătoare, în care se îmbină fastul pregătirilor pentru masă, cu slujba de la biserică, este dedicată Nașterii Mântuitorului.

Chiar dacă sărbătoarea Crăciunului s-a schimbat într-o oarecare măsură în timpurile moderne, Crăciunul este așteptat și prăznuit în toate straturile societății cu bucurie și bună dispoziție.

BIBLIOGRAFIE:

Brătulescu, M., „Colinda românească”, 1981, București, Ed. Minerva
 Pamfile, T., „Mitologie românească”, 1977, București, Ed. All
 Pamfile T., „Sărbătorile la români”, 1997, București, Ed. Saeculum I. O.
 Pop, M., „Obiceiuri tradiționale românești”, 1976, București, Ed. Minerva

CAPRA DE TELEORMAN

PIP ALBU OANA CLAUDIA
Grădinița cu PN nr 11 ALEXANDRIA

Ia seama și ia aminte
 Ța, Ța, Ța, căpriță, Ța!
 Capra nu e de la munte,
 Ța, Ța, Ța, căpriță, Ța!
 E capră de Teleorman
 Ța, Ța, Ța, căpriță, Ța!
 Bagă mâna scoate-un ban,

Ța, ța, ța, căpriță, ța!
E din Alexandria
Ța, ța, ța, căpriță, ța!
Bagă mâna-n traista ta,
Ța, ța, ța, căpriță, ța!
Scoate-o nucă și-un covrig
Ța, ța, ța, căpriță, ța!
Să nu înghețăm de frig!
Ța, ța, ța, căpriță, ța!
Bagă mâna scoate-o turtă,
Să trăiască cine-o ascultă!
Ța, ța, ța, căpriță, ța!

OBICEIURI ȘI TRADIȚII DE CRĂCIUN

**Prof. învă. preșcolar Popa Alina,
Școala Gimnazială nr. 1 Mârzănești**

Unele dintre cele mai frumoase momente din viața orașelor și satelor din România sunt cele prilejuite de sărbătorile mari de peste an: Paștele, Crăciunul, Anul Nou. Obiceiurile sunt transmise din generație în generație și au ca scop principal înfrumusețarea zilelor de sărbătoare, prin multitudinea de datini specifice fiecărei zone. Semnificația religioasă a Crăciunului este nașterea Mântuitorului Iisus Hristos, fiul lui Dumnezeu trimis pe pământ să ajute oamenii să devină mai buni, mai credincioși. Sărbătoarea Crăciunului este sărbătoarea bucuriei, dar și sărbătoarea darurilor. Sărbătorile de iarnă sunt cele mai populare printre români, datorită numărului mare de tradiții existente în toate regiunile țării. Pe 25 decembrie sărbătorim Nașterea Domnului nostru Iisus Hristos, Crăciunul fiind cea mai importantă, dar și cea mai iubită sărbătoare a românilor. Există multe tradiții și obiceiuri legate de acest eveniment și, chiar dacă unele dintre ele au fost înlocuite, multe altele s-au păstrat. De sărbătorile Crăciunului, cel mai frumos obicei este colinda. Nașterea Domnului este anunțată la noi în țară prin colinde, iar primii care pornesc cu colindatul, în dimineața de Ajun, sunt copiii și tinerii, ei întâmpinând astfel pe Hristos pe pământ. Aceștia sunt primiți de creștini cu mere, nuci, covrigi. Colindatul este un obicei străvechi de a umbla în grup, din casă în casă, cu diferite urări de belșug și sănătate, fiind practicat de copii. La casa colindată, în spiritul tradiției, colindătorii întreabă întotdeauna gazda dacă îi primește cu colinda, apoi cântă, la ușă sau la fereastră, o colindă de vestire a sărbătorii. Se spune că pentru a ne scăpa de păcate, Dumnezeu a lăsat colindele, ca în fiecare an la Crăciun numele cel sfânt al Domnului să vină la urechile oamenilor și să nu fie tentați să facă lucruri rele.

Plugușorul, urarea cu plugul sau buhaiul, este un străvechi obicei agrar, de urare de belșug și prosperitate în agricultură, o prezentare dramatică a muncilor agricole, fiind practicat, de regulă, în trecut, de o ceată de bărbați însurați sau flăcăi, sau, așa cum se întâmplă astăzi, de copii.

Începând cu prima zi de Crăciun și până la Bobotează copiii umblă cu steaua, ei numindu-se colindători sau crai. Acest obicei vechi ce se întâlnește la toate popoarele creștine și vrea să amintească de steaua care a vestit nașterea lui Iisus și i-a călăuzit pe cei trei magi.

Un obicei specific Sărbătorilor de iarnă este de a primi vizita preotului în casele noastre în ajunul Nașterii Domnului și în ajunul Bobotezei pentru comunicarea directă a mesajului sărbătorilor. În dimineața de Crăciun e bine să ne spălăm cu apă curată, luată dintr-un izvor sau fântână în care punem o monedă de argint, pentru ca tot anul să fim curați ca argintul, feriți de boli și plini de bani.

Simbolul sărbătorilor de iarnă este mult doritul brad de Crăciun. În ajun de Crăciun există obiceiul de a se împodobi în casă sau în curte un brad cu diferite globuri, cu beteală ori cu bomboane. Azi pomul de Crăciun încărcat cu jucării și daruri e prezent în fiecare casă, el fiind considerat arborele cunoașterii, simbolul vieții, bogăției, prosperității. Se consideră că bradul aduce noroc, viață lungă, prosperitate și fertilitate, motiv pentru care oamenii își împodobesc casa cu crengi de brad.

În prima zi a Noului An se merge cu sorcova, un obicei cu care se ocupă exclusiv copiii, primii aducători ai binelui și belșugului, care colindă casele cu crenguțe de pomi fructiferi, împodobite cu hârtie colorată și flori artificiale, lovind ritual persoanele colindate, fapt pentru care primesc daruri: covrigi, nuci, mere și bani.

Fiecare element al culturii românești reprezintă o moștenire a poporului nostru care trebuie transmisă și generațiilor viitoare.

BIBLIOGRAFIE:

- Dinu A., „Datini pe uliță”, 2006, editura Erc Press
- „Datini de Crăciun și Anul Nou”, 1996, Iași, editura Regina
- Băncescu I., „Obiceiuri tradiționale din România. Sărbători în imagini”, 2006, București, album editat de Centrul Național pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale.

TRADIȚII ȘI OBICEIURI DE CRĂCIUN

Popa Edvica prof. Dr.
Școala Gimnazială „Gala Galaction” Mangalia

Tradiția este o componentă semnificativă a culturii umanității, care se află într-o statornică relație cu procese de actualizare și inovare. Pornind de la învățăturile de credință, se constituie noemele după care se împlinesc ritualuri care generează obiceiuri și credințe, dau sens și valoare modelatoare simbolurile, alegoriilor, pe care le regăsim exprimate în textele literare, muzicale, coreice, în substanța și forma produselor ce rezultă din prelucrarea materiei. Structurile relativ formalizate, grupate, de obicei, în categorii rituale și nerituale, aflate în relație directă cu sărbătorile calendarului creștin ortodox, la români, includ activități cu date de practicare fixe sau mobile, instituie

reguli și legi prin care se reglementează trecerea omului prin momentele importante ale vieții, diferite etape din procesul muncilor agricole, al creșterii animalelor sau din alte activități productive.

Expresii ale unui sistem al obiceiurilor cu bază creștin ortodoxă pot fi identificate și în cadrul culturilor populare din, sudul Dunării, din Balcani, Grecia, mai ales, dar și în lumea slavă ortodoxă răsăriteană sau la creștinii din Orient. Din analiza asemănărilor și deosebirilor se pot identifica unele tradiții și ritualuri specifice mai ales creștinismului primar de sorginte orientală.

Obiceiurile și datinile au prins forma în epoci istorice și în împrejurări de viață diferite, fiind la început legate de practici și ritualuri magice străvechi. Cu timpul semnificațiile originale s-au pierdut, dar obiceiurile au continuat să fie practicate, devenind spectacole populare, prilejuri de petrecere sau ceremonii tradiționale, ocazionate de momentele importante din viața fiecărui om (nașterea, nunta, înmormântarea) de sărbătorile religioase sau mai rar astăzi, legate de ciclul schimbării anotimpului sau de activitățile tradiționale (muna câmpului, creșterea animalelor). În spațiul pontico-dunărean, marile sărbători religioase creștine (Paștele, Crăciunul, Rusaliile, Boboteaza, Nașterea și Adormirea Maicii Domnului) alături de vechile obiceiuri și tradiții laice, definesc într-o mare măsură, identitatea națională și culturală a comunităților și etniilor dobrogene. Este o perioadă bogată în obiceiuri, care are ca repere centrale marile sărbători prăznuite în acest interval: Crăciunul, Nașterea Domnului, Anul Nou și Boboteaza- Botezul Domnului. Sărbătorile de iarnă la români au încă obiceiuri și tradiții bine conservate. Toate sărbătorile sunt însoțite de datini care pot fi laice sau păgâne (Anul Nou) ce reflectă obiceiurile de muncă sau țin de relația om-natură, dar și de datini creștine și reprezintă dintre om și divinitate (Crăciunul). Ca în orice altă zonă a țării în Dobrogea se întâlnesc câteva obiceiuri specifice.

În Dobrogea obiceiurile de Crăciun au un fond comun cu celelalte zone ale țării, pentru că foarte multe au pătruns în această zonă prin transhumanță, ca și prin politica de colonizare a statului din cele trei valuri venite din Muntenia, Moldova și Oltenia. Obiceiul colindatului, care este forma de manifestare specifică creștină a Nașterii Domnului, cunoaștere și în Dobrogea, mai ales în satele românești tradiționale de pe limesul dunărean de la Ostrov la Seimeni și Topalu, o puternică tendință de conservare, chiar dacă nu înregistrează o diversitate a repertoriului ca-n alte zone etnografice ale țării.

În majoritatea satelor dobrogene, colindatul copiilor începe în după-amiaza Ajunului de Crăciun până la prânz. La Aliman, Cochirleni, Rasova, Ciobanu, Gârliciu, Seimenii, Seimenii Mici și în general pe limesul dunărean colindatul începe dis-de-diminează, înaintea apariției zorilor, și se termină a doua zi, când se luminează bine. Colindele copiilor sunt scurte și hazlii, vestesc sărbătoarea, urează belșug și sănătate și mai ales cer daruri, pe care gospodinele le pregătesc din timp: colăcei, fructe și bineînțelese bani. Un asemenea colind, vechi de peste un secol și care a fost înlocuit recent de „Bună dimineța la Moș Ajun”, se mai întâlnește numai în localitățile constătene Rasova și Băneasa, este „Chitii-Mitii”, „Copiii din Dobrogea mai au câteva colinde specifice precum, „Bună dimineța,, „Raza soarelui,, și „Portocala,, care, de asemenea, au texte adaptate vârstei colindătorilor. Tot în Ajunul Crăciunului și flăcăii merg la colindat odată cu lăsarea serii.

Aceștia se constituie, încă de la Lăsatul Secului, în cete de câte 2-4 persoane pentru fiecare sat și încep să colinde odată cu lăsarea întinericului de la casa preotului, unde se cântă un colind specific, Colindul de preot, urmat de colinde obișnuite: „Colindatul de cu seară,, „Sus în slava cerului,, „Colindul cel mare,,. Repertoriul cetelor de flăcăi este foarte bogat și cuprinde colinde religioase și laice: colinde de casă cu caracter general, colinde de fecior și fată mare, colinde pentru tineri căsătoriți, colinde legate de diferite ocupații: pescari și ciobani. Gazdele răsplătesc pe fiecare membru al echipei de colindători cu cozonac, gogoși și țiucă fiartă. Colindatul cetelor de copii și flăcăi continuă și în noaptea Ajunului Anului Nou, când se fac urările cu Plugușorul, Sorcova și Plugul, centrate pe urări legate de belșug și sănătate pentru colectivitate. În Dobrogea aceste obiceiuri au pătruns mai ales pe calea transhumanței și colonizării, prin care nou-veniții din Transilvania, Muntenia și Moldova au ajuns în lumea satului dobrogean, aducând cu ei obiceiuri din alte zone, pe care le-au adaptat specificului local. Exemplu în jocul cu măștile denumit, „Struțul,, care de practică

încă în localitățile dobrogene Saraiu, Gârliciu și Ciobanu. Este o adaptare a textului și personajelor „Brezaiei”, muntenesti, în care apare masca animaliară a caprei, cu botic clămpănitor, adaptată la o costumație specifică, o țesătură groasă din lână, de care sunt prinse legături de stuf, plantă care se găsea din abundență pe malul lacurilor dobrogene.

Ceata este o grupare juvenilă exclusiv masculină, care are ca principală atribuție performare obiceiurilor de grup dintre Ajunul Crăciunului și Bobotează. Cetele autentice de flăcăi sunt formate din feciori, adică tineri necăsătoriți, participarea la colindat constituind o altă etapă de inițiere și de certificare a maturității, a statului de tânăr ce-și poate întemeia o familie. La Aliman colindă trei cete: cea de copii, ceata mică și ceata mare. Dintre acestea cea cu sectorul de colindat (numai local, mahala) în centrul satului este în mod obligatoriu formată din flăcăi, cunoscută sub numele de 30 de ani. În marea majoritate a satelor dobrogene care conservă obiceiul colindatului, membrii sunt priviți cu admirație, ca niște tineri de încredere, serioși, ce vor deveni buni gospodari în sat. Admiterea în ceată este un semn de confirmare a calităților, seriozității și modului pozitiv în care comunitatea îl percepe pe tânărul respectiv.

Pentru colindat flăcăii se îmbrăcau în haine civile cum ar fi pantaloni și pulovere de culoare închisă, cojoace cu față de stofă ca de exemplu șubă și căciuli negre de astrahan. Tinerii poartă în picioare bocanci, pantofi sau cizme. Ca elemente de recuzită nu întâlnim decât coronițe făcute de fete și pirtate peste căciulă de flăcăii din satul de sud-estul Dogrogei. Mai avem și toiagul, dar care se regăsește tot mai rar. În localitatea Adamclisi evoluția cetei de colindători este însoțită de jocul caprei, care este obicei singular, nefiind specific zonei. Țurca sau Brezoaia este numele ce se dădea unei măști care avea o înfățișare compusă dintr-o barză cu coarne de cerb cu cerb cu cioc de barză. Ea însoțea ceata la casele de colindat, executând un joc scurt, singură sau în același timp cu colindătorii, iar a doua zi, în prima zi a Crăciunului, juca singură un dans lung și spectaculos în mijlocul mulțimii adunate în centrul satului. „Ursul”, „Brezaia”, „Capra”, sunt obiceiuri practicate în seara Ajunului de Crăciun, specific colindatului cu măști, ce se mai practică în localitățile Niculițel, Valea Teilor, Greci, Enisala. „Olele”, este practicat în seara Ajunului Crăciunului de grupuri de flăcăi ce bat cu tălăngile în pământ fiind așezați în cerc sau semicerc în fața casei porții simbolizând protejarea gospodăriei de spiritele rele. Oleleul nu cântă cu ceata, dar are onoarea să intre primul în casa gazdelor. Își mustră colindătorii atingându-i cu sabia dacă încalcă vreo regulă, iar clopotele și tălăngile creează un sunet asurzitor atunci când dansează. Trebuie să fie om rezistent cel care se costumează, pentru că în noaptea de Ajun nu își dă deloc masca jos, nici măcar pentru a mânca și a bea. Obiceiul se mai practică în zona Măcinului.

BIBLIOGRAFIE:

1. Dr. Iuliana Bănescu, „Obiceiuri tradiționale din România Sărbători în imagini, album editat de Centrul Național Pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale, București, 2006, (Colecția Tradiții)
2. Marian Simeon Florea, Nunta la români, Studiu istorico-etnografic comparativ, București, 1890
3. <http://www.creștinortodox.ro/craciun/craciun-ortodox/sarbatori-iarna-romani-68390.html>

DATINI ȘI OBICEIURI DE CRĂCIUN

**Râcu Camelia, profesor învățământ primar,
Școala Gimnazială Nr. 3 Zimnicea**

Fiecare copil așteaptă cu nerăbdare iarna, anotimpul steluțelor de nea. În acest anotimp, copiii au parte de cele mai minunate și frumoase lucruri, iar sărbătorile de iarnă sunt un prilej de bucurie pentru cei mici.

La poarta sufletelor noastre de creștini bat sfintele sărbători de iarnă. Dorim să le întâmpinăm așa cum se cuvine: cu bucurie, cu bunătate și inimi curate. Să scoatem din lada de zestre a poporului nostru, care sărbătorește de peste 2000 de ani venirea pe lume a Domnului Iisus Hristos, minunatele datini strămoșești.

Obiceiurile de iarnă, practicate în perioada 24 decembrie-7 ianuarie, sunt legate de sărbătorile Crăciunului și ale Anului Nou și au o mare bogăție folclorică. Colindele religioase au ca subiect nașterea, botezul și patimile lui Isus Hristos: *Steaua, Domn, Domn să-nălțăm, Astăzi s-a născut Hristos, Florile dalbe* etc.

Eu sunt născută și trăiesc în orașul Zimnicea, oraș situat în cel mai sudic punct al țării, dar și al acestui județ, fiind port la Dunăre încă din epoca bizantină târzie, menționat în cronică sub numele de Demnitzikos sau Dezimnikos mai târziu. Această localitate este foarte bogată în obiceiuri. Valoarea spirituală a Crăciunului este singura care contează în aceste zile. Crăciunul este de fapt, o stare de spirit, bucuria venind din străfunduri. În copilărie o simțim cu tot sufletul, apoi, pe măsură ce înaintăm în vârstă, pierdem câte puțin din ea, pe drumul vieții, câteodată nu mai suntem în stare să o regăsim, niciodată. Liniștea, zâmbetul și bucuria din zilele premergătoare mării sărbători creștine sunt simțite și trăite în cuget cu adevărat, numai așa, Spiritul Crăciunului poate pătrunde în casele noastre. De fapt, cel mai mare dar al Crăciunului îl reprezintă bucuria sufletească pe care ne-o aduce Nașterea Domnului, pacea din inimă, puterea de a ierta și de a-i ajuta și înțelege pe cei din jur, bucuria de a dăru și a primi...

În vremea copilăriei mele abia așteptam vacanța de iarnă... Cea mai mare bucurie era dimineața Ajunului, când porneam cu toții la colindat. Așa se face că, de cu seară, îmi pregăteam traista. Unul dintre bunicii cetii de colindători era „păzitorul” care își pregătea și un ciomag cu care să ne apere de câinii din curțile oamenilor care nu doreau colindătorii, lăsându-i slobozi pe uliță.

Majoritatea oamenilor lăsau porțile deschise, legau câinii, și ne așteptau cu nerăbdare și bucurie. Ei considerau colindul copiilor ca pe ceva magic, ce aducea binecuvântarea gospodăriei și a gospodarilor, sporul în casă, rodnicia ogoarelor, pacea și tihna bătrâneții.

Noi ne-apropiam de geamul luminat și cântam:

**Foaie verde portocală,
Noi suntem elevi de școală
Și-am pornit a colinda,
Pe la case a ura,
Maica Domnului ne-ajută
La covrigi și la nuci multe.
Ne dați, ne dați ori nu ne dați?
La anul și la mulți ani!**

Oamenii ne dădeau colindețe, covrigi, mere sau nuci, abia mai căram traista prin nămeți, mai mult o târam de grea ce era...

Alte obiceiuri ale sărbătorilor de iarnă sunt: Steaua, Sorcova, Plugușorul. Steaua și Plugușorul erau obiceiuri ale băieților, care mergeau în grupuri organizate pe la casele oamenilor în serie de Crăciun și de Anul Nou. Sorcova este obiceiul specific copiilor mai mici, care merg în dimineața anului nou la rude sau vecini.

Județul nostru este plin de astfel de obiceiuri. Din păcate, astăzi, tinerii preocupați fiind de problemele cotidiene, uită să se mai bucure de aceste minunate obiceiuri, și astfel ele sunt amenințate cu dispariția.

Ne revine nouă, învățătorilor nobila misiune de a întreține vie tradiția populară, care face parte din identitatea noastră națională și pentru aceasta noi valorificăm conținutul unor texte literare și religioase cum ar fi: „În seara de Crăciun” și „Colindătorii”, de George Coșbuc, „Colinde,colinde”, de Mihai Eminescu, „În ajun de Anul Nou”, de Fănuș Neagu, „Uite, vine Moș Crăciun!”, de Otilia Cazimir, „Nașterea Domnului”, „Cei trei crai de la Răsărit” și multe altele. Cunoștințele asimilate din texte sunt consolidate în orele de educație plastică prin realizarea de compoziții cu diferite subiecte ca: „Pomul de Crăciun”, „Moș Crăciun”, „Plugușorul”, „Nașterea Domnului”, „Sorcova”,etc. deoarece sărbătorile de iarnă – ale Crăciunului și Anului Nou – înmănunchează numeroase obiceiuri populare tradiționale.

Noi, cadrele didactice încercăm și prin serbările pe care le facem, să le reamintim că au moștenit o tradiție și sunt obligați să o ducă mai departe. Serbarea de Crăciun aduce și așterne în inimile micilor artiști și ale spectatorilor sentimente de liniște, pace și împăcare sufletească făcându-i mai buni, mai generoși, mai toleranți. Serbarea de Crăciun este un moment de o reală bucurie și încărcătură emoțională atât pentru copii, cât și pentru părinții lor.

DIFERIȚI, DAR UNIȚI PRIN FASCINANTA SĂRBĂTOARE A CRĂCIUNULUI

**Ciofalcă Tatiana - profesor,
Școala Gimnazială „Ștefan cel Mare Alexandria**

Deși, în ultima vreme, sărbătorile de iarnă au început să capete alte semnificații din cauza dorinței oamenilor de a pune mai presus de latura spirituală a sărbătorii latura materială, această perioadă rămâne una dintre cele mai minunate, o sărbătoare a familiei și a bucuriei, indiferent de locul în care ne-am afla. Creștinii din toată lumea trăiesc sărbătoarea între tradiție și spiritualitate, fiecare după cum simte și după cum a învățat în familie. Este marcată de creștini prin obiceiuri și tradiții precum minunatele colinde, împodobitul bradului și, cel mai nou dintre toate, darurile Moșului celui bun.

Originea sărbătorii este străveche. Primii creștini nu celebrau Nașterea lui Iisus pe 25 decembrie, ci în luna septembrie. În anul 264, Saturnaliile au căzut pe 25 decembrie, iar împăratul Aurelian a proclamat data „Natalis Solis Invicti”, Festivalul Invicibilului Soare. În anul 320, Papa Iuliu I specificat pentru prima dată oficial data Nașterii lui Iisus, iar în 325 împăratul Constantin cel Mare a desemnat Crăciunul ca sărbătoare recunoscută de creștinii din mai multe țări.

Nici colindele nu au avut o soartă mai bună în primii ani ai creștinătății, fiind chiar interzise în Anglia la un moment dat. Cel mai vechi cântec creștin de Crăciun este „Jesus refulsit omnium, compus de St. Hilary din Poitiers, în secolul al IV-lea. În 1818, un preot austriac, Joseph Mohr, a fost foarte trist, fiindcă orga bisericii s-a stricat cu o zi înaintea Crăciunului. El a compus unul dintre cele

mai cunoscute colinde din lume, „Silent night, Holy night”, colind care putea fi interpretat de cor în acompaniamentul unei chitare. Astăzi colindul este cântat în peste 180 de limbi străine de milioane de persoane.

În țara noastră, obiceiul colindatului este la fel de vechi, se transmite din generație în generație și are rolul de a vesti Nașterea Fiului lui Dumnezeu, Iisus, Mântuitorul lumii. Cuvântul „colindă”, cu varianta „colind” are origine slavă, „kolenda”, însemnând prima zi a anului. Uzul actual se referă la un vechi cântec popular românesc cântat de copii, de flăcăi sau de adulți cu prilejul sărbătorilor de iarnă. Ca răsplată, gazda le oferă colindătorilor colăcei numiți în unele zone, „colindeți” sau „bolindeți”, făcuți din grâu curat, proaspăt măcinat. În satele românești, acest obicei este păstrat cu sfințenie și respectat întocmai cum era odinioară, de la portul popular românesc care înveșmăntează colindătorii până la cântarea în vechiul grai românesc. Zonele în care tradiția este la loc de mare cinste sunt satele din Ardeal, Bucovina, Maramureș. Pe lângă mesajul creștin emoționant pe care îl transmit, colindele au și rădăcini străvechi păgâne care se referă la cultul fertilității și la atragerea binelui asupra gospodăriilor.

În zona de sud a țării, există astfel de datini care încep încă din 30 noiembrie, odată cu noaptea Sfântului Andrei, când se practică obiceiul așezării boabelor de grâu în vase mici. Gospodarii îl udă cu apă pentru a crește înalt și bogat până la sărbători, arătând starea de prosperitate, de sănătate și norocul din anul care urmează pentru locuitorii unei gospodării. Un alt obicei creștin-ortodox este primirea în casă a preotului care vine în ultimele zile ale Postului cu Icoana Nașterii Domnului spre a vesti măritul eveniment. Creștinii primesc cu bucurie vestea că Dumnezeu se întrupează om și le întărește speranța în Puterea Mântuirii care este scopul oricărui creștin. Câteva dintre colindele tradiționale românești, cunoscute în toate regiunile țării sunt: „Steaua sus răsare”, „Trei magi de la răsărit”, „O, ce veste minunată”, „Florile dalbe”, „Leru-i ler”, „Domn-domn să-nălțăm”, „Moș Crăciun cu plete dalbe”. Alte colinde sunt preluate din alte culturi, dar sunt la fel de îndrăgite ca cele românești. De exemplu, colindul „O, brad frumos”, denumit în germană „O, Tannenbaum”, ce provine dintr-o melodie populară din Silezia, din secolul al XVI-lea, versurile fiind compuse mai târziu de Ernest Anschutz. Este un colind tradus în mai multe limbi ale lumii, fiind răspândit la nivel mondial.

Obiceiul împodobirii bradului este una dintre cele mai frumoase tradiții. La sfârșitul secolului al XIX-lea, pomul de Crăciun era împodobit mai cu seamă la oraș. Abia după Primul Război Mondial, acest obicei s-a răspândit și în mediul rural și a devenit o datină foarte iubită de copii.

Așadar, sărbătoarea Crăciunului este o sărbătoare îndrăgită de toată lumea creștină, indiferent de naționalitate, este o sărbătoare a bucuriei și a smereniei, care ne arată însuși Iisus, Fiul lui Dumnezeu, s-a născut ca ființă umană pentru a fi aproape de noi și pentru a ne arata calea spre Dumnezeu: „Eu sunt Calea, Adevărul și Viața. Nimeni nu vine la tatăl meu decât prin mine.” (Ioan 14:6).

BIBLIOGRAFIE

Baumont, Emilie, „Obiceiuri de Crăciun în lume”, Editura Aramis

Sfetcu, Nicolae, „Crăciunul – obiceiuri și tradiții”, Ediție digitală tipărită, EPUB, Kindle, PDF

TRADITII SI OBICEIURI DE CRACIUN IN CONREXT EUROPEAN

Profesor .DRAGOMIRESCU IONELIA
Gradinita cu P.P.nr.10 Alexandria

A venit din nou perioada Sărbătorilor de iarnă. Este momentul în care ne concentrăm pe tradițiile specifice acestei perioade minunate, momentul în care lăsăm deoparte agitația și grijile și ne îndreptăm atenția spre obiceiuri străvechi, credință și suflet.

Cea mai cunoscută și iubită dintre aceste sărbători este Crăciunul, una dintre cele mai mari sărbători ale creștinătății. Această sărbătoare celebrează de peste 2.000 de ani nașterea lui Iisus și este prilej de bucurie, căldură, meditație și emoție. Nașterea lui Iisus nu a fost celebrată întotdeauna pe 25 decembrie. Primii creștini considerau că aceasta a avut loc în luna septembrie, odată cu Ros Hashana (sărbătoare din calendarul iudaic). În anul 264, Saturnaliile au căzut pe 25 decembrie și împăratul roman Aurelian a proclamat această dată „Natalis Solis Invicti”, festivalul nașterii invincibilului Soare. În anul 320, papa Iuliu I a specificat pentru prima dată oficial data nașterii lui Iisus ca fiind 25 decembrie.

În Europa, Crăciunul este sărbătorit în diverse moduri. Există asemănări între popoare dar și deosebiri. Astfel, majoritatea europenilor împodobesc bradul, merg la slujba de Crăciun, primesc cadouri și sărbătoresc împreună cu cei dragi. Ceea ce diferă este perioada în care este sărbătorit Crăciunul, de ex. în Cehia, sărbătoarea Crăciunului începe pe 6 decembrie, de Sf. Nicolae și se încheie cu vizita celor trei magi, în Austria, Crăciunul începe tot de Sf. Nicolae, dar în Irlanda Crăciunul începe pe 24 decembrie și durează până pe 6 ianuarie, zi pe care irlandezii o numesc „Crăciunul mic”. În Spania, Crăciunul este sărbătorit la 25 decembrie, dar darurile se dau pe 6 ianuarie, cu ocazia zilei celor Trei Regi („Reyes Magos”). În Italia, Crăciunul începe cu opt zile înainte și este cunoscut sub denumirea de „Novena”. Aici, copiii merg din casă în casă să recite poezii și să cânte, însă darurile le primesc de-abia pe 6 ianuarie.

În unele țări precum Spania, România, familiile merg în Seara de Ajun sau în Ziua de Crăciun la biserici în care există iesle miniaturale care redau atmosfera Nașterii Domnului. În Italia, în biserici sunt expuse iesle cu pruncul Iisus și magi în mărime naturală.

O altă tradiție care prezintă aspecte diferite în funcție de popor este și cea a împodobirii bradului. Această tradiție a început în Germania în secolul al XVI-lea. Mai târziu, împodobirea brazilor a devenit un obicei și în alte țări. Ornamentele din brad diferă de la o țară la alta: în Danemarca, bradul de Crăciun este decorat cu figurine din paie, în Suedia, la începuturi, ornamentele pentru brad erau făcute din lemn vopsit, înfățișând animale și fețe de copii, în Polonia, brazii de Crăciun erau împodobiți cu îngerași, stelute și păsări, lituanienii împodobeau brazii cu mici colivii de păsări, stelute și diverse forme geometrice. În Anglia, în 1814, prințul Albert, soțul reginei Victoria, a împodobit un brad la castelul Windsor folosind dulciuri, lumânări și fructe. Familiile de aristocrați i-au urmat exemplul, folosind ornamente din ce în ce mai extravagante: păpuși, mobilă în miniatură, mici instrumente muzicale, bijuterii, arme de jucărie. În Ungaria, Pomul de Crăciun era împodobit cu fructe, prăjituri, dulciuri și lumânări iar în România, beteala, globulețele colorate ce sclipesc în lumina lumânărilor și a luminițelor colorate, steaua vestitoare a Nașterii Domnului Iisus din vârful bradului, îngerașii care ne îndeamnă să trăim emoțiile Nașterii Pruncului Sfânt, toate ne anunță Seara cea mare.

Moș Crăciun nu este nici el același în toate țările și nu este numai el cel care aduce cadourile de Crăciun. Astfel, în Grecia, Moș Crăciun este același cu Sf. Vasile care lasă cadourile pe masă sau într-un colț al camerei, în vechea tradiție neexistând obiceiul bradului împodobit, în Belgia, există 2

Moși Crăciuni (St. Niklaas și Pere Noel), în Italia conform tradiției, cadourile sunt aduse de o vrăjitoare urâtă, dar bună, numită Befana, care se strecoară pe hornuri și lasă cadourile lângă bradul împodobit. În Suedia, suedezii descoperă surprizele de Crăciun într-un sac îngropat adânc în zăpadă, olandezii îl așteaptă pe "Sinter Klaas", care vine pe un cal alb și lasă daruri în saboții de lemn iar în Spania, darurile de Crăciun sunt oferite de magi, care se deplasează în cortegii de curteni, cavaleri și lăutari.

Există și tradiții cu totul speciale în unele țări: în Danemarca este Crăciun atunci când elful răutăcios Nisse are voie să se distreze, el primind budincă de orez pentru a-și potoli foamea, irlandezii pun în ferestre lumânări aprinse, roșii, de obicei, în Germania, "Christklots" reprezintă obiceiul de a arde un butuc toată noaptea de Crăciun, care, conform tradiției, se crede că ar apăra casa de hoți și de nenorociri tot restul anului. În Anglia, butucul care se arde în noaptea de Crăciun este denumit "Yule log" și un alt obicei vechi este și acela de a atârna ciorapi de șemineu în așteptarea cadourilor, vâsc în casă și crenguțe de brad în jurul casei. Anticii druizi credeau că vâscul posedă puteri magice și că aduce noroc și prosperitate, alungând spiritele rele. În Finlanda, în Ajun, exact la ora 12, de pe balconul primăriei, un reprezentant al orașului proclamă "pacea de Crăciun". Aceasta înseamnă că de la momentul proclamării păcii și până la Bobotează, celor care tulbură pacea li se aplică pedepse severe.

Parcurgând aceste tradiții și obiceiuri, ideea care prinde contur este aceea că tradițiile de Crăciun ale europenilor sunt foarte frumoase și că această frumoasă diversitate trebuie îmbrățișată și protejată, în același timp cu păstrarea acelor tradiții unice, reprezentative pentru identitatea fiecărui popor european.

BIBLIOGRAFIE

Diana Lăcătușu, consilier comunicare CED Gorj

SĂRBĂTORILE DE IARNĂ ÎNTRE TRADIȚIONAL ȘI MODERN

Prof.inv.presc.-Stancu Paula
Gradinita cu PP Ion Creanga -Alexandria

Sarbatorile de iarna la romani nu inseamna doar mancare si bautura din belsug, asa cum unii considera, ci reprezinta o perioada a anului incarcata de simboluri, chiar daca, de la an la an, acestea sunt pur si simplu sterse cu buretele de grijile apasatoare si de situatia economica precara prin care tara noastra trece. Ar trebui ca fiecare sa se gandeasca la propriul suflet in aceasta perioada si sa acorde o mai mare importanta spiritului decat materialului.

Conform traditiei, sarbatorile de iarna se petrec in familie, alaturi de cei dragi, pe plaiurile autohtone. Mai nou insa, se fac planuri de petrecere a Craciunului si a Anului Nou pe plaje insozite sau in mari orase ale lumii, nicidecum pe plaiurile mioritice.

Unde a disparut traditia? Unde mai este placerea de a sta cu cei dragi la un pahar de vin in ziua de Craciun, in fata bradului frumos impodobit? Din pacate, foarte multe persoane renunta la aceste placeri traditionale si imprumuta obiceiurile strainilor.

Sarbatorile de iarna incep de indata ce s-a intrat in postul Craciunului, deoarece din acest moment fiecare persoana ar trebui sa faca un mic efort si sa se pregateasca sufleteste pentru una dintre cele mai mari sarbatori. Pregatirile sunt in toi, gospodinele se ocupa de curatenia din casa.

Sarbatorile de iarna erau in trecut un prilej imens de bucurie pentru cei mici care asteptau cu nerabdare prima zapada si sosirea lui Mos Nicolae si a lui Mos Craciun. Cati dintre ei isi mai

lustruiesc astăzi ghetele pentru ca Mos Nicolae să le umple cu cele mai frumoase jucării și cele mai gustoase dulciuri? Sau câți dintre cei mici îl pandesc cu nerăbdare pe Mos Craciun, nu înainte de a-i fi lăsat pe masă un pahar cu lapte și câteva dintre fursecurile pregătite în casă? Din păcate, din ce în ce mai puțini copii mai simt spiritul Craciunului și al sărbătorilor de iarnă în general, deoarece sunt bombardati de jocurile pe calculator și de conversațiile cu prietenii pe rețelele de socializare. Există încă zone și persoane din România care respectă cu strictețe toate tradițiile și obiceiurile autohtone, fără a le asimila în vreun fel și pe cele ale străinilor. Fiecare zonă are datinile sale, iar la acest capitol țara noastră are cu ce se mandri. Însă toți cei care respectă aceste tradiții sunt uniți de un singur lucru: pregătirea și așteptarea cum se cuvine a sfintelor sărbători de iarnă.

Una dintre cele mai importante tradiții care are loc înaintea Craciunului, mai precis pe 20 decembrie, este Ignatul sau “taierea porcului”. Conform tradiției, tradiționalul porc de Craciun trebuie sacrificat în această zi; numele de Ignat provine de la Sfatul Ignatie al Antiohiei. Acest obicei își are rădăcinile în mitologia greacă, conform căreia sângele porcului este cel care purifică sufletele oamenilor.

Însă tradiția este îngrădită de așa numitele norme europene care consideră ca porcul suferă prea mult când este prins și înjughiat, așa că acesta trebuie adormit, după care împuscat sau gazat, lege impusă începând cu anul 2007. După tăierea porcului, gospodinele încep să pregătească bucatele tradiționale pentru marea sărbătoare, nu înainte de a pregăti o “pomana a porcului” ca la carte.

Atunci când spunem sărbători de iarnă românești ne gândim la colinde. Câți copii v-au ciocănit în ultimii ani la ușa să vă întrebe dacă “primiți cu Steaua”? Și chiar dacă vin, nu sunt deloc încantați de primirea unor dulciuri sau fructe, ei așteptând, de fapt, să primească bani. Colindele reprezintă o parte importantă a sărbătorilor de iarnă deoarece acestea prevestesc nașterea Mântuitorului. Colindul se practică în general seara, iar în Ajun doar cei mici pot colinda, pentru că aceștia simbolizează puritatea și prevestesc venirea pe lume a lui Iisus Hristos. Obiceiul jocurilor precum Capra sau Ursul se organizează de către adulți cu rolul de a alunga toate forțele raului înainte de sosirea Anului Nou, care este prevestit la rândul său de Plugusor, organizat de flăcăi.

Ajunul Craciunului reprezintă un moment deosebit care se petrece alături de cei dragi. Acum se împodobește celebrul brad de Craciun și se fac ultimele pregătiri pentru ziua ce va urma. Chiar dacă pentru majoritatea românilor sărbătorile de iarnă sunt adevărate sărbători de suflet și le trăiesc la intensitatea maximă, există și persoane care preferă să își petreacă sărbătorile în tinuturi îndepărtate. De ce? Din comoditate, snobism sau dorința de a cunoaște și tradițiile altor culturi din această perioadă. Noaptea Anului Nou reprezintă un motiv de veselie și voie bună, pentru că se spune că felul în care îți începi anul este decisiv pentru întregul an care va urma. Tradițional, numele trecerii dintre ani este “Îngropatul anului” sau “Înnoirea anului”, termenul de “revelion” fiind introdus recent. Acesta este împrumutat din limba franceză. Toată lumea petrece până în zori.

Cele mai multe tradiții și obiceiuri care înconjoară sărbătorile de iarnă la români încă se respectă cu strictețe în zonele rurale, în special cele din Bucovina și Maramureș. Sărbătorile noastre sunt atât de mistice și încărcate de simboluri, încât foarte mulți străini aleg să își petreacă sărbătorile de iarnă în spiritul autentic românesc. Destinațiile principale sunt satele din Bucovina sau Maramureș.

Chiar dacă tradițiile românești au fost oarecum îngrădite de noile reguli sociale, economice sau politice, un lucru este sigur: sărbătorile de iarnă trebuie să umple tuturor sufletul de bucurie, liniște și pace, indiferent în ce colt al lumii s-ar afla.

ACTIVITĂȚILE EXTRACURRICULARE SPECIFICE SĂRBĂTORILOR DE IARNĂ

**Sergentu Delia, Profesor,
Școala Gimnazială Drăgănești de Vede, Teleorman**

Colindele aveau, inițial, o funcție rituală, anume aceea de urare pentru fertilitate, rodire și belșug. Acest obicei era legat fie de începutul anului agrar (adică de venirea primăverii), fie de sfârșitul său (toamna, la culegerea recoltei). Pe de altă parte, un scop des întâlnit al colindelor era acela de alungare a spiritelor rele și de reîntâlnire cu cei plecați pe tărâmul celălalt. În acest sens, ele moștenesc funcțiunea sărbătorilor păgâne ale Saturnaliilor, Calendelor lui Ianuarie și a Dies natalia Solis Invicti. Peste timp, din semnificația inițială a colindelor s-a păstrat doar atmosfera sărbătorească, de ceremonie, petreceri și urări.

Colindele se clasifică în general după sfera lor tematică. În practică, se deosebesc anumite funcții, corespunzătoare destinatarului colindei (de fată, de băiat, de negustor, de tineri însurăței, de logodiți), a locului de desfășurare (la intrarea și la plecarea din casă, de fereastră), sau a momentului (de doliu, de zori). Pornind de la rolul normativ binecunoscut al acestora, se pot descifra mai multe funcții secundare subordonate funcției de bază, care este urarea. Între funcțiile secundare cele mai des întâlnite sunt cele de: comunicare, inițiere, întărire a coeziunii grupului social, protecție, normare, manifestare a sacralului și experimentare a acestuia, onomastice sau catharetice.

Peste unele colinde s-a suprapus și elementul creștin, regăsit mai ales la refren, însă acest fapt s-a petrecut abia în Evul Mediu, sub influența Bisericii. Acestea conțin o sumedenie de scene apocrife, suprapuse peste elemente mai vechi.

Desfășurarea ritualului

În ceea ce privește felul colindatului, Emilia Comișel și Ovidiu Bîrlea identifică trei mari categorii:

- Colidatul celor mici
- Pițărăii sau mersul cu Moș Ajunul - cu caracter agricol, prin care se urează belșug la grâne și animale. Se încheie cu solicitarea darurilor.
- Sorcovitul - prin care se urează sănătate
- Colindatul cu mască
- Mersul cu capra (sau turca, țurca, brezoaia) - rămășiță a culturilor dionisiace
- Mersul cu ursul - rămășiță a cultului totemic al ursului
- Colindatul propriu-zis, al cetelor de flăcăi sau fete

În vremurile precreștine, ritualul era zgomotos, dura mai multe zile, iar festivitățile cuprindeau ofrande vegetale și animaliere, mese comune, dansuri și reprezentații dramatice. Toate acestea se desfășurau primăvara sau toamna. După mutarea Anului Nou la 1 ianuarie, în vecinătatea Crăciunului, aceste ritualuri au fost serbate numai în vremea celor două sărbători creștine.

„Ritualul se desfășoară de obicei începând din Ajunul Crăciunului (24 decembrie), până dimineața zilei următoare. Grupul de șase până la treizeci de tineri (colindători) aleg un vătaf, care cunoaște obiceiurile tradiționale și vreme de patruzeci sau optsprezece zile ei se adună de patru, cinci ori pe săptămână, într-o casă anumită, ca să primească instrucția necesară. În seara zilei de 24 decembrie, îmbrăcați în straie noi și împodobiți cu flori și zurgălăi, colindătorii fac urări mai întâi la casa gazdei, apoi trec pe la toate casele din sat. Chiuie pe străzi, cântă din trompete și bat darabana, pentru ca larma făcută să alunge duhurile rele și să-i vestească pe gospodari de sosirea lor. Ei cântă prima colindă la fereastră și după ce au primit învoirea celor ai casei, intră în casă și își continuă repertoriul, dansează cu fetele tinere și rostesc urările tradiționale. Colindătorii aduc sănătate și bogăție, reprezentate de o rămurică de brad pusă într-un vas plin cu mere și pere mici. Exceptând familiile cele mai sărace, de la celelalte primesc daruri: colaci, plăcinte, fructe, carne, băutură etc. După ce au

străbătut întreg satul, grupul colindătorilor organizează o serbare la care iau parte toți tinerii.” — Mircea Eliade în Istoria credințelor și ideilor religioase"

Ritualurile care implică ființe animaliere („Capra”, „Ursul”) se caracterizează prin existența anumitor roluri: animalul (un flăcău costumat, care face zgomote caracteristice: clămpănit/mormăit și dansează), și un „moș” sau doi.

În fiecare an, în apropierea Sărbătorilor de Iarnă, organizez împreună cu colectivul de elevi ai clasei mele activități educative extracuriculare specifice.

BIBLIOGRAFIE

1. Buleoiu, O., Folclorul de iarnă și poezia păstorească, 1979, București, Editura Minerva, pag. 168
2. Cojocaru, N., Căntece, obiceiuri și tradiții populare românești, 1984, București, Editura Minerva, pag.39
3. Nicolau, I., Ghidul sărbătorilor românești, 1998, București, Editura Humanitas, pag. 64
4. Pop, M., Obiceiuri tradiționale românești, 1976, București, Editura Minerva, pag.41
5. <http://www.ghiduri-turistice.info/ghid-turistic-traditii-si-obiceiuri-romanesti-de-iarna>
6. <http://www.ro.wikipedia.org/wiki/Crăciun>
7. http://www.calificativ.ro/Serbari_de_Craciun-su836.html

MAGIA CRACIUNULUI

scenă

Coordonator,
Prof. Nania Violeta

Autori: elevii clasei a VII-a în cadrul opționalului-Teatrul –pasiunea mea

Personaje

Un om îmbrăcat în roșu cu costum de Moș Crăciun cu barba dar cu căciulă haioasă
3 prieteni la mall- tineri

Scena 1

Alina: Mă bucur că și anul ăsta au făcut multe locuri de distracție în oraș, și aici la Mall. O să ne distrăm pe cinste!

Scot telefoanele mobile și fac poze.

Dan Hai să facem selfie aici cu bradul și decorațiunile alea în spate. Să punem pe facebook! Să vadă și amicii că sărbătorim și noi Craciunul.

Fac mai multe poze. Isi pun coarne de ren, nas si barba de moș etc.

Matei Crăciun în mall, nu vi se pare cam ciudat? Decorațiuni și oameni alergând după ultimele cadouri... și atât. Pizza și fast-food la masa de Crăciun nu am avut niciodată. Acasă mama facea friptură, placintă și tot felul de bunătăți.

Alina Lasa sentimentalismele, Matei! Cine se mai chinuie azi să gătească atât? Crăciunul e o sărbătoare ca oricare. E bine că suntem liberi de la cursuri, asta e cel mai tare.

Dan *bate palma cu Alina*

Alina are dreptate, hai mai bine să căutăm ceva distracție. E prea devreme să mergem la discoteca de la club, haideți la bowling sau la altceva. Nu vreau să mă plictisesc de Crăciun.

Merg puțin și dau de un Moș Crăciun îmbrăcat ciudat alături de ghereta cu steaua.

Alina Baieti ia uitați la moșul asta. Nu e ca ceilalți. De ce s-o fi îmbrăcând așa? Și nu vinde, nu face reclamă la nimic.

Dan Hai să ne luăm puțin de el. (*Spre moș*) Hei, nene, ce e cu tine? Ai baut ceva? Unde ți-ai pierdut caciula de moș? Și ce reclamă faci aici lângă ghereta asta? Nu e împodobită decât cu o stea? Trebuia să punei și brad, globuri, ceva. Nu va pricepeți deloc la afaceri.

Mosul Am văzut că dacă nu am costum, nu mă băga nimeni în seama. Eu doar stau aici și invit oamenii în camera Crăciunului.

Matei Lasa-l Dan, poate câștiga și el un ban.

Alina Camera Crăciunului? Ce loc e asta? Nu am auzit niciodată de așa ceva. Ce poate fi în ghereta asta amărâtă? Nu are mai mult de 3-4 metri pătrați. Ia zii moșule ce se oferă înăuntru?

Mosul Ca să vezi, trebuie să intri și să experimentezi personal. Ce se afla acolo va poate schimba viața.

Dan Să ne schimbăm viața? Dar cine ți-a zis, moș amarât, că am vrea să ne schimbăm viața? Mie îmi place viața mea așa cum e. La vârsta mea e totul despre distracție, fete, prieteni, cele mai tari experiențe... Ce să schimb? Da, ceva mai multă vacanță cred că aș vrea... Poate camera asta să schimbe vacanța, s-o facă mai lungă?

Moșul Intră și vei vedea! Poate că viața ta se va schimba, poate dorința ți se va împlini, Dan!

Dan De unde știi cum mă cheamă? Eu nu ți-am spus! Și oricum, dacă vreau vacanță mai multă pot să chiulesc de la școală! Nu am nevoie de magie!

Moșul Da, dar vei lua absențe, vei pierde lecțiile și visul tău de a deveni artist se va stinge!

Dan Părinții mei au bani, vor plăti să fiu artist!

Moșul Dane, Dane! Nu totul se poate cumpăra! Intră în cameră și vei vedea!

Se întoarce spre Alina. Dar tu, Alina, tu vrei să testezi puterea camerei magice? Nici ție nu îți place școala, deși ai suflet bun...

Alina Moșule, lasă vrăjeala! Eu nu suport ratatele...fetele fără personalitate ...cele care se îmbracă de la China Shop sau de la second hand! Ce viață e aia în care stai și citești cărți, faci teme și respecți reguli!

Moșul Regulile sunt bune, mai ales când ești elev...

Alina: Da! Regulile modei! Să vii asortată, să porți haine de firmă, să ai un machiaj potrivit și să nu uitați de unghii și de vopsitul părului!

Matei Hai, moșule! Ne iei de fraieri! Ce magie? Povești de adormit copii mici! Deja pierdem timpul cu tine! Poate mâncăm ceva, că sigur acasă frigiderul e gol!

Moșul Matei, tu ai nevoie de atenție din partea părinților care mai tot timpul sunt plecați!

Matei Nu e adevărat! Sunt un tip independent! Nu am nevoie de nimeni! Ai mei mă iubesc! Iti pot arăta mesajele lor! Uite, mesajul mamei de azi-dimineață: ” Matei, ți-am lăsat bani să iei un sendviș, iar la prânz poți mânca în oraș. Eu ajung târziu! P.S. Poți și azi să îți iei ceva frumos și poți invita câțiva prieteni, ca să te distrezi! Cu drag, mama!” Cine se poate lăuda cu faptul că zilnic își cumpără ceva frumos și poate invita acasă pe cine vrea???

Moșul Copii, intrați în cameră ! Ce pierdeți?

Cei trei copii intră pe rând în cameră, apoi ies transformați.

Dan Ce se întâmplă? Ce cauți la ora asta în MALL? Trebuia să fii la școală! Dacă află părinții mei cu siguranță nu vor mai fi de acord să mă fac artist și nu voi mai putea merge la repetiții cu trupa! Ceilalți doi Ceee? Tu ai o trupă? Nu ai spus niciodată!

Dan Da! Am o trupă Rock și le-am promis părinților că voi lua note bune ca să mă las să plec în turneu în această vară! Voiam să par un băiat cool, un spirit rebel...dar eu nu sunt așa! Imi iubesc părinții și nu vreau să-i dezamănesc!

Alina Camera asta...nu știu ce mi-a făcut! Am simțit că mă poartă prin toate timpurile! Recunosc, sunt o fire sensibilă...îmi plac poeziile...chiar scriu poezii! Nu am vrut să se afle pentru că fetele de la școală nu m-ar mai fi băgat în seamă! Urăsc să mă ascund mereu sub masca fetei insensibile! Vreau să fiu EU!

Matei Eu vreau acasă! Am nevoie de părinții mei, nu de bani și libertate! E Crăciunul, fraților! E sărbătoarea familiei!

Părinții: Matei, am greșit așa de mult față de tine ! Nu banii ci dragoste este ceea ce îți trebuie! Hai acasă să împodobim bradul și să desfacem cadouri și să învățăm să ne bucurăm de lucruri simple!

Moșul: Acum ați aflat puterea magică a camerei! Doar de Crăciun face minuni și scoate din noi tot ceea ce este mai bun! Nu uitați să răspândiți bunătate și iubire, cele mai de preț bunuri ale unui om!

TRADITII SI OBICEIURI DE CRACIUN IN EUROPA

Stancu Angelica
Șc. Gimnazială nr.7 Alexandria

Pentru mulți dintre noi, iarna este anotimpul preferat tocmai din simplul motiv că ne duce direct cu gândul la perioada magică a sărbătorilor.

Luna decembrie este și prima luna calendaristică de iarnă, luna primei zăpezi, luna cadourilor și luna în care sărbătorim cele mai frumoase Sărbători: Moș Nicolae, Crăciunul sau Revelionul. Este ultima luna din an, luna meselor îmbelsugate alături de cei dragi, luna colindelor și a urărilor de bine, luna planurilor pentru anul ce urmează, dar și luna dorintelor.

Majoritatea dintre noi le îndragim și le sărbătorim conform propriilor obiceiuri și tradiții, acestea fiind diferite de la o zonă la alta, dar și de la o țară la alta. Regăsiți mai jos câteva dintre cele mai interesante obiceiuri sau tradiții sărbătorite de popoarele europene:

Craciunul in Grecia

În Grecia, nașterea lui Iisus este celebrată pe 25 decembrie. Oamenii se culcă devreme pentru a participa la slujba de Craciun, care începe la 4 dimineața. La întoarcerea de la biserică, întreaga familie împarte miere, fructe uscate și Christopsomo („pâinea lui Hristos”), un fel de plăcintă cu nuci pe care stăpâna casei a preparat-o în ajun și în care a avut grijă să-și lase amprenta degetelor, simbol al urmei degetelor lui Hristos, dovadă că s-a născut.

Cadourile nu se împart de Craciun, ci pe 1 ianuarie, în momentul în care grecii sărbătoresc Sfântul Vasile. Acest sfânt este, de altfel, cel ce aduce darurile. În Ajunul Craciunului, de Anul Nou și de Bobotează, copiii greci merg din casă în casă și cântă despre nașterea lui Iisus, despre venirea unui nou an și de botezul lui Iisus, în schimbul a catorva monede.

Craciunul in Italia

În Italia, sărbătoarea Craciunului durează timp de 3 zile (24, 25, 26), de aici venind și „il presepe” – scena Nașterii lui Iisus, pe care familiile italiene o instalează cu 9 zile înainte de Craciun. În această perioadă, italienii oferă celor apropiați, colegilor de muncă sau vecinilor dulciuri, prăjituri cu chipul lui Moș Craciun sau al lui Iisus. În Italia, însă, tradițiile de Craciun diferă de la o regiune la alta. În nordul țării, cadourile sunt aduse de Moș Craciun (Babbo Natale) sau Micul Iisus (Gesù Bambino), pe 25 decembrie. În alte părți acestea sunt aduse de Sfânta Lucia, pe 13 decembrie.

Craciunul in Polonia

În Polonia, perioada Craciunului („Gwiazdka” sau „mica stea”) este dedicată regenerării forțelor vitale ale lumii, adică ale oamenilor, animalelor și naturii, pentru a se îndeplini ciclul scurgerii timpului, în cele mai bune condiții.

Tradițiile moderne asociază magie, binecuvântări de Anul Nou, decorarea casei și simboluri ale reconcilierii. Căntecele de Craciun sunt încă foarte prezente în această perioadă. În unele regiuni, colindătorii, grupuri de copii sau de adolescenți, vor trece din casă în casă cu stele multicolore și cu scene ale Nașterii lui Iisus.

Pentru pregătirea mâncărilor de Craciun, se strecoară câteva paie sub fața de masă pentru a aminti faptul că Iisus s-a născut într-o iesle. Înainte de a începe să mănânce, toți cei așezați la masă împart azima (oplatek), marcată cu scene ale nașterii Domnului, și își fac urări de bine.

Craciunul in Bulgaria

În Bulgaria, Craciunul („Koleda”) începe la 12 noaptea, când fetele tinere pregătesc o pâine specială („Krava”) pentru al lor „Koledar” (colindător) favorit. „Koledarii” sunt tineri necăsătoriti sau căsătoriti recent, care, costumați cu haine tradiționale, țin în mână un „Koledarka”, un baston mare din lemn de stejar sculptat. Ei fac înconjurul satului și se opresc în fiecare casă pentru a face urări și pentru a primi cadouri special preparate pentru ei. Sărbătoarea Craciunului durează până în zorii zilei.

Craciunul in Germania

Germanii numesc Craciunul „Weihnachten”, care înseamnă „noapte solemnă”, sau „Heiligenachten” – „noapte sfântă”. Este evocată, atunci, nu nașterea lui Hristos, ca în țările latine, ci slujba de la miezul nopții de Craciun.

Încă din prima duminică de Advent, târgurile de Craciun invadează pietele orașelor, dându-se astfel startul sărbătorilor de sfârșit de an. Coroana de Advent, confecționată în familie, cu ramuri verzi

care celebrează natura, este asezată, în aceste zile, în case. Pe aceasta se găsesc fie patru lumanari, care vor fi aprinse succesiv în fiecare duminică de Advent, fie 24 de saculete cu dulciuri și bunătăți care vor fi degustate zilnic în familie.

Până în ziua de Crăciun, germanii vizitează, în familie, nenumăratele scene biblice ale Nașterii lui Iisus, în miniatură sau în marime naturală, figurative sau animate, construite peste tot.

Crăciunul în Danemarca

Crăciunul în Danemarca este o perioadă de sărbătoare care se împartășește cu familia și prietenii. Festivitățile de Advent încep cu patru săptămâni înainte de Crăciun. Coroana de ramuri verzi este făcută în familie sau cu prietenii și fiecare dintre duminici este un prilej de a lua parte la mese festive, în compania celor dragi.

La începutul lunii decembrie, toate casele și apartamentele sunt luminate în roșu, fie cu ajutorul unei lumanari, fie cu cel al unor felinare confecționate din diverse materiale. Fie că sunt brazi, fie că sunt altfel de copaci, arborii din fața caselor sunt și ei luminați, iar balcoanele apartamentelor, decorate.

OBICEIURI ȘI TRADIȚII DE IARNĂ ÎN JUDEȚUL TELEORMAN

**PROF. ÎNV. PREȘCOLAR, BOTEA DOINA,
ȘCOALA GIMNAZILĂ “ALEXANDRU COLFESCU”, ALEXANDRIA**

George Enescu spunea:

„Folclorul nostru...nu numai că este sublim, dar te face să înțelegi totul. E mai savant decât toată muzica așa-zis savantă. Și asta într-un fel cu totul inconștient. E mai melodic decât orice melodie, dar asta fără să se vrea. E duos, ironic, trist, vesel și grav.”

Tradițiile și obiceiurile nu numai că mențin vie conștiința neamului nostru și ne ghidează în a ne consolida viitorul. Tradițiile și obiceiurile sunt astăzi culese din popor, din rândul persoanelor vârstnice, persoane pe care „timpul le-a învățat și acum ele ne dau nouă un plus de valoare, conform proverbului „Cine nu are bătrâni să-i cumpere”.

Fiecare tradiție și obicei are conexiuni în morala religioasă sau în bunăstarea fiecărei persoane. Tradițiile și obiceiurile sunt fundamentul moral al fiecărui popor, sunt moștenirea de veacuri a înaintașilor, moștenire care ne ajută să ne găsim identitatea și să ne focusăm atenția spre viitor.

Creștinii celebrează Crăciunul, sărbătoarea Nașterii Domnului, în fiecare an, pe 25 decembrie. Există multe tradiții și obiceiuri legate de acest eveniment chiar dacă unele dintre ele au fost înlocuite.

În data de 20 decembrie, odată cu Ignatul, când se taie porcul, se intră în sărbătorile de iarnă. Înainte de ajun, în noaptea de 23 spre 24 decembrie, copiii pornesc cu colindul: „Bună dimineața la Moș Ajun, ne dați ori nu ne dați”;

Tot în această perioadă încep și colindele de Crăciun, care anunță Nașterea Domnului. Începând cu această zi și până la Bobotează, copiii umblă cu Steaua. Acum are loc și Vicleimul sau Irozii. Moment în care tinerii pun în scenă nașterea lui Hristos și șiretenia lui Irod care a poruncit uciderea pruncilor.

Din păcate astăzi, tinerii fiind ocupați de problemele cotidiene, uită să se mai bucure de aceste minunate obiceiuri.

BIBLIOGRAFIE:

CRISTEA, STAN V., 2002, *Introducere în istoria culturală a județului Teleorman*, Editura „Roccris”, Alexandria

TRADIȚII ROMÂNEȘTI

PROF. Groseanu-Lungu Gina
Școala Gimnazială Mihai Eminescu Alexandria

O condiție elementară a oricărei dezbateri teoretice și a oricărei exegeze constă în definirea riguroasă și convingătoare a termenilor din tema lucrării în așa fel încât și emițătorul și receptorul să înțeleagă în același fel sensul noțiunilor respective..

De altfel , incidența elementelor folclorice locale cu literatura scrisă a fost în dese rânduri arătată , pe unități mai mici și mai restrânse , uneori cu migală . De aceea , nu s-a arătat în mod expres că fiecare literatură națională a avut o înclinare , în absența elevarea expresiei folclorice , spre un anumit gen sau genuri și o anumită atmosferă poetică , cultivate local cu predilecție și ridicate la imaginea unui univers specific .

Există o geografie folclorică și etnografică de care se poate face abstracție .

Una dintre temele esențiale ale culturii noastre , cea privind viața rurală , folclorică , este socotită de foarte mulți cercetători ca singura păstrătoare a culturii noastre tradiționale .

Neamul românesc există cultural , în special , prin făptura social-culturală a „ satului ” , adică a folclorului și a etnografiei sale . Specific românesc nu rămâne a fi socotit decât satul , populația rurală .

Folclorul este o enciclopedie poetică a vieții populare . El oglindește în forme multiple și variate sentimentele , gândurile și năzuințele poporului nostru în diferite etape de dezvoltare .

Apărut în anumite condiții sociale și răspunzând capacității omului de a-și însuși estetic realitatea , arta cunoaște prin însăși esența ei o finalitate socială . Aceasta se concretizează în *funcția estetică* , cea *social-educativă* și *funcția cognitivă*. Emoția estetică încercată de cititori la lectura unei opere literare e însoțită permanent de o apreciere etică implicită *valorii estetice* .

Rolul pe care arta este chemată să-l îndeplinească în societate a fost explicat, în diferite epoci în strictă dependență de răspunsurile date de diverse doctrine estetice , la problema fundamentală a esteticii generale : raporturile artei cu realitatea.

La nivelul oricărei civilizații , arta se prezintă , de regulă , în două mari ipostaze : *populară și cultă* .

Opera de artă populară se prezintă ca un produs al creației anonime , potrivit unor canoane estetice ce funcționează în cadrul diferitelor culturi , capabil de a provoca o plăcere de ordin specific prin aspirația spre armonie , perfecțiune , și superior , sub semnul cărora stă *Arta populară* ca și arta cultă , cunoaște diverse domenii de manifestare : pictură , muzică , literatură , teatru , dans , arhitectură , arte decorative și aplicate .

Limba română cunoaște două cuvinte care denumesc același lucru : *obicei* și *datină* , cuvinte pe care *Dicționarul limbii române contemporane* le consideră sinonime . În limba literară și cea a specialiștilor li s-au adăugat și termenii de *ceremonie* și *rit* . Deși în vorbirea curentă cele două cuvinte se întrebuințează cu același sens , totuși o nuanță poate mai mult stilistică , există .

Datină poate fi termenul general popular pentru tot ce se practică după anumite reguli de demult . Cuvântul are în limba literară un colorit arhaic , pe când cuvântul *obicei* este curent în uzul general al limbii literare .

Obiceiul cuprinde ansamblul manifestărilor folclorice legate de un anumit eveniment sau de o anumită datină .

Iată câteva din frumusețea tradițiilor românești ce se țin la sărbătorile calendaristice sau la momentele importante din viața românilor care au rolul de-a ne îmbia cu farmecul lor.

Sfântul Nicolae

Decembrie vine apoi cu sărbătoarea, atât de așteptată de copii, a Sfântului Nicolae. Cați dintre noi nu au așteptat cu înfrigurare dimineața de 6 decembrie pentru a se uita dacă Moșu' a lăsat ceva în ghetele pregătite de cu seară? Acest obicei al darurilor aduse de Moș Nicolae, s-a împămațenit mai mult la oraș. Este posibil să fie un împrumut din țările catolice, unde Moș Crăciun este cel care pune daruri în ghete sau ciorapi anume pregătiti. Copiilor din România li se poate intampla ca Moș Nicolae să aduca și câte o vârguță (pentru cei obraznici). Rolul de ocrotitor al familiei cu care a fost investit de religia ortodoxă Sfântul Nicolae îi dă dreptul să intervină în acest fel în educația copiilor. Povestea lui Moș Crăciun începe cu un bătrân numit Sfântul Nicolae, episcopul din Myra. Se spune că el posedă puteri magice și a murit în 340 a.H. și a fost îngropat în Myra. Târziu, în secolul XI, soldații religioși din Italia au luat rămășițele sfântului cu ei înapoi în Italia. Ei au construit o biserică în memoria lui, în ari, un oraș port din sudul Italiei. Curând, pelerinii creștini din toată lumea au venit să viziteze Biserica Sfântului Nicolae. Ei au luat legenda lui Moș Nicolae în locurile lor natale. Legenda s-a răspândit în toată lumea și a luat caracteristicile fiecărei țări.

BIBLIOGRAFIE :

Ovidiu Bîrlea, *Metoda de cercetare a folclorului*, București, 1969.

Ovidiu Bîrlea, *Istoria folcloristicii românești*, București, 1974

Pop. Mihai, Pavel Ruxăndoiu, *Folclor literar românesc*, București, 1990

MAGIA SĂRBATORII DE CRĂCIUN

Autor: Profesor- Pantea Daniela

Instituția: Școala Gimnazială Mihai Eminescu-Alexandria

Sărbătorile de iarnă sunt un prilej de bucurie pentru toți oamenii indiferent de vârstă.

Gândul la sărbătoare ,la tradiții ,la cadourile lui moș Crăciun,la colinde,la mirosul de brad,și la vâscul din pragul ușii,la vacanță și la zăpadă,aduce multă bucurie în sufletul fiecăruia dintre noi.

Crăciunul e magie, e acea căutare a copilului din noi.

Nașterea Domnului Iisus Hristos este sărbătorită în zilele de 25, 26 și 27 decembrie, iar seara de 24 decembrie este cunoscută și sub denumirea de Ajunul Crăciunului. Sărbătoarea Crăciunului datează încă din secolul al IV-lea, când Biserica Creștină a stabilit această dată nu întâmplător, ci pentru a concura cu nașterea zeului Soare din tradițiile păgâne. Mulți istorici ai religiei sunt însă de părere că Nașterea Domnului ar fi avut loc spre sfârșitul iernii. De altfel, există unele discrepanțe între datele la care se sărbătorește Crăciunul: creștinii ortodocși de rit vechi îl sărbătoresc pe 7 ianuarie, după calendarul iulian, care este decalat cu 13 zile față de cel oficial.

Cei mici îl așteaptă an de an pe Moș Crăciun cu plete dalbe, care vine cu tolba încărcată de cadouri pentru copiii cuminți, iar cu câteva zile înainte de Crăciun se împodobește bradul cu ornamente de culoare roșie sau verde. Obiceiul bradului de Crăciun ar fi apărut în Germania, unde legenda spune că Sfântul Bonifaciu a ordonat tăierea stejarilor, venerați de păgâni. În cădere, stejarii au distrus toți copacii din preajmă, mai puțin bradul, care a devenit de atunci un simbol al acestei sărbători și este împodobit în seara de Ajun.

În țara noastră există o mulțime de tradiții legate de Sfânta Sărbătoare a Nașterii Domnului.

În satele din Oltenia, în Ajunul Crăciunului, gospodarii se trezesc dis-de-dimineață, aprind focul în sobă și ațâță jarul cu ajutorul unui vreasc, în timp ce rostesc o urare de Crăciun: „*Bună dimineața lui Ajun! /C-a venit într-un ceas bun /Să ne-aducă: porcii grași și unturoși /Și oamenii sănătoși, /Vacile cu viței, oile cu miei, scroafele cu purcei, cloștile cu pui, găinile cu ouă. La anul și la mulți ani!*”.

În unele sate din Banat, împodobitul bradului este un ritual total diferit de cel practicat la oraș. În primul rând, în pomul de Crăciun nu se pun globulețe și beteală, ci dulciuri, iar sub brad se așază un colac, un cârnat și o sticlă de răchie, ca daruri pentru Moș Crăciun.

În unele sate din Crișana, cum sunt Dobrești sau Țopa de Sus, colindătorii poartă măști zoomorfe și, la fel, cum se întâmplă în Banat sau în Maramureș, în noaptea Crăciunului, există obiceiul Vicleimului sau al Irozilor. Deosebirea este că scena în sine nu are loc în afara gospodăriilor, ci în casele oamenilor. Rolurile sunt jucate doar de copii și este mai mult o cântare decât un ritual.

În Maramureș, la colindat merg și adulții, nu numai copiii. Ei sunt primiți de gazde și cinstiți. cu cozonac, sărmăluțe, preparate din carne de porc, colaci și vin.

Cina din seara Ajunului este deosebit de importantă pentru localnicii din Bucovina. Pe masă sunt așezate 12 feluri de mâncare, inclusiv prăjituri făcute în casă, simbolizând cele douăsprezece luni ale anului. În mijlocul mesei se pune un colac în formă cifrei opt, care nu se mănâncă, ci este folosit la lucrările agricole din primăvară. Membrii familiei se strâng, îngenunchează și spun rugăciunea, înainte de a se bucura de preparatele delicioase pregătite de gospodina casei. La această cină, sunt pomeniți și morții din neamul respectiv. Totodată, se ia câte puțin din fiecare fel de mâncare și se aruncă peste cap animalelor din gospodărie.

Tot în data de 25 decembrie, oamenii le trimit urări și **mesaje de Crăciun** celor dragi, cărora le transmit gândurile lor bune. Indiferent de zona țării, Crăciunul este o sărbătoare a bucuriei, a renașterii și a speranței într-un viitor mai bun.

BIBLIOGRAFIE:

Sfetcu, Nicolae - Tradiții și obiceiuri de Crăciun - București Multi Media Publishing, 2018
Mitroi, M., Nichita, A., Antonovici, S., Jalva, S. - Obiceiuri și tradiții de Crăciun, București, Editura Aramis, 2008

CRĂCIUNUL LA ROMÂNI

Prof. Înv. Primar Scumpu Adela Simona
Școala Gimnazială Miron Radu Paraschivescu
Structura Școala Gimnazială nr 2 Zimnicea

Crăciunul la români este o importantă sărbătoare religioasă. Poate cel mai important moment din an, Crăciunul este menit să ne readucă bucuria în suflet, să ne amintească frumusețea de a dăru și binecuvântarea de a sta cu familia.

În satele românești, unde tradiția se mai păstrează femeile și bărbații încep pregătirile cu mult timp înainte de această sărbătoare. Bărbații își fac ordine în curte, curăță grajdurile (locurile unde adăpostesc animalele), iar femeile își curăță casele și pregătesc mâncare tradițională specifică acestei sărbători: cozonaci, colaci, sarmale și alte bunătăți românești.

Sărbătoarea Nașterii Domnului se ține pe 25, 26 și 27 decembrie. În Ajunul acestei sărbători (seara dinaintea zilei de 25) în toate satele din țară încep colindatul. Acesta este cel mai important obicei românesc de Crăciun, grupuri de copii, băieți și fete, femei și bărbați merg din casă în casă și duc vestea Nașterii Mântuitorului prin colindele lor (cântece specifice de Crăciun, care conțin acest mesaj), după ce colindă, ei sunt răsplătiți la fiecare casă cu diferite bunătăți. Colindătorii sunt primiți cu bucurie deoarece se spune că ei aduc sănătate și un an prosper, apoi sunt recompensați cu nuci, mere, colaci și, mai recent, bani.

În Maramureș, cei care colindă sunt oameni în toată firea. Obiceiul este să treacă pe la fiecare casă, iar apoi, cu tot cu gazdele care i-au omenit (ospătat, servit cu bunătăți), să continue colindatul. Postul Crăciunului ia sfârșit și fiecare se poate bucura de mâncărurile rituale: preparatele din porc, sarmalele, colacii și cozonacii, prăjiturile și vinul. Cele trei zile de sărbătoare ale Crăciunului aduc liniște și pace în case. Există și o perioadă de post culinar și spiritual ce se ține înaintea Crăciunului, timp de șase săptămâni sfârșindu-se în noaptea de Crăciun. În Ajun de Crăciun există obiceiul de a se împodobi în casă sau în curte un brad cu diferite globuri, cu beteală ori cu bomboane de ciocolată numite saloane. În aceste zile sfinte – 25, 26 și 27 decembrie – se respectă tradiții vechi de sute de ani.

Colindatul este unul dintre aceste obiceiuri. Atât grupuri de copii, cât și grupuri de adulți se strâng laolaltă și merg să colinde la casele vecinilor sau la casele altor oameni. Atunci se cântă „O ce veste minunată”, o melodie foarte veche și foarte populară în popor, cât și „O brad frumos”.

Totodată colindătorii sunt serviți cu produse alimentare (colaci făcuți în casă) sau bani. Persoanele de origine slave din România sărbătoresc și în data de 7 ianuarie Crăciunul pentru că de fapt Crăciunul lor este pe aceea dată la două săptămâni după Crăciunul românesc, ortodox. Toți colindătorii, indiferent de vârstă, primesc un colac – ce simbolizează soarele; de asemenea ei primesc mere și nuci. În ziua de Crăciun nu se spală rufe și nu se dă nimic de împrumut; animalele din ogradă primesc mâncare din belșug; se spune că dacă animalele se culcă pe partea stângă atunci iarna va fi lungă și geroasă. Și în zona Moldovei, Crăciunul este o sărbătoare importantă.

În Ajun, femeile pregătesc masa de Crăciun, care trebuie să conțină vreo 12 feluri de mâncare, multe dintre acestea fiind din carne de porc, sacrificat cu câteva zile mai înainte. Tot în ziua 2 Ajunului încep să meargă colindătorii pe la casele oamenilor: de dimineață colindă copiii cei mai mici, spre după-amiază școlarii, iar către seară colindă tinerii.

În Bucovina se crede că toate colindele sunt rostite pentru ca diavolii să dispară, iar satul să fie curat în noaptea de Crăciun; de asemenea, se spune că este un mare păcat dacă o gospodărie are ușa închisă în Ajunul Crăciunului și nu poate să-i primească pe colindători. În Ialomița, cetele de colindători cutreieră ulițele satelor și gospodăriile țărănești, făcând tradiționalele urări, melodiile și textele poetice ale colindelor fiind minunate.

Adevăratul colindat se desfășoară în seara și noaptea de Crăciun. Colindătorii se adună în cete și își aleg un conducător numit de obicei „vătaf” sau „jude”. Colindătorilor propriu-zis li se alătură câțiva flăcăi cu sarcina să poarte, în saci și traiste, darurile primite. Odată intrați în curtea casei, colindătorii își deapănă repertoriul înaintea membrilor casei, adunați în prag, cântecele fiind întotdeauna însoțite de dansuri. Apoi, gazda invită colindătorii în casă, unde înainte de așezarea la masă pentru ospățul comun, vătaful (liderul) cetei poruncește să se cânte alte câteva colinde. Numărul colindelor depinde în mare măsură de rangul gazdei și de belșugul de daruri pe care ea urmează să le ofere colindătorilor.

CRÂMPEIE DE SĂRBĂTORI TELEORMĂNENE

Slavu Lorelai- Mihaela,
Școala Gimnazială Smârdioasa, Teleorman

Sărbătorile de iarnă la români încep odată cu începerea Postului Crăciunului (15 noiembrie) și țin până la Sfântul Ioan (7 ianuarie). Este o perioadă bogată în obiceiuri, care diferă de la o zonă la alta, având ca repere cele mai importante sărbători creștine: Postul Crăciunului, Crăciunul, Boboteaza și Sfântul Ioan.

Teleormănenii se pregătesc pentru două săptămâni de sărbătoare, pline de urări și colinde. Pe lângă obiceiurile care se întâlnesc în toate zonele țării în județul Teleorman se practică trei obiceiuri specifice- **Cicea, Capra și Barza**- îndeosebi în localitățile rurale, dar care ajung zilele acestea și în orașe.

Unul dintre cele mai cunoscute obiceiuri religioase de Ajun este **mersul cu icoana**. Acum obiceiul durează mai multe zile în ajun de Crăciun și e practicat de preot însoțit de dascăl. Ei colindă din casă-n casă, stropind cu aghiazmă casa și locatarii și cântând troparul Nașterii Domnului: "Nașterea Ta Hristoase, Dumnezeu nostru, răsărit-a lumii Lumina Cunoștinței. Că întru dânsa cei ce slujeau stelelor, de la stea s-au învățat să se-nchine Ție, Soarelui Dreptății, și să Te cunoască pe Tine, Răsăritul cel de sus. Doamne, Mărire Ție!"

În dimineața a zilei de Ajun, acum, dar mai demult și cu o seară înainte, cetele de copii umblă din casă-n casă să colinde. Obiceiul se mai numește și **Bună-dimineată/seara la Moș Ajun**. Ca daruri primesc covrigi, colaci, turte, mere, nuci. În zonele rurale teleormănene acest obicei este cunoscut mai mult sub denumirea de „Bolindeți/Colindeți” sau „Bobârnaci”, după denumirea colacilor făcuți în casă, cu care sunt răsplătiți colindătorii.

Sezonul colindelor este continuat cu băieții care pleacă cu **Steaua**. La ușile teleormănenilor încep să bată, la ceas de seară, cete de câte doi sau trei colindători care vin cu Steaua să vestească Nașterea Domnului. Tema cântării lor se referă la căutarea și aflarea pruncului Iisus de către magi sau crai, dar cântarea cuprinde și o parte a troparului Nașterii Domnului și o urare către gazde: *Bucurie mare / Bucurie mare / Care bucurie / Și aici să fie / De la tinerețe / Pân-la bătrânețe / Pân-la bătrânețe*

Cicea este unul dintre obiceiurile specifice satelor din Teleorman, practicat mai ales la Bragadiru și Nanov. Cicea este un colind de fată. Ceata de colindători este alcătuită din 3-4 băieți care nu depășesc vârsta de 14 ani și colindă fetele din sat.

Barza, obicei de la Buzescu, Mavrodin și Nanov este un colind-scenetă. În scenă apare un turc, un moș, o barză și o babă. Barza face mișcări hilare, ciupește spectatorii cu ciocul, sare dansează.

Cel mai vechi obicei, importat din comunele Năsturelu, Pietroșani, Beiu și Nanov, și de orașele din județ este **Capra**, tot un fel de scenetă interpretată de colindători. Personajele sunt capra, boierul, țiganca, țiganul și fluierașul, care cântă și dansează în pragul gazdelor. "Capra" este, de fapt, un om mascat, ascuns sub un costum larg, care ține deasupra capului un băț în vârful căruia este cioplit un fel de cap de capra.

Un obicei care astăzi tinerii nu-l mai practică, este **vasâlca**. La Anul Nou sau în Ajun, ceata colindă de la casă la casă, purtând pe o tavă o căpățână de porc împodobită cu mărgelile și panglici. Colinda narează pe scurt peripețiile Șivei (Vasilicăi), adică ale porcului sacrificat. Numele derivă de la patronul creștin al Anului Nou, care s-a îngrășat la munte cu jir, iar la șes a băut apă rece. Grăsimea acumulată a stârnit mânia românilor, care au tăbărit asupra ei. După modelul colindelor propriu-zise, acțiunea este transpusă într-un cadru mitic.

Irodul se practică și astăzi în unele zone (Păru-rotund). Irozii sunt costumați specific, cu șepci (chipie din carton), peste îmbrăcămintele sunt puse foarte multe panglicițe din hârtie frumos colorată. Irodul este o manifestare de tipul teatrului popular care ocupă un loc parte în tradițiile teleormănene.

Sezonul colindelor se încheie în ultima zi din an cu **Plugușorul**, un obicei străvechi agrar. Cetele de colindători pocnesc din bici și fac urări de An Nou purtând în mâini grâul pus la încolțit de Sf . Andrei, simbol al fertilității. Obicei agrar, cu adânci rădăcini în spiritualitatea românească, plugușorul este o colindă; o colindă agrară declamată, cu elemente teatrale, având ca subiect munca depusă pentru obținerea pâinii. Plugul, ornat cu hârtie colorată, panglici, șervete, flori, pe care se puneau, eventual, și un brad, era o prezență nelipsită în cadrul acestei colinde. Recitarea textului este însoțită de sunetul clopoțelilor, al buhaiului și de pocnetul bicelor.

Prin fastul și diversitatea lor, sărbătorile de iarnă sunt cele mai ample și mai spectaculoase din cultura populară actuală.

În calendarul românilor, acest ciclu de sărbători este foarte important. Este cea mai lungă perioadă a anului când sărbătorile se țin lanț, cea mai bogată în semnificații și evenimente creștine; cea care îi leagă pe români mai mult de tradițiile populare și de locurile natale.

BIBLIOGRAFIE:

traditiidinromania.ro

www.crestinortodox.ro

www.muzeultaranuluiroman.ro

MOȘ CRĂCIUN... PUNTE DE LEGĂTURA ÎNTRE TRADIȚIE ȘI MODERNISM

Înv. STUPARU ALEXANDRA
Școala Gimnazială Nr.7 Alexandria

Moș Crăciun este versiunea mai nouă a Sfântului Nicolae care și-a făcut apariția în secolul al III-lea. El apare ca un om bătrân, prietenos ce împarte cadouri tuturor copiilor în noaptea de Crăciun (24 spre 25 decembrie). Chiar dacă mitul poate varia de la o zonă la alta, în general Moș Crăciun este imaginat ca fiind îmbrăcat într-un costum roșu, având o barbă lungă și albă și locuind într-o țară nordică (*mai frecvent în Finlanda sau în Canada*). Spiridușii îl ajută pe Moș la pregătirea cadourilor în atelier. El împarte darurile cu ajutorul unei sănii zburătoare, ce este trasă de reni (*sau pe o planșă de surf în Australia*). Moș Crăciun intră în case prin horn, dacă există unul și pune cadourile sub pomul de Crăciun sau în cizmele pregătite special pentru aceasta. Sinterklaas, vechiul Moș Crăciun al Beneluxului, Sfântul Nicolae din Myra (Demre) reprezintă sursa primară de inspirație pentru Moș Crăciun. El a trăit în secolul al IV-lea și a fost un episcop creștin al provinciei Licia din Anatolia bizantină, fiind renumit pentru faptul că împărțea cadouri oamenilor săraci. El a dăruit câte 100 de galbeni unor fete sărace înainte de a se mărita pentru ca acestea să nu ajungă să se prostitueze. Moș Crăciun a fost asemănat cu Odin, un zeu important la popoarele germanice. În două cărți scrise în secolul XIII-lea în Islanda, „*Poetic Edda*” și „*Prose Edda*”, acesta este prezentat zburând pe un cal cu opt picioare numit Sleipnir, ce putea călători pe distanțe lungi, astfel fiind comparat cu renii lui Moș Crăciun. Sărbătoarea închinată lui, Yule, avea loc anual pe 21 decembrie. În ajunul acestei zile, copiii își umpleau încălțăminte cu legume, iar zeul le oferea dulciuri în locul acestora. Conform legendei, această practică ar fi fost adusă în Statele Unite de către coloniștii olandezi ce s-au stabilit în New Amsterdam în secolul XVII-lea. Această idee este însă greșită, imigranții olandezi fiind protestanți, detestau cultul sfinților, împreună cu cel al Sfântului Nicolae, considerându-l obicei papistaș. Santa Claus a fost introdus într-o satiră din 1809 a lui Washington Irving, numită *Knickerbocker History*, el inventând legenda conform căreia Santa Claus a fost împrumutat de la imigranții olandezi. Sinterklaas (*versiunea olandeză a Sfântului Nicolae*) era îmbrăcat cu haine bisericești și se urca pe acoperișurile caselor, trimițându-le acestora cadouri prin horn. În Marea Britanie, „*Father Christmas*” este datat din secolul XVII-lea, personajul fiind un bărbat grăsuț, cu barbă, îmbrăcat într-o haină lungă, verde și guler de blană. Imaginea lui se regăsește în „*fantoma Crăciunului prezent*” din cartea „*A Christmas Carol*” scrisă de Charles Dickens. Christkindlein a devenit popular în Europa în secolul XIX-lea. El aducea cadouri în secret copiilor, având ca ajutor un pitic numit Pelznickel.

Imaginea lui Moș Crăciun în perioada modernă

Un rol important în crearea mitului l-a avut pastorul american Clement Clarke Moore, autor al unui poem care îl prezenta pe Sfântul Nicolae ca și un personaj simpatic, dolofan și zâmbitor, care împarte cadourile din sania sa trasă de reni. Publicat pentru prima dată în ziarul Sentinel din New York pe 23 septembrie 1823, poemul a devenit în anii următori foarte căutat, ajungând în mai multe cotidiene din Statele Unite, dar fiind și tradus și publicat în întreaga lume. În 1860, cotidianul Harper's Illustrated Weekly a publicat un desen al lui Moș Crăciun, îmbrăcat într-un costum roșu ornat cu nasturi negri și cu o curea din piele. Timp de aproape 30 de ani, Thomas Nast, desenator și caricaturist al ziarului, a ilustrat prin sute de desene toate aspectele legendei și va da mitului principalele sale caracteristici vizuale. Nast este și cel care a promovat în 1885 ideea că reședința lui Moș Crăciun se află la Polul Nord. Acest lucru a fost preluat anul următor de scriitorul George P. Webster. În 1931, Moș Crăciun a primit o nouă imagine printr-o campanie publicitară, desfășurată de Coca-Cola. Desenatorul Haddon Sundblom i-a conturat o burtă durdulie, un aer jovial, un costum roșu și o

atitudine tolerantă. Compania folosește aceeași imagine a lui Moș Crăciun în campaniile publicitare realizate cu ocazia sărbătorilor de iarnă din acel moment până în prezent.

Imaginea lui Moș Crăciun în România

În „Dicționar onomastic românesc”, „Crăciun” este un substantiv, personificat în folclor ca Moș Crăciun. Romulus Vulcănescu prezintă legenda personajului: „Mitul arhaic al unui cioban-zeu-moș este transfigurat în mitul unui cioban demonic care refuză s-o primească pe Fecioara Maria să nască în staulul lui. Soția lui Crăciun (Crăciuna sau Crăciuneasa) o primește întrascuns și moșește pe Isus, faptă pentru care Crăciun îi taie mâinile, dar Fecioara Maria i le lipește la loc.

Minunea îl convertește pe Crăciun la creștinism (religie care nu apăruse încă). De bucurie că nevasta lui a scăpat de pedeapsa lui necugetată, Crăciun aprinde un rug de cioate de brad în curtea lui și joacă hora cu toate slugile sale. După joc împarte Fecioarei Maria daruri păstorești (lapte, caș, urdă, smântână) pentru ea și fiul ei”. Etnologul afirmă că Moș Crăciun reprezintă o transfigurare a magilor ce i-au adus daruri lui Isus la nașterea sa și că este simbolul tipului creator. Sintagma „moș” din numele său înseamnă „întemeietor”, „ziditor”, „începător”. Semnificația sărbătorii actuale de Crăciun este specifică geto-dacilor. În aceeași zi se celebrau Saturnaliile romane, apoi moartea și renașterea zeului solar de origine iraniană, Mithra, și, după trei secole de la apariția creștinismului, a început să se serbeze nașterea lui Isus. Determinantul „Moș(Crăciun)” semnifică vârsta înaintată a zeului care trebuia să moară și să se nască de Anul Nou. Existența lui dura 365 sau 366 de zile, îmbătrânea, deceda și învia la începutul anului următor.

În tradițiile populare, Crăciunul apare fie ca o zeităte cu puteri supranaturale, fie ca un om obișnuit (un bătrân, păstor cu barba de omăt, vecin cu Moș Ajun). Vestimentația lui era alcătuită din costum popular, anotimpul sugerat fiind primăvara. Vechimea numelui e dovedită de existența cuvântului, în variante, în aromână și megleno-română.

Colindele la români

La români, colindele au o funcțiune rituală, exprimând o atmosferă sărbătorească, de ceremonie, petreceri și urări. Ele se cântă în perioada Crăciunului, iar multe sunt legate de imaginea lui Moș Crăciun. Numele „Moș Crăciun” în aceste cântece apare ca și „Crăciunul” sau „Doamne”, cu variantele „Leru-i Doamne”, „Ler”. Cele mai populare colinde sunt: „Astăzi s-a născut Hristos”, „Domn, Domn să-nălțăm”, „Sus la poarta raiului”, „Colindă”, „O, ce veste minunată”, „Plecarea magilor”, „Moș Crăciun cu plete dalbe”, „Bună dimineața la Moș Ajun”, „Florile dalbe”.

Moș Crăciun în magazine

În tradiția anglo-saxonă, Moș Crăciun se găsește în departamentele magazinelor sau în mall-uri și la petreceri pentru copii. Acesta este de obicei jucat de un actor însoțit de un grup de figuranți care îl ajută, îmbrăcați ca elfii sau în costume tradiționale (care sunt deseori purtate de personal sau de cei angajați special pentru aceasta). Cel care a implementat această idee a fost James Edgar în 1890, el oferind acest spectacol în magazinul său din Brockton, Massachusetts. Moș Crăciun are rolul de a promova imaginea magazinului, oferirea de cadouri copiilor, amuzarea lor, în conformitate cu tematica sărbătorilor de iarnă. El îi ia pe genunchi pe cei mici, cerându-le să-i spună ce cadouri doresc și, adesea, face poze cu ei. Toate acestea au loc într-o zonă special instituită în magazin și luminată cu decorațiuni tematice.

Practica aceasta datează din 1918, însă recent unele organizații au cerut interzicerea ei în Marea Britanie și în Elveția. În Statele Unite, una dintre cele mai faimoase reprezentări de acest gen este cea organizată de către sediul central al departamentului magazinul Macy's din New York, unde Moș Crăciun sosește însoțit de o paradă pe sania lui.

Deși ideea de Moș Crăciun provine din creștinism, personajul a devenit o reprezentare laică a Crăciunului. Acest fapt a fost contestat de un grup mic de fondatori ai religiei protestante care au respins materialismul din secolul XVI, fiind pornită de către grupurile protestante și continuată de

puritanii din Anglia secolului al XVII-lea și de coloniștii americani care au interzis complet sărbătoarea. Deși Crăciunul a devenit legal după 22 de ani, proteste au existat până la mijlocul anilor 1800. Pastorul Paul Nedergaard din Danemarca a stârnit controverse când l-a declarat pe Moș Crăciun „un goblin păgân” în 1958. Confesiunea Martorii lui Iehova respinge sărbătoarea Crăciunului și dezaprobă orice reprezentare a lui Moș Crăciun. Deși Biserica Creștină din Roma consideră că Nașterea lui Isus nu a fost pe 25 decembrie, instituția a hotărât s-o celebreze pe această dată deoarece coincidea cu Dies Natalis Invicti Solis (it: Ziua născutului și necuceritului Soare (Saturn)), o sărbătoare păgână. Din acest motiv este criticat Crăciunul de către unii adepți ai acestei religii.

www.wikipedia.ro www.tradiții.ro

TRADIȚII ȘI OBICEIURI DE CRĂCIUN

P.I.P. Iordan Ionela – Gradinita cu PP.Nr.10 Alexandria

P.I.P. Melinte Violeta- Gradinita cu PP.Nr.10 Alexandria

Câți dintre noi nu au așteptat cu înfrigurare dimineața de 6 decembrie pentru a se uita dacă Moșu' a lăsat ceva în ghetele pregătite de cu seară? Acest obicei al darurilor aduse de Moș Nicolae, s-a împământenit mai mult la oraș. Este posibil să fie un împrumut din țările catolice, unde Moș Crăciun este cel care pune daruri în ghetete sau ciorapi anume pregătiți.

Copiii li se poate întâmpla ca Moș Nicolae să aducă și câte o vârguță (pentru cei obraznici). Rolul de ocrotitor al familiei cu care a fost investit de religia ortodoxă Sfântul Nicolae îi dă dreptul să intervină în acest fel în educația copiilor. De la Sfântul Nicolae și până la Sfântul Ion, românii se simt în sărbători. Cel mai așteptat este însă, Crăciunul, considerat ca sărbătoare a nașterii Domnului. Oamenii au cultivat-o de-a lungul timpului, creând tradiții și obiceiuri adaptate culturii lor specifice.

Crăciunul mai este numit și sărbătoarea familiei fiind ocazia când toți se reunesc, părinți, copii, nepoți făcându-și daruri, se bucură de clipele petrecute împreună în jurul mesei, cu credința că prin cinstirea cum se cuvine a sărbătorilor vor avea un an mai bogat. La sate, îndeosebi sunt păstrate mult mai bine datinile acestei perioade a anului.

Una dintre cele mai răspândite datini la noi este **colindatul**, un ritual compus din texte ceremoniale, dansuri și gesturi. Astfel în ajunul Crăciunului, cete de colindători, costumate tradițional, urează pe la casele gospodarilor pentru sănătate, fericire și prosperitate, împlinirea dorințelor în noul an.

Colindatul

Colindatul deschide de obicei ciclul celor 12 zile ale sărbătorilor de Anul Nou. La colindat participă tot satul tradițional, deși efectiv colindă doar copiii și flăcăii, constituiți în cete, ceata fiind alcătuită după o orânduială bine stabilită, având o ierarhie proprie, un conducător și un loc de întâlnire. Ea este structura care stăpânește, în timpul sărbătorilor Anului Nou, viața satului. Amploarea colindatului este determinată de "Festum incipium" al Anului Nou, caracter care a imprimat obiceiurilor legate de noul an nuanțe de ceremonie deschisă, primitoare de înnoiri. Tot ce se petrece în această perioadă trebuie să aibă un caracter augural, colindele caracterizându-se prin crearea unei atmosfere pline de optimism în care se formulează dorințe și năzuințe ale oamenilor, acesta atingând chiar limitele fabulosului.

Iată Urarea colindătorilor :

"Bună dimineața la Moș Ajun
 Că-i mai bun a lui Crăciun
 Porcii grași și unturoși
 Și oamenii sănătoși.
 Oile lănoase,
 Vacile lăptoase,
 Boii trăgători,
 Caii-ncurători.
 La anul și la mulți ani!"

Gazdele oferă colindătorilor (în forma tradițională a obiceiului) colăcei numiți "colindeți", fiind semn de belșug și roade bogate.

Pe lângă colindele religioase există și un vechi colind laic : **Capra**.

„Mersul cu capra”

Acest obicei ține, de regulă, de la Crăciun până la Anul Nou. Măștile care evocă la Viflaim personaje biblice sunt înlocuite aici de masca unui singur animal, al cărui nume variază de la o regiune la alta: cerb în Hunedoara, capră sau țurcă în Moldova și Ardeal, borița (de la bour) în Transilvania de sud. În Muntenia și Oltenia, capra e denumită "brezaia" (din cauza înfățișării pestrițe a măștii) și obiceiul se practică mai ales de Anul Nou.

Capra se alcătuește dintr-un lemn scurt, cioplit în formă de cap de capră, care se învelește cu hârtie roșie. Peste această hârtie se pune o altă hârtie neagră, mărunț tăiată și încrețită în forma părului. În loc de aceasta se poate lipi și o piele subțire cu păr pe ea.

În dreptul ochilor se fac în lemn două scobituri unde se pun două boabe de fasole mari, cu pete negre, peste care se lipește hârtia neagră cu încrețituri sau pielea cu păr. Are două cornițe, frumos împodobite cu hârtie colorată, pe care se află înșirate mărgelile. În dosul coarnelor se află o oglindă care răsfrânge foarte mândru lumina de pe la casele unde intră capra noaptea.

În partea de jos a capului, se pune falca de jos, care se mișcă în jurul unui cui care nu se vede. Această falcă este îmbracată la fel ca și capul. Sub ceafă este o gaură în care se pune un băț lung de un cot, de care se ține capra. De partea de dinaintea fâlcii de jos se află atârnat un clopoțel, iar de partea de dinapoi se află legată o sârmă. Dacă această sârmă se lasă slobodă, partea de dinaintea fâlcii de jos atârână și astfel gura caprei se deschide.

Dacă s-ar trage scurt de sârmă, gura caprei s-ar închide printr-o clămpăneală seacă, de lemn. Firește clopoțelul sună. Atât bățul, cât și sârma sunt acoperite cu un țol cu motive populare, care acoperă astfel pe cel ce va ține capra de băț, va clămpăni-o și va juca-o, are legate pe dinauntru niște cercuri de sârmă sau de lemn.

Masca este însoțită de o ceată zgomotoasă, cu nelipsiții lăutari ce acompaniază dansul caprei. Capra saltă și se smucește, se rotește și se apleacă, clămpănind ritmic din fâlcile de lemn.

Un spectacol autentic trezește în asistență fiori de spaimă. Mult atenuat în forma sa citadină actuală, spectacolul se remarcă mai ales prin originalitatea costumului și a coregrafiei.

Cercetătorii presupun că dansul caprei, precum și alte manifestări ale măștilor (căiuții-feciori travestiti în crai, țurca-mască de taur ..), întâlnite în satele românești la vremea Crăciunului provin din ceremoniile sacre arhaice închinare morții și renașterii divinității.

TRADIȚII DE CRĂCIUN ÎN TELEORMAN

Vișinică Daniela, profesor
Liceul Tehnologic „Virgil Madgearu”

CRĂCIUNUL este o sărbătoare foarte importantă pentru creștini: este sărbătoarea Nașterii Domnului, timp al bucuriilor, al păcii și al liniștii sufletești. Este o perioadă în care primim și dăruim multă iubire și căldură sufletească.

Obiceiurile înrădăcinate în viața oamenilor, comunică o poezie netăgăduit de frumoasă. Obiceiurile, datinile, cântecele, însoțesc viața omului de la naștere până la moarte.

Ca și în întreaga țară, locuitorii județului Teleorman au obiceiuri legate de sărbătorile de iarnă, păstrate prin tradiție de la strămoșii noștri și în care palpita înțelepciunea poporului român.

Obiceiurile Anului Nou, practicate în perioada 24 decembrie-7 ianuarie, sunt legate de sărbătorile Crăciunului și ale Anului Nou și au o mare bogăție folclorică. De Anul Nou sunt colinde și urări.

Colindele religioase au ca subiect nașterea, botezul și patimile lui Isus Hristos. Colindele au text și melodie: „Steaua”, „Domn, Domn să-nălțăm”, „Astăzi s-a născut Hristos”, „Florile dalbe” etc.

Cele mai frecvente colinde, care au rezistat timpului sunt: „Astă noapte-ntunecoasă”, „Sub unbrar de rosmarin”, „Sorcova” și „Plugușorul”.

În Teleorman, copii care merg cu sorcova poartă în mână o crenguță împodobită cu flori din hârtie colorată, trec pe a rude unde le urează fericire, sănătate, tăria fierului, frumusețea trandafirului.

Înainte vreme, sorcova nu era făcută din flori de hârtie colorată, ca astăzi, ci din crenguțe cu flori de măr, păr, vișin și trandafir. Aceste crenguțe, de obicei câte una pentru fiecare membru de familie, se puneau în seara de 30 noiembrie, seara de Sf. Andrei, într-o cana cu apă, la fereastră, în casă, gospodina având grijă să schimbe apa în fiecare zi. Îngrijite astfel, crenguțele înmugureau și chiar înfloreau.

De Crăciun se taie porcul, iar copii merg cu „bolindeții”, o tradiție prin care copii colindă pe la casele oamenilor strigând:

„Bună seara la Ajun,
Că e mâine Moș Crăciun,
Cu bucata pe tăciun.”

În schimb copii primesc covrigei, biscuiți, nuci sau alte dulciuri.

Steaua este de asemenea purtată de un copil, în spatele ei fiind o lumânare aprinsă, vestind astfel nașterea Domnului.

Capra este de asemenea un obicei străvechi. Este costumată și jucată de un flăcău. Acesta ascuns sub un cojoc sau un cearșaf, ritmează jocul, acționând botul de lemn clămpănitor. Jocul caprei este însoțit de diverse instrumente și de alte personaje travestite care cântă, scandează numele caprei.

Un obicei, pe care astăzi tinerii nu-l mai practică, este „vasâlca”.

În lumea satului teleormănean există credința că dacă mănânci un măr în ziua de Crăciun vei fi sănătos pe tot parcursul noului an. Ca să fii ferit de fărmece, este bine să așezi în cele patru colțuri ale mesei de Crăciun, sub fața de masă, căței de usturoi și boabe de mei. Bătrânii din unele localități mai cred că în Ajunul Crăciunului, la miezul nopții, se deschid porțile Raiului pentru cei care mor în această perioadă.

Sărbătorile de iarnă sunt un prilej de bucurie indiferent de vârstă și totodată un motiv de a ne petrece cu cei dragi clipe minunate prin respectarea tradițiilor și obiceiurilor din această perioadă magică.

BIBLIOGRAFIE

Cristea S., "Introducere În Istoria Culturală A Județului Teleorman", 2002, Alexandria, Editura Roccris

Cristea S., , "Monografia Județului Teleorman", 1998, Alexandria, Editura Teleormanul Liber

Popescu A., „Folclor din zona Dracșani”, 1997, Alexandria, Editura Tipoalex

CREDINȚA PRIN TRADIȚII ȘI OBICEIURI

Prof. CARABAȘU MANUELA

Școala Gimnazială „Mihai Eminescu” Alexandria

Zestrea unui popor o reprezintă valorile ei culturale și tradiționale: graiul, portul, obiceiurile și tradițiile, religia. Astăzi, când ne înfrățim cu statele europene, când relațiile dintre acestea sunt bazate pe unitate în diversitate, când granițele devin aproape imagine, națiunile pot dăinui în timp prin ceea ce au mai trainic și mai valoros. Pentru ca generațiile viitoare să-și cunoască rădăcinile, noi, astăzi, avem misiunea de a lăsa cât mai puțin alterată această zestre tocmai pentru a ne recunoaște identitatea poporului din care facem parte.

Indiferent de anotimp, de zona geografică, adult sau copil, avem aceasta datorie, ca prin tot ceea ce păstrăm, valorificăm și transmitem, să ducem mai departe comorile românești; serbările de Crăciun, festivalurile, concursurile, colindatul sunt doar câteva dintre modalitățile prin care tradiția rămâne vie în sufletele tuturor, perpetuându-se în randul generațiilor care se succed, care moștenesc, astfel, o zestre spirituală.

Cultura tradițională a poporului român este destul de bogată în obiceiuri care s-au păstrat până astăzi, deși semnificația lor din trecut, uneori, s-a pierdut. Sărbătorile și obiceiurile populare, grupate în preajma solstițiului de iarnă (20 decembrie-7 ianuarie) poartă numele, generic, de Sărbătorile de iarnă. Perioada este închisă și deschisă de sărbătorile prefațate de ajunuri, atât Crăciunul cât și Boboteaza și intersectate la mijloc de Anul Nou. Principalele sărbători ale ciclului de iarnă - Crăciunul, Anul Nou, Boboteaza - au funcționat de-a lungul vremii ca momente independente de înnoire a timpului și de început de an.

Tradițiile sunt strâns legate de viața oamenilor și de momente semnificative din calendarul ortodox. De Crăciun, există încă obiceiul COLINDATULUI, unde, cete de fete sau băieți, copii sau adulți, îmbrăcați în straie populare, care vestesc la casele creștinilor, urări de sănătate, de belșug și spor în casă, după datină străbună. Este un prilej de bucurie pentru oameni să primească în casele lor colindătorii le oferă momente unice de bucurie, împăcare sufletească și credința într-un an mai bun și mai îmbelșugat. Cântecul colindătorilor și clinchetul clopoțelilor răsună pretutindeni făcându-ne să simțim că tradiția încă se mai păstrează.

Obiceiul colindatului a înglobat în el nu numai cântec și gesture ritual, ci și numeroase mesaje și simboluri ale unei străvechi spiritualități românești. El s-a păstrat asociindu-se cu celebrarea marelui eveniment creștin care este Nașterea Domnului Iisus Hristos. Copiii cu steaua vestesc Nașterea lui Mesia și sunt primiți cu bucurie de gazdele care îi răsplătesc cu mere, nuci și colaci. Tradițiile și obiceiurile sunt un ansamblu de concepții, de datini și credințe care s-au statornicit în cadrul poporului nostru și care s-au transmis de la o generație la alta. Cine încearcă să se apropie de

această lume, trebuie să simtă ceva din însuflețirea datinii, căci tradițiile și obiceiurile la un loc, au puterea legii ce dăinuie în viața generațiilor, nu ca ceva impus, ci preluat în mod firesc.

Prin intermediul serbărilor, al concertelor, le putem insufla copiilor dorința de a prețui, de a păstra și de a transmite obiceiurile populare cultivand și simțul estetic și admirația pentru valorile tradiționale. Suntem datori, așadar, să păstrăm rădăcinile și valorile naționale, indepartandu-i de nonvalori și „împrumuturi” străine.

Toata bogăția tradițiilor și obiceiurilor păstrată de generații întregi, reprezintă comoara de preț a poporului nostru; ele sunt ale noastre, ne caracterizează, ne definesc și prin ele „respirăm”, iar poporul nostru ca să reziste în timp, trebuie să păstrăm acest suflu neîntrerupt.

BIBLIOGRAFIE:

1. Preot Prof. Dr. Ion Bria- Dicționar de Teologie Ortodoxă - Ed. Institutului Biblic al BOR, București, 1994;
2. Ilie Cleopa-Despre credința ortodoxă, Ed. IB București, 1980;
3. Ioan Mihălțan-Tradiție, scriptură, biserică, Ed. Pedagogică, București, 1980;
4. Revista „Lumea Credinței”

TRADIȚII ȘI OBICEIURI DE CRĂCIUN

**Bibliotecar Bălățeanu Ema-Tamara
Liceul Teoretic ”Constantin Noica” Alexandria**

Sărbătoarea Nașterii Domnului are loc anual pe data de 25 decembrie, fiind primul praznic împărătesc cu dată fixă, în ordinea cronologică a vieții Mântuitorului. Nașterea pruncului Iisus Hristos a avut loc către sfârșitul Domniei lui Irod cel Mare, numit și Idumeul (74-4 î.Hr.)

Obiceiurile festive, asociate în diferite țări cu Crăciunul, au un amestec și origini de păgânism, pre-creștinism, creștinism, și teme laice. Tradițiile populare moderne cu ocazia sărbătorii includ oferirea de cadouri, muzică de Crăciun și colinde, schimburi de felicitări de Crăciun, sărbători bisericești, mese speciale, precum și afișarea diverselor decorațiuni de Crăciun, inclusiv pomi de Crăciun, lumini de Crăciun, scene cu Nașterea lui Iisus, ghirlande, coronițe, vâsc. În plus, mai multe personaje strâns legate și de multe ori interschimbabile, cunoscute sub numele de Moș Crăciun, Santa Claus, Moș Nicolae, și Christkind, sunt asociate cu aducerea cadourilor copiilor în timpul sezonului de Crăciun, și au propriul lor set de tradiții și învățături. Când vine vorba despre sărbătoarea Crăciunului, obiceiurile diferă de la o țară la alta.

Crăciunul este un cuvânt de origine latină care ar însemna, după unii filologi, “creation”, adică născut la începutul erei creștine. La Nașterea lui Iisus Hristos, Magii de la Răsărit îi aduc daruri ca unui împărat: aur, tămâie și smirnă. Astăzi, copiii și tinerii vestesc Nașterea Mântuitorului prin colinde, iar oamenii, asemenea Magilor de la Răsărit, le oferă daruri.

În Grecia, copiii cântă în seara de Ajun colinde (kalandas), în schimbul dulciurilor și al fructelor uscate, pe care le primesc de la credincioși.

Italia: Copiii primesc cadourile într-un borcan numit urna destinului, însă nu de la Moș Crăciun, ci de la Befana, o vrăjitoare care vine călare pe o mătură. Totul se întâmplă în ziua de Bobotează.

Anglia: În fiecare casă este prezent vâscul, considerat din cele mai vechi timpuri ca având puteri magice și care alungă spiritele rele și aduce noroc. De la masa tradițională este nelipsită

budinca, făcută din nuci, zahăr și făină. Copiii își agață de pat un săculeț în care Moș Crăciun le va lăsa cadourile.

Germania: În aproape fiecare casă există în preajma Sărbătorilor de iarnă Adventskrantz, un suport metalic cu patru lumânări. „Advent” înseamnă „vine”, iar acest suport simbolizează cele patru săptămâni de dinaintea Crăciunului. În fiecare duminică din aceste patru săptămâni este aprinsă câte o lumânare.

Țările Scandinave – Scandinavii numesc Crăciunul „Jul”, prin adaptarea numelui sărbătorii păgâne a solstițiului de iarnă „roata” – simbolizând roata anului care se învâрте încă puțin către primăvară. Acest moment reprezintă debutul unei perioade de 12 nopți, începând din 24 decembrie, simbolizând noaptea hibernală, cele mai lungi nopți ale anului, în timpul cărora se pregătește reînnoirea luminii și a vegetației – simbolizată de bradul verde.

În România, Crăciunul este una dintre cele mai mari sărbători ale creștinilor, alături de Paște și Rusalii. În ajunul Crăciunului, copiii merg cu colindul pentru a vesti nașterea lui Iisus. Repertoriul tradițional al obiceiurilor și tradițiilor românești cuprinde, pe lângă colindele propriu-zise - *Steaua*, *Plugușorul*, *Sorcova*, *Vasilica* - jocurile cu măști (*Turca*, *Cerbul*, *Brezaia*), teatrul popular, dansurile (călușerii), datinile, superstiții și zicerile cu origine în credințe și mituri străvechi sau creștine.

În perioada Crăciunului putem observa câteva elemente nelipsite specifice acestei Sărbători, devenite cu timpul simboluri. Acestea contribuie la crearea unei atmosfere de căldură, liniște și bucurie, Crăciunul fiind, cu siguranță, cea mai iubită sărbătoare din an.

Nașterea Domnului este o sărbătoare a bucuriei, a comuniunii oamenilor, a bunătății și dărnicii. Este important să întâmpinăm această sărbătoare cu inima deschisă, mulțumiți și împăcați cu sine și cu ceilalți. Cum să fii mai bun? Pentru asta, trebuie să înțelegi sensul profund al iubirii. *"Să iubești pe aproapele tău ca pe tine însuși"*, ne îndeamnă Mântuitorul.

Atunci când fericirea celuiilalt te bucură și pe tine, înseamnă că ai înțeles despre ce e vorba. Nu aștepta această sărbătoare nemulțumit, încrâncenat, ai răbdare, privește cu atenție la acțiunile întreprinse de tine în trecut, analizează și învață din greșeli. Străduiește-te mereu să fii mai bun, stabilește-ți niște obiective și fii cumpătat!

BIBLIOGRAFIE:

Cristea, J. M. *Timp și sărbătoare : obiceiuri și tradiții calendaristice la români* , 2006, București, Carpathia Press

Tataru, M. *Iarna la români. Culegere de tradiții și obiceiuri de iarnă*, 2009, Bacău, Editura: Rovimed

TRADIȚII ȘI OBICEIURI DE IARNĂ “ SFINTELE SĂRBĂTORI ROMÂNI ”

PROF. ÎNV. PREȘC.: STĂNCIUGEL

LOREDANA OLGUȚA

ȘCOALA GIMNAZIALĂ ”VASILE RACOTTĂ” ȘTOROBĂNEASA

La români, sărbătorile de iarnă, în special Crăciunul sunt sărbătorile de suflet. Amintirea copilăriei ce ne revine puternic în suflet și în minte, zăpezile bogate și prevestitoare de rod îmbelșugat, colindele și clinchetele de clopoței, mirosul proaspăt de brad dar și de cozonaci, nerabdarea așteptării darurilor sub pomul de iarnă toate crează în sânul familiei o atmosferă de liniște și iubire. Decembrie este luna cadourilor și a sărbătorilor de iarnă (Sfântul Nicolae, Crăciunul, Anul Nou) și poate unul dintre cele mai așteptate momente ale anului mai ales pentru cei mici care ard de nerăbdare să vadă ce primesc de la Mos Nicolae în ghetuțele pregătite de cu seară.

De la Sfântul Nicolae până la Sfântul Ion românii sărbătoresc. Cel mai important este Crăciunul, considerat ca sărbătoarea nașterii Domnului nostru Iisus Hristos. Oamenii au adaptat-o creând tradiții și obiceiuri conform culturii lor specifice. Acest obicei din seara Sfântului Nicolae a luat naștere la oraș și s-a răspândit și în mediul rural. Fiecare traieste din plin sărbătorile, însă nu toată lumea cunoaște adevăratele istorii și semnificații ale datinilor de iarnă. Pentru a aprecia mai mult tradițiile, vă oferim o mică istorie a Moșului Nicolae.

Crăciunul mai este numit și sărbătoarea familiei, este sărbătoarea când toți se reunesc - părinți, copiii nepoți - își fac daruri, se bucură de momentele și atmosfera din jurul mesei, cu credință că prin cinstirea cum se cuvine a sărbătorii vom avea un an mai bun și mai bogat. La sate sunt păstrate mai bine tradițiile și obiceiurile specifice acestei sărbători. Repertoriul tradițional al obiceiurilor și tradițiilor românești cuprinde pe lângă colindele propriu-zise - cântece de stea, vicleimul, plugușorul, sorcova, vasilica, jocuri cu măști (țurca, cerbul, brezaia), teatrul popular, dansuri (călușii, călușerii) - și o seamă de datini, practici, superstiții, ziceri, sfaturi cu originea în credințe și mituri străvechi sau creștine. Dintre acestea, care exprimă înțelepciunea populară, realul sau fantasticul, esențe ale bogăției noastre spirituale, redăm câteva specifice diferitelor zone ale țării. Pe 20 decembrie, în calendarul ortodox se sărbătorește ziua Sfântului Ignat. În această zi, datina rânduiește să fie tăiat porcul de Crăciun. Țăranii cred că un porc neînjunghiat în această zi nu se mai îngrașă pentru că își visează cuțitul. Nerespectarea acestui obicei poate provoca, după unii, incidente neplăcute. În mod evident, și acest obicei păstrează elemente de ritual păgân (în Egiptul Antic și în Grecia Antică porcul era sacrificat în cinstea unor zeiități).

În Bucovina, în Ajunul Crăciunului se pun pe masă un colac și un pahar de apă, deoarece se crede că sufletele celor răposați vin în această noapte pe la casele lor, gustă din colac și-și udă gura cu apă.

În Ajunul Crăciunului, cei ce cresc albine, nu dau nimic din casă, ca albinelor să le meargă bine, și să nu părăsească stupul pe vremea roitului.

În Ajunul Crăciunului nu e bine să te bați, nici măcar în glumă, cu cineva, căci faci buboale peste an.

Cu o săptămână înainte de Crăciun, în zona Codru din Maramureș încep pregătirile pentru colindat, culminând în cele două zile anterioare sărbătorii, când se pregătesc mâncărurile și se împodobesc interioarele locuințelor: masa cu față brodată, fețe de perne ornamentate, pe pereți se pun șterguri și blide ornamentate, crengi de brad, banița, busuioc, brebenoc. Aluatul frământat în noaptea de Crăciun e bun de deochi pentru vite.

Se crede că la miezul nopții, înspre Crăciun, apa se prefăce în vin, iar dobitoacele vorbesc.

La cele trei sărbători mari - Crăciun, Paște și Rusalii - să te speli cu apa în care au fost puși bani de argint și vei fi bănos.

Nu e bine ca în Ajunul Crăciunului să fie pus pe masă mai întâi rachiul, pentru că nu el are întâietate în această seară, ci bucatele.

Dacă visezi grâu verde în postul Crăciunului e semn bun că anul care vine are să fie mănos în toate.

În Ajunul Crăciunului se leagă pomii cu paie pentru ca acești pomi să lege rod bogat. Pomul Crăciunului îmbracă în sate din zona Codru aspecte diferite, deosebindu-se de bradul cu elemente ornamentale cumpărate din oraș.

Cel mai răspândit era pomul cu cercuri din nuiiele de salcie sau din sârmă, îmbrăcate în hârtie colorată, peste ele sunt trecute sfori din ață de fuior pe care sunt înșirate boabe de fasole albă.

În alte sate se făcea pom împodobit cu paie de grâu tăiate scurt și înșirate pe sfoară, delimitate de floricele de porumb. Fasolea albă simboliza "curățirea sufletului". Unii locuitori preferau pomul de vâsc, pe care se aplicau panglici de hârtie colorată.

În seara de 23 spre 24 decembrie, până după miezul nopții și în unele locuri până la ziuă, cete de copii merg din casă în casă cu colinda: *Moș-Ajunul, Bună-dimineța, Colindișul sau Bună-dimineța la Moș-Ajun*. În unele părți din Ardeal, copiii care merg cu colindatul se numesc pițărâi sau pizerei. După credința populară, ei sunt purtători de noroc și fericire.

Prin unele părți, băieții, dar mai cu seamă cântăreții bisericești, umblă cu icoana în ziua de Ajunul Crăciunului - o icoană pe care este zugrăvită nașterea lui Iisus Hristos în mijlocul staulului. Oamenii, când se dau la băut rachiul sau vin în sărbătorile Crăciunului, nu zic că beau, ci că se cinstesc.

În unele părți, când este aproape de a se revărsa zorile, colindători cu lăutari sau fără lăutari pleacă pe la casele gospodarilor înstăriți și le cânta la fereastră un cântec sau mai multe, aceste cântece numindu-se "zori", spunându-se că atunci "cântă zorile".

Prin Transilvania, se înțelege sub numele de "zorit" datina de a se cânta colinde de către feciori și oameni însurați la "zoritul" în ziua de Crăciun.

Începând cu întâia zi de Crăciun și în următoarele zile ale acestei sărbători, copiii umblă cu Steaua, cântând colinde de stea prin care vestesc nașterea lui Iisus Hristos.

"Viciemul" sau "Irozii" este datina prin care tinerii reprezintă la Crăciun nașterea lui Iisus Hristos, șiretenia lui Irod, care a poruncit uciderea pruncilor, de a afla Pruncul și adesea înfruntarea necredinței, personificate printr-un copil sau printr-un cioban. Capra, Turca, Brezaia fac parte dintre datinile de Crăciun și Anul Nou. Dimitrie Cantemir spune în "Descrierea Moldovei" că "Țurca este o joacă iscodită încă din vremurile bătrâne, din pricina ciudei și scârbei ce o aveau moldovenii împotriva turcilor". Cu țurca, capra sau brezaia umblă tinerii începând de la Ignat și sfârșind cu zilele Crăciunului și prin unele părți în ziua de Sf. Vasile până seara. Numele de Țurca, Capra sau Brezaia îl poartă unul dintre tinerii mascați.

Despre cei Trei Crai de la Răsărit sau Magii călători se spune că au venit să se închine lui Iisus, după unii din Arabia, iar după alții din Persia. Tradiția ne arată că ei se numesc: Melchior, Gaspard și Balthazar.

Datina împodobirii bradului de Crăciun pare a fi de obârșie germană, așa cum este și cântecul "O, brad frumos!". În Germania, această sărbătoare este cunoscută sub numele de Cristbaum.

Despre Moș Ajun se spune că a fost baciul aflat în slujba lui Moș Crăciun, stăpânul staulului unde Maica Domnului l-a născut pe Iisus Hristos.

Colinda a dobândit o destinație precisă ca formă de magie benefică, ea marcând rodnicia câmpurilor, sporul animalelor domestice, creșterea copiilor, împlinirea prin căsătorie a tinerilor, pacea și tihna bătrânilor, influențarea, în sens pozitiv, a vieții oamenilor și a naturii.

În dimineața de Crăciun e bine să ne spălăm cu apa curată, luată dintr-un izvor sau fântână în care punem o monedă de argint, pentru ca tot anul să fim curați ca argintul și feriți de boli.

BIBLIOGRAFIE

- 1.Constantin Eretescu –“Folclorul literar al românilor”, 2007, editura Compania;
- 2.Narcisa Alexandru Stiucă – ”Sărbătoarea noastră de toate zilele – sărbători în cinstea iernii”, 2005, Editura Cartea de buzunar.

TRADIȚII ȘI OBICEIURI ROMÂNEȘTI DE CRĂCIUN

**Dimulescu Laura Adriana, profesor învățământ primar,
Școala Gimnazială nr. 2 Orbeasca**

Crăciunul înseamnă bradul împodobit, mesele îmbelșugate cu sarmale, cârnați, cozonaci sau colaci și nelipsitele cadouri de sub pom. Acestea sunt obiceiuri de Crăciun prezente în toate zonele țării, însă există și câteva specifice regiunilor tradiționale ale României.

Crăciunul este cea mai dragă sărbătoare din an. Este momentul când ne strângem laolaltă alături de cei dragi pentru a depăna amintiri, pentru a împodobi bradul și pentru a desface cadourile.

Mersul cu colindul reprezintă unul dintre cele mai păstrate obiceiuri de Crăciun. Cântată de copii sau de adolescenți, venirea lui Iisus Hristos pe Pământ este sărbătorită prin cântece cu steaua, viflaimul sau sorcova.

Pentru multă lume, împodobirea bradului reprezintă primul indiciu al venirii Crăciunului. În mod tradițional, acesta se împodobește pe 24 decembrie, însă există familii care aleg să facă acest lucru mai devreme.

Masa de Crăciun are loc pe 25 decembrie, la sfârșitul postului, care durează șase săptămâni. În această zi, masa este plină de bucate tradiționale: tobă, lebăr, sarmale, caltaboș, salate, cârnați, cozonac, colaci și prăjituri de tot felul.

Se crede că obiceiul de a oferi cadouri de Crăciun, are rădăcini creștine. După nașterea pruncului Iisus, bătrânul Crăciun, de bucurie, a început să culeagă fructe și să arunce copiilor care treceau pe acolo. Ideea de a oferi cadouri în această perioadă poate fi legată de momentul venirii magilor, care i-au oferit Pruncului aur, smirnă și tămâie, cadouri de mare valoare la acea vreme. În zilele noastre, cadourile sunt oferite de un moș simpatic, îmbrăcat în haine roșii, cu barbă și sacul plin de jucării pentru copiii din întreaga lume.

Maramureșul este zona unde s-au păstrat foarte bine obiceiurile primite drept moștenire. O tradiție întâlnită doar aici este „jocul moșilor”. „Moșii” sunt, de regulă, tineri care poartă măști din păr de capră sau oaie și „biciuiesc” pe cei care le ies în cale. Acest obicei are loc după încheierea colindei. Tot de Crăciun, copiii merg cu „steaua” și, deși în alte zone reprezintă un obicei de Anul Nou, în satele maramureșene, este jucată și capra.

În Oltenia, familiile se strâng în jurul focului, peste care dau cu o nuia, pentru ca spiritele rele să părăsească acel cămin, iar cele bune să aducă sănătate și recolte bogate. Despre același obicei se crede că va aduce mai mult lapte vacilor, că oile vor avea mai multă lână și că boii sau caii vor fi folosiți mai bine la câmp.

În Ajunul Crăciunului, femeile merg la cimitir, tămâiază mormintele și împart vecinilor colaci copti care au în mijloc ouă. Această tradiție poartă numele de „moșii de Crăciun” sau pomana de mână.

Colindatul în cete este unul dintre obiceiurile de Crăciun des întâlnite în Muntenia. În unele sate, cetele sunt formate din fete tinere, care colindă flăcăii neînșurați, iar în altele este invers: tinerii sunt colindătorii, iar fetele îi primesc. O altă formă de colindători constă în cete formate doar din

membrii familiei. Acestea vizitează rudele, prietenii și vecinii. Se crede că prin colindat sunt alungate spiritele rele, iar sătenii se umplu de bună dispoziție.

În prima zi de Crăciun, petrecută alături de familie în jurul mesei încărcate și al bradului, gospodinele pregătesc apa norocului. Aceasta se obține prin amestecarea unei infuzii de plante, de regulă, mușcată, levănțică și mentă cu agheasmă. Femeile casei stropesc fiecare încăpere, iar acest obicei se repetă timp de șapte zile, dacă familia a trecut prin multe greutăți înainte de Crăciun.

Colindul este întâlnit și în zona Dobrogei. Aici, grupurile formate din tineri necăsătoriți umblă din casă în casă, din Ajunul Crăciunului și până la Bobotează. Există și particularități: în Adamclisi și în Aliman, de exemplu, există trei cete de colindători: ceata de copii, ceata cea mică, formată din tineri necăsătoriți, și ceata cea mare, alcătuită din bărbați însurați.

Uneori, cântatul este însoțit de jocul caprei sau al țurcii. Costumul purtat la dans îmbină elemente animale, coarnele cerbului și ciocul unei berze. Pe lângă colindele populare în toate zonele țării, precum „Astăzi s-a născut Hristos” sau „Deschide ușa, creștine”, se cântă și colinde la cerere, de regulă, adaptate în funcție de meseria gazdei sau de poziția sa socială. Colindătorii sunt răsplătiți cu mere, nuci și colaci, iar fetele nemăritate dăruiesc tinerilor coronițe de flori.

Un alt obicei din satul dobrogean constă în împodobirea casei. Țăranii de odinioară nu aveau brad sau beteală, însă casa era curată lună, iar decorațiunile erau reprezentate de ștergere cu motive tradiționale. În camera pentru primit musafiri, colțul patului era decorat cu faimoasele țesături dobrogene din borangic. Masa era și ea amenajată cu cea mai bună față de masă, decorată, de obicei, cu motivul viței-de-vie sau cu motive tipice dobrogene, ruja ori trandafirul.

Bradul dobrogean se orna cu nuci îmbrăcate în staniol, conuri de brad și beteală improvizată din hârtie creponată. Steaua din vârf, care vestea Nașterea Domnului, era nelipsită.

Crăciunul este una dintre cele mai iubite sărbători din an și momentul în care ne adunăm laolaltă, cu mic cu mare, pentru a fi măcar pentru câteva clipe împreună. Obiceiurile și tradițiile de Crăciun, unele vechi de câteva secole, ne apropie unii de alții în comunități, ne oferă speranță pentru noul an și oferă acestei sărbători un farmec aparte.

BIBLIOGRAFIE:

Curs Etnografie și folclor, Facultatea de Litere, Universitatea din Pitești, decembrie 2012.
didactic.ro

TRADIȚII LA ROMÂNI

Profesor-educator: Pencea Mariana
Centrul Școlar de Educație Incluzivă, Alexandria

Datini legate de sărbătorile de iarnă. Activități pentru copii între 3-5 ani. Idei pentru profesori

Cele mai frumoase sărbători ale românilor sunt sărbătorile de iarnă care se desfășoară între 6 decembrie și 7 ianuarie începând cu Sfântul Nicolae, Ajunul Crăciunului, zilele Crăciunului, Anul Nou și Boboteza, acestea având un repertoriu neasemuit de bogat în datini și credințe populare: colinde, Plugușorul, Sorcova.

Se decorează sala de clasă adecvat evenimentului despre care discutăm, astfel încât copiii să observe atmosfera de sărbătoare: fulgi de nea, globulețe, ghirlande, dar nu uităm și de planșele ce reprezintă tradițiile neamului nostru românesc, cum ar fi: Sfântul Nicolae Planșă, Tradiții de Crăciun: Mersul cu capra - Planșă cu diferite dimensiuni, Nașterea Domnului - Materiale în format mare pentru decupat.

Moș Nicolae, considerat ocrotitorul săracilor, dă startul sărbătorilor de iarnă aducând daruri copiilor. Aceștia își pregătesc de cu seară ghetuțele, în care Moșul va pune darurile. *Exemplu de activitate integrată* - grupa mare: Povestim copiilor despre Sfântul Nicolae, folosind planșa frumos ilustrată, Legenda Sfântului Nicolae – Poveste You tube. Activitatea pe centre de interes: Bibliotecă – Oferim copiilor imagini din poveste pe care să le așezăm în ordine cronologică. (Sugestie: Planșe de ordonare a secvențelor din poveste). Știință – Aici se poate folosi o fișă matematică prin care se consolidează numerația sau alte conținuturi pe care le-am predat. Artă – Propun copiilor să realizeze cizmulita lui Moș Nicolae. Sunt multe modele pe Internet (Sugestii: Cizmulita Sfântului Nicolae - Decupează și lipește, Cum îl așteptăm pe Moș Nicolae - Activitate, Decorează cizmulitele - Fișă de lucru.)

Crăciunul – Nașterea Domnului Exemplu de activitate integrată - grupa mare. Le spunem copiilor povestea nașterii lui Iisus. Activitatea pe centre de interes: Bibliotecă – Solicită gândirea copiilor folosind întrebări pe baza textului poveștii. Se folosesc cartonase cu întrebări conform taxonomiei lui Bloom. Joc de rol – Propun copiilor să realizeze un teatru de păpuși folosind marionetele personajelor din poveste, astfel își vor fixa mai bine conținutul, ordinea întâmplărilor și își vor dezvolta vocabularul exprimându-se în propoziții corecte din punct de vedere gramatical. Artă – Propun copiilor să realizeze o lucrare colectivă în care să illustreze scena nașterii lui Iisus fie în relief folosind figurine sau marionete cum ar fi: Pruncul Iisus - Marionete în formă de con etc., fie în plan, ca în resursa Nașterea Domnului - Proiect artistic colaborativ sau să realizeze o lucrare individuală – Activitate AVAP.

Colindele creează o atmosferă plină de optimism, acestea atingând adesea limitele fabulosului. Copiii adoră perioada Crăciunului și se implică cu plăcere în activitățile legate de sărbătorile de iarnă. Discută despre portul copiilor care merg cu colindul și cu Steaua, la sate în special, pentru a vesti nașterea lui Iisus, despre faptul că aceștia sunt răsplătiți de gazde cu fructe, covrigi, dulciuri și bani, pe baza unei imagini, cum ar fi Colindători de Crăciun - la grupa mică se propune colindul „Astăzi s-a născut Hristos”; • la grupa mijlocie se învață „Steaua sus răsare”, „Am plecat să colindăm”; • la grupa mare se pot adăuga colindele „Trei păstori”, „O , ce veste minunată”, „Sus la poarta raiului” etc.

Dintre colindele de sărbători, cel mai răspândit este Plugușorul. Acesta este întotdeauna însoțit de strigături, pocnete de bici și de buhaiul care imită mugetul boilor. Plugușorul este o colindă în care se regăsesc elemente care țin de munca pământului și de agricultură. De fapt cuvântul „plugușor”, este un derivat al cuvântului „plug” care înseamnă „unealtă agricolă folosită la aratul pământului”. Acest obicei aduce în prim plan munca depusă de oameni pentru obținerea pâinii prin munca pământului. Versurile poeziei prezintă, pe rând, strofă după strofă, toată activitatea de muncă a pământului desfășurată de-a lungul unui an: aratul, semănatul, seceratul, treieratul și în final, măcinatul. În diferite zone ale țării, tradiția Plugușorului e interpretată în mod diferit, însă, în general această colindă se recită clar și răspicat de către membrii cetei de colindători, pentru a aduce prosperitate și belșug în casa în care răsună vocile aducătoare de noroc, urarea devenind tot mai veselă, mai optimistă, spre final. Se poate exemplifica obiceiul colindatului folosind imagini din diverse surse.

Odată cu începerea Anului Nou, copiii pornesc cu Sorcova. Aceștia poartă o crenguță înmugurită de copac sau o sorcovă confecționată dintr-un băț în jurul căruia s-au împletit flori de hârtie colorată. Scuturată de mai multe ori în direcția unei anumite persoane, sorcova pare a avea rolul unei „baghete magice”, prin care cei mici duc din casă în casă vestea unui an mai bun plin de rodnicie, prosperitate și bucurie.

BIBLIOGRAFIE:

Laurenția Culea, Filofteia Grama, Mioara Pletea – „Activitatea integrată în grădiniță”, 2008, București, Editura Didactică Publishing House.

TRADIȚII DE CRĂCIUN ÎN MUNTENIA

CIOFALCĂ MIHAELA – P.Î.P.
ȘCOALA GIMNAZIALĂ „ALEXANDRU COLFESCU” ALEXANDRIA

Colindatul în cete este unul dintre obiceiurile de Crăciun des întâlnite în Muntenia. În unele sate, cetele sunt formate din fete tinere, care colindă flăcăii neînșurați, iar în altele este invers: tinerii sunt colindătorii, iar fetele îi primesc. O altă formă de colindători constă în cete formate doar din membrii familiei. Acestea vizitează rudele, prietenii și vecinii. Se crede că prin colindat sunt alungate spiritele rele, iar sătenii se umplu de bună dispoziție.

În prima zi de Crăciun, petrecută alături de familie în jurul mesei încărcate și al bradului, gospodinele pregătesc apa norocului. Aceasta se obține prin amestecarea unei infuzii de plante, de regulă, mușcată, levănțică și mentă cu agheasmă. Femeile casei stropesc fiecare încăpere, iar acest obicei se repetă timp de șapte zile, dacă familia a trecut prin multe greutăți înainte de Crăciun.

Un alt obicei, în satele din Argeș, constă în aruncarea unui braț de paie în foc. Bărbații fac acest gest, în timp ce spun următoarele cuvinte aducătoare de bogăție: „Atâtea paie, atâtea miei, atâtea porci, atâtea boi, atâtea oi, atâtea vaci, atâtea turmaci (viței)”.

În județul Teleorman tradițiile și obiceiurile din Teleorman sunt larg răspândite. Încep la 24 decembrie și se termină la 7 ianuarie, marcând trecerea de la anul vechi la anul nou și fiind legate de activitatea productivă, de bunăstarea individului, a familiei și a colectivității.

”Colindatul” se desfășura, mai întâi, în seara și noaptea dinspre 24 decembrie, fiind cunoscut și sub numele de ”Moș Ajun”. La casele cu fete de măritat, flăcăii erau cinstiți cu vin, iar fetele ofereau «colacul lui Moș Ajun unuia dintre flăcăi, ceilalți colindători primind colindeț (bolindeți), covrigi și nuci. Colindătorii urau gazdelor sănătate, belșug și voie bună. Mai aproape de noi, colindatul a rămas mai ales pe seama copiilor.

”Plugușorul” este un alt obicei care a îmbrăcat, în timp, forme complexe, spectaculoase. Caracterul său agrar, prin excelență este marcat prin recuzita folosită (plug, buhai, tălângi, bice). Textul ”Plugușorului”, lung de peste 500 de versuri, evocă cultivarea pământului și muncile agricole: aratul, semănatul, seceratul, legatul snopilor, treieratul, sfârșind cu măcinatul și coptul pâinii.

Tot în seara de Anul Nou, în timp ce satul era răscolit de colinde, tinerii umblau pe la case pentru ”Pusul căciulilor”, ”Învârtirea inelului”, ”Însemnatul oilor”. Cei maturi încercau acum să afle cum va fi timpul în anul nou, așezând 12 foi de ceapă (corespunzătoare celor 12 luni ale anului), pe care puneau puțină sare.

În contextul obiceiurilor de iarnă se înscriu și cele de tip spectacular, practicate atât de Crăciun, cât și de Anul Nou. Este vorba, în primul rând, de spectacolele cu măști de animale și păsări :”Capra”, ”Ursul”, ”Căluțul”, ”Barza”. Între acestea, ”Capra” este cel mai răspândit (în localitățile Plosca, Conțești, Bragadiru, Roșiorii de Vede). Un spectacol de măști este și ”Brezoiul”, întâlnit la Țigănești, Poroschia și Brânceni. De o factură asemănătoare este și ”Vasilica”, cu care se umblă de Anul Nou.

”Irodul”, ”Jianul” și ”Curcanii” sunt manifestări de tipul teatrului popular, Teleormanul ocupând un loc aparte în zona Munteniei. Cu ”Irodul” umbla un grup format din 9 flăcăi, cu o costumație pentru acest obicei cu care se umblă de Crăciun, Anul Nou, Bobotează și de Sf. Ioan Botezătorul.

La Bobotează, pe 7 ianuarie se desfășoară ”Iordănitul”, inițial o practică cu caracter religios, dar astăzi este doar un pretext de apropiere între fete și flăcăi.

BIBLIOGRAFIE:

1. Batca M., Batca V. „Zona Etnografică – Teleorman”(1985), Editura Sport – Turism
2. Constantinescu N., Dobre A. „ Etnografie și folclor românesc”(2005) Editura Fundației România de Măine
3. Pop M. „ Îndreptar pentru culegerea folclorului”, Editura Grai și suflet

TRADIȚII FRUMOASE LA ROMÂNI

Prof. Tunaru Mariana,
Școala Gimnazială „Alexandru Colfescu”

Poporul român are tradiții bogate care imprimă culturii sale un caracter unic. Sărbătorile de iarnă încep de la Sf. Andrei (30 noiembrie) și țin până la Sf. Ioan Botezătorul (7 ianuarie). Este o îmbinare de tradiții, obiceiuri și datini - unele venite din perioada precreștină - cu sărbători religioase creștine. Aceste sărbători dau un farmec aparte anotimpului friguros, aducând bucurie, veselie, dar și mister și trăiri spirituale.

Sfântul Andrei este cel ce a propovăduit Evanghelia în ținuturile Scitiei și Traciei. Este o sărbătoare religioasă, pe lângă care au loc o serie de practici tradiționale (unele venind de la daci), cum ar fi: frecatul ușilor și ferestrelor cu usturoi (pentru a nu pătrunde spiritele rele), punerea grâului la încolțit (pentru a prevesti recolta anului viitor), ritualuri făcute de către fetele tinere, pentru a-și visa ursitul.

Sfântul Nicolae, sărbătorit de creștinii ortodocși pe (6 decembrie), considerat ocrotitorul săracilor, este cel care, transformat în „**Moș Nicolae**”, aduce daruri copiilor. Aceștia își pregătesc de cu seară ghetuțele, în care Moșul va pune darurile. Pentru cei care nu au fost cuminți, Moșul va aduce o „nuielușă”, care și ea, peste timp, a căpătat statut de jucărie.

Ajunul Crăciunului este ziua care deschide poarta colindătorilor de a merge din casă în casă pentru a vesti oamenii Nașterea Domnului. Pentru colindele, cântate în noapte, pe la uși, pe la ferești, copiii primesc covrigi, colaci, turte, mere, nuci și alte daruri. Pe lângă cetele de copii, sunt și preoții care merg cu icoana în brațe din casă în casă, pentru a duce bucuria sărbătorilor tuturor creștinilor, cântând troparul Nașterii Domnului. Tot în **Ajun**, se împodobește **bradul** și se pregătesc **darurile**, ce vor fi aduse de **Moș Crăciun**. Acesta „va intra pe hornul sobei cu desaga plină de cadouri”. Colindele răsună în toată țara, până în ziua de Crăciun (25 decembrie), iar în alte zone până la Sfântul Ioan.. Fie ele religioase, sau laice, colindele creează o atmosferă încărcată de duh și mister, dar și de bucurie și stare de bine. Copiii în cete mici umblă cu Steaua, simbol al stelei, ce i-a călăuzit pe cei „Trei Magi de la Răsărit”, în căutarea pruncului Iisus. În această zi creștinii ajunează, încheindu-se postul de șase săptămâni stabilit de Biserica.

Nașterea Domnului sau Crăciunul este sărbătoarea cea mai frumoasă din an în care fiecare om se simte copil, indiferent de vârstă. Pentru această zi, fiecare familie pregătește multe bunătăți din care o parte va lua la Biserica pentru a fi sfințite, o parte se dă săracilor și o parte îi rămâne pentru bucuria casei. Cel mai important lucru făcut de creștini în ziua de Crăciun este mersul la Biserica pentru a se întâlni cu Pruncul Iisus născut în peștera sufletelor noastre. Sfânta Împărtășanie încununează această zi, dându-i valoarea adevărată.

Urmează **Anul Nou** 31- 1 ianuarie. Conform tradiției, în ajun de Sf. Vasile cete de urători mascați merg cu Capra sau Plugușorul pe la casele oamenilor. Gospodinele se pregătesc din timp să întâmpine urătorii cu tot ce au mai bun, dulciuri, mere, bani. În prima zi din an, copiii merg cu Semănatul sau Sorcova, aruncând cu boabe de grâu, binecuvântând familia. Semințele aruncate în ogradă sau locuință simbolizează credința într-un an mai bun și o roadă bogată.

Cercetătorii văd în obiceiurile populare, care se desfășoară în această perioadă, ritualuri de renovare simbolică a lumii și de alungare a spiritelor rele, un complex de ceremonii și superstiții care fac din această perioadă a anului una dintre cele mai bogate în datini populare, o perioadă de trecere între două cicluri de vegetație sau de muncă, al cărui prag îl constituie Anul Nou.

Așa cum Crăciunul este dominat de colinde, Anul Nou este marcat de „urături” făcute prin intermediul mai multor ritualuri populare: Plugușorul, Sorcova, Buhaiul, Vasilca, jocuri mimice cu măști de animale (Capra, Ursul, Căluțul, Berbecul, Cerbul, Cocoșul), sau personaje țărănești. Nu lipsesc nici colindele, dar acestea au acum alt rol, de vestire a înnoirii anului. Sunt obiceiuri, care încă se păstrează, poate datorită caracterului lor spectaculos, dar și datorită prilejului de a petrece.

Cununa sărbătorilor, dar mai ales a petrecerilor, este **Revelionul**, sărbătoare laică, plină de mese îmbelșugate, petreceri și distracții deosebite. A doua zi copii cu sorcove frumos ornate, merg cu semănatul: "Să trăiți/ să-nfloriți/ ca merii, / ca perii, / în mijlocul verii, / ca toamna cea bogată / de toate îndestulată! La anul și la mulți ani!".

Urmează, pe 6 ianuarie, **Boboteaza** (Botezul Domnului). Este o sărbătoare religioasă, preoții sfințesc apa la biserică, iar oamenii o poartă acasă și stropesc gospodăriile, obiectele și, animalele.

Ciclul sărbătorilor de iarnă se încheie pe 7 ianuarie cu **Sfântul Ioan Botezătorul**, cel ce l-a botezat pe Domnul Iisus Hristos în apele Iordanului. Se spune că în dimineața zilei de Sfântul Ioan, oamenii trebuie să se stropască cu agheasmă pentru a fi feriți de boli pe tot parcursul anului. De asemenea, conform tradiției populare, se spune că după Sfântul Ioan "se botează gerul", adică temperaturile încep să crească.

Tradițiile și obiceiurile de Crăciun sunt foarte frumoase și îmbină voia bună cu solemnitatea Nașterii Mântuitorului Iisus Hristos. Sfânta Biserică ne asigură că cel care se pregătește cu adevărat pentru Crăciun primește bucurie duhovnicească pentru tot anul.

BIBLIOGRAFIE:

- Băncilă, Vasile. Duhul sărbătorii / Vasile Băncilă; ediție îngrijită de Ileana Băncilă. - București : Editura Anastasia, 1996
- Boboc, Nicolae. Motivul premioritic în lumea colindelor / Nicolae Boboc. - Timișoara : Facla, 1985
- Buhociu, Octavian. Folclorul de iarnă, ziorile și poezia păstorească / Octavian Buhociu. - București : Minerva, 1979

TRADIȚII ȘI OBICEIURI ÎN JUDEȚUL TELEORMAN

**Toc Loredana,
Școala Gimnazială Nr.7 Alexandria**

Obiceiurile înrădăcinate în viața oamenilor, comunică o poezie netăgăduit de frumoasă. Obiceiul este o deprindere câștigată prin repetarea deasă a aceleiași acțiuni. Obiceiurile, datinile, cântecele, însoțesc viața omului de la naștere până la moarte.

Obiceiurile calendaristice și cele legate de viața de familie sunt o componentă perenă a culturii noastre tradiționale. Cele mai răspândite și mai fastuoase s-au dovedit a fi cele legate de marele Praznic al Crăciunului și de sărbătorirea Anului Nou.

Județul Teleorman este foarte bogat în obiceiuri și tradiții. Folcloriștii exprimă înțelepciunea populară, realul sau fantasticul, esențe ale bogăției noastre spirituale specifice zonei de sud a țării și împart obiceiurile după anotimpuri, concentrându-le în jurul sărbătorilor importante.

Un obicei foarte cunoscut este împodobirea pomului de Crăciun, a bradului (6 decembrie – Moș Nicolae). Bradul care este veșnic verde simbolizează viața, făcându-se astfel analogie cu viața care intră în lume o dată cu Nașterea Fiului lui Dumnezeu, Căci Cel ce este Viața Se naște pentru ca noi să dobândim viața veșnică. Datina împodobirii bradului de Crăciun pare a fi de obârșie germană, așa cum este și cântecul "O, brad frumos!".

Pomul de Crăciun este un brad împodobit, substituit al zeului adorat în ipostaza fitoformă, care moare și renaște la sfârșit de an, în preajma solstițiului de iarnă, sinonim cu Butucul de Crăciun. Împodobirea bradului și așteptarea de către copii a "Moșului", numit, în sud-estul Europei, Crăciun, care vine cu daruri multe, este un obicei occidental care a pătruns de la oraș la sat, începând din a doua jumătate a secolului al XIX-lea.

Un alt obicei foarte cunoscut este „tăierea porcului”. Porcul se taie de Ignat. Ignatul este divinitatea solară care a preluat numele și data de celebrare a Sf. Ignatie Teofanul (20 decembrie) din calendarul ortodox, sinonim cu Ignatul Porcilor - în zorii zilei de Ignat se taie porcul de Crăciun. În antichitate, porcul a fost simbol al vegetației, primavara, apoi sacrificiul lui s-a transferat în iarnă.

Imediat după sacrificare, gospodarul face “pomana porcului”: oferă celor care l-au ajutat la tăiat (uneori și vecinilor) șorici, carne proaspăt prajită și un pahar de vin (sau țuică fiartă). În puținele zile rămase până la Crăciun, gospodinele fac piftie (răcitură), sarmale, cozonaci cu nucă, mac și rahat (sau brânză și stafide), plăcintă și prăjituri diverse. În același timp, începe curățenia în casă și în curte, împodobirea locuinței și pregătirea hainelor pentru Sărbători.

Odată finalizate toate pregătirile, gospodinele pun din fiecare fel de mâncare câte ceva într-un coș de nuiele și o sticlă cu vin și duc acest coș la biserică, în seara de Ajun, pentru sfințire.

Primele semne ale Sărbătorii Nașterii Domnului le dau grupurile de colindători, care pornesc din casă în casă, cu o traistă încăpătoare pe umăr, pentru a le ura gazdelor fericire, sănătate și prosperitate. Aceste colinde sunt creații populare cu text și melodie, care conțin mesaje speciale (religioase sau satirice la adresa celor urați). Diferind doar destul de puțin, colindele religioase sunt foarte asemănătoare în toate zonele țării, cele mai cunoscute și apreciate în Teleorman fiind: “O, ce veste minunată”, “Steaua”, “Trei păstori”, “La Vifleim colo-n jos”, “Domn,Domn să-nălțăm”, „Florile dalbe”.

„Steaua” este un colind care începe din prima seară a Crăciunului și se încheie la Bobotează. Steaua este de asemenea purtată de un copil, în spatele ei fiind o lanternă aprinsă, vestind astfel nașterea Domnului. Acest obicei vrea să amintească steaua care a vestit nașterea lui Iisus și i-a călăuzit pe cei trei magi. Cântecele despre stea provin din surse diferite: unele din literatura bizantină

ortodoxă, altele din literatura latină medievală a Bisericii Catolice, câteva din literatura de nuanță Calvină și multe din ele, chiar din tradițiile locale.

Județul nostru este plin de astfel de obiceiuri. Din păcate astăzi, tinerii ocupați fiind de problemele cotidiene, uită să se mai bucure de aceste minunate obiceiuri, și astfel ele sunt amenințate cu dispariția. Noi, cadrele didactice încercăm, prin serbările pe care le facem, să le reamintim că au moștenit o tradiție și sunt obligați să o ducă mai departe.

BIBLIOGRAFIE

I. Nicolau, *Ghidul sărbătorilor românești*, 1998. Ed. Humanitas, București,
T. Pamfile, *Mitologie românească*, 1977, Ed. All, București,
M. Radulescu-Codin, *Sărbătorile poporului*, 1909, apud I. Ghinoiu

TRADIȚII ȘI OBICEIURI DE CRĂCIUN

Profesor învățământ primar Mihăiță Monica
Profesor învățământ primar
Școala Gimnazială Vitănești

La români sărbătorile de iarnă în special Crăciunul sunt sărbătorile de suflet. Amintirea copilăriei ce ne revine puternic în suflet și în minte, zăpezile bogate și prevestitoare de rod îmbelșugat, colindele și clinchetele de clopoței, mirosul proaspăt de brad dar și de cozonaci, nerabdarea așteptării darurilor sub pomul de iarnă toate crează în sânul familiei o atmosferă de liniște și iubire. Decembrie este luna cadourilor și a sărbătorilor de iarnă (Sfântul Nicolae, Crăciunul, Anul Nou) și poate unul dintre cele mai așteptate momente ale anului mai ales pentru cei mici care ard de nerăbdare să vadă ce primesc de la Moș Nicolae în ghetuțele pregătite de cu seară.

De la Sfântul Nicolae până la Sfântul Ion românii se simt în sărbători. Cel mai important este Crăciunul considerat ca sărbătoarea nașterii Domnului nostru Iisus Hristos. Oamenii au adaptat-o creând tradiții și obiceiuri conform culturii lor specifice. Acest obicei din seara Sfântului Nicolae a luat naștere la oraș și s-a răspândit și în mediul rural. Fiecare trăiește din plin sărbătorile, însă nu toată lumea cunoaște adevăratele istorii și semnificații ale datinilor de iarnă. Pentru a aprecia mai mult tradițiile, vă oferim o mică istorie a Moșului Nicolae.

Pe 6 decembrie, este ziua Sfântului Nicolae iar, după tradiția populară, aceasta este prima zi de iarnă. Credincios, Sfântul Nicolae este faptuitor de minuni și martir pentru credința în Iisus. La români, Sfântul Nicolae este închipuit ca un moș cu barba albă care poate aduce ninsoarea scuturându-și bărbia. Datorită tradiției occidentale, Moș Nicolae este și cel care face cadouri celor mici. În seara din Ajun (5 decembrie), părinții pun în încălțăminte copiilor, pe care aceștia și-o pregătesc cu mare grijă, multe dulciuri și, uneori, jucării. În unele locuri există și obiceiul de a pune alături de cadouri și o nuielușă care ar trebui să îi cumintească, măcar în principiu, pe copii care nu s-au purtat bine în timpul anului. "Copii cuminți primesc dulciuri și jucării iar cei obraznici nuielușe "așa auzeam în copilărie de la părinții noștri. Acum la vremea maturității ne amintim cu bucurie de acele seri minunate când ne pregăteam cizmulile și așteptam cu nerăbdare să vină Moș Nicolae să ne lase în dulciuri și jucării. Sfântul Nicolae mostenește la moartea ambilor părinți, toată averea familiei pe care se hotărăște să o folosească în scopuri umanitare, ajutându-i pe cei săraci. El este cunoscut ca protector

al copiilor mici, al călătorilor, al comercianților, al celor acuzați pe nedrept, al fetelor nemăritate și miresele. Legenda istoriei lui Moș Nicolae vorbește despre un nobil sărac care avea 3 fete pe care nu le putea marita din cauza situației financiare precare. Se spune că Nicolae de Mira, înainte de a deveni Sfant, a decis să-l ajute pe acest nobil lăsând câte un saculeț cu aur la ușa casei acestuia de fiecare dată când una dintre cele trei fete a ajuns la vârsta măritişului. Vrând să știe cine îi face aceste cadouri, nobilul a urmarit la cea de-a treia fată ușa casei. Povestea spune că Nicolae s-a urcat pe acoperiș și a dat drumul saculețului prin hornul casei în niște sosete puse la uscat. Astfel s-a născut ideea ciorapilor atarnați la gura sobelor și a șemineelor în care se primeau cadourile.

Crăciunul mai este numit și sărbătoarea familiei, este sărbătoarea când toți se reunesc părinți, copii, nepoți își fac daruri, se bucură de momentele și atmosfera din jurul mesei, cu credință ca prin cinstirea cum se cuvine a sărbătorii vom avea un an mai bun și mai bogat. La sate sunt păstrate mai bine tradițiile și obiceiurile specifice acestei sărbători. Repertoriul tradițional al obiceiurilor și tradițiilor românești cuprinde pe lângă colindele propriu-zise - cântece de stea, vicleimul, plugușorul, sorcova, vasilica, jocuri cu măști (țurca, cerbul, brezaia), teatrul popular, dansuri (căluții, călușerii) - și o seamă de datini, practici, superstiții, ziceri, sfaturi cu originea în credințe și mituri străvechi sau creștine. Dintre acestea, care exprimă înțelepciunea populară, realul sau fantasticul, esențe ale bogăției noastre spirituale, redăm câteva specifice diferitelor zone ale țării. Pe 20 decembrie în calendarul ortodox se sărbătorește ziua Sfantului Ignat. În aceasta zi datina randuiește să fie tăiat porcul de Crăciun. Pentru că țărani cred că un porc neînjunghiat în aceasta zi nu se mai îngrasa pentru că își visează cutitul.

În Ajunul Crăciunului, cei ce cresc albine, nu dau nimic din casă, ca albinelor să le meargă bine, și să nu părăsească stupul pe vremea roitului.

În Ajunul Crăciunului nu e bine să te bați, nici măcar în glumă, cu cineva, căci faci buboale peste an.

Se crede că la miezul nopții, înspre Crăciun, apa se prefăce în vin, iar dobitoacele vorbesc. La cele trei sărbători mari - Crăciun, Paște și Rusalii - să te speli cu apa în care au fost puși bani de argint și vei fi bănos.

Nu e bine ca în Ajunul Crăciunului să fie pus pe masă mai întâi rachiul, pentru că nu el are întâietate în această seară, ci bucatele.

Dacă vizezi grâu verde în postul Crăciunului e semn bun că anul care vine are să fie mănos în toate.

În Ajunul Crăciunului se leagă pomii cu paie, pentru că acești pomi să lege rod bogat. Pomul Crăciunului îmbracă în sate din zona Codru aspecte diferite, deosebindu-se de bradul cu elemente ornamentale cumpărate din oraș.

Cel mai răspândit era pomul cu cercuri din nuielă de salcie sau din sârmă, îmbrăcate în hârtie colorată, peste ele sunt trecute sfori din ață de fuior pe care sunt înșirate boabe de fasole albă.

În seara de 23 spre 24 decembrie, până după miezul nopții și în unele locuri până la ziuă, cete de copii merg din casă în casă cu colinda: Moș-Ajunul, Bună-dimineța, Colindișul sau Bună-dimineța la Moș-Ajun. În unele părți din Ardeal, copiii care merg cu colindatul se numesc pițărâi sau pizerei. După credința populară, ei sunt purtători de noroc și fericire.

Prin unele părți, băieții, dar mai cu seamă cântăreții bisericești umbla cu icoana în ziua de Ajunul Crăciunului - o icoană pe care este zugrăvită nașterea lui Iisus Hristos în mijlocul staulului. Oamenii, când se dau la băut rachiul sau vin în sărbătorile Crăciunului, nu zic că beau, ci că se cinstesc.

BIBLIOGRAFIE

- 1.Constantin Eretescu –“Folclorul literar al ronânilor”, Editura Compania 2007.
- 2.Narcisa Alexandru Stiuca-Sarbatoarea noastră de toate zilele –sarbatori in cinstea iernii, Editura Cartea de buzunar, 2005

TRADIȚII ȘI OBICEIURI DE CRĂCIUN ÎN MUNTENIA

Bancu Claudia Adriana

Funcția didactică: profesor învățământ primar

Școala Gimnazială Nr. 1 Mârzănești

În Muntenia, atmosfera sărbătorilor de iarnă se face simțită începând cu ziua Sfântului Nicolae (6 decembrie), când copiii așteaptă nerăbdători cadourile din ghetuțe. Până în Ajunul Crăciunului, gospodarii se ocupă cu tăierea porcului, femeile fac curățenie în casă și în curte, iar cei mici învață colinde și împodobesc bradul. Ulițele satelor sunt învăluite de mirosuri apetisante și de cântece vesele care anunță nașterea lui Iisus. În apropierea Crăciunului se formează diferite cete de colindători care merg să vestească sărbătoarea și să ureze gazdelor sănătate, belșug și noroc. Tipică Munteniei subcarpatice este ceata de fete care colindă în special flăcăii; odinioară, doar bărbații neînșurați îndeplineau acest obicei. Mai actuale sunt grupurile mixte și cele formate din membrii familiei, care vizitează cu precădere rudele, prietenii și vecinii. Ritual plin de culoare și originalitate, colindatul are rolul de a îndepărta spiritele rele și de a aduce prosperitatea.

În ziua de Crăciun, dis-de-dimineață, gospodarul aduce din șură un brat de paie. Adunate în mănunchiuri, paie sunt aruncate în vatra focului, în timp ce se repetă urarea: "Atâtea paie/Atâția miei/Atâția porci/Atâția oi/Atâtea vaci/Atâția turmăci".

În Muntenia, gospodina pregătește din timp, înainte de micul dejun al primei zile de Crăciun, apa norocului. Această licoare se prepară din agheasmă și infuzie de plante – mentă, levănțică și mușcată. Stăpânul casei spune o rugăciune înainte de degustarea bucatelor, iar soția lui stropește casa cu această apă norocoasă. În familiile care au avut mari necazuri până la Crăciun, ritualul se repetă timp de 7 zile.

O superstiție foarte răspândită în zona Munteniei este să nu împrumuți nimic din casă în ziua de Crăciun sau să nu lași pe nimeni să-ți închidă ușa de Crăciun pentru că se spune că-ți alungă norocul din casă.

Două dintre preparatele specifice Munteniei sunt caltaboșul fiert cu zeamă sau cel rumenit la cuptor, cu sos de roșii și ciorbă de os afumat, servită cu ceapă roșie. De asemenea, de pe masa de Crăciun nu pot lipsi cozonacii și cornulețele cu gem, în timp ce paharele muntenilor vor fi pline cu țuică fiartă sau vin roșu.

Se mai spune din bătrâni că în dimineața de Crăciun este bine să ne spălăm pe față cu apă curgătoare, în care să punem o monedă de argint. Vom fi astfel curați ca argintul.

În noaptea de Crăciun, mulți oameni lasă o lumânare aprinsă, de multe ori la icoana lui Iisus Hristos. Astfel, norocul va vedea casa și va putea intra înăuntru.

Prin Muntenia, în noaptea dinaintea Ajunului, tineretul se adună la o casă, aduc lăutari sau cântă unul din fluier și se pun apoi pe petrecere până la miezul nopții, când pornesc spre capul satului, de unde iau casele de-a rândul, strigând: "Bună dimineața la Moș-Ajun!" Gazda le dă colindeți: covrigi, colăcei, poame, iar uneori și un păhărel de vin. Dimineața și ziua umblă cu colindișul copiii mai mici. În zilele premergătoare Ajunului Crăciunului, preotul satului însoțit de cântăreții bisericești merg prin casele credincioșilor cu icoana ce reprezintă nașterea lui Iisus Hristos.

În noaptea de Ajun, nu-i este nimănui îngăduit să doarmă pe fân sau pe paie în grajdul vitelor, căci în acea noapte boii vorbesc despre Domnul Hristos care s-a născut între ei, în iesle, și pe care ei l-au încălzit cu suflarea lor. Prin alte părți se crede că vorbesc și celelalte vite, destăinuind între altele și locurile unde se află comorile ascunse în pământ; nu-i bine însă să le asculte omul, căci i se pot întâmpla multe primejdii.

TRADIȚII ȘI OBICEIURI DE CRĂCIUN

P.Î.P. SFIRCĂ MĂDĂLINA IONELA
GRĂDINIȚA CU P. P. NR.6 ALEXANDRIA

La români, sărbătorile de iarnă, îndeosebi cele de Crăciun sunt adevărate sărbători de suflet. Amintirile copilăriei ce ne revin în minte și suflet, zăpezile, colindele și clinchetele de clopoței, mirosul proaspăt de brad, dar și de cozonaci, nerăbdarea așteptării darurilor sub brad, toate creează în sânul familiei o atmosferă de basm, liniște sufletească și iubire.

Creștinii celebrează Crăciunul, sărbătoarea Nașterii Domnului, în fiecare an, pe 25 decembrie. Crăciunul mai este numit și sărbătoarea familiei, fiind ocazia când toți se reunesc, părinți, copii, nepoți, făcându-și daruri, se bucură de clipele petrecute împreună în jurul mesei, cu credința că prin cinstirea cum se cuvine a sărbătorilor vor avea un an mai bogat. La sate, îndeosebi sunt păstrate mult mai bine datinile acestei perioade a anului.

1. Colindatul

Colindătorii merg pe la casele oamenilor și sunt răsplătiți cu covrigi, mere, nuci și turte specifice, numite „scutecelul lui Hristos”, dar mai nou lumea oferă și bani. Chiar și la masa de Crăciun este bine să se asculte colinde, deoarece aduc armonie în relațiile dintre oameni și belșug în case.

2. Moș Ajun și Moș Crăciun

Moș Ajun este stăpânul timpului care deține puterea anului ce va veni. După apariția lui Moș Crăciun (în creștinism), valoarea lui Moș Ajun scade. Ei sunt bătrâni cu bărbii albe ca zăpada. Tradiția spune că Maica Domnului, fiind pe cale să nască, cere adăpost lui Moș Ajun. Acesta, fiind sărac, o îndrumă către fratele lui, Moș Crăciun. Acesta este stăpânul staulului unde au stat Iosif și Maria, care nu au găsit loc la han. Soția lui Moș Crăciun a ajutat-o pe Maria să nască.

3. Obiceiul darurilor de Crăciun

După naștere, copilul Iisus a fost așezat sub un măr și Moș Crăciun a început să culeagă fructe și să le arunce cu bucurie copiilor care treceau pe acolo. De aici vine obiceiul ca Moș Crăciun să aducă daruri copiilor. Cadourile sunt legate și de închinarea magilor care au adus daruri (aur, smirnă și tămâie) Pruncului Sfânt.

TRADIȚII ȘI OBICEIURI DE IARNA

Prof. Înv. Primar Anghel Ramona
Școala Gimnazială Poroschia

Odată cu sărbătorile de iarnă asistăm la cele mai frumoase tradiții românești. Iarna se țin obiceiuri și datini populare, ce provin din trecut, dar continuă și în ziua de azi.

Simbolul sărbătorilor de iarnă este mult doritul brad de Crăciun. Acesta exista în tradițiile românești cu mult înainte de era creștină. Bradul este cel mai important arbore din obiceiurile românești, fiind prezent la cele mai importante evenimente din viața unui om: botezul, căsătoria și înmormântarea. Se consideră că bradul aduce noroc, viață lungă, prosperitate și fertilitate, motiv pentru care oamenii își împodobesc casa cu crengi de brad. Împodobitul bradului este un obicei care are loc în ajunul Crăciunului sau în noaptea de Crăciun, când Moș Crăciun aduce, pe lângă cadouri, și bradul frumos împodobit cu globuri și beteală.

Un obicei foarte cunoscut este colindatul. Colindatul începe în data de 24 decembrie și poate continua 2 sau 3 zile. La colindat participă de obicei grupuri de copii, de oameni (fete, băieți, tineri căsătoriți), în funcție de zonă. Deseori, colindătorii sunt primiți în casă sau sub fereastră, spunându-se că ei aduc sănătate și un an prosper, fiind recompensați cu nuci, mere, colaci și mai recent, bani.

Colindătorii își deapănă repertoriul înaintea membrilor casei, adunați în prag, cântecele fiind însoțite uneori de dansuri. Numărul colindelor depinde în mare măsură de rangul gazdei și de belșugul de daruri pe care ea urmează să le ofere colindătorilor.

Colindatul cu „Capra” ține, de regulă, de la Crăciun până la Anul Nou. Măștile care evocau personaje biblice sunt înlocuite de masca unui animal, al cărui nume variază de la o regiune la alta: cerb în Hunedoara, capră sau turcă în Moldova și Ardeal. În Muntenia și Oltenia, capra e denumită „brezaia” și obiceiul se practică mai ales de Anul Nou.

„Steaua” este un alt obicei care în timp și-a pierdut semnificația și este întâlnit la toate popoarele creștine. Acesta vestea oamenii de nașterea lui Hristos: copiii care mergeau cu „steaua” se deghizau în magi și vesteau marea minune.

„Plugușorul” este urarea tradițională din preajma Anului Nou și și-a păstrat ritualul unei invocări magice cu substrat agrar. El este întotdeauna însoțit de strigături, pocnete de bici și sunete de clopoței, dar plugul adevărat, tras de boi, a fost înlocuit cu un plug miniatural, mai ușor de purtat, sau de buhaiul care imită mugetul boilor. Textul plugușorului imprimă un ritm vioi, urările sunt vesele și optimiste.

Un obicei de Anul Nou, care aduce mare bucurie copiilor, este umblatul cu sorcova. Aceștia au o crenguță înmugurită de copac sau o sorcovă confecționată dintr-un băț în jurul căruia s-au împletit flori de hârtie colorată. Numele de sorcovă are originea în cuvântul bulgar surov (verde fraged), făcând aluzie la ramura abia împodobită, ruptă adinioară dintr-un arbore. Atingând de mai multe ori persoanele cu sorcova sunt făcute urări de bine și bunăstare celui vizat.

Un obicei foarte cunoscut este „tăierea porcului”. În unele zone ale țării, porcul se taie de Ignat, adică în 20 decembrie. Se zice că porcul care nu a fost tăiat în această zi nu se mai îngrașă, caci și-a văzut cuțitul. Ignatul este divinitatea solară care a preluat numele și data de celebrare a Sf. Ignatie Teafanul (20 decembrie) din calendarul ortodox, sinonim cu Ignatul Porcilor – în zorii zilei de Ignat se taie porcul de Crăciun.

Începând cu noaptea de 23 spre 24 decembrie, de la miezul nopții și până la revărsatul zorilor, ulițele satelor răsunau de glasul micilor colindători. În orașe întâlnim colindători cu lăsarea serii și până în miez de noapte.

Obiceiurile legate de sărbători fac parte din cultura tradițională a neamului nostru și este o mare bucurie că încă se păstrează în unele zone ale țării aceste datini care ne ajută să înțelegem sărbătoarea respectivă precum și să ne bucurăm împreună de Marele Praznic.

Obiceiurile țin de conștiința poporului român, pentru că exprimă înțelepciunea populară a acestui neam, sunt esențe ale bogăției noastre spirituale. Se spune că în seara de Ajun se deschid cerurile și cei credincioși pot auzi glasurile îngerilor.

Obiceiul cel mai iubit de copii din cele menționate este cel al „bradului de Crăciun” – o practică veche, pe care unii o consideră chiar mai veche decât creștinismul și care simbolizează „pomul vieții”.

TRADIȚIILE LOCALE - VALOROASE GARANȚII ALE IDENTITĂȚII NAȚIONALE

Staicu Eugenia Viorica, Profesor de Limba și literatura română, Liceul tehnologic „Anghel Saligny”, Roșiori de Vede

În conștiința populară, Decembrie este legat inevitabil de tradiția colindului, dar și de ritualuri de socializare.

Începutul lunii este marcat de sărbătoarea Sfântului Ierarh Nicolae, de pe 6 Decembrie. Azi toți copiii așteaptă cu ghetuțele lustruite să vină Moș Nicolae, cu dulciuri. În trecut însă, la mijlocul secolului XX, aceasta era o sărbătoare dedicată mai degrabă spiritului decât dărniceii sau recompensării copiilor cuminți. De Sfântul Nicolae, copiii nu primeau bunătați ci, mai degrabă, câte o nuia în încălțări, așa încât înțelegem că acest obicei a suferit metamorfoze condiționate de ce semnificații au dat oamenii, de-a lungul timpului acestui moment.

Cea mai mare încărcătură de obiceiuri și tradiții o are, incontestabil, Crăciunul, sărbătoare de referință în calenarul creștin. Premergătoare zilei de 25 Decembrie, când se celebrează Nașterea Domnului Isus Hristos, găsim o serie de evenimente care au ca rol apropierea socială și care fac din spațiul carpato-danubiano-pontic unul unic în Europa. Tăiatul porcului, în ziua de Ignat, reprezintă un astfel de eveniment, un bun prilej de întâlnire a rudelor. Acestea ajută gazda la tăiatul porcului, după care participă la un festin, cu carne prăjită și mămăligă. Cu zeci de ani în urmă, după ce porcul era tăiat, pârlit cu paie și spălat cu apă caldă, era învelit cu o pătură curată, iar copiii se puteau urca pe el, în joacă. Cei mai mici din casă erau punctați în semnul crucii (pe nas, bărbie și obraji) cu sângele porcului sacrificat, în semn de sănătate. Dacă erau cumnți, primeau „bășica” (vezica) porcului, pe care o umpleau cu grăunțe și o transformau în minge. Savoarea unor astfel de ritualuri, cu reverberații chiar păgâne, au rolul de a contribui la păstrarea identității naționale, alături de alte tradiții și obiceiuri de peste an.

Ca orice mare sărbătoare religioasă, Crăciunul impunea (ar trebui să o facă și acum) o pregătire specială, printr-o curățare sufletească (prin post), dat și trupească. Toată casa era curățată, erau spălate toate pânzeturile, perdelele, ștergarele de la icoane, preșurile și păturile.

Seara de 23 decembrie este dedicată, în spațiul delimitat de satele din jurul orașului Roșiori de Vede și nu numai, de începutul colindelor. Astfel, plecatul cu Bolindeții a fost și rămâne cea mai importantă formă de a colinda. Înainte de marea industrializare care a debutat în anii '50 ai secolului

trecut, cei mai vârstnici își amintesc că Bolindeții erau un fel de colăcei din cocă de pâine, în forma unui 8 neterminat, în unele zone copți în cuptor, care le erau oferiți calzi copiilor care veneau să colinde. Alături de acești Bolindeți, copiii primeau biscuiți populari, covrigi, nuci, mai rar mere sau gutui. Interesantă este și forma de organizare a grupului de colindători: dintre aceștia numai unul strângea roadele colindelor, pentru ca după ce era străbătut satul de la un capăt la altul, să le împartă și celorlalți ce se strânsese în traistă.

Obiceiul colindelor este unul răspândit în toată Europa, dar și pe alte continente. Este un liant cultural care, ca și alte acte artistice populare, se definește printr-o contaminare a motivelor sau a formelor de manifestare. Astfel, găsim elemente comune atât în colindele românești din sudul țării, cât și în cele bulgărești. Și la vecinii noștri bulgari, de exemplu, există Sorcova, dar se deosebește de cea românească în sensul în care se realizează din crengi acoperite cu ață roșie și albă, la care se adaugă mici flori din bumbac. Dealtfel, numele acestui obicei vine din limba bulgară, din cuvântul *surova*¹ (*surov*= verde, fraged) și descrie „un ritual cu funcționalitate augurală, bazat pe mecanismele magice de contact”².

În 2013, UNESCO a decis să introducă pe lista Patrimoniului cultural imaterial Colindatul românesc în ceață bărbătească: „Ritualul românesc de Crăciun al Colindatului în ceață bărbătească, susținut din generație în generație de tineri din satele din România și Republica Moldova, care merg din casă în casă și interpretează cântece rituale (colinde), primind în schimb cadouri simbolice și bani, are importanta funcție de a păstra identitatea socială și de a asigura coeziunea comunităților în care se practică.”³.

Un obicei obligatoriu în zilele noastre îl reprezintă împodobitul bradului, obicei despre care oamenii mai în vârstă își amintesc că a apărut la noi pe la începutul anilor '60, o dată cu imixiunea culturii urbane în arhaicul rural. În acei ani, discuția copiilor nu era despre Moș Crăciun, ci despre un Moș Gerilă care, înainte de Revelion, le trimitea copiilor, prin părinții veniți de la serviciu, de la noile uzine sau fabrici, cornete din ziar pline cu bomboane. În ciuda unei astfel de rupe forțate de un set de valori ancestrale, s-au păstrat destul de vii obiceiuri precum Irozii, sau Steaua. În Peretu, sat din Teleorman, jocul Irozilor era jucat de 6-7 tineri, îmbrăcați în straie populare, peste care aplicau franjuri din hârtie creponată. Pe cap purtau un fel de tocă, împodobită cu floricele. Aparte de aceștia, era un băiat care juca rolul Mutului, îmbrăcat cât mai ponosit. Întreg jocul era legat de Nașterea Domnului, iar băieții se duelau câte doi, apoi cu toții, formând un cerc, cu săbiile de lemn la mijloc. În noaptea de Crăciun, înainte de a pleca spre biserică, femeile puneau la fiert „mațele” (caltaboșii), preparate realizate din carnea porcului, iar dimineața, după ce se întorceau de la biserică și de la cimitir, înmuiau Bolindeții primiți de copii în această fiertură.

Anul Nou este și el însoțit de o serie de colinde specifice, dintre care, din satele de pe Vedea amintim: Sorcova, Plugul sau Plugușorul. Cu mai bine de jumătate de secol înainte, Sorcova era făcută de către copii din hârtie creponată, cât mai colorată, în formă de flori, care la mijloc aveau nuci, îmbrăcate în polei. Sorcova era felul de a colinda al celor mici de până la 10-12 ani, în timp de adolescenței și bărbații tineri mergeau cu Plugul sau cu Plugușorul. În satul Peretu, colindatul cu Plugul, pe 31 Decembrie, era un adevărat spectacol: prin tot satul era tras un plug decorat frumos, tras de boi acoperiți cu păături țesute, ale căror coarne erau împodobite cu prosoape țesute sau cusute. Flăcăii purtau plugul pe la toate gospodăriile din sat, urând belșug în anul care va veni.

Parte din farmecul acestor vremuri s-a păstrat în lumea satului. Parte s-a pierdut. Fără să ne dezicem de prezentul în care trăim, suntem datori să păstrăm vii aceste obiceiuri, căci ele constituie fundamentul devenirii noastre culturale și, de ce nu, ele pot deveni baza unei culturi urbane valoroase.

BIBLIOGRAFIE:

1. Ivan Evseev, *Dicționar de magie, demonologie și mitologie românească*, Editura Amacord, Timișoara, 1998, p. 434
2. Mihai Coman, *Izvoare mitice*, Editura Cartea Românească, București, 1980, p. 243.
3. Jurnalul.ro/colindele-romanesti-in-patrimoniul-unesco-656759.html

TRADIȚII ȘI OBICEIURI OLTENEȘTI DE CRĂCIUN

Prof. Petrică-Ungureanu Adriana-Daniela
Scoala Gimnazială nr. 1 Islaz

Ultima lună a anului, denumită popular Undrea, este plină de evenimente religioase, de datini și obiceiuri de iarnă din vechime, care au rezistat scurgerii timpului, fiind preluate ca atare sau adaptate vremurilor moderne

Crăciunul este cea mai importantă sărbătoare a creștinilor.. Luna decembrie este marcată de datinile și obiceiurile populare, specifice fiecărei zone geografice din țară. Leagănul tradițiilor românești este la sud de Carpați, în Oltenia, o zonă în care datinile din bătrâni se mai păstrează încă nealterate.

Oltenia abundă de tradiții și obiceiuri în ultima lună din an, mare parte dintre acestea fiind legate de atragerea bunăstării în gospodărie. Un obicei des întâlnit în satele din Oltenia este scormonitul în foc. La această practică participă toți membrii familiei, care se adună în jurul sobei și, în timp ce rostesc o poezie specifică, întorc cu ajutorul unui băț jăratecul.

În ziua de Crăciun, în satele din Oltenia, este pus în practică un alt obicei străvechi: adunatul gunoaielor. Și de această dată, datina impune participarea tuturor membrilor familiei. Cei ai casei pornesc prin toată curtea și adună gunoiul, deoarece se crede că astfel gospodăria va avea mulți pui. După ce gunoaiile sunt strânse își intră în rol femeile care se așează pe vine, precum stau cloștile pe ouă. Tot pentru bunăstare, femeile care fac aluat pentru colaci, pornesc cu mâinile pline de cocă prin livadă și mânjesc pomii, pentru a fi roditori în anul care vine.

În același spirit de atragere a bunăstării în gospodărie, în satele din Oltenia, în seara de Ajun, se ung adăposturile animalelor, iar vitelor li se pun între coarne căței de usturoi. De asemenea, există convingerea că în dimineața Crăciunului este bine ca membrii familiei să se spele pe față cu apă curgătoare, în care este așezată o monedă de argint, pentru fi feriți de boli tot anul.

Colindătorii vestesc Nașterea Domnului

România poate fi considerată patria colindelor. Și acest obicei este exercitat în mod diferit în funcție de zonele etnografice ale țării. În Oltenia, cele mai cunoscute colinde sunt Steaua și Plugușorul. Specificul acestei zone constă în accesoriile pentru colindat. Pentru vestirea Nașterii Domnului, cetele de copii care merg din casă în casă încep pregătirile încă de dinainte de Ignat.

Atunci se taie un băț de alun, care este curățat și apoi lăsat la uscat până în seara de Ajun. În seara de 23 decembrie colinda este ornamentată prin afumare cu romburi albe și negre. Modelul reprezintă opoziția dintre zi și noapte, moarte și viață. În dimineața zilei de Ajun, bețele sunt înfipite în morminte de către copii, ca liant între lumea celor vii și lumea de dincolo. Din seara de Ajun și până la anul nou cete de colindători vestesc, în satele din Oltenia, Nașterea Domnului.

Un alt obicei este acela ca baietii să meargă în dimineața de Ajun la boboneți. Gospodinele pregatesc din cocă colăcei pe care îi impart baietilor care merg din casă în casă și rostesc o urare în versuri.

UN ISTORIC AL COLINDEI

Prof. Chiriac Anda Cristina, C.S.E.I. Alexandria

De la 15 Noiembrie , când începe postul Crăciunului și până la Bobotează și Sf. Ion (6-7 ianuarie), au loc sărbătorile de iarnă la români. Crăciunul și Anul Nou prilejuiesc o suită de manifestări ceremoniale, între care colindatul ocupă un loc primordial.

Termenul „colindă” provine din latinescul „calendae” (denumire dată la romani primelor zile ale luni – Calendae Ianuarii), cu sensul de „a vesti”, sens păstrat și în limba noastră. Există și termenul mai vechi –Corinda, care provine tot din Calendae. Folcloristica a adoptat termenul de „colinda”, dar el circulă și sub alte forme: în nord-vestul Transilvaniei se utilizează termenul “corinda”, în zona Siliștea Sibiului- “colindra”, în Țara Loviștei varianta “colindec”.

Colinda este menționată și de Dimitrie Cantemir în *Descriptio Moldaviae* și *Hronicul vechimei romano-moldo-vlahilor*, care emite unele puncte de vedere și o ipoteză privind originea și circulația refrenului Leru-i Ler.

Anton Pann este cel care publică pentru prima dată colinde în volumul său- Versuri musicești (1830), din care semnalăm în formă autentică, „Juni cu juni se întâlniră”.

În practica obiceiului se disting două aspecte; colindatul- care presupune un complex de acte ceremoniale și colindul- ca manifestare poetică, ceremonială. Ceremonialul colindelor implică o interferență și o întrepătrundere permanent a cuvântului, muzicii, gestualității și dansului. Colinda se practică sub formă de cântec, cu excepția unor formule finale care se recita. Analiza aspectelor etnografice ale obiceiului colindatului pornește de la constituirea grupului de colindători denumit frecvent “ceata”. Ceata de colindători se formează, de regulă, din tineri necăsătoriți, dar mai poate fi alcătuită și din flăcăi și mături și chiar din fete și neveste, ca spre exemplu în zona Muscelului.

În Transilvania, obiceiul are un pronunțat caracter sincretic, cetele de colindători folosind instrumente musicale (fluier, vioara, toba- numită “duba”), măști, recuzită pentru travestiri.

Ceata de colindători se constituie la începutul perioadei, numită „sacra”, respective 15 noiembrie, când începe postul Crăciunului, dar și de Sf. Nicolae (6 decembrie), sau cu o săptămână înainte de Crăciun.

La formarea cetei se aleg sau se împart de obicei și funcțiile. Șeful cetei- numit vătaf, jude, crai, rege- trebuie să cunoască foarte bine textul, el răspunde de comportamentul colindătorilor din ceată, organizează și conduce ospățul final. Se mai alege un casier și un colindător care poartă darurile căpătate, se caută o „gazdă” unde colindătorii învață și repetă repertoriul și unde, în final, are loc ospățul.

Colindatul începe cu o colindă numită- colinda gazdei- care poate fi interpretată și ca o recunoștință pentru locul oferit de unul dintre gospodari, în cazul în care se pleacă chiar de la gazda unde ceata s-a pregătit.

Se colinda seara și în noaptea de Craciun, în unele zone și de Anul Nou, odată cu plugușorul, dar și în dimineața acestor sărbători. Se pare că practica nocturnă a obiceiului are o îndelungată tradiție, textul colindei amintind frecvent acest moment: “Scoală, scoală gazdă bună/ Că nu-i vreme de durnit/ Că-i vreme de-mpodobit” sau “Sculați, boieri, nu dorniți. De dornit încă sculați./ Că nici junii n-or dornitu/ De – alaltă sară”.

Colindătorii străbat ulițele satului cu cântece și strigături, totul transformându-se într-o adevărată sărbătoare la care participă întreaga comunitate.

Față de alte zone, în Transilvania colindatul începe cu “notabilitățile” satului- primarul, notarul, preotul ceea ce a impus și existența unor “texte specializate”.

Se colindă toate casele. Rare sunt cazurile când gospodarii nu primesc colindătorii și tot așa de rar aceștia recurg la manifestări destul de neplăcute: adresează cuvinte blasfematoare, întorc porțile sau le scot din țâțâni.

În unele zone se urează și din turnul bisericii, în cele “patru zări”.

Deplasându-se din casă în casă, ei întreabă gazdele dacă primesc colindători. Se colindă la ușă sau la fereastră, afară sau în casă sau numai în casă.

Colindele „la fereastră” sau “la ușe” descriu desfășurarea colindatului. Ele sunt construite în mare parte pe dialogul dintre colindători și gazdă.

În casă se cântă colinda gospodarului sau colinda cea mare, apoi la solicitarea gospodarului sau din proprie inițiativă, se mai cântă încă două-trei colinde. Colindătorii sunt răsplătiți cu daruri-covrigi, fructe, carne, băuturi, bani. Pentru fiecare dar primit se adresează urări, utilizându-se formule tradiționale, unele de ordin estetic “Să fii fată bucuroasă/ De colinda ast’ frumoasă. Obiceiul se încheie cu un ospăț la care, în funcție de zonele geografice, participă mulți membrii ai comunității, uneori chiar comunitatea întreagă.

BIBLIOGRAFIE:

- Brătulescu, Monica, Colinda românească, București, 1981, Editura Minerva
- Breazul, G., *Colinde*, București, 1993, Editura Fundației Culturale Române
 - Ispas, Sabina, Colindatul tradițional românesc. Sens și simbol, Colecția Mythos, București, 2007, Editura Saeculum

CRĂCIUNUL-MOMENT DE BUCURIE

**Urucu Angelica Mădălina, Profesor învățământ primar
Școala Gimnazială Smârdioasa, Teleorman**

Nașterea Domnului nostru Iisus Hristos este vestită de îngeri ca bucurie mare pentru mântuirea oamenilor. Vestea Nașterii lui Hristos în Betleemul Iudeii este adusă oamenilor de către îngerii din ceruri, pentru ca Cel ce Se naște într-o iesle dintr-o peșteră de sub pământ este Acela prin Care și pentru Care au fost făcute cerul și pământul, Fiul Cel veșnic al Tatălui ceresc.

Ca în fiecare an, luminatul praznic al Nașterii Domnului nostru Iisus Hristos ne umple sufletul de o negrăită bucurie duhovnicească, pentru că această zi reprezintă împlinirea făgăduințelor și nădejdlor pe care Dumnezeu le-a dat oamenilor de la început, ca îndemn de călăuză pe drumul ce duce spre mântuire.

An de an bucuria sărbătoririi Nașterii Domnului pune stăpânire pe întreaga noastră ființă. Este, de fapt, partea comuniunii noastre la bucuria cea sfântă și fără de sfârșit a vieții dumnezeiești, pe care o zădărește Sfântul Apostol și Evanghelist Ioan când afirmă: „*Viața s-a arătat și am văzut-o și vă mărturisim și vă vestim viața de veci, care era la Tatăl și s-a arătat nouă*” (I Ioan 1, 2-3). Această mărturie exprimă o lucrare vie, căci prin Întruparea și Nașterea Sa, Mântuitorul Iisus Hristos ne-a adus-o și ne-a împărtășit-o ca viață dumnezeiască, nemuritoare. Descoperindu-se oamenilor ca „pâinea vieții” (Ioan 6, 48) și lămurind că această pâine este Trupul Său pe care îl va da pentru „viața lumii” (Ioan 6, 51), Mântuitorul Iisus Hristos a ridicat viața omenească la plinătatea vieții dumnezeiești și a arătat, peste veacuri, că viața este bunul și darul suprem de care trebuie să se bucure nu numai omul, ci și întreaga făptură. Sărbătoarea Nașterii Domnului este, astfel, sărbătoarea vieții.

Prin Întruparea sa, Fiul lui Dumnezeu ne-a descoperit valoarea și frumusețile vieții. Mântuitorul a venit în lume pentru a da un sens nou existenței omenești.

Din punct de vedere religios, Crăciunul, cea mai veche sărbătoare a omenirii, semnifică nașterea Domnului nostru Iisus Hristos, fiul lui Dumnezeu, trimis pe Pământ să ajute oamenii să devină mai buni, mai credincioși, mai îngăduitori și responsabili, mai toleranți și răbdători.

La români, sărbătorile de iarnă se desfășoară între 24 decembrie și 7 ianuarie și au ca puncte centrale zilele Crăciunului, Anului Nou și Bobotezei (cu ajunurile respective), caracteristica lor cea mai importantă fiind repertoriul neasemuit de bogat în datine și credințe, în realizări artistice literare, muzicale, coregrafice etc.

Vestirea Nașterii Domnului se face înainte de Crăciun când preotul umblă cu icoana din casă în casă, pentru a vesti Nașterea Domnului. Aceasta este o practică extrem de veche, de fapt, o vizită pe care preotul o face credincioșilor săi. Preotul poartă cu el o icoană care înfățișează scena nașterii Mântuitorului și, în fiecare casă cântă troparul sărbătorii, dând icoana credincioșilor ca să fie sărutată.

Tradiția **împodobirii bradului** și a casei cu crenguțe de brad este un obicei relativ nou, preluat pe la jumătatea secolului al XIX-lea de la țările germanice. Prin forma sa triunghiulară, bradul simbolizează Sfânta Treime, iar podoabele cu care bradul este împodobit semnifică bogăția și cunoașterea, ca și pomul sacru din Grădina Edenului, acolo unde s-au aflat merele și fructele cunoașterii.

Există, de asemenea, obiceiul ca în vârful bradului de Crăciun să se așeze o stea, simbol al stelei care i-a călăuzit pe magi până la Betleem. Despre această stea se spune că aduce noroc și duce la îndeplinirea dorințelor.

Închinarea Magilor și faptul că aceștia au dus daruri Pruncului Sfânt au generat obiceiul cadourilor de Crăciun. A fost creat și un personaj mitic Moș Crăciun care împarte cadouri copiilor. În satele românești, copiii găsesc cadourile sub bradul împodobit în Ajun și li se spune că Moșul a venit când ei dormeau sau când erau la colindat.

Sărbătoarea Nașterii Pruncului Sfânt începe în dimineața lui Moș Ajun cu colinde care țin până noaptea. Între timp, seara, se pregătește masa de Crăciun la care vor participa toți membrii familiei.

În dimineața de 25 decembrie toată lumea participă la Sfânta Liturghie de Crăciun și apoi la masa de Crăciun și treptat încep să-și facă apariția copiii cu „Steaua”. Aceștia vestesc faptul că Iisus S-a născut și povestesc despre închinarea Magilor.

În ajunul Crăciunului exista obiceiul de a merge cu **colindul**. Colindele sunt cântece tradiționale formate din urări de bine, sănătate, noroc și belșug pentru toți cei ce le ascultă, iar gazdele, drept mulțumire, le oferă colindătorilor covrigi, mere, nuci sau chiar bani.

În ziua de Crăciun, colindele revin, de astă dată copiii cântând "Steaua". Prin acest colind, ei anunță venirea pe lume a pruncului Iisus Hristos.

Crăciunul că este sărbătoarea nașterii Domnului Iisus, o sărbătoare a liniștii sufletești, a păcii și a cadourilor, o sărbătoare plină de lumină, de semnificații și simboluri.

BIBLIOGRAFIE:

Caraman Petru, *Colindatul la români, slavi și la alte popoare*, 1983, București, editura Minerva
 Nicolau Irina, *Ghidul sărbătorilor românești*, 1998, București, Editura Humanitas
 Pop Mihai, *Obiceiuri tradiționale românești*, 1999, București, Editura Univers
www.tradiții.ro
 wikipedia

TRADIȚII ȘI OBICEIURI DE CRĂCIUN

P.I.P. Voicu-Popescu Corina,
Școala Gimnazială „Mihai Eminescu”, Alexandria

Încă din zorii creștinismului, Crăciunul este celebrat ca eveniment al nașterii lui Iisus, dar odată cu timpul a devenit și o sărbătoare a familiei, iar tradiții și obiceiuri precum colindele, darurile și împodobitul bradului sunt lucruri mult așteptate de copiii (și nu numai) din întreaga lume creștină.

Colindatul este unul dintre obiceiurile de Crăciun care se păstrează cel mai bine și în satele românești. Pe lângă mesajul mistic, multe obiceiuri practicate în această zi sunt legate de cultul fertilității și de atragerea binelui asupra gospodăriilor. În unele sate se păstrează și un alt obicei: cel mai în vârstă membru al familiei trebuie să arunce în fața colindătorilor boabe de grâu și de porumb. Bătrânii spun că, dacă boabele peste care au trecut colindătorii vor fi date găinilor, acestea vor fi spornice la ouat. Ei cred, de asemenea, că vor avea o recoltă foarte bună în anul următor dacă vor amesteca sămânța pe care o vor pune în brazdă cu boabele folosite în ajun la primirea colindătorilor.

În ultima zi a postului Crăciunului, preotul umblă pe la casele credincioșilor cu icoana Nașterii Domnului, spre a vesti măritul praznic al Întropării Fiului lui Dumnezeu din Fecioara Maria. Din punct de vedere liturgic, se poate spune că această tradiție, a umblatului cu icoană, este un fel de slujbă în afara zidurilor bisericii. Este o slujbă săvârșită pe ulițe și pe străduțe, prin curți și prin case, pe la ferestre și pe la uși.

Nașterea Domnului este anunțată în lume de creștini prin colinde, primii care pornesc cu colindatul, în dimineața de Ajun, fiind copiii și tinerii. Aceștia sunt primiți de creștini cu mere, nuci, covrigi și cu acele turte numite „Scutecelele lui Hristos”. Pentru că, până după Sfânta Liturghie din ziua de Crăciun este încă post, colindătorii trebuie și ei primiți cu daruri de post (covrigi, turte, nuci, fructe).

Ajunul Crăciunului este ultima zi de post din Postul Nașterii Domnului. Acest post, care începe în ziua de 15 noiembrie și se încheie în ziua de 24 decembrie, amintește de patriarhii și dreptii Vechiului Testament, care au petrecut timp îndelungat, în post și rugăciune, așteptând venirea lui Mesia, Mântuitorul lumii.

Dacă primele 39 de zile ale acestui post sunt mai ușoare din punct de vedere alimentar, între ele existând mai multe zile în care Părinții Bisericii au rânduit „dezlegare la pește”, cea de-a patruzecia zi a postului este una aspră, un obicei consemnat încă din secolul al IV-lea.

După ceasul prânzului, spre seară, se obișnuiește să se mănânce grâu fiert, amestecat cu fructe și miere, în amintirea postului Proorocului Daniel și al celor trei tineri din Babilon (Daniel 1, 5-16).

În seara zilei de ajun, credincioșii obișnuiesc să mănânce o mâncare dulce, numită în popor „Scutele lui Iisus”. Cu făină, apă și sare se frământă niște lipii subțiri care se coc pe plită. Acestea se înmoaie într-un sirop dulce (apă cu miere sau zahăr) și se presară cu nuca măcinată.

Un moment gastronomic important care precedă Crăciunul este ziua de Ignat (20 decembrie), când se taie porcul și se prepară mâncăruri specifice, precum cârnații, chișcă, tobă, răcături, sarmalele, caltaboș, care, alături de tradiționalul cozonac, vor sta pe masa de Crăciun.

Moș Crăciun în lume

Pentru copiii din România, Moș Crăciun vine din nordul îndepărtat pentru a aduce daruri celor care au fost cuminți. Acestea sunt lăsate sub brandul de Crăciun și, în funcție de bunăvoința părinților

sau de obiceiurile zonei, cadourile se deschid fie în Ajun, după slujbă, fie în ziua de Crăciun. În unele regiuni, Moșul mai lasă un rând de cadouri la biserică, unde copiii îi mulțumesc cântând colinde.

În Ungaria, moșul este reprezentat de un înger, în ziua de Crăciun, copiii găsesc bradul gata făcut și sub el cadourile.

În Rusia, Moș Crăciun („Babushka”) este însoțit de Albă-ca-Zăpada, iar copiii primesc prăjituri și jucării.

În Franța, Père Noël se strecoară pe coșul casei și lasă cadourile în pantofi.

În Austria și în Germania, figura lui Moș Crăciun este asociată în continuare cu cea a Sfântului Nikolaus, care vine în noaptea dinspre 5 spre 6 decembrie și lasă cadouri doar pentru copiii cuminți. Cei care au fost obraznici vor primi doar un mănunchi de nuiete legate cu câteva bomboane. Moș Crăciun și însoțitorul său, Krampus, sunt îmbrăcați în haine roșii. Nikolaus are mitră de episcop pe cap, iar Krampus are cornițe și o limbă lungă ce îi atârna din gură. De Crăciun, copiii primesc cadouri de la Cristkindl (Copilașul Cristos).

BIBLIOGRAFIE

1. Pamfile, Tudor – „*Sarbatorile la romani. Craciunul. Studiu etnografic*”, 1914;
2. Caraman, Petru & Ciubotaru, Silvia – „*Colindatul la romani, slavi si la alte popoare: studiu de folclor comparat*”, 1983;
3. Sfetcu, Nicolae – „*Craciunul – obiceiuri si traditii*”, 2016

CRĂCIUNUL ÎN SATUL MEU

Prof. Inv.prescolar Iancu Liana Irina
Grădinița cu Program Prelungit Ion Creangă, Alexandria

Vremea colindelor e vremea bucuriilor, a luminii din suflet și din case. În decembrie, când timpul ne așează între tradiție și modernism, parfumul sărbătorilor de iarnă ne alungă grijile și trezesc în fiecare dintre noi farmecul și inocența copilăriei. Luminițe în brad, la ferestre, în grădină – pare că fiecare dintre noi dorește să alunge întunericul și să lungească fiecare zi de sărbătoare. Ne bucurăm de primii fulgi de nea, de clinchetul de clopoței, de bucatele alese de pe masa de Crăciun, de brăduțul împodobit, de daruri și, mai ales, de colinde. Portul și folclorul, tradițiile și obiceiurile românești sunt comorile poporului nostru. Datinile și obiceiurile de iarnă ne reprezintă ca popor și constituie o adevărată „comoară” a țării noastre, apreciată și recunoscută în întreaga lume. Datoria noastră morală este de a păstra vie tradiția și de a transmite prin viu grai generațiilor următoare obiceiurile românești.

Sărbătoarea Crăciunului este sărbătoarea bucuriei, dar și sărbătoarea darurilor. Prin această sărbătoare noi primim daruri și de la moșii și strămoșii noștri. Sunt minunatele datini și frumoasele colinde pe care le avem de la ei ca pe o zestre de mare preț. Prin diverse activități desfășurate cu copiii, noi, cadrele didactice, trebuie să trezim în sufletul lor sentimente de dragoste, admirație și respect față de comorile de preț ale poporului român: obiceiurile și tradițiile. Datinile și obiceiurile de iarnă sunt creații populare inestimabile, mărturii care confirmă cuvintele lui Lucian Blaga - „veșnicia s-a născut la sat” și care dovedesc vrednicia și înțelepciunea poporului român. Există zone în țara noastră unde tradiția Crăciunului încă se păstrează cu sfințenie și se transmite nealterată din generație în generație. Crăciunul, sărbătoarea Nașterii Domnului, zi de mare bucurie și binecuvântare

pentru creștini, este sărbătorită la 25 decembrie de prin secolul al IV-lea. Cele trei zile de Crăciun sunt 25, 26 și 27 decembrie. În aceste zile sfinte se respectă tradiții vechi de sute de ani. Cred că cea mai frumoasă și mai iubită de către cei mici și mari, săraci sau bogați, este sărbătoarea Crăciunului. Când vin sărbătorile, vine mai aproape de noi Dumnezeu, iar sufletul de creștin tresare, înfiorat fiind de presimțirea minunii. Veche de peste două milenii, cea mai importantă sărbătoare a creștinilor este așteptată cu emoție și bucurie. Crăciunul este asociat cu feeria iernii, cu puritatea zăpezii și este o sărbătoare emoționantă mai ales pentru copii, pentru că așteaptă sosirea lui Moș Crăciun. Semnificația religioasă a Crăciunului este nașterea Mântuitorului Iisus Hristos, fiul lui Dumnezeu trimis pe pământ să ajute oamenii să devină mai buni, mai credincioși. Mitul arhaic al unui cioban zeu-moș este transfigurat în mitul unui cioban demonic care refuză să primească pe fecioara Maria să nască în staulul lui. Soția lui Crăciun o primește pe ascuns și moșește pe Iisus, fapt pentru care Crăciun îi taie mâinile, iar Fecioara Maria îi lipește mâinile la loc. Minunea aceasta îl convertește pe Crăciun la creștinism. De bucurie că nevasta sa a scăpat de pedeapsa lui neцуgetată, Crăciun aprinde un rug din cioate de brad în curtea lui și joacă hora cu toate slugile lui. După joc împarte Fecioarei Maria daruri păstorești (lapte, caș, urdă, smântână) pentru ea și copil. De aici transfigurarea lui moș Crăciun într-un sfânt care aduce de ziua nașterii lui Iisus daruri copiilor, obicei care se suprapune cu amintirea darurilor pe care, după legenda evanghelică, le aduceau regii-magi în staul noului Mesia. Cântecel de bucurie adresate de slugile lui Crăciun cu prilejul minunii lipirii mâinilor bunei lor stăpâne Crăciuneasa, s-au transformat în colinde ce glorifică în mitologia creștină nașterea lui Iisus.

Un obicei specific sărbătorilor de iarnă este acela în care primim vizita preotului în casele noastre în ajunul Nașterii Domnului. Înainte de Crăciun, preotul merge cu icoana din casă în casă, pentru a vesti Nașterea Domnului. Preotul poartă cu el o icoană care înfățișează scena nașterii Mântuitorului și, în fiecare casă cântă troparul sărbătorii, dând icoana credincioșilor ca să fie sărutată. Oamenii de la sate au obiceiuri specifice de la care nu se abat, de aceea, în prag de sărbători, auzim de tradiții și superstiții de care mulți dintre noi nu am mai auzit până acum. Acum Crăciunul este o sărbătoare de familie, când se adună copiii, părinții și nepoții la masă, participă la slujbele bisericești și îi primesc pe colindători în casele lor. Crăciunul este considerat sărbătoarea păcii, când orice conflict încetează. Cu ocazia sărbătorilor de iarnă, în fiecare colț din țară reînvie datini și obiceiuri frumoase care-i unesc pe oameni. În feerică seară de Crăciun sunt emoționante colindele care vestesc nașterea lui Iisus cel trimis de Dumnezeu să mântuiască oamenii de păcate, ură, invidie.

De sărbătorile Crăciunului, cel mai frumos obicei este colinda. Nașterea Domnului este anunțată la noi în țară prin colinde, iar primii care pornesc cu colindatul, în dimineața de Ajun, sunt copiii și tinerii, ei întâmpinând astfel pe Hristos pe pământ. Aceste tradiții s-au păstrat de pe timpul romanilor. Colindele de Crăciun narează despre viața zbuciumată a Mântuitorului, de la naștere până la răstignire. Nici un popor din lume nu posedă o colecție mai frumoasă și mai variată de colinde ca poporul român. Cu această ocazie se fac urări de belșug, sănătate, bucurie, hărnicie. Demult toți locuitorii unui sat deveneau pe rând gazde și oaspeți, colindători și colindați. Copiii așteaptă nerăbdători să pornească în cete pe ulițele satului, pe la casele gospodarilor, pentru a le aduce urări de an nou. Ei merg cu colindul din casă în casă, înfruntă gerul, zăpada, cântă cu veselie, cu însuflețire chiar dacă au năsurile înghețate și primesc cu bucurie daruri, colaci, nuci, mere etc. Aceștia merg din casă în casă cu un săculeț și un bețișor numit colindă și capătă colindețe, adică mere, nuci, colaci, covrigi, bani, după ce au cântat „Bună dimineața la Moș Ajun”. Colindele lor sunt scurte, vestesc sărbătoarea, urează belșug, sănătate și primesc daruri convenite ca răsplată pentru urare. Crăciunul este, mai ales, un prilej de a oferi daruri. Moș Crăciun revine în fiecare an cu sacul plin, împărțind daruri copiilor. În seara de Ajun sărbătorile de Crăciun sunt minunate mai ales în sate, unde se respectă tradițiile străvechi. Peisajul de iarnă este emoționant: căsuțele sunt luminate, prin geamuri licăresc lumânări și globuri colorate, iar mesele sunt pline de bunătați tradiționale. Colindele de ceată vorbesc despre înțelepciunea gospodarului, bogăția gospodăriei, despre viața de la țară, despre vitejia flăcăilor, frumusețea fetelor, dar și despre nașterea lui Iisus, întâmpinarea noului an. Începând cu prima zi de Crăciun și până la Bobotează, copiii merg cu steaua, ei numindu-se colindători sau crai.

Colindatul cu steaua în apropierea Sfintei Sărbători a Nașterii Domnului este o scumpă tradiție creștinească, populară și plină de semnificații duhovnicești. Este un obicei cu caracter religios, curat, creștinesc. Ea simbolizează steaua care a condus pe cei trei magi la Bethleem, în satul unde s-a născut Iisus Hristos.

Tăierea porcilor este de asemenea un obicei foarte vechi și se face de Ignat sau de Ajun, ocazie când, copiii se bucură pentru că vor sta călare pe porc, vor mânca din ureche și din fruntea porcului ca să le fie bine tot anul și să stea „în frunte”.

În ajun de Crăciun există obiceiul de a se împodobi în casă sau în curte un brad cu diferite globuri, cu beteală ori cu bomboane. În zilele noastre, împodobirea bradului de Crăciun, pom venerat care rămâne verde tot anul și care ne aduce în case mirosul pădurii, a devenit una dintre cele mai iubite datini, atât în mediul rural, cât și urban, odată cu așteptarea în seara de Ajun a lui Moș Crăciun. Întreaga familie participă cu veselie la ritualul împodobirii bradului cu globuri multicolore, beteală, dulciuri și becuțe colorate, Azi pomul de Crăciun încărcat cu jucării și daruri e prezent în fiecare casă, el fiind considerat arborele cunoașterii, simbolul vieții, bogăției, prosperității.

BIBLIOGRAFIE

„Datini de Crăciun și Anul Nou”, editura Regina, Iași 1996

Dr. Iuliana Băncescu, OBICEIURI TRADITIONALE DIN ROMANIA. SARBATORI IN IMAGINI., album editat de Centrul Național pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale, București, 2006

Alexandra Dinu, Datini pe uliță, editura Erc Press, 2006

IMPACTUL EDUCATIV AL SĂRBĂTORILOR DE IARNĂ ASUPRA ELEVILOR

Achim Paula

Profesor învățământ primar

Școala Gimnazială „Ștefan cel Mare”, Alexandria

Sărbătorile de iarnă sunt momentele care reunesc parcă mai mult ca nicio dată familia și, când spun familie, mă gândesc la grupul școlar în care relațiile se bazează pe armonie, înțelegere, prietenie, ajutor reciproc, iubire, respect și nu în ultimul rând, educație. Școala este locul perfect în care să se facă educație, atât formală, cât și nonformală și timpul când poată fi trezită conștiința elevului pentru ca omulețul de astăzi, adultul de mâine, să cunoască și să se identifice cu simbolurile, valorile, zestrea neamului românesc. La școală, activitățile pe care le derulăm sunt foarte variate și ne permit a le aminti în fiecare an elevilor semnificația sărbătorilor creștine sau civile: 1 Decembrie, Sf. Nicolae, Crăciunul, Sf. Vasile, Anul Nou, Boboteaza, dar și obiceiuri și tradiții pe care poporul nostru le-a transmis din vechime, din generație în generație.

Luna decembrie debutează cu Ziua Națională a României, moment în care elevii elogiază eroismul ostașilor și al conducătorilor noștri, care și-au dat viața pentru apărarea patriei și obținerea independenței, unității și libertății tuturor românilor. Activitatea derulată cu această ocazie a avut caracter transdisciplinar. Elevii au avut posibilitatea să își dezvolte diferite competențe: lingvistice, matematice, artistice, sensibilizare și exprimare culturală,

O altă sărbătoare pe care o

aducem în discuție la clasă, pe 6 decembrie, este dedicată Sfântului Nicolae, făcătorul de minuni. Prin lecturarea legendei, elevii pot descoperi fapta bună pe care acesta a înfăptuit-o atunci când le-a dăruit celor trei surori monede pentru ca tatăl lor să poată plăti zestrea pentru fiecare. Minunile pe care acest sfânt le-a făcut nu se opresc aici, ci sunt mult mai multe și diverse, astfel că Sfântul Nicolae este considerat ocrotitorul: marinarilor, negustorilor, copiilor sau recoltelor.

Obiceiul practicat în zilele noastre, acela de a primi daruri, este salutat cu veselie mai ales de copii, care se bucură de darurile primite în cizmulite. Astfel, ghetuța, devine un simbol al sărbătorii, iar la orele de abilități practice aceasta poate fi confecționată din materiale diverse: carton, pâslă, coală glasă și colorată sau decorată cu diferite accesorii. În timpul activității asigurăm și fond muzical.

Această activitate le permite elevilor să își dezvolte imaginația, creativitatea, simțul estetic și să își formeze diferite deprinderi practice: decupare, lipire, organizarea elementelor în lucrare, etc.

Din șiragul sărbătorilor de iarnă, Crăciunul este cea mai luminată, primul praznic împărătesc aduce oamenilor pe Iisus Mântuitorul în trup, cel care avea să pătimească și să fie răstignit pe cruce pentru a mântui neamul omenesc. Activitățile de învățare pornesc de la înțelegerea semnificației acestui eveniment din punct de vedere religios. An de an amintim elevilor că Maria și soțul ei Iosif se întorseseră în Betlem, localitatea natală, pentru a participa la recensământul care avea loc. Maria fecioara a adus pe lume pe preaiubitul Fiul într-un staul sărac. Nașterea a fost anunțată magilor și păstorilor de steaua care s-a arătat pe cer strălucind nemaipomenit deasupra staulului.

Elevii află, conform scrierilor, că Pruncul Iisus a primit daruri alese: aur, smirnă și tămâie, simboluri ce amintesc de felul în care este privit: Împărat, Dumnezeu, sau cel care se sacrifică pentru iertarea păcatelor noastre, iar îngerii îl slăveau în cântări divine. De asemenea, le vorbesc elevilor despre Postul Crăciunului și beneficiile spirituale acestuia, despre puterea rugăciunii în stabilirea unei relații nevăzute, dar simțite cu Dumnezeu. În discuțiile de la clasă, elevii descoperă că pregătirile pentru a sărbători această zi sfântă încep de la Ignat (20 decembrie), când oamenii sacrifică porcii, iar gospodinele vor prepara mâncăruri tradiționale: sarmale, tobă, cârnați, lebăr, caltaboș... Și Ajunul Crăciunului.

Bucuria acestei sărbători este surprinsă în glasurile fermecate ale colindătorilor. Colindătorii sunt organizați în grupuri (cete) și, asemenea crailor, vestesc Nașterea Mântuitorului, înainte de Crăciun, dar și după Crăciun. Colindele pot fi însoțite uneori și de strigături sau de versuri scurte: „Bună sara la Ajun! Că poimăine e Crăciun/ Într-un ceas bun, Hai cu..trei!

În folclorul autohton, Colindul de Crăciun reprezintă cel mai important ciclu sărbătoresc popular tradițional, dar și cel mai bogat și colorat mod de manifestare folclorică.

<https://youtu.be/rsuiEcLoC90>

